

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hétdobos postai sor egyszer 20 ft,
minden következőnél 16 fillér.

Ryktér postai sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, március 27.

Választás előtt.

Az Aradi Közlöny számára írta:

Herczeg Ferenc.

Nem vagyok vérbeli pártpolitikus és azt tartom, hogy a politikában az ember a fontos, nem a program. Ezt így értem: a művelt, jellemes és önzetlen politikust, ha egyébként más politikai hitet vall is, mint vallok én, nagyobb nemzeti értéknek tartom, mint a tudatlan, gyöngé vagy önző embert, még ha az utóbbi egy meggyőződésen van is velem.

Kossuth Lajos élete nagyobb politikai tőkéje a nemzetnek, mint akár száz Deák-párti politikusé, jómagaméval együtt; viszont Deák Ferenc nagyobb hasznára volt az országnak, mint lehetsz te, kedves felebarátom, század magaddal, akármilyen elvű nyelvennyolcasok vagytok is. Ha a képviselőház padjait csupa Deák és Kossuth szabású férfival lehetne megtölteni, akkor Magyarország hamarosan erős és tisztelt országgá lenne, bármelyik politikai felekezettel kerülne is többségre. Mert az ember fontosabb, mint a program.

Nagy baj, sok bajunk közepett talán a legnagyobb, hogy újabban nem tiszteljük politikai ellenfeleinkben az ember értékét és méltóságát. A pártszenvedély ellensé-

geket csinált az ellenfelekből, egyedül üdvözítő dogmát a sebbel-lobbal összetákoló pártprogramból, az alkotmányos küzdelem pedig magyarok irtóháborujává fajult, melyben minden fegyver jó, a kutmérgezés is.

Nem érdemes azon vitatkozni, hogy kit terhel ezért felelősség, valószínű, hogy többé-kevésbé mindannyian bűnösök vagyunk a magyar harci szokások szégyenletes elfajulásában, de bizonyos, hogy a magunk kegyetlensége a legnagyobb veszedelem, mely az országot ma fenyegeti. Veszedelem kifelé és befelé. Kifelé lejárhatja az ország védelmére hivatott erős embereinket és megnyitja határainkat. Befelé pedig? Ahol a férfi tisztességét politikai programja és nem egyéni derekassága után mérik, ott természetesen gyöngy dolga van az elvtelen karriercsinálónak. A karriercsináló köntösként veszi magára az elvek zászlóját, mely betakar minden gyöngeséget, sebet és mocskot, mely hatalmas emberek rokonszenvét és becsületes emberek tiszteletét vonzza feléje.

Bevallom, — bár meglehet, hogy itt magam is beleesem a szenvedélyesség bűnébe — hogy nekem gyanus minden politikus, a ki a maga tekintélyét a pártja programjára akarja fölépíteni. Nem a programnak kell az embert, hanem az

embernek kell a programot fölemelni és megvédeni.

És gyanus minden politikus, a ki túlságosan hangoztatja a maga hazafi voltát. A leggyanúsabb pedig az, a ki könnyűszerrel az ajkára veszi a hazaáruló szót. Pedig ez a két rettenetes súlyú szó: „a hazafi és hazaáruló” — úgy röpködött az elmúlt országgyűlés egén, mint hópehelyek a téli viharban.

Most megint visszhangzik az ország a politikai fegyverkezés zajától. A szenvedélyek moráját egy pillanatra elnyomja a husvét harangok érces szava. Jó volna, üdvös volna, ha gyorsan ellobbanó életünk indulatai közepette egy kis ünnepi elmélkedésre fordítanánk időt.

Honnan jövőnk, hová megyünk? A sötétségből a világosság felé. Merre van a világosság? A gyűlölet mérges posványán keresztül nem vezet az igazi út. Ez az elgyöttrődött zarándoknép akkor fog csak célhoz érni, ha becsületes férfiak kalauzolják. A napi politika nyelvén szólva: az ország boldogulni fog, ha a magyar képviselőház művelt, tiszt és önzetlen férfiak gyűlekező helye lesz, legyenek azok bármilyen pártiak.

Az ilyen férfit a harc hevében is kötelezik a tisztesség szabályai. Ha fegyvert emel ellenfelére, eszébe fog jutni, hogy az:

Gyanakvó Rupert.

Írta: Szomaházy István.

Rupert, mikor egy novemberi napon a világot megpillantotta, nem igen vesződött azzal a hiábavalósággal, hogy gondolatokba merüljön. Pielógott és az ujjacskáit szopta. Később, egy-estendőskorában, igen intelligens pillantással szemlélte a körülötte hullámozó mindenséget; de még akkor se lehetett azzal vádolni, hogy gondolatokkal bibelődik. A legelső ilyenmű funkciót harmadfeléves korában próbálta; hűga, az aranyzóke Aloyzia, ugyanis komoly erőtesztéseket tett abból a célból, hogy egy sárga gummicövet összerájon. Rupert ámulva nézte a furcsa mesteriséget és amennyiben ily előkelő foglalkozásról már szó lehetett nála, ilyesmit is gondolt gyűszűnyi agyvelejében:

— Aloyzia cucit kap, én pedig semmitse kapok. — Ez legalább is különös...

Rupert később tehetséges gyermekké serdült és az iskolában könnyű szerrel megértette a tanító előadását. Okvetetlen kitűnő diákká lett volna, ha valami furcsa rablóvadászág meg nem gátolja talentuma érvényesülését. Rupert ugyanis örökösön gyanakodott. Ha a tanító megsimogatta a haját, az okos fiú összehúzott szemöldökkel tekintett föl az iskola mennyezetére. És ahelyett, hogy a gyöngéd-ségnek örült volna, gyanakodva ezt gondolta magában:

— Azért dicsér, hogy odahaza elmeséljem.

Két-három körmőci aranyat szeretne az édesapám Wertheim-szekrényéből...

Mikor édesanyja uszonnatáiban, finom tejszinhabos süteménnyel traktálta, Rupert óvatossábrázattal fogta kezébe a nagyszerű csemegét. Ilyenkor ugyanis így szólalt a lelke mélyén:

— Tejszinhabos sütemény, — ez nagyon furcsa! Miért adnak nekem hétköznapon tejszinhabos süteményt? Bizonyosan színházba mennek vacsora után és azt akarják, hogy békességgel idehaza maradjak:...

Mikor az érettségén díszérettel átbocsátották, Rupert fanyar mosollyal nézegette a kitűnő bizonyítványt.

— Praematurus lettem. Akárhányan vannak, akik ugyanilyen szorgalommal csak egyszerűen mehettek föl az egyetemre. A dolog gyanus, fölöttébb gyanus! A fődirektor bizonyosan azt akarja, hogy az édes apám szerezz meg neki a Vaskorona rendet, vagy a Ferenc-József keresztet.

Rupert később ügyvéddé lett és megházasodott. Kitűnő feleségre tett szert amennyiben egy öreg kuriai bíró egyetlen örökösét vezette az oltár elé. A szép asszonyka rajongott a férjeuráért, de Rupert pokoli gyanakodásokkal környékezte ártatlan hitvesét.

Megtörtént ugyanis, hogy a felesége hangos örömrivalgással fogadta. Rupert ilyenkor sötét pillantással engedte át magát a szép asszony csókjainak és titokban ilyenformán morfondírozott:

— Miért mutatja ennyire, hogy rajong

értem? Miért csókol ilyen perzselő szenvedély-lyel? Miért játsza ily nagy stíben a szerelmes asszonyt? Akármilyen legyen, ha e kedveskedés alatt nem lappang valami különös dolog.

Mikor viszont, a husvét nagytakarítások vagy a cselédváltozás viharai között, Rupertné kissé szomorúan jött hazatérő ura elé, Rupert lelkében ilyenkor megint ördögi gyanu fogamzott meg.

— Hallgat? A feje fá? Nem beszél hozzám? Ha ez se furcsa, akkor nem tudom, hogy mi a furcsa!

A ház később apró csemetékkal népesült meg, akik vígan hancurozva kapaszkodtak az édes apjuk szakállába. Rupert azonban nem igen élvezhette a gyermekei kedvességét, mert örömet megrontotta az a tudat, hogy a kicsikék csak önzésből hizeiknek neki. Ő keserűen, bölöngatva dörmögte:

— Lacika hintalovat akar!

— Mici egy képeskönyvet akar kicsalni tőlem!

— Gyuszi azt szeretné, ha kocsikáznai vinném!

Ha a klienszel nagy elismeréssel beszéltek az ügyvédi képességei felől, Rupert bizonyos meggyőződéssel suttozta:

— Azt akarja, hogy a perköltségekből engedjek neki!

Mikor a kaszinóban a választmány élére került, vagy később, mikor egy előkelő pénzintézet jogtanácsosává választották, Rupert dü-

embertársa és honfitársa. Ha pedig végigküzdötte alkotmányos harcát, mint győztes vagy legyőzött, tiszta szívvél fog kezét nyujthatni volt ellenfelének,

Az aradi munkásházak.

Iris Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok.

Végig tekintve azon fontosnál fontosabb ügyeken, melyek e város részéről a legközelebbi jövőben elintézészt igényelnek, legaktuálisabbnak tartom a munkásházaknak szociális szempontból is elsőrendű kérdését. A fejlődés természetes rendje, hogy lassanként iparos várossá alakulunk át. A mezőgazdaság, mint várost fejlesztő tényező, mindinkább háttérbe szorul és magasan kiemelkedik ezek közül az ipar és a kereskedelem.

Gyáraink számával a munkások tömege is nő; városi lakosságunk egy tetemes részének minősége új foglalkozásához képest megváltozik, a nyugalmas mezei gazdálkodás csendes munkássága helyébe a poroly és gépzakatelés zaja által ideges, kőszén-füstös, olajos munkás tömeg lép és vele előtérbe nyomulnak mindazon szociális kérdések is, melyek a köznek közbelépését megkövetelik.

Ilyen kérdés elsősorban a munkásházaknak kérdése. Nem lehet szándékom ezen a helyen a kérdésről általában szólni; az érdeklődőket utalom Farkas, Thirring vagy Schwarz műveire, melyek elsősorban a magyar munkásházak kérdéseivel foglalkoznak. Az ideál utáni hajszá sem lehet feladatomban, mintahogy nem lebeghet szemem előtt a Kruppművek altonhofi kolóniája, mely rendszerével, tökéletes felszerelésével, mintaszerű építményeivel talán egyik legszebb munkás-telep a kontinensnek. Reális, kézzel fogható alapokon kívánok elindulni és a kérdésnek csak azon részével foglalkozni, mely Aradon ma már aktuális, mely a mi viszonyaink között és erőinkhez képest legalább részben meg is oldható.

A munkásházaknak kérdése már évek óta foglalkoztatja a város intéző köreit, mert be kellett látni, hogy annak sikeres megoldása nem csak közegészségügyi, de erkölcsi és gazdasági követelmény is.

Egészségügyi, mert az egészségtelen, túl-

zsúfolt lakások a járványos betegségeknek állandó, ki nem irtható fészkei; erkölcsi, mert a szűk s emellett drága lakások az ágyra-járó bűnrehabilitáló intézményét és talán még inkább a családfenntartó korcsmázási hajlamát fejlesztik; végül gazdasági, mert a drága lakás amunkás keserves keresetének egy harmadrészét, annak távolsága munkásságának színhelyétől pedig produktív munkaidejének egy tetemes részét felemészti.

Ilyen három súlyos és a békés városi életre általánosságban is mélyen kiható indokoknak nyomása alatt a város vezetősége mintegy három évvel ezelőtt azon elhatározáshoz jutott, hogy a munkáslakások kérdésével behatódiban foglalkozzék és abból megvalósítson annyit, amennyit ereje elbir.

Három irányban voltunk tevékenyek: létesítettük a segai munkás-telepet, teljesen előkészítettük a libásdülőbeli mezőgazdasági munkás kolóniát és megvetettük alapját annak a harmadik telepnek is, melyet a rövidség okáért és mert helye még kiszemelve nincs, gyári munkás-telepnek fogok nevezni.

A segai telep kérdését a város önállóan, kormánysegély nélkül oldotta meg. A girbe-görbe, téglágetők által már kihasznált, tehát már bőven megfizetett u. n. segai téglaverő helyekből a város 42480 □-ölet munkás-telep céljaira eladott. Egy-egy teleknek vételára 150—400 korona közt váltakozik; a legkisebb 200, a legnagyobb 300 □ öl. Mintegy 190 telekvevő akadt, kik közül 40—50 már a folyó évben megkezdte az építkezést. A vételárból (□-ölenként 60 fillér — 1 koronát számítva) egy harmadrész azonnal lefizetendő, a többi 3 év alatt kamatmentesen.

Rövid egy-két év alatt tehát mintegy 200 munkás ember önálló otthonhoz jut és ezzel 200 lakás szabadul fel azok számára, kik hasonló viszonyok közt élve, lakás szükségletüket most már némileg könnyebben és főleg olcsóbban elégíthetik ki.

Látva azt az energiát, melyet a közös cél iránt lelkesedve ez a maroknyi ember a gödrös terület kiegyengetésének nehéz munkája körül kifejtett, és látva azt a szeretetet, mellyel a pár □-ölnyi telek iránt, mint most már tulajdona iránt viseltetik, az a meggyőződés hathatja át a város intéző köreit, hogy ennek a telepnek létesítésével igazán jót és üdvöset cselekedett.

A libásdülőbeli munkás-telep kizárólag mezőgazdasági munkásoknak van szánva; e kolóniának rendeltetése zsellér népünknek olcsó otthon és idővel házat, kertet tulajdonul biztosítani.

E telepen egyelőre 110 ház épülne föl 200 □-öles telkeken; 27456 □-ölnyi területet foglalna el és a földművelésügyi kormány segélyével jönne létre, amennyiben az utóbbi a kölcsön évi annuitásából 2%-ot megtérít. Miután egy ház, mely egy 20 □-méternyi szobát buboskemencével, egy 13 □ méternyi konyhát, egy 27 □ méternyi kamrát magában foglal, szép fedett folyosóval, gémes-kuttal bir, kerítéssel együtt 1460 koronába, telekkel 1660 koronába kerül; a kormány 2%-os hozzájárulásával zsellér havi 8 korona bért fog fizetni egy olcsó szerződés alapján, mely szerint ezen ház telekkel együtt 25 év után tehermentes tulajdonává válik.

Ha tekintetbe vesszük, hogy zsellérjeink legnagyobb része egy favázás, betapasztott, alig szellőztethető és soha kellően ki nem fűthető odúért, ol és kert nélkül évi 60—80 korona bért fizet; hogy ebben az odúban hat-hét tagból álló család lakik és hogy ezen áldozatot ma meghozza azon remény nélkül, hogy ennek a nyomoruságos putrinak is valaha tulajdonosává válik, kétségtelennek látszik, hogy a városnak ezen akciója is áldást hozó lesz.

Sajnos azonban, hogy ezen kérdés ma még teljesen megoldva nincsen. Bár a külföld tapasztalatai szerint ilyen munkásházaknak felépítése és kezelése inkább fáradságos és kellemetlen, mint anyagilag veszélyes, mégis az építési tőkének nagysága egyelőre legalább leküzdhetetlen akadállyal látszik.

Mert a 180—190.000 korona költséget a városnak kell előteremtenie. Nem tudom, hogy az óvár-téri telkek minő arányban és minő haszonnal lesznek értékesíthetők. De nem tartom lehetetlennek, hogy ezen szociális szempontból annyira fontos kérdést esetleg oly függő kölcsönrel oldjuk meg, mely successive az óvár-téri telkek vételárából lesz törleszthető.

A gyári munkás-telepnek — a három közül talán a legfontosabbnak — előkészületei folyamatban vannak. Ma még csak egy fél iv papíron oly tanácsi határozat alakjában, mely leszögezte annak szükségességét és a mérnöki hivatalt a terv típusok és költségvetések elkészítésére,

hősen kifakadt az emberek önzése és romlottsága miatt.

— A hitványok! A haszonlesők! Nyomorultak! Valamennyi azt szeretné, ha én megvisonzásul az ő uszályát hordoznám!

A kaszinóban egyszer összeveszett egy fiatal kollegájával, s a pörpatvarnak kártyabaj lett a vége. Az ügyes Rupert ekkor csúnyán összevagdalta a pápaszemes és esetlen fiskálist. Mikor az orvosdoktorok a sebesültet varrni kezdték, s a szegény ördög szívreható sóhajtásokba tört ki, Rupert így szólott a vezető segédjéhez:

— A szemtelen szándékosan megvágatta magát! A Mici leányomra és az irodámra pályázik!

Rupert, hetvenéves korában, ágynak dőlt. A melle fájt és éjjelenként láz gyötörte. Aggódo hitvese jótékony borogatásokkal szolgált neki, de a beteg ideges mozdulatokkal tuszkolta el magától könybeborult feleségét.

— Oh, a képmutató, az alattomos! sziszegte keserves kinjai között. — Ugy tesz, mintha miattam busulna, pedig titokban az örökségre számít. Azt szeretné, ha már ma este a temetőbe vinnének!

És a fal felé fordulva, miközben beteg tüdeje csak nagynehezen végezte fáradsalmas munkáját, töprenkedve, verejtékező homlokkal folytatta:

— Miért fáj a mellem? És miért ez a sorvasztó forróság? E szimptomák alatt, hitemre, valami különös dolog lappang!

Az orvos morfiomot írt, hogy a fájdalmait enyhítse. Rupert szuró pillantással nézte a sötétkék üvegecskét.

— Morfiom! Haha! Azt akarja, hogy örökre elaludjak?

A morfiom azonban nem használt nagyon sokat és Rupert ereje szemlélőmást fogott. Az öreg ember ekkor belátta, hogy mindennek vége van. Tündőve forgott hátvánkosi között, miközben gyanakodva így szólott magában:

— Meg fogok halni, ez bizonyos. Az anyatermészet azt akarja, hogy a derekamat beadjam. De mi érdeké az anyatermészetnek abban, hogy én ilyen nyomorultul elpusztuljak? Hitemre, ez fölöttebb furcsa dolog!

És Rupert mégiesen rángatózva szorította össze mind a két öklét, abban a bizonyos tudatban, hogy a ravasz anyatermészet is intrikázik ellene...

Rupert most már szótlanul fekszik a sir mélyén. De nem lehetetlen, hogy a hideg sötétségben még így foszforeszkál kiszáradt agyveleje:

— Hogy meghaltam, ez ténydolog. De teringettét, mi az oka annak, hogy meghaltam? Kinek volt arra szüksége, hogy én egyszerre csak a fűbe harapjak? Akármilyen legyen, ha a sírból kihajtó violának nincs valami protekciója a Természethél!... És ezért kellett, hogy én, szegény halandó, a testemmel és a mesztartalmammal szolgáljak neki...

Husvét éjjelén.

— Szibériai történet. —

Husvét szombatja volt. Az est már lezállt a néma földre, mely a bucsuzó tél és a gyenge éjjeli fagyok dacára, a tavasz éltető napsugaraiban kezdett kibontakozni hosszú álmából. A természet megérezte: itt a tavasz!

A nedves, hűvös párákba burkolt területi véroskában, melyben csend ült a tájat, várva azt a percet, midőn a toronyban megkondul az első harangütés. De az nem volt az álon csendje. A néptelen utcák árnyainak és sötét ségének némaságában bizonyos várakozásteli titkolózás volt észlelhető. Az utcai élet megszűnt, mert mindenki visszavonult a házakba: a gazdag palotákba, vagy a szegényes kunyhókba. Az egész város, sőt az egész föld felett, ott lebegett a Feltámadás és újraéledés lehelete.

A hold még nem emelkedett fel és a városra az által a hegy által vetett árnyék terült, melynek tetején egy sötét, barátságtalan épület állt. Az épület egyenletes körvonalai élesen kiemelkedtek a világos láthatárból. Odon kapuja azonban jóformán eltűnt a sötétségben, míg négy saroktorony kisértetiesen bámult a felhők közé.

A székesegyház tornyában végre megkondult az első harang, melynek hangja átvezetett a csendes éjszakán. Azután minden toronyban megszólaltak a harangok, harmonikus zenébe egyesülve. A sötét épületből is felhang-

valamint megfelelő területnek kijelölésére felhívta.

Má több mint 3000 gyári munkás keresi Aradon kenyerét.

Elég jó izletes kenyeret, de keresi füstös, olajos bluzban, abban az uniformisban tehát, mely viselőjében a szocialistát sejteti. A Westinghouse gyár már megkezdte működését, a Hungária textilgyárnak kéménye is rövid időn belül füstölni fog. Ujabb 500—1000 munkás telepszik meg Aradon — de hol? E kérdésre meg kell felelnünk, még pedig rövid időn belül. Talán német mintára „Baugenossenschaft” alakjában, talán a gyárakkal karöltve vagy az államnak támogatásával, de mindenesetre a városnak hozzájárulásával, valószínűleg kezdeményezésével és a városnak felügyelete mellett. Mert nemcsak a lakás kérdése oldandó meg egyedül; vannak még más szempontok is, melyek a köznek közbelépését követelik. Ilyen a rendészet, az iskola és piac ügy, a fogyasztási szövetkezetek ügye, stb.

Rövid szavakba foglaltam azt, amit e helyen erről a kérdéssel mondani akartam. De minden szó egyegy kalapács-ütés arra az óraszerkezetre, mely az időnek mulását jelzi és arra figyelmeztet, hogy egy városnak, melynek természetes ambíciója az, hogy iparos-várossá fejlődjék, munkás-lakosságának jó és megfelelő otthona tekintetében nagy és súlyos kötelességei is vannak.

Az aradmegyei baptisták.

Az új hívők szokásai. — Mi történik a titkos gyűléseken?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 25.

Aradmegye magyar, német és románok lakta vidékein rendkívül nagy számmal térnek át az új vallásra: a baptista hitre. Ez a megbocsátás, a türelem és a szelidség vallása, s a hívői csodálatos emberek benyomását teszik az idegenekre. Abszolút becsületeseknek mondják magukat és még az apróbb föltételektől is tartózkodnak. Tauci tudósítónk nemrég fölkereste azon a vidéken elszaporodott baptistákat és közvetlen közlőre figyelte meg az életmódjukat, szokásaikat. Erről érdekes cikket írt, amelyet itt teljes terjedelmében közlünk:

zott egy tompa harg és hatalmasabb társaihoz hasonlóan igyekezett a magasba felrepülni. De fáradtsága hiábavaló volt. Reszketve maradt a földszínen és csendesen zümmögve halt el az aether végtelenségében.

A harangjáték elmúlt. Az ósdi épület kapui nyikorogva megnyiták. A résen fegyveres katonák lépkedtek ki, hogy ellássák az egyes őrszemeket. A magas védőfal mögött, a nyugati homlokzatnál, egy fiatal újone kivált a csapatból, hogy elfoglalja őrhelyét.

Az őrmester kiadta a szokásos parancsokat:

— Járj fel s alá!... Mindenre vigyázz s főként ne aludj el! — darálta gyorsan.

Az újone a parasztfiu ügyetlenségével figyelt, mialatt szeméi mély szomorúságot árultak el.

— Megértettél? — kérdezte az őrmester.

— Parancsára!

— Tehát vigyázz! — mondotta még szigorúan, majd jóindulatú hangon még hozzátette: — Csak nem félsz a kísértetektől?

— Félni nem félek — válaszolt az újone — bár olyan különös érzés szorítja a szívemet!

E gyermekes őszinteségre halk nevetés hallatszott a katonák között.

— Vállhoz!... Jobbra tarts!... Indulj!... parancsolta az öreg őrmester, mire a csapat egyenlő lépésben távozott.

A baptista felekezet a bölcselkedésre hajló germán lélek gyümölcse. Angolország a szülőhazája, ahol a lakosság egy nagy részének ez a hite. Innen terjedt el Északamerikába, Németországba s a németek útján nálunk Magyarországon.

A felekezet híveinek nagy része a szegény népelemből kerül ki. Iparosok, földmivelők, egyszerű fellegőkre hajló lelkek hódolnak meg a felekezet hirdette elveknek és válnak rajongó híveivé az evangéliumnak.

„Vallásról” szándékosan nem szólok, mert a baptistáknak hitvallásuk nincs. Megelégszenek a bibliával, melyet mindenki a maga módja szerint értelmez és magyaráz. Az evangéliumon kívül más tekintélyt el nem ismernek s épen ezért a felekezet hierarchikus szervezete ki van zárva. Ugyancsak az evangélium kizárólagos tekintélyénél fogva egy részük nem ismeri el az állami beavatkozás jogosultságát sem, bár a baptisták az államnak kitűnő és engedelmes polgárai minden tekintetben.

(Az imaházban.)

Ahol 50—60 hiva már van a felekezetnek, első dolguk az imaház építése s csodálatos, hogy míg más gazdag, népes felekezetek templomaik építésére összekoldulják széles Magyarországot, addig a baptisták óvakodnak külső segítséget igénybe venni. Megcsinálják azt ők a saját erejükből. Egyik követ fejt hozzá, a másik befuvarozza azt, a harmadik felépíti a falat. A szükséges pénzt összerakják ők maguk, senkinek sem kellemetlenkednek, senki szivességét nem kívánják. Így épült fel csendben, gyorsan, rövid 2 hónap alatt a tauci imaház is. Egyszerű, zsinagógára emlékeztető épület ez, melynek homlokzata magyar, német és román nyelven hirdeti rendeltetését:

„Imaház — Gebethaus — Casa de rugăciune.”

Szívesen keresi fel vasárnaponként a barátságos helyiséget a nem hívő is. Magam többször ellátogatok oda és tanulom becsülni azt a sok erényt, melylyel a hívő valóban ékeskednek.

Az imaház bent épen oly egyszerű, mint kívül. Két sor pad, a háttérben egy emelvényen a szószék, harmónium, egy kályha, egy függőlámpa, a falon néhány magyar, német és román nyelven írt evangéliumi mondásokat tar-

talmazó tábla és egy falóra képezi az összes berendezést.

Vasárnapokon és ünnepnapokon délután tartanak istentiszteletet, ezenkívül a gyülekezet határozatához képest hetenként 2—3 estét szentelnek erre a célra. A hívő istentisztelet előtt pontosan megjelenik az imaházban, ahol egyrésze az új testamentumot vagy a baptista szövetség által kiadott Igazság Tanuja és Vasárnapi Iskola című folyóiratokat olvassa. Van aki irkát, ceruzát vesz elő és gyakorolja a meglett, sőt öreg korában megtanult írást, olvasást. Mások csoportokba verődnek s hogy az olvasókat ne zavarják, halkán beszélgetnek, olykor ártatlan tréfát is megengednek maguknak. Az első alkalommal feltűnő volt előttem, katolikus ember előtt, — aki ha egyedül vagyok is templomban, lábujjra ágaskodva szent borzalommal lépegetek a kőkövű padlón — ez a viselkedés. Gondolatomat közöltem is a gyülekezet egyik vénével, mire ő ezt mondta:

— Az imaház előttünk négy téglafal, egyéb semmi. Tisztességes gyülekező helynek tartjuk, melyet csak az isten szava szentel meg, mindaddig tehát míg az istentisztelet meg nem kezdődik, ha másokat nem zavarunk vele, hangozan is elbeszélgethetünk egymásközt benne, sőt úgy véljük, hogy tisztességes, szelid tréféval sem vétünk az Ur akarata ellen.

(Vasárnapi iskola.)

Minden vasárnapi istentiszteletet megelőző a vasárnapi iskola, a baptisták egyik tiszteletreméltó intézménye melyben gyermekek és felnőttek egyaránt vehetnek részt. Tantárgyai az írás, olvasás az analfabéták számára és az új testamentum magyarázata. Pont fél kettőkor mintegy 30—40 gyermek helyezkedett el a szószék körül az emelvényen, kezében a fekete kötésű új szövetségi szentírással. Majd mindnyájan jó ismerőseim, akik láthatólag örültek jelenlétemnek. Két tanítójuk is csakhamar megjelent, az egyik egy román földmives, a másik egy magyar molnár s megkezdődött a munka. Egyszerre a legnagyobb csend lett az imaházban; mindenki elfoglalta helyét. Rövid ima után, melyet mindnyájuk nevében az egyik gyermek mondott el, felcsendült egy himnusz-szerű dal, melyet a gyermekekkel együtt a jelenlevő hiva is énekelt. A dal elhangzása után először az evangé-

Az újone vállra helyezett fegyverével, lassan fel s alá járt.

Az utolsó harang elnémulásával, bent a fogházban valami különös, szokatlan élet kezdett pezsegni. Mintha valóban szabadság vonult volna a szomorú épületbe, megnyiták a cellák ajtóit és a foglyok — hosszú, szürke kabátban és hátukon a jelöléségteljes négyzöggel — páronként sorakoztak, hogy a fényesen kivilágított templomba menjenek, hol a szokás lehetetlenségét szintén vasrácsok és vastáblák biztosították.

A börtön egészen üres. Csupán a szöglet-torony egyikében fekszik egy beteg, kemény ágyán. A felügyelő, kivel a fogoly hirtelen megbetegedését közölték, hozzálépett, midőn rabtársait a templomba kísérték és lázas ragyogással a messzeségbe bámuló szeméibe tekintett.

— Iwanow, hé Iwanow! — kiáltott reá a felügyelő.

De a rab mozdulatlan maradt s csak értetlen szavakat mormogott. Hangja rekedt volt és lázban égő ajkai nehezen nyiták szőrá.

— Holnap a lazaretbe mégyesz! — parancsolta a felügyelő s ezzel elhagyta a rossz levegőjű szobát, melynek ajtajához őt állított.

A katonák figyelmesen nézte a beteget és fejcsóválás közben így szólt: Ejh, te csavargó, már eleget bolyongtál a földön! És mert úgy gondolkodtál, hogy senkit sem kell oriznie, a

templom bezárt ajtajához ment, hogy meghallgassa a szent beszédet.

A toronyszoba csendjét csak ritkán törik meg a lázas beteg sóhajai. Még nem öreg az erőteljes, edzett ember. Ismét felrebeszélte. Átélt a multat és aicán visszatükröződött mindaz a belső gyötrelmek, melyet szenvedett volt. A sors kegyetlen játékot űzött vele. Mély-séges szakadékokon és magas hegyeken keresztül bujdosott, ezer veszedelmet élt át, éhséget, szomjúságot, forróságot és hideget szenvedett a honvágy miatt és ösztökélve az által az olt-hatatlan, égető kívánság által, hogy viszont-láthassa faluját s hogy övéivel legalább egy hónapot, egy hetet, vagy csak egy napot tölt-sön. Azután történjék bármi, még ha vissza is kellene vándorolnia azon a hosszú úton, Szibéria ólombá váiaihoz. Alig száz versztnyire, legforróbb vágyainak céljától elfogták s most ismét itt sanyalódik börtönében.

A beteg arca ekkor hirtelen felderült. Szemei tágra nyiták, melle szabadabban lélegzett, mert derűsebb gondolatok és képek látszóttak emlékében felelevenedni...

Hallotta a susogó erdőt. Igen, ő ismeri ezt a daloló zugást és megéri az erdő és fának szavát. A fenséges fenyő, az ő sötétzöld tűivel, ott magasan, majdnem a felhők közt beszél — más fák és bokrok halkán, melodikusán zümmögnek, — míg nyír félenken mozgatja leveleit. Vigan dalol és csiripel az ágak között repkedő fülemüle, — a patak s...

Humor román nyelven tanuló gyermekeket kérdezte ki tanítójuk a feladott leckéből; utána következtek a magyarnyelven tanulók és én örömmel láttam, hogy az állami iskolában tanuló román gyermekek ezen a nyelven tanulják a szentírást. A hallgató hívők nagy része román lévén, nem értették, mit mondtak a gyermekek, de azért nagy csendben, figyelmesen hallgatták a szép folyékonyssággal elmondott „Aranymondásokat” vagyis azt a részt, melyet könyv nélkül kellett megtanulniok és a kérdésekre adott feleleteket. Figyelmükkel mintegy jutalmazni látszottak a gyermekek szorgalmát.

— Uram, — mondta egy mellettem ülő román földműves — én nem értem mit mondanak ezek a gyerekek magyarul, de vétkezik az a szülő ki a gyermekét nem iskoláztatja és magyarul nem taníttatja.

A következő vasárnapi lecke feladása után imával és énekkel fejezték be munkájukat.

Rövid csend után a nők padsorából egy négyévesnek látszó kis román leány tipegett elő, felmászott az emelvényre s két kis kezét összetéve a következő imát mondta el román nyelven:

— Édes istenem tartsd meg apámat, anyámat, testvéreimet és Lenkuca nénit, mert én őket nagyon szeretem.

Ezután lemászott az emelvényről s betipegett az asszonyok közé, valószínűleg édes anyja karjaiba, akiért olyan édesen imádkozott.

Azután egy nagyobb gyermek állott a pódiumra, aki egy szentéletű ember legendáját szavalta el.

— A vasárnap délutánjából néhány percet arra szentelünk. — magyarázta szomszédom — hogy gyermekeink önműködésük által előkészíttessenek arra, hogy később a gyülekezeteknek hasznos és tevékeny tagjai lehessenek.

Valóban meglepő ezeknek az egyszerű embereknek a nevelési érzéke.

(Istentisztelet.)

Az iskola befejezésekor már zsúfolásig megtelt az imaház hívőkkel és barátokkal: ezek azok, akik vonzalommal viseltetnek a felekezet elvei iránt, de még nincsenek megkeresztelve. A szomszéd falvakból is többen jelentek meg, akik csókkal üdvözölték helybeli testvéreik vénéit és legjobb ismerőseiket. Azután az egész gyülekezetnek átadták a községükbeli meg nem jelent testvéreik üdvözlését. Egy helybeli testvér pedig előadta, hogy pénteken

Buttyinban járt, ahol találkozott N. N. testvérel, aki üdvözli az egész gyülekezetet és az Ur áldását kívánja a tunci gyülekezet minden tagjára. Ezt a gyülekezet megköszönte és megkezdődött az istentisztelet.

Az egész igen hasonlít a reformátusok istentiszteletéhez. Énekkel kezdték, melyet harmónium kíséret mellett négyhangra férfiakból és nőkől álló énekkar adott elő. A román ének után — úgy látszott, hogy ezuttal az én jelenlétemre való tekintettel — egy magyar egyházi éneket énekeltek, mondhatom annyi értelemmel és összhangzattal, mely bámulattal töltött el, tekintve főképen azt, hogy a dalkar majd mindenike román anya nyelvű és magyarul csak a legfiatalabbjaiból tudnak néhányat. Csodálkozásomnak kifejezést is adtam Kraizer testvér, a dalkar vezetője előtt, aki egyszerű iparos.

— Ez csak annyiban az én érdemem — mondá ő, — hogy én megtezem, amennyire tehetségemben áll a kötelességemet. A legnagyobb érdem az énekkar tagjaié egyenként, akik a legszorgalmasabban jelennek meg az énekórákon és a legnagyobb buzgalommal, elmondás nélkül teljesítik kötelességeiket és nyugszanak bele minden intézkedésembe.

Ének és ima után az azon napra rendelt evangélium felolvasása és magyarázata következett. És pedig felolvasta és magyarázta egy egyszerű földműves, oly természetes, minden misztikum nélkül való értelmezéssel, mely ellen a legpuritánabb természethívőnek sem lehetett volna kifogása.

(Zárt ülés. — Szemérmes festvérek.)

Az istentisztelet befejezése után zárt ülést szoktak tartani a hívők. Ezen csak gyülekezeti tag vehet részt. Nekem az a szerencse jutott, hogy egy ilyen ülést végighallgathattam. Érdekes dolgokat tárgyaltak. Először egy volt gör. keleti lelkész ügyét vitatták meg, aki nagy szimpátiával viseltetett a baptista felekezet iránt és kijelentette, hogy ő is baptista kíván lenni, ha a gyülekezet méltónak találja erre s kebelebe fogadja. De a tisztelendő urnak egy emi-nens hibája volt: szerette a pálinkát, amiről nyilvánosan lemondott ugyan, de titokban áldozott az alkoholnak. Kimondták, hogy ilyen körülmények között nem tartják méltónak arra, hogy az Ur hívei közé soroltassék. Erről a tisztelendő urat értesítették is.

Azután egy testvér hibáját tették szóvá s mivel az érdekelt fél éppen jelen volt, kényte-

len volt kimenni az imaházból. Az volt a bűne, hogy nyolc éves iskolás fiának igazolatlan mulasztása miatt megbüntették s mivel hogy a gyermekek nevelésének elhanyagolása nagy bűn, elhatározottak, hogy az apát megintik és figyelmeztetni fogják a gyermeke iránti kötelezettségére. Az egyik puritán hívő szóvá tette az asszonyok meztelán való járásának helytelen voltát, de főképen azt kárhoztatta, hogy a patakön való mosásnál szoknyájukat a tisztesség határain túl gyűrűk fel, ami bizony elég alkalom az emberekben, kivált a fiatalságban bűnös gondolatok felkeltésére. Ebben a mederben folyt mintegy másfél óráig a beszélgetés, amikor aztán egymást az Ur kegyelmébe ajánlva, szétszözltek. A baptista gyülekezet általában nagy buzgalommal ügyel tagjainak erkölcsi és a törvényes renddel összhangzó életére, ami oly erkölcsi alap, amely lehetetlen, hogy meg ne nyerje szimpátiánkat.

Facseti Zsiga.

Eszteendő óta elváhatatlan fogalomná lett ez a kettő: Nemess Zsiga és Facset. Még amikor, keleti idők jártával, nem volt képviselője a kerületnek, hozzá jártak a kerület románjai, vagy legalább is utána sóhajtottak. Ugy emlegették a szebb jövődöt:

— Ha a domnu Zsiga újra deputát lesz...

Hosszu lenne megírni, mi mindennel ásta be magát a facseti szivekbe. De mihelyt híre futott, hogy újra föllép, — végigriadt az öröm a kerületben. A fogadtatásának halvány konturjait ez a kép mutatja be. Ezt nézze meg Hentz Károly, s aztán legyen kedve Facsetre jönni!

besen rohan tüskön, kövön keresztül — és a magas levegőben egész felhő vándormadár követi a szibériai bányákból megszökött rabot.

Mintba a fogolyhoz is behatolt volna a tavaszi szellő. Szaggatott lélekzettel felemelkedik, majd figyelmesen körültekint. Szemei egyszerre öröm és hitetlenségben villognak, valami elképzelhetlent lát maga előtt — a nyitott ajtót!

A szabadság után való, hatalmas vágy leküzdí betegsége. A láz ljeel hirtelen eltűnnek, midőn egyedül látja magát a nyitott ajtaju celában... Egy pillanat alatt talpra áll és lázának összes tüze, mely eddig agyában székelt, szemeiben látszik égni.

Valaki most kinyitja az ajtót és elhagyja a templomot. A nyíláson a távoli ének a rab cellájáig hat és elérzékenyíti sápadt arcát. Mialatt szemei könyvekkel telnek meg, emlékében egy kép tűnik fel, melyet lelke már oly sokszor maga elé varázsolt: a csendes, csillagos éjszakát, a fenyvesek subogását, melyek ágait védőleg terjesztik falujának régi temploma fölé, a kis patak partján lobogó tüzet... Elrohan, hogy mindezt valóságban, övének körében láthassa... Az ör ezalatt a templomajtó előtt térdel.

A fiatal ujonc, vállán fegyverével, fel s

alá jár őrhelyén. Előtte nagy pusztaság terül el, melyről csak nem rég olvadt le a téli hó. Elgondolkozik, mert még nem képes felfogni, vajjon miért is áll itt, e szent ünnep éjszakáján? ... Egyáltalában még teljesen falusiasan gondolkodik, tehát sokat nem ért meg abból, amit a katonának tudnia kell...

Még csak rövid idő előtt saját ura volt, tulajdonosa egy földdarabnak, melyet szorgalommal munkált. És most fiatal lelke tele van félelemmel és érthetetlen rettegéssel, amit nem képes magának megmagyarázni, de ami lépésről lépésre nyomában jár.

Most egyedül van. A kietlen látvány, mely elő te elterül, a szél sivitása a pusztaság avarában, álomba ringatja őt. Szemei előtt szintén honi képek tűnnek fel. Ő is szülőföldjét, faluját látja, mely fölött ugyanaz a szél lengedez, s melynek most fényesen kivilágított templomára ott is védőleg hajlanak a fenyők koronái.

Nem messze attól a helytől, ahol az őrszem áll, sötét tárgy, egy ember üti fel fejét és tekint a messzeségbe, melynek jóformán beláthatatlan végén nagy erdő terül el. Melle kitágul és sóváran szívja magába a friss, éjjeli levegőt, majd kezeire ereszkedik és lassan kuszik a fal mentén tovább...

Örömet hirdető harangzugás rezgetteti meg az éj csendjét. A fogház ajtaja kinyílt és az udvarban — gyertyákkal, lobogókkal és szentképekkel az élén — megkezdődik a körmenet. A katona összerézzen. Sapkáját leveszi fejéről, hogy keresztet vessen magára, de felemelt kezé megdermed. A csavargó földre ért és igyekszik elérni a pusztaság avarját.

— All! ... Allj! ... Ki vagy? ... — kiáltja a fiatal ujonc és ijedten nyúl fegyveréhez. Mindaz amitől félt, ami rettegését okozta, a szerencsétlen szökevény látásában összpontosult. Ezek a borzasztó szavak: szolgálat, kötelesség, villámként cikáznak át agyán. Hirtelen felkapja fegyverét, majd szemeit behunyva, reszkető kézzel és célozás nélkül — elsüti...

A városkából ismét felhangzik a harangok zugása, felséges összhangban egyesülve, s a templomból ünnepi, komoly ima, valamint ez az örömteljes kiáltás tör a messzeség felé: Krisztus feltámadt e napon!

A fal tulsó oldaláról ekkor dördült el a lövés, mire egy gyengülő hang panaszosan válaszol... Azután elnémul minden. A távoiról a visszhang még ismétli a lövést, s végre az is elhal a pusztaságban.

W. Korolenko.

A pletyka fekete asztalán.

Válopör az aradi törvényszék előtt

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26.

A pletyka öl. Az ereje óriási, a következményei kiszámíthatatlanok, titokban férközik hozzánk, védekezni nem lehet ellene. Falun, városban, egyaránt felüti a fejét ez a lappangó veszedelem, amely existenciákat semmisít meg, elsöpör reményt-boldogságot, elkészerít embereket, akik ólomsúlylál érzik, hogy a pletyka ellen nincs védekezés. És ha az ideg-nektől eredő pletykának ilyen tragikus következményei lehetnek, mennyivel nagyobb ereje van annak a pletykának, amelyet saját hozzátartozónk kotyvaszt lélekrontó boszorkánykonyháján.

Néhány hónappal ezelőtt két válokereset érkezett az aradi királyi törvényszékhez. Bakonyi Béla volt aradi magánhivatalnok, ép úgy mint a felesége, Tóth Etel arra kérték a bíróságot, bontsa fel a házasságukat. Mindketten a házassági törvény 80-ik §-a alapján, házassági kötelék durva megsértése címén kérték a válást kimondani.

A férj 32 oldalra terjedő válokeresetében elzogokta házasságuk történetét. Hálószoba titkokat nem akarunk nyilvánosság elé vinni, ezért csak arra szorítkozunk, hogy a közvetlen válokokot ismertessük.

— Ebéd után, — írja a férj, — elszoktam távozni otthonról kávéházba, vagy ügyeim intézésére. Ilyenkor feleségem rendszerint egyedül maradt otthon. Egyszerre a cselédségtől megtudtam, hogy mialatt én távol vagyok, feleségem, — délután 2-3 órákor — naponként fogadja egyik legjobb barátomat, H. Rezsőt. Meg kell vallanom, hogy ez az ur házuk bizalmas barátja volt és talán nem is találtam volna semmi különösét a dologban, ha a figyelmeztetés ép nem a szobaleánytól jön. A szobaleány azt is mondotta, hogy feleségem az ebédlő ablakredőnyét, — ahol barátomat fogadni szokta — ebéd után, ha eltávozom, mindég lebecsálja.

Assaneként az a meggyőződés érelődött meg bennem, hogy a feleségem megcsal. Neki nem mertem szólni, barátomat se akartam felelősségre vonni, míg bizonyosat nem tudok. Hogy naponként házamba járt H. Rezső, arról meggyőződtem, mert a kávéház ablakánál ülve, barátaimmal konstatáltam, hogy hozzánk délutánonként 2 óra után ellátogat. Barátaim mosolyogtak és én éreztem, hogy mindenki mosolyog rajtam, hogy mindenki felszarvazott férjnek tart. Egyszer, amikor már nem tudtam benső izgalmamot türtőztetni, haza rohantam, ahol együt — beszélgetve — találtam a feleségemet és a barátomat. Felelősségre vontam őket. A barátom tréfával akarta elútni a dologot, de a feleségem, felháborodást szinelve, még aznap elhagyta a házamat. Azt hiszem, tekintetes királyi törvényszék, itt tisztán lehet látni, hogy én egy megcsalt férj vagyok, aki joggal kérheti a reá nézve elviselhetetlenné vált házassági kötelék felbontását.

Az asszony keresete rövidebb volt. Elmondotta a történeteket és a végén azt kérdezte, élhetne-e zavartalan boldogságban egy olyan férfi oldalán, aki őt kivitte a pletyka fekete asztalára, azt állítva róla egy egész tömeg ember előtt, kávéházban, hogy megcsalja. Az ő boldogsága kettétörtött, kéri a férj hibájából a házasság felbontását.

A bizonyítási eljárás során sem a kihallgatott cselédség, — a férj koronatanui, — sem a férj barátai nem tudtak olyan körülményeket felhozni, amelylyel igazolható lett volna, hogy a feleség házasságtörést követett el, vagy olyan dolgot, amely egy erkölcsös asszony fogalmával nem volna összeegyeztethető.

A bíróság a férjet elutasította keresetével, de helyt adott az asszony keresetének. A férj hibájából felbontotta a házasságot és kimondotta, hogy az olyan férj, aki ilyen meggyőző pletykát terjeszt a feleségéről méltatlan a férfi címre. A bíróság elmarasztalta ezenkívül a férjet havi 120 korona nőtartásdíj megfizetésében is.

JELÖLTEK.

Kétszáz arcképre és ugyanannyi ismertetésre lenne szükség, ha itt csupán az aradi és aradmegyei képviselőjelölteket albumba akarnók foglalni. Gyanútlanul járunk az emberek között: ki tudja, hányan a lelkében ül már a kiforrott terv, hogy föllép? S mennyien vannak, akik ma se tudják, hogy jelöltek lesznek, s csak a jóbarátok, vagy a kortesek un-

szolására, hetek múlva tudják, hogy politikusnak születtek.

Szó sincs hát róla, hogy az olvasó husvét ajándékkul az összes képviselőjelölteket megkapja. (Annál egyébként kedvesebb husvét ajándékot tudunk elképzelni.) Hanem egyelőre azokat, akik a megyében még jelölti minőségben nem szerepeltek.

I. Tisza István gróf.

Olyan hatalmas politikust, mint Tisza István, bajos „csevegésszerűen” ismertetni. Az aradiakra talán érdekes lesz annak föllevenítése, hogy mint fejlődtek ki és fűződtek egyre közelebb a kapcsolatok Tisza és Arad városa között.

Az első összeköttetés az volt, hogy igazgatósági tagja lett az aradi Weitzer-waggongyárnak, ugyanakkor, mikor a jelenlegi kereskedelmi miniszter, Hieronymi Károly annak igazgatósági elnökévé választott. E rövid ideig tartó tisztség emlékenél maradandóbb az az esemény, amikor néhai Goldis József aradi püspök beiktatóján részt vett és a banketen óriás feltűnést keltő gyönyörű pohárköszöntőt

tartott a román-magyar barátságra. Hosszu idő mult el — s félv óta sűrűbb vendége Aradnak. A fiát, aki itt huszáronkéntes, látogatja meg. Az apa magas gondolkodására vallott, amikor legutóbb a fia iskolaparancsnokát és önkéntes bajtársait is fölkereste.

Most pedig a legszorosabb, legbensőbb összeköttetésről van szó: arról, hogy Arad országgyűlési képviselője legyen. Ez a kapocs remélhetően meglesz és hosszú ideig fog tartani. Arad elhódítja Nagyváradtól a jelzót, amelyet valaha évődésnek használtak, most azonban legszebb dicsérete egy magyar városnak: a Tisza városa.

Levél a pártelnökhöz.

Politikai és szerelmi pallomás.

A ti ztelt Ház végképp feloszlott,
Mint egy gyorsan oszló tetem,
A tisztelet Házba' némaság van
S szörnyen üres minden terem.
A honatya had szerte széledt
S egy bus gondolat bántja csak:
A szép mandátum tovaröppen,
S a csuf adósság itt marad...

S az egész Házfelosztásban
Csupán egy a vigasztaló:
Munkátlanlás után pihenni,
S nyugodni csendbe jaj be jó!
Azaz: nyugodni nem lehet már,
Új választásra készülünk
S az új jelöltünk érdekében
Feszül karunk, hevül szívünk.

S most épp ez ügyben irok önnek
Milyen tisztelet Pártelnök Ur,
A választások mécsvilága
Mind szebb, ragyogóbb fényre gyul.
Gyorsan közelg a perc, a végső,
Mikor vokssal szavazni kell,
Hogy a kerület arculatját
Ki viselje majd szívvél el?

Pártelnök Ur: én sejtem, é-zem,
Ki a jelöltünk: tudja már,
Tettekre kész, elvhu, nagy ember,
Egy munkapárti ideál.
Ki nem szájjal véd hont, de kézzel,
Észszel, szívvél s nem botorul
S ön arra kér: szavazzak rája —
Ugy-e kedves Pártelnök Ur?

Azt tudja jól: a munkapártnak
Legelvhűbb tagja én vagyok,
Vakon követem Tisza grófot,
Vele élek, vele halok.
Nagy nemzeti munkába töltök
Kortos éjjel, kortos napot,
— A hiv. jelöltre — száz bocsánat —
Sajna, még sem szavazhatok.

Választói jogomnál fogva
Ezt kikerülni nem lehet. —
En már választottam magamnak
Egy szép jelöltet, kedveset.
S tölem felléphet bárki, bármi
Akár Tisza vagy Barabás,
Nálam: az én jelöltem győz majd,
Az én jelöltem: senki más.

Választói jogomnál fogva
— Ne nehezteljen meg reám —
Választottam: egy édes arcu,
Valódi fényes párti lányt.

Szilánk.

Látogatás Krivány Jánoséknál

Arvapénztárosból — ügynök. — Nyomor és szenvedés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Krivány János . . . Mennyi szenzáció, izgalmas esemény, váratlan cselekedet, köny, átok fűződik ehhez a névhez, amely Aradot egy évtizednek előtte szomorú és csúf nevezetességű helylété avatta. A szerencsétlen, talán öntudatlanul bűnbe tévedt férfi neve ma már nem szenzáció, most már ritkán emlegetik itthon. A vármegye községekben talán néha-néha még beszélnek róla, amikor az adóvégrehajtó kikézbésíti a polgároknak az intőcédulát:

— Ezen írás erejénél fogva fizessen 6 korona 80 fillért Krivány-adóba, mert különben megzalogoltatik . . . — stb.

Mert tudni kell, hogy a Krivány kezén elkallódott félmillió koronát három százalékos vármegyei pótdóba-hajtják be a polgárokon. Nem csoda tehát, ha a szegényebb népek még ma is szitkokkal illetik ezt a szerencsétlen teremtet, aki elvégre is súlyosan megbűnhődött az eltévelyedéseért.

Pedig ezt a boldogtalan embert ma már nem átkozni, hanem szánni kell. Az egykori nagyuri élet után a megalázkodás és a bebörtönzés fájdalmain keresztül ma a nyomor és szenvedés országutját járja. Nem jól fejeztem ki magam: nem a nyomor és szenvedés országutján halad, hanem a gyilkoló pesti aszfaltot és a rémségesen magas emeletek lépcsőit tapossa naphosszat. Emellett pedig nyomorog az, aki valamikor félmilliót pazarolt el.

Kíváncsiak voltunk, hogy az egykor híres Krivány János hogyan él, mivel keresi meg a kenyerét. Megtutuk, hogy Budapesten egy lakásközvetítő intézet ügynöke és nyomoruságos havi fizetésért dolgozik naponta tizenkét óra hosszát. Annyit se keres, mint amennyit egy ma föl szabadult tizenhét esztendőes nyomdász segéd kap napi kilenc órai munkáért. A kíváncsiság ösztökélt bennünket megtudni: mi lett az egykori szenzációból, amely ebben a névben foglalható össze: Krivány.

Egyik munkatársunk fölmutatta Krivány budapesti lakását és az ott tett látogatásáról ezeket írja:

(A rendőr házigazda.)

Kissé furcsán hangzik, de tény, hogy Krivány János most rendőri felügyelet alatt áll a fővárosban. Ezt ne tessék a szó hivatalos értelmében venni, mert arra semmi szükség, hogy a szorgalmas, józan életű, csöndes Krivány dolgoiba a rendőrség beavatkozzék. Ugy értelemző a dolog, hogy az egykor híres férfi önként állott rendőri felügyelet alá: egy pesti rendőrnél vett ki hónapos szobát a Garai-tér 15. számú házban a harmadik emelet 37. szám alatt. Itt kerestem fel Kriványékat. A rendőr, Sámson György, a konyhában pucolta a csizmáját, fiatal felesége pedig nagy buzgalommal sürgölődött a tűzhely körül.

— Éccakai szolgálatban volt az uram, — magyarázta a pirosképi menyecske, amíg a pesenyét forgatta a serpenyőben, — azért kelt föl ilyen későn.

Várnom kellett, amíg Kriványt előkérték: az udvar valamelyik lakójánál vizitelt. Ezt a várakozási időt fölhasználtam, hogy ap-

róbb intimításokat kikérdezzek az érdekes aradi házaspárról.

— Hát Kriványénak van ideje ilyenkor vizitálni? Ő nem főz? Hiszen nemsokára dél lesz. — Kérdeztem.

Szomorúan legyintett a rendőr.

— Nagyon rosszul megy azoknak a soruk. Most már csak hagyján, de amikor odaát a negyvenes szám alatt laktak, többet koplaltak mint a templom egere.

A gyorsbeszédű asszony megtoldotta ezt az információt:

— Most is hetek elmúlnak, amíg hust ehetnek. Pedig kár értük, mert nagyon jóra való népek.

— Nem beszélnek arról a híres sikkasztási ügyről? — tudakoltam.

— Hát kérem, — felelte Sámson György — azért ő megszenvedett, arról már nincs sok beszélni való. Ahhoz már senkinek semmi köze.

— Hát arról, hogy Krivány megakartá ölni a feleségét, soha sincs szó közöttük?

— Nem akarta az megölni, — vetette közbe az asszony — hanem mindketten együtt akartak meghalni.

(Kriványné panaszai.)

Ekkor belépett Krivány felesége, a harmadik felesége, Lui Matild, aki néhány év előtt még Kaltenhuber József aradi kéményseprő mesternek volt a hitvestársa, de elváltak és szerelemből összeházasodott a nevezetes férfiúval.

Lui Matildon egyáltalán nem látszik meg a nélkülözés: mezhizott, egészséges külsejű és egyszerű, de tiszta ruházata. Kissé hűvösen fogadott és eleinte csak a konyhában akart velem néhány szót váltani. Kénytelen voltam a nagyotmondás módszeréhez fordulni, ahhoz a nem szokatlan riporterszöveghez folyamodni, amely sohasem szokott hatás nélkül maradni.

— Direkt azért jöttem föl Aradról Budapestre, — mondtam ártatlanul — mert otthon az a hír terjedt el, hogy az ön férje kétszáz-ezer koronát nyert osztálysorsjátékon, de a sorsjegyiroda nem akarja ezt kifizetni és önök most pört indítanak emiatt. Ez olyan érdekes dolog, hogy nem sajnáltam a fáradságot és föl utaztam magukhoz.

A gömbölyded barna asszonynak imént még rideg tekintete megváltozott és mosolyogva, a reménykedés hangján szólt:

— Ezt hallotta? Igazán? Hát akkor tessék befáradni.

Bevezetett kiesen, tiszta hónapos szobájukba, amelyben csak a legszükségesebb butor darabok vannak: egy ágy, két szék, mosdóállvány, szekrény. Az egész szoba olyan kicsi, hogy négyen el se férnének benne. Hanem olyan tiszta, hogy szinte félve tettem kezemet a tükörfényes kilyncsre.

— Hát ilyesmit beszélnek Aradon? — szólt nevetve Kriványné és elém tolta az egyik széket. — Jó is volna! Akkor mindjárt másképpen érezném magamat.

— Hát nem igaz? — kérdeztem naíval.

— Persze, hogy nem. Annyi igaz, hogy egy pesti sorsjegy iroda tett engem szerencsétlenné. Amikor megismerkedtem Aradon a mostani férjemmel, csak úgy adtam neki a kezemet, ha ki tud mutatni valami biztos megélhetési foglalkozást. Akkor megmutatta nekem valami Goldner budapesti sorsjegyarúsító irodafőnök levelét, hogy őt (Kriványt) ahhoz az irodához alkalmazza havi 300 koronáért hivatalnoknak. Én ebben bíztam és hozzámentem. Ő hitegetett engem, hogy majd külföldön jobb állást kap. De annak az elnyeréséhez pénz kell. Arra kért, adjam én oda neki a takarékkönyvem, amelyben több ezer korona volt,

hadd vegyen ki belőle néhány száz koronát. Én jóhiszeműen odaadtam neki és egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy nincs semmim a takarékból. Nagyobb baj volt az, hogy állása se volt az uramnak; megtudtam, hogy tévútra vezetett, amikor elhitette velem, hogy állást kapott. Hogy élni tudjunk, elhatároztuk, hogy eladjuk a galsai szőlőmet.

— Beszéljen valamit arról, mi történt a galsai szőlőben? Azt senki se tudja, hogy tulajdonképpen mi történt ott? miért akarta magát megölni az ura?

— Dehogy akart megölni. Én akartam magamat elpusztítani. Láttam, hogy szerencsétlen lett ez a házasságom is, eluszott az a kis pénzem, ami volt, nagyon elkeseredtem és a szőlőben agyon akartam magamat löni. Két lövést tettem is magamra, de akkor az uram megragadta a fegyvert és kiakarta csavarni a kezemből. Dulakodás közben aztán többször elsült a revolver és őt is megsebesítették a golyók.

— Hát akkor mért mondta ön a csendőröknek, hogy Krivány agyonakarta löni?

— Ez hazugság! Én ilyesmit soha se mondtam. Amikor véresen a világi állomásra mentem, elébem állottak a csendőrök és szoronyt szegyezve akartak arra kényszeríteni, hogy valljam azt, hogy az uram megakart ölni. Én mindjárt megmondtam, hogy ez nem igaz.

— Most már nincs közöttük semmi egyenetlenség?

Az asszony szomorúan hallgatott a zavartan babrált a blúza fodraival. Aztán vontatva szólt:

— A nyomoruság kibékített bennünket. Én láttam, hogy most már úgy se segíthetek a dolgon, hát megnyugodtam.

— Hol van alkalmazásban az ura?

— Egy lakásközvetítő intézetben. Havonta 45 forint fizetése van, de szegény annyit dolgozik, hogy az rémes. Reggel 7 órától este 6 óráig szolgálatban van. Folyton mássza az emleteket és lihegve kutatja: hol van üres lakás. Reggeltől estig haza se jön és legtöbbször csak egy kis kenyeret visz magával ebédre. Nagyon keserves a mi életünk. Ezért a szobáért havonta 9 forintot fizetünk. Az uram az anyjának Aradra 5 forintot küld havonta. Most tessék elképzelni: havi 32 forintból Pesten élni és ruházkodni. Nyomoruság az életünk.

— És nincs reményük, hogy megváltozik a sorsuk?

— Nincs. Az uram folyton kutat jobb állás után. Szeretett volna valami nyomdába bejutni korrektornak, mert ő sok nyelvet beszél és olyan művelt ember, hogy az ritkaság. De amikor meghallottak, hogy Kriványt hívják, azonnal elküldték. Ezzel a névvel nem lehet boldogulni. És a belügyminiszter nem engedi megváltoztatni a nevét. Hát ez kérem hallatlan lelkietlenség. Hiszen tíz esztendeig szenvedtem az én uram a bűnéért. Hát mért sujtják meg azzal is, hogy nem engedik meg a névváltást. Jánossy embert ölt és mégis fölmentették, az én uram pedig csak sikkasztott és örök életre tönkre van téve. Ez nem igazság.

(Hová lett a félmillió?)

Most arra a témára tértem át, mely Aradon oly sokáig foglalkoztatta, sőt még ma is erősen izgatja a legtöbb embert.

— És mondja, hát hová tette az ura azt a rengeteg pénzt? Félmilliót nem lehet olyan könnyen elkölteni. Az emberek Aradon azt állítják, hogy neki sok pénze van félre téve.

Kriványné boszusan szólt:

— Ugyan kérem, hová gondolnak. Dehogyan van neki pénze. Bár volna, akkor nem élnénk így.

— Dehát mégis, egy félmilliót nem lehet olyan hirtelen eltüntetni.

Titkolódzó, szintén suttogó hangon felelt:

— Nézze, én is ezt mondtam neki. Én is folyton faggatom, hogy hová tette azt a sok pénzt? Ha már tíz esztendő elszenvedett, akkor legalább volna valami látszatja, legalább tett volna el egy pár ezer forintot öregségére.

— És ő mit felel ezekre?

— Azt, hogy a félmillióból egy krajcárja se maradt. A feleségével, később pedig az egész családjával minden évben két hónapig kényszerűségeket csinált. Bejárták az egész világot. Azt mondja, hogy egy olyan körutazás legalább 80—100 ezer koronába került. Hát hogyisne! Tessék elképzelni, az egész családjával utazott.

— Arról nem beszélt, hogyan tudta olyan ügyesen csinálni a dolgot, hogy csak később tudták meg a sikkasztásokat?

— Kérem, az én uram olyan eszes, olyan művelt, olyan fortélyos ember, hogy annak a dolgát nehéz kikutatni. Megvallom: én még most se vagyok tisztában vele. Azt látom, hogy dolgozik és nehezen keresi meg ezt a száraz kenyeret.

Láttam, hogy ez a szegény asszony többet mondott nagy buzgalmában, mint amennyit szeretett volna és amennyit egy újságíró előtt szabadna mondani. Nagy zavarából siettem kimenteni a jó Kriványnét.

— Hát pedig én azt tanácsolom magának, — mondtam, mielőtt távoztam — hogy higgyen az urának és bizzék benne, mert aki tíz esztendő raboskodás után napi tizenkét órát dolgozik a kenyérért, az megérdemli, hogy becsüljék és bizzanak benne.

JELÖLTEK.

II. Solymossy Lajos báró.

A borosjenői földesur, akiről a mostani kormány születésekor kipattant a titok, hogy a miniszterelnöknek, Khuen-Hédervárnak rokona. Ha tehát ezt az elkelő köteleket hasznosítani akarta volna, lehetett volna valahol főispán, sőt államtitkár is. Ezekre nem tartott számot, hanem föllép régi kerületében, hogy azt meghódítsa a nemzeti munkapárt részére. Ha eddig elhatározásában meggingott volna, a hétfői események után rászánja magát a jelöltségre. Hogy közvetlen közelében lehessen a miniszterelnök rokonnak, ha valaha a tintatartók forradalma kiújulna...

A csábító asszony áldozatai.

Látogatás Mezei Vilmosnál — Az aradi dráma újabb fejezetei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Két esztendővel ezelőtt az aradi vasúti állomásnál két revolverlövessel halálosan megsebesítette Mezei Vilmos gázgyári szerelő fiatal felesége a hírhedt Sipos Sándorné kerítőasszonyt, akinek lelkiismeretét sok-sok megrontott, bűnbe csalt, eladott nő könyes átkozódása nyugtalaníthatta volna, ha az ilyen teremtetések egyáltalán lenne lelkiismeretük. Mezei Vilmos husz esztendő felesége is ez utóbbiak sorába tartozott. Siposné egyszer leittatta és ilyen állapotban egy jómódu gáji szerb földesgazda karjai közé vezérelte. A fiatal teremtetés kijózanodva tudatára ébredt cselekedetének és mindent elmondott az urának. Elhatározták, hogy végeznek boldogságuk megrontóival.

Mezeiné a lélekűfár kivégzését vállalta magára, Mezei pedig a csábító férfire akarta kimondani a halálos ítéletet. Siposné megölték a megalázott, szerencsétlenné tett fiatal asszony revolverének golyói, de Mezei célt tévesztett és csak éppen megsebesítette azt, aki az ő feleségére vágyakozott.

Mindezek emlékeztetések Aradon, mert hiszen hónapokon keresztül közbeszéd tárgya volt. Az esküdtbíró két napos tárgyalás után fölmentette a gyilkosság vádjáról a fiatal házaspárt, akik etetőfogva eltűntek a közönség érdeklődő kíváncsisága elől. Hogy mi történt a fölmentés után, egyesült-e ismét még a gyilkosságra is képes nagy szerelemben a két ifjú teremtetés? Senkise tudta. Az esküdtszéki verdikt után olyan hírek hallatszottak, hogy Mezeiék kibékültek és elköltözve boldogtalanságuk szomorú tanyájáról, most megelégedetten élnek Budapesten.

Hát ez nem történt meg. Az Aradi Közlöny munkatársa a fővárosban látogatást tett az egykori nagy dráma híres szereplőjénél, Mezei Vilmosnál, hogy megtudjon valamit mostani sorsukról. A látogatásról ez a részletes leírás számol be:

Szomorú környezetben találtam a fiatal Mezeiné Fa Máriát. A főváros egyik legkisebb külterületi utcájában, a Magdolna-utcában lakik. Tipusa ez a kicsi, nem éppen tiszta utca a nagyvárosi külterületi utcáskáknak, amelyekben vakolatlan falakkal és félrecsuszott tetőkkel disztelenkednek a házak. Az udvarokon állandóan verikli zokogja a „jambo, jambo, te részeges beryár” című másfélévtizedes kesergő, amelynek hangjai mellett az asszonyok könyeket morzsolgatnak szét bágyadt szemükön... Az utcákon — mint falun a verebek — nyüzsg a gyerekhadsereg, amely néha-néha még a verikli szivettépő és idegeket szaggató hangját is tulharsogja. Az ember minden nagyobb megerőltetés nélkül hajlandó elbinni, hogy ezekben a kopott, maszatos ablaku házakban csupa boldogtalan asszony, elhagyott hitves éli nehéz napjait.

Ilyen környezetben találtam meg az aradi dráma ifjú hősnőjét: Mezei Vilmosnét. A szűkes konyhában elém sietett. Megmondtam: mi járatban vagyok. Zavartan felelt:

— Igazán, hát még érdeklődnek irántam... És éppen most jött. Olyan nagy rendetlenségben vagyunk. Nézze — s a konyhai ágy összeégett lepedőjére mutatott — az éjjel majdnem valamennyien összeégtünk. Az öcsém, aki itt alszik, titokban cigarettázott és meggyújtotta

az ágyneműt. Szerencsére az anyám idejében észrevette, különben most összeégve talált volna itten, — mondta és elmosolyodott, megmutatva vakító fehér fogsorát.

— Hát a férje?

A mosoly hirtelen eltűnt úde arcáról és pillanatig szótlanul állt, úgy látszott, mintha azon gondolkodnék: feleljen-e, elmondjon-e, feltárjon-e ő szintén mindent? Ekkor hirtelen fölkapta a fejét.

— Tessék beljebb jönni, majd elmondom, hogy áll a mi dolgunk, — szól és beléptünk a szobába.

Mezei Vilmosné Fa Mária asszony ne vegye tőlem zokon, ha őszintén leírom: mit áttam ebben a szobának nevezett szomorúság-tanyán. A szegénység nem szegény, csak a bűn és a becsületeség az. Ez az asszony pedig büszkén kérkedik a becsületeségével és nyílt, őszinte tekintete elárulja, hogy igaz minden szava.

— Látja, itt lakom. — szól lehagoltan és körülnézett a szobában, amelynek összes bútora: két ágy, egy asztal, két szék és egy szekrény.

— Ugy-e elég szegényes a mi lakásunk? Szegényen, de becsületesen élek.

— Az ura?

— Az uram elhagyott.

— Hát nem szeretik már egymást?

— Én most is imádom azt az embert és tudom, ő is szeret engem. De azért nem tud velem élni. Anikor a mi szerencsétlenségünk szomorú helyéről, Aradról felköltöztünk ide, az apámékhoz, egy hónapig rendesen éltünk. Ugy látszott, mintha szépen elfelejtettük volna azt, mi történt velünk Aradon. De egyszer borzasztó dolog történt velünk. Az uram szerelmesen megölelt, amint szokott a egyszerre hirtelen megrázkódott, aztán eltolt magát. „Nem bírom elfelejteni, ami velünk történt” — szól könyes szemmel. Ekkor mindaketten keservesen sirtunk. Éreztük, hogy valami közénk tolokodik, valami furcsa dolog, valami... nem tudom kifejezni, hogy micsoda... de az közénk állt és szétlőkött bennünket.

— Az uram elég jó állást kapott a Kellner és Schrantzer gépkereskedő cégnél. Egy ideig még eljárt ide hozzánk (ez az apámék lakása) s újra kísérletet tett, hogy zavartalan boldogságban élhessünk. Elhatározta, hogy elfelejti a múltat. De hiába, ez nem sikerült neki, lassankint elmaradt innen. Megtudtam, hogy a cég megbízásából sokat utazik vidékre. Az utról folyton küldte nekem a szerelmes leveleket, de mikor kértem, hogy jöjjön el hozzánk, azt felelte, hogy nem bírja magát erre elszánni. Nem tudja elfelejteni, hogy mi történt Aradon... Azután megtudtam azt is, hogy Marosillyén megismerkedett egy szép, fiatal, gazdag parasztleánnyal, akit feleségül kért. De én ezt megakadályoztam, mert nem nézhettem azt, hogy mig engem szeret, mást vegyen feleségül. Megírtam annak a leánynak, hogy Vilmos engem szeret. Ettől fogva a marosillyei leány nem írt neki levelet s így ebből a házasságból nem lett semmi.

— Maga házasságról beszél, — szóltam közbe, — hiszen magukat nem választotta meg el a bíróság.

— Még be sincs adva a válópörünk. Az uram már említette egyszer, hogy be kell adni a válópört, mert így nem élhetünk. Vagy pedig elpusztít mindkettőnk. Én beleegyezek a válásba, de csak azért, mert még mindig szeretem őt. Legyen boldog mással. Hallottam, hogy szeretik a főnökei és szépen is keres. Én majd elégelek a szüleimmel. Annyit megkeresel mennyiből megélek. Most a dobozgyárba já és 16 koronát kapok hetenkint. Ha boldogt

leszek is egész életemben, azzal már én nem törődöm. Csak ő találja meg a boldogságot. Én most is szeretem. Ha nem szerettem volna, akkor nem lepleztem volna le magamat előtte. akkor még mindig Aradon élhetnék.

— Ezt nem értem.

— Hát kérem, amikor az a dolog megtörtént azzal a szerb férfivel, én levelet írtam a vidéken levő férjemnek, hogy azonnal jöjjön haza, mert fontos dolgot akarok neki mondani. És elmondtam mindent.

— Miért?

— Mert nem tudtam volna mellette élni azzal a gondolattal, hogy én őt megcsaltam és ő erről ne tudjon. Inkább elmondtam mindent. Gondoltam: jöjjön, aminek jönni kell. Ekkor határoztuk el, hogy elbánnunk megrontóinkkal.

— És nem bánta meg, hogy lelőtte Siposnét?

— Érzem, hogy soha hasznosabb dolgot nem cselekedtem az életemben. A lelkiismeretem tiszta és nyugodt. Igaz, hogy az egész boldogságomat feldúlta ez a dráma. Elvesztettem az én jó uramat, akivel úgy szeretettük egymást, — mondta könnyes szemmel.

A hangos beszédre a szoba belsejéből erős férfi köhögés volt a válasz. Akkor láttam, hogy más is van a szobában.

— Az apám, — mondta a fiatal asszony — a sarokban levő ágyon heverő sovány, ősz emberre mutatott. Fáradt, egész héten sokat dolgozik. Ő is valósággal betege lett az én szomorú sorsomnak.

— És miért nem maradtak Aradon? — kérdeztem tovább.

Keserű hangon felelt Mezeiné:

— Aradon? Látszik, hogy nem ismeri ön az uramat. Hát mit gondol: ott tudott volna ő maradni? Ahol minden rög a mi szerencsétlenségünkre emlékeztet. Ott nem tudott volna ő élni. Az áldott jó Krenner Zoltán ügyvéd ur, a mi védőnk tudja, hogy Lászlay ur, a Benoid-gyár igazgatója kérlete, hogy maradjon náluk. Főlemelik a fizetését. Az uram nem maradt ott. Fojtogatta az aradi levegő.

Bejött most egy csontos képű, szomorú tekintetű, mesteremberesen öltözött asszony.

— Az anyám — szölt Mezeiné.

Amikor az öreg asszony megtudta, hogy Aradról jöttem, haragosan szólt:

— Pusztult volna el az a város, mielőtt a lányom odakerült.

A vejről kérdezősködtem.

— Én nem tudom, — szölt kissé tótos kiéjtéssel — merre jár. Nem tudom, mi baja van. Amikor visszajött Aradról, egész jóba volt velünk. Egyszerre csak megváltozott. Néha majd megfojtott mindnyájunkat a nagy szeretettől: ölelt, csókolt engem is és olyan jónak mutatkozott, hogy áldottam minden lépését is. Azután hirtelen elkomorodott és a lányomat eltolta magától. Haragosan beszélt velünk is s általában úgy viselkedett, hogy félni kezdtünk tőle. Nem tudom mi történhetett vele... Nem értem...

Huzogatta a vállát és elgondolkozott. Látszott rajta, hogy csakugyan nem érti a vejét. Az ő egyszerű külvárosi koponyája nincs arra berendezve, hogy érzéklni tudná a magasabb etikai szempontokat. Azután kifelé indult Nyilván nem akart többet beszélni erről a témáról. Záróképp, lelke egész őszinte fájdalomával ezt mormogta:

— Hogy sülyedt volna el az az Arad.

JELÖLTEK.

III. Tagányi Sándor dr.

A szimpatikus, elegáns külső alatt ugyanaz az erőteljes egyéniség, amely néhai apját, Tagányi Istvánt, az aradi szabadelvű párt elnökét jellemezte. A politikát is tehát az apjától örökölte, s annak követésében bizonyára épp oly szívós is lesz.

Ekkora energia bizonyára sikerrel birkózik Radnán, amely az utolsó két választás alatt a nemzeti párt bevehetetlen várának tetszett. A parlamentben pedig bizonyára épp oly kedvesen fogadja a munkapárt, — mint a karzat: a csinos politikusokért rajongó magyar nők találkozó helye.

Századvégi mesék.

— A PÓLYAEMBER. —

A díjszabás szerint Piripóceről Paksra Négy korona huss a minimális taksa. Szörnyű summa persze Bohém Béla Pálak. Mert az utazással más gondok is járnak. Hja, az agglegénynek, hogyha utra készül, Ezer sok a dolga, szinte bele szédül — Kékül-zöldül... s mire készen áll a csomag. Künn marad pár gallér, kefe, inggomb, konyak, Szóvico, aforizma s ördög tudja mi más... Szidja az istenét — pedig ő a hibás. Az eset igazolja jó Bohém Pál Bélát. És otthon felejtí a — sütnivalóját.

Hajtat a vasúthoz, eléri a vici, Paksra várni fogja nagy feivoklok vizit, Kratochvill papának csodaszép két lánya. (Mindegyik magában egy-egy kinosesbánya.) Szenzáció lesz az, ahogyan fogadják, Kiküldi a papa tulajdon fogatát; Fényes kísérettel vonul ő be Paksra, Mint a toreador, vagy egy Laharadza. Emigy ábrándozott — mignem megzavarta. Egy pólyás kisember siró-rívó hangja. Csúnyán obégatott a kicsi fajtája. S odakiváncozott Bohém ur karjába.

Átveszi a babát, dajkálja, ringatja. Nézik az utasok, elmulatnak rajta. — Tente baba, tente — a fele se tréfa. Nem sir már a gyerek, sőt mosolyog néha. Jaj, de újra elkezd sirni a csemete. Tömi piskótával, nem kell a csemege. Csitogatja anyja: — Hallgass fiam Taksony. Kis félóra múlva már benn leszünk Paksra. Értünk jön nagypapa mézeskalács-lóval. Szép szó az ígért, de nem használ sokat, Paksra meg azalatt berobog a venet.

Van ottan tolongás, majd olyan mint Pesten. Leszáll Bohém uram, ő se marad resten. A pólyás kisember mindég ott van nála, Keresi az anyját, seholse találja. Szép kis komédia, no még csak ez kellett! S titkon elsompolyog Kratochvillék mellett. Meglátja azonban jókor Kunigunda. S felkiált hangosan: — Pompás egy figura! Pólyával a karján nagyon mulatságos. — Kacagnak a lányok s Kratochvill tanácsos. Lesújtó pillantást vetnek Bohém urra, Majd hazahajtatnak a feivoklok zsúrta.

Azalatt Bohémet üdvözi a Liga, Mely a gyermekmentést zászlajára írja. Előlép egy dada szónoki ihlettel. S átveszi a pólyást illő tisztelettel. Délben a telepen ezer gyerek várja. És az ünnepséget fényes banket zárja. Bohémet a Liga dísztaggá avatja, Szegényt a dicsőség egész megzavarja. Ráillesztik végül a dísztagság-övet, Amit a szokásos ligacsók is követ... De ezt be nem várja, már eleget látott S otthagya faképnél a szép társaságot.

Hire megy csakhamar a pikáns esetnek, Kratochvillék zsúrján másról sem csevegnek. Ostromolják Gundát sok kíváncsi szóval: — Csinos volt a pólya? — s egyéb hasonlóval. — Hogy festett a karján? ... Hány éves a dada?... Pisze volt az orra?... Fiu-e a baba?... Hát a ligaember? Barna ő vagy szőke? — Mindez érdeklél bir a zsurbeli nőkre. Lassacskán kimerül a feivoklok téma... Megjelenik ekkor Bohém Pál Béla. Ennyi szenzáció ritkán esik Paksra, Bele is betegszik egész sereg asszony.

Szólásra felállott a Kratochvill Teréz. — Tisztelt Bohém uram, ön hallatlan merész! Nővérem kezére, a Gundára számít. S ilyen állapotban gyermekeket szállít. Tükön ülnek önért a zsurbeli hölgyek, Ezer gondjuk között mással sem törődnek; És ön kompromitál minket, győngye nemet, Rajtunk most a világ szánalmasan nevet. Aki banketre jár csecsemő-telepre, Kratochvill leánynak nem lehet szerelme!... S elbucsuznak tőle a zsurdámák sorba, — Adjó, pólyaember, mehet kolostorba!

Lukács Emő.

Pillangó Bandi.

Ez a lepke Zuber Ander, Ugye milyen bájos. Egy virágról más virágra Csápodáron szálldos. A tulipánt nem szerette. Senki se hibeiben, S most elhagyja ő is, — ő is Új virágra rebben. A rózsáért fordít hátat Szegény tulipánnak.

Morál:

Többet is ér a szerelem Mint a honfőnök!

POLITIKAI TREFÁK.

A Kabós-asztal mellől.

(A „tárgyi lelkesedés”. — Széll Kálmán nadragja. — Mese a bíróról. — A kocsis.)

— Fővárosi levél. —

Tudják, mi az a tárgyi lelkesedés? Ez a szó tegnap délután született meg a Kabós Ferenc asztalánál, amely a Balaton-kávéházban van és amely körül politikusok, újságírók és újságíró-politikusok ülnek délutanonként négytől hétig. Kabós Ferencet nem kell bemutatni, mert ezt az erdélyi urat jól ismeri mindenki a t. Házból, attól az időtől, amikor az a dunaparti palota tisztelt is volt. Ház is volt és amikor nem is dunaparti palota volt, hanem csak Sándor-utcai szürkés sárga ház. Abból az időből tudniillik még maradtak olyan urak, akiket államtitkársággal kínáltak meg, de az államtitkárságot nem fogadták el. Kabós Ferencet megkínálták és ő — nem államtitkár.

Kabós Ferencet ma Béla Henrik, Hentz Károly és Kállay Tamás képviselők hallgatták, szóval ott volt szinte minden parlamenti párt (az újságírók kávéházban mindig pártokivüliek). Természetes, hogy az ötödik percben már a választásokról volt szó, a képviselőkről és a kerületekről, a pénzről és a választókról. Tudniillik ezek mindig elválaszthatatlan fogalmak; képviselőt se lehet elképzelni kerület nélkül és választót se pénz nélkül. (A jelölt ur pénze nélkül).

— Hát már egy becsületes kerület sincsen? — kérdezte Markbreit Lajos.

Lipcsey Ádám nem szólt semmit, csak úgy mosolygott Markbreitra, mintha a Borsszem Jankó legjobb tréfáját olvasná. (Ez arról nevezetes, hogy nem lehet kinyomtatni. Elkoboznak érte a Jankót, azért nem fog sohase megjelenni).

Hentz Károly egészen komolyan jegyezte meg:

— Én azt hiszem, az országban csak egy olyan kerület van. Az öreg Madarászé.

Béla Henrik azt mondta, van olyan negyven is. Kabós Ferenc jókedvűen döntötte el a vitát:

— No, alig van harmincnél több olyan kerület, ahol még él a választókban a tárgyi lelkesedés.

— Tárgyi lelkesedés?

— Igen, igen, ez azt a lelkesedést jelenti, a mi a jelöltnek nem kerül pénzbe. Mert a választói lelkesedéssel furesán vagyunk ám.

És mindjárt el is mondott egy csomó emléket a választásokról. Erdélyből való esetek mind.

Széll Kálmánnal így esett a dolog: Udvarhelyből husz tagu deputáció jött föl Pestre, hogy a miniszterelnök elé járuljanak valami tagosítási ügyben. Az atyafiakat Szilágyi Pista vezette, aki valamikor alispán is volt. Mikor megérkeztek, izen értem Szilágyi, hogy menjek én is velük, mert így a dekorum is nagyobb, meg egygyel többen is leszünk. Hát velük is mentem. Széll meghallgatta a deputációt, mindent megigért, aztán mi nagy boldogan vezettük ki az atyafiakat a miniszterelnöki szobából a folyosóra. De mindegyik mintha le lett volna forrázva. Faggatjuk őket, hogy mi a baj, hiszen minden rendben lesz, a kegyelmes úr már holnap elintézi kedvezően az ügyet. Csak nézegetnek az atyafiak, ki jobbra, ki balra, ki meg több felé. Végére megszólal az egyik:

— Hanem azért a nadragját leereszthette véna, mikor velünk beszélt?

Tudniillik sáros, lucskos őszi idő volt és Széll Kálmán felgyűrt nadraggal állt a deputáció elé. Nem is tartanak azóta róla Udvarhelyen semmit.

Valamelyik kis faluban alkotmányos költségekre kért a jelöltől a jegyző kétszáznyolcvan forintot. Nem sok pénz még fuvardíjra se, hát a képviselő urnak (mert megválasztották) eszébe sem jutott volna, hogy elszámolást kérjen róla, de föltűnő volt,

hogy abból a faluból mindössze tizenketten szavaztak rá. Tavaszra lenn járt a kerületében és eljutott ebbe a kis községbe is. Megszólítja az egyik választóját:

— Hát kendiek fölvtették a pénzt, aztán el se jöttek szavazni?

— Pénzt? Nem kaptunk mi egy veszekedett garast se, nagyságos ur!

— Nem-e?

— Nem bizony, azonban nem fölhányásképp mondom, de ha tisztességgel akarok szólni, meg kell vallanom a naccságos képviselő urnak, hogy akik benn voltunk szaválni, mind a tizenketten még a fuvardíjunkt se kaptuk meg...

A képviselő a szolgabírónál volt szállva, oda hivatta be a jegyzőt.

— Hát erre meg arra, mi lett az én pénzem-mel, amit elkért?

A jegyző ötöl-hatol, aztán hosszú magyarázatot kerit és azt mondja, hogy az egész pénzt a bírónak kellett adni, mert akire ő szavaz, arra szavaz az egész falu.

A jegyző elmegy, este pedig a vacsoránál azt mondja a szolgabíró a képviselő urnak:

— Te, nagy n haragszol még arra a pernahajder jegyzőre?

— Nem én, el is feledtem már az egészet.

— No, mert akkor mondok valamit.

— Mondjad.

— Igen, de nem pofozod meg azt a boldog-talan notáriust?

— Nem, nem, csak mondjad már.

A szolgabíró majd elrepedt a visszafojtott nevetéstől, de azért megmondta:

— Az a bíró nincs is benne a választói névjegyzékben.

Beszámolót vagy mit mondtam egy alkalommal, afféle korcsmai beszéd volt, ami után az ember mindenki vel paroláz. Szorongatom a kérges választói markokat, mosolyogva köszöngetek mindenkinek, mikor egyszer csak odafagy a jókedv az arcomra. Az asztal mellől fölemelkedik valaki, felém nyújtja a kezét és én is nyújtom már az enyémet, mikor az arcába nézek és látom, hogy a tulajdon — kocsisom. Visszahuzta hirtelen a kezét, én pedig bizonyosan valami gorombaságot akartam mondani. Ha ugyan nem mondtam. Pedig talán nem volt igazam, ő benne igazán nem volt egyéb, mint — tárgyi lelkesedés.

JELÖLTEK.

IV. Almay Olivér.

Hogy miért lesz Almay Olivér képviselő? Erre a kérdésre más- és másképp felelnek. Vörös Henrik szerint azért, mert föléptíti a Lloyd-palotát, amivel olyan régi nemzeti közönhajt vált be, hogy

azt legalább is mandátummal kell honorálni. Mások szerint azért, mert nem akar. Többször akarták már a jósáshelyi kerületben fölleptetni, de mindig visszahúzódott. Akiben ennyi a szerénység, abban kétség-telenül más jeles tulajdonságok is párosulnak ezzel az erénnyel.

Aminthogy úgy is van. Nagy műveltségű s különösen a gazdasági kérdésekben avatott ember, akinek komolysága különösen illik a mostani időkhöz, amikor a parlamentnek a léha szórakozások után komoly munkára van szüksége.

Taifunka.

— Izgató részletek egy operettből. —

Egy nagy sikert ígérő, de egyelőre még meg sem irt darabról kell intimításokat írnom. Így követeli a szerkesztő és nekem hűségesen be kell szálitanom a cikket, különben szegény Taifunka talán meg sem iródik.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy Lengyel Menyhért darabjából operettet írok. Ez az operett be van ígérve, el van fogadva, kész a zenéje, biztos a sikere, épen csak maga az operett nincs meg. Kitűnő szerző társamnak, Csányi Mátyásnak váltig mondom, hogy fő a zene, szövegnek beadhatjuk a zalameai bíró lányát is, de ő valami érthetetlen rögeszme folytán a Taifun paródiájához ragaszkodik, magához a Taifunkához, melyet én vagyok megirandó.

Vannak legöregebb emberek, akik még emlékeznek arra, hogy három év előtt Kaszab barátommal együtt elkövtük a Vig özvegy paródiáját. Ezek a legöregebb emberek azt is tudják, hogy a szinkört a kacagás félelmetes vihára verte fel és a Vig szalmaözvegyek sikere már-már elhomályosította magának a Vig özvegynek sikerét is. Hogy ez be nem következett, annak egyetlen magyarázata a zene, melyet nem Lehár, ellenben Stroke ur komponált. Stroke is tehetséges ember, de Lehárnak több a szerencséje és így a Vig özvegy is többet hozott, mint a Vig szalmaözvegyek.

De azóta fordult a világ sorja és Csányi Mátyás, az összes zenetudományok tudora Aradra került és készülöben van a zenei forradalom, Strauss Rikárd veszedelme, Puccini halála és Csányi halhatatlansága, a Taifunka.

A Taifunka szegény még maga sem tudja, hogy fiu-e vagy lány. Hiszen ha jól tudom, a taifunról sem tudjuk, hogy him, vagy nőnemű-e? Ha azokat az óriási pusztításokat vesszük, ami egy-egy taifun nyomában jár, bátran tarthatjuk nőneműnek a taifunt, de ép olyan joggal hasonlíthatjuk egy féktelen férfi temperamentumhoz is, mely világokat rombol és ideálokat teremt és így tovább, chaque un a son gout.

Csányi Mátyás, a szenzitív lelkű zenei übermensch nőnek szeretné a Taifunkát és amikor csak meglát, hozzám siet és leadja legújabb zenei ábrándjait.

— Kérlek, Taifunkának irtam egy dalt a szenaillathoz. Az ember szinte érzi a széna egészséges, tüdőtágító illatát.

— Miért írsz te Taifunkának szenadalt? Hiszen az se nem számár, se nem ökör, még csak nem is agráriusa.

— Tudom, hanem egy bájos leányka, aki szereti a mezőt, a virágokat, a szenaillatot és ezt szereti dalban kifejezni.

— Jól van; de hogy leszünk Taifunkával, ha veletlenül férfi lesz s ki nem állhatja a szenát?

— No hallod, ezen könnyű segíteni. A zenében ma már nincs lehetetlen, minden érzelem, kifejezésére tudunk már megfelelő hangot, hát akkor a szenadalt átírjuk arra, amit Taifunka ur szeret.

Én, aki súlyos probléma előtt állok, hogy mi is legyen Taifunka: férfi e, avagy nő, megilletődve Csányi szolgálatkészségétől, napokig kerülöm a hónapokkal előbb premierlázban szenvedő komponistát.

Ekkor jön a szerkesztőm és intimításokat kera

Taifunkáról; nem is kér, hanem egyszerűen parancsol. Hát jól van. Lelke rajta, ha más lesz a darab, mint amit izelítőül adok belőle.

Itt van egy részlet a Taifunkából.

7. felvonás, ötvenedik jelenet.

(Taifunka egyedül, később Kobak Józsi, még később ifjabb dr. Tokeramo Izidor, legkésőbb Hempergő Teréz urhölgy.)

Taifunka: Hogy az ördög vinné el azt az általános titkos, községenkénti választói jogot. Ennél a jelenetnél nagyon fontos a zene. A zenének ki kell fejezni azt az érzést, hogy az általános titkos választói jog egyszerűen végzetes a magyarságra. Ha a zenei illusztráció sikerül, a szöveg mellékes. Mialatt a zene szól, Taifunka több ízben ismétli, hogy az ördög vinné el stb. stb. mindaddig, míg a zene és szól a közönség és Taifunka is megünne a választói jog kiterjesztésének becsmerlését.

51. jelenet.

Kobak Józsi belép. Körül néz, aztán leül. Szivarra gyújt és megdöbbenő nyugalommal füstöl.

Taifunka: Talán beszélne? Egy órája állok itt a színpadon és zenekíséret mellett szidom a választói jogot, most végre jön valaki, aki felválthatna és az hallgat.

Kobak Józsi: Hagyd el drágám, én már kiordítottam a tüdőt a feministáknak a népesedési mozgalom növekedése érdekében tartott világankétján. Micsoda népség! a legöregebb feminista is teli torokkal kiabálta: „Gyereket akarunk!”

Taifunka: Ez a helyes. Japán sohasem lett volna olyan hatalmas, olyan döntő szerepre hivatott, ha a japán anyák és apák nem teszik meg kötelességüket. De ők megtették és ime az eredmény. Most ötven millió japán van, tíz év múlva hatvan millió, száz év múlva ezer millió japán lesz a világon. Mindenki japán lesz.

Kobak Józsi: Hol itt a vicc? Én viccet akarok hallani!

52. jelenet.

Előbbie, ifjabb dr. Tokeramo Izidor. Itt ha tetszik lehet zene, ha nem tetszik nincs zene. Csányi mindenesetre komponál ide zenét és a közönség sürgetésére be lehet adni.

Ha van zene, Tokeramo énekel és Taifunka táncol, ha nincs, akkor Tokeramo a sugó elé lép, hallgatódzik és elmondja, amit a sugótól hall. A sugó ügyeljen, hogy érdekes dolgokat sugjon, különben elalszik, vagy megszöki a publikum.

Tokeramo beszélhet például a Tarnovszka-pőről, a választási mozgalmakról, a Halley-üstökös kirándulásairól, esetleg saját kalandjairól. Mikor észreveszi, hogy előadásával untatja a közönséget, behívja Hempergő Teréz urhölgyet.

53. jelenet.

Hempergő Teréz, előbbie. Hempergő Teréz talpig gyászban, rettenetesen szomorú arccal lép be. Tokeramo előtt kétszer elájul, aztán egy pohár vizet iszik és Csányi külön erre a célra irt menüettjére eltáncolja az apaca-táncot. Ennek a táncnak az a sajátossága, hogy menuettre nem lehet táncolni, de nem azért Hempergő a Teréz és Csányi a Mátyás, hogy est ki ne hoznák. A közönség ötször ismételteti meg az apaca-táncot, melynek befejeztével Hempergő Teréz a fáradságtól végérvényesen elájul és következik az

54. jelenet.

amit azonban helyszűke miatt már nem írhatok le.

Az itt leírt jelenetektől is sejtheti a közönség, hogy nem mindennapos színházi esemény lesz a Taifunka bemutatója.

A gyönyörű — mert biztosan ez lesz — darab meleg fogadtatásért előre is köszönetet mond

Horevitz Gusztáv.

Konkurrencia a politikában.

I.

Függetlenségi vendéglő a Kossuth Ferenchez.

Gazda: Vizer Lajos.

II.

Valódi függetlenségi és 48-as vendéglő a Justh Gyulához.

Korcsmáros: Müller Károly.

Látogatás a brádi aranybányákban.

(Félmillió aranylopások. — Tolvaj és babonás bányászok. — Beszélgetés a főbányabiztossal. — Vagyonos orgazdák.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Erdély aranybányáinak legnagyobb része üzemben kívül áll. A nemzeti vagyon egy igen jelentős része paragon hever. Ha a parlamenti botrányok zajában nem fulladna el minden komoly szó, akkor az országgyűlés már régen fontolóra vette volna, hogy az erdélyi vármegyék népe, különösen a Maros és Körös partjain elterülő Érchegegyesek lakossága, miért hagyta itt a világnak leggazdagabb „aranybányáját” és miért sinylődik Amerikában. Pusztul és vész az ország kincsesháza. Azok a jövedelmi források, melyek sok százezer embernek juttattak igen tisztességes kenyeret, noha telve vannak, a szó minden napi értelmében, **arannyal**, ma már erecskében sem folydogálnak. Ahonnan ezelőtt ömlött az arany, ott most romhalmaz felett kétségbeesett emberek kesergése hallatszik. Magyarország aranybányászata a legkeményebb krízis elé került, melyen csak a parlament, a dolgozó és munkálkodó képviselőház tudna segíteni.

Csak egy nagy vállalat képviseli még méltán a magyar aranybányászatot. A Harcourt-féle **Rudai Tizenkét Apostol** bányamű, melynek székhelye Brád és amelynek birtokához a **bázai, rudai, valeamarei, valearszulni és a muszárii** aranybányák tartoznak. De ez a vállalat is tele van panasszal, mert tehetetlen — **az aranytolvajokkal szemben**. Mert nemcsak arról van már most szó, hogy néhány

szegény munkás lopja az aranyat, ez ellem még lehetne védekezni, de tehetetlenül állnak az **orgazdák** szemben. Ezek nem holmi, az éj sötétjében bujkáló alakok, ellenkezőleg, befolyásos emberek, akik nagyon jól el tudják palástolni bűnös üzemeiket. De azért közismert csempészek. Brádon, Boicán, Kristyóron és Körösbányán minden gyermek ismeri a „**gozárokat**.” Egy részük magánzó, földbirtokos, korcsmáros, de nagyobb része **bányabirtokos**. A bányatörvény elavult formái mögé meghúzódhatik a gozár és biztos munkájával még biztosabban károsíthatja a hatalmas aranybányászatot. Ezen csak törvényhozási intézkedéssel lehet segíteni.

Az **Aradi Közlöny** kiküldött tudósítója látogatást tett Brádon, Európa legnagyobb aranybányájában, hogy ott a helyszínen illetékes forrásból nyert információk alapján és a viszonyok személyes tanulmányozása révén számoljon be arról a rendkívül érdekes küzdelemtől, melyet a megmérhetetlenül nagy aranylopással a bányák vezetőiségének meg kell vívnia. **A termelésnek majdnem fele kerül orgazdák kezére és a brádi bányavidék élete van veszélyeztetve** azáltal, hogy a társulat a mivelés közben folytatott emberfeletti harcban kezd kifáradni. Utolsó kísérlet történik meg éppen most a tűrhetetlen állapot megváltoztatására. A rudai 12 apostol bányamű igazgatójának, **Buchrucker Leonárd** dr.-nak kezdeményezésére az összes magyarországi aranybányatulajdonosok közös akcióba léptek és a **kormány hatalmának igénybevétele**re törekednek. Az aranybevételeknek törvényben történendő szabályozásáig is **szükségrendeletek kibocsátását** kérelmezik, mert különben **eme erdélyi ősipar menthetetlenül elpusztul**.

Kiküldött tudósítónk a következőkben számol be utjának eredményéről:

Harc az aranyért.

Óriási és csodálatra méltó az a munka, a tudásnak és szorgalomnak majdnem emberfeletti mennyisége az, amelyet a Harcourt társaság brádi alkalmazottjai kifejtenek, hogy aranyat bányásszanak. A rudai 12 apostol bányákban minden aranyra válik.

— Ötven százalék szerencse és ötven százalék munka kell az aranybányászathoz — mondta Schafarik Jenő bányamérnök, a valeamarei bányák főfelügyelője, aki lapunk tudósítóját a modern technika csodás labirintusaiban kalauzolta. — Minden gramnyi kő, melyet a bányász, az aranyércet tartalmazó tellérről lefejt, nekünk értékes, mert aranyat préselünk ki belőle. Tessék csak elképzelni, hogy ötvenöt vaggon követ fejtünk és zuzunk össze, míg abból két és fél kilogram nyers aranyat kapunk. Ennek az arálynak szemelött tartás val lehet megérteni azt a munkát, mely a technika legújabb fegyvereivel az aranyért itt folyik.

Háromezer munkás, hatvankét hivatalnok dolgozik megfeszített erővel a bányatársulat szolgálatában, hogy hasznot hajtóvá tegye a brádi bányák üzemét. A bányák a bárzai hegyben vannak, míg az adminisztratív és kereskedelmi irodák Brád község főutcáján emelt díszes palotában kölcsönöznek egy kis európai szint a különben éppen nem szép községnek.

Lekötelező előékenységgel fogadja Buckrucker dr. igazgató mindazokat, akik az ő vezetése alatt működő te mészeti csodának megtekintésére érkeznek hozzá. Kiadja a rendeletet, hogy a vendégnek mindenki lehetőleg szolgálatára álljon, mert büszke önérzettel hirdeti, hogy a brádi bányák megtekintése után mindenki a legmagasabb fokra emelkedik — a munka tisztelete.

— Szerencse föl! Ezekkel a szavakkal bocsájt utra az igazgató és két tüzes vérű ló röpit egy félóra alatt a bárzai hegy szerpentinjén a Viktor báró villamos vasutjához. A Bárza hegy nyugati oldalán fekszik a hegy legmagasabb részén a rudai, alatta a bárzai és keleti oldalán a valeamarei bánya. Itt Schafarik mérnök veszi át a vezetést és a bányász lelkesedésével magyarázza el az aranyat tartalmazó ércek (tellérek) fekvését, bontását, kiszállítást, a drótkötélpályán a bárzai zuzóművekhez történő eljuttatását.

Afrika aranybányáival vetekedő berendezésük a bárzai bányák, melyeknek műszakilag is szenzációs kezelését világhírű szaktekintélyek dicsőítőleg ismerték el. Leírásuk tullepné e hasábok kereteit. Azonban az bátran elmondható, hogy az emberi elmének kevés megnyilatkozása oly megkapó és hatásos, mint a bányákban az aranyért folytatott örökös küzdelem. Kétszázötven méternyire a hegy gyomrában oly szabályosan épített villamos vasut vezet, mint valamely főváros fényes bulvárdján. Hatalmas emelőgépek folytonos zakatolása jelzi, hogy szüntelenül kerül a felszínre az a rengeteg kőzet, melyet a dinamit robbantás a másfél méter széles folyosókon leszakított. A folytonosan újabb és újabb feltárási helyeken a felőrök felügyelete alatt, halvány mecse világánál alig két arasznyi kalapáccsal a feltalált ércek bányászok a „szabadaranyat” termelik ki. Néha csak nyomok, másutt fészekszerűleg több száz gramnyi, sőt kilogramnyi mennyiségben fordul elő a szabadarany. Ha pedig pyrittel együtt a kőzetbe „behintve” jelenik meg (egy tonnában átlag 6—10 gramnyi) szemmel nem látható piciny szemecskékben, akkor zuzóaranyának nevezik és a gurabárzai, kaliforniai rendszerű zuzóműben péppé tört kőből higany segítségével vonják ki a legértékesebb nemes fémeket.

A legéberebb felügyelet mellett történik a fejtés, mert az aranylopás annyira elharapódzott, hogy a bányatársulat ugyyszólván a munkássá osztozik a termelésben. A lerobbantott követ megvizsgálják és ha van bennük szabadarany, akkor kis vászonzsákba gyűjtve lepecsételik és havonta kétszer a zuzóműhöz szállítják. Kézi erővel higany hozzáadásával összezuzák és fonsorral az arany szemeket a higanyban felfoigják amelyből aztán kiégetik. A zuzott kőből nyert aranyat Zalánán és Selmebányán váltja be a társulat. Havonta 150—160 kilogramot küld el beváltásra. És ennek az álig másfél métermázsa ércek előállítására több ezer ember és gépiások munkája szükséges.

Aranyéhség.

— Tolvajok. — Orgazdák. —

Reggeli hat órát jelez a tárna bejáratánál megszólaló csengő. A brádi bányába leszálló hétszázötven munkás mint parancsszóra, egyszerre térdre ereszkedik. Néma csend ül az idillikus tájon, csak a gurabárzai zuzóművek pokoli lármájának halvány visszhangját verik vissza a hegyek. Egy felőr lép a térdepelő csapatok elé és felolvassa az imát. Halkan morgják utána a marcona férfiak, az ament azonban valamennyi hangosan ismétli. Előáll a villamos vasut, néhány pillanat alatt megtelnek a csillék utasokkal és megindul a vonat a föld belsejébe. Kezdetét veszi a végelátás nélküli lázas kutatása az aranyra.

— Lássá uram — mondja a bányatársulat titkára — ezek valamennyien azzal a gondolattal lépik át a tárna kapuját, hogy aranyat lopjon.

Megdöböntő kijelentés. A titkár észre is veszi, hogy most olyas valamit mondott, ami beavatlatlan embernek úgy hangzik, mint ahogyan a megoperált szemre a világosság hat.

— Ne csodálkozzék, mert ez olyan igazság, mint amilyen a kétszerkettő. Ami életünk ereje nem abban öröklődik meg, hogy európa legnagyobb aranybányáját igazgatjuk hanem, hogy a világ legjobban szervezett és legravaszabb orgazdái és aranytolvajai ellen védekezünk. Szomorú statisztikánk szerint, csupán a különböző állami beváltó-hivataloknál tolvajok és orgazdák által beváltott szabadarany értéke évente négy-ötszáz ezer korona.

— Hihetetlenül hangzik, — mondottam — mert a munkások legnagyobb része a környékbeli románok közül kerül ki és a román vallásos.

— Ennek éppen az ellenkezője igaz — fűzte tovább rendkívül érdekes felvilágosításait Popper Ignác, a társulat titkára. — A lopásra éppen a papja bátorítja fel a jámbor munkást.

— Az arany nem a németeké, az arany a tiétek is, mert az isten teremtetten, ez a prédikációja a papnak. És a tanítás hat. A munkás lop, a papnak vagy tanítónak van bányakutatási engedélye, van „bicsak-bányája”, melyben két három napig dolgozat és jogot szerez a kilenczted százalékban lopott arany beváltásához. A qozárok, az orgazdák ötven forint befektetés mellett, ezeket keresnek abból az aranyból, melyet a nagy bányáüzemek termelnek.

— A munkások között legveszedelmesebb tolvajok az altisztek, a tulajdonképeni szakmunkások. Valóságos tolvaj szövetségeket szerveznek melyek egymással összeköttetésben állanak és aki nem parioz, azt különböző utakon és módokon kiszorítják maguk közül.

— A társulat az utóbbi két évben, mióta Buckrucker dr. igazgató áll az élén, intenzív védekezéssel akar véget vetni, vagy legalább is a minimumra redukálni a bányák elpusztulását okozó lopásokat. Sajnos, az állam hatóság védelmére nem számíthatunk mind e ideig és így a magunk erejéből kell szembe szállnunk, a hihetetlen mérvűket öltött bűnös manipulációkkal. Ma már ott tartunk, hogy ismerjük és állandóan figyelhetjük az orgazdákat, melyeknek főfészke Kristyór és Bejed. Saját csendőrségünk van. Mi évente tízezer koronát fizetünk az államnak, amiért állandóan öt csendőrt tart itt, hogy lopások felfedezésénél rögtön kéznél legyenek.

— Mikor ez új igazgató Brádra érkezett negyed vagy ötöduapra, már rengeteg névtelen levél figyelmeztette, hogy az utóbbi időben nemcsak munkások, de altisztek is óriási mérvben lopják az aranyat. Nem adott hitelt az anonim besugásoknak. A megfigyelések azonban arra kényszerítették, hogy az ujjmutatást kövesse. Egyes altisztek fejedelmi pózolás kezdtek kifejteni. Hordószámra hozatták a tokaji bort. Egyiknél a házkutatás alkalmával fél vaggon tokaji bort találtunk. Tavaly május 6-ikán kezdtük meg aztán a nacionális védekezést. Az aznap leszállt összes altiszteket a kiszállás alkalmával, délután négy órakor megmozdítottuk. Ez az egy mozozás lesújtó eredménnyel járt. Hat altisztnél találtunk lopott aranyat. Egyiknél például 1570 gram arany érc volt 80 gram arany tartalommal, ami száz hatvan korona értéknek felel meg. A másik 900 gram ércebe

30 gram aranyat hozott ki. Oly merészen hozták ki az aranyat, hogy szóhoz sem tudtunk jutni. — Egyszerűen zsebre vágták a követ. Megtették a feljelentést ellenük. A tárgyalás előtti napon az egyik harminchat-ezer koronáért vásárolt birtokot, melyet azonban ez érthető ügyebár — nem a saját nevére íratott. A múlt év végéig 59 munkást bocsájtottunk el arany lopás miatt.

A lopás módjai.

Kiszámíthatatlan módjai és rendszerei vannak a lopásnak, melyek a legszigorubb ellenőrzést is illuzióriussá tehetnek. A zsebben vagy tüzsebben, ruhadrabok legelrejtettebb helyein aranyat kihozni ma már naivitás. A hajukat használták fel ezelőtt arra, hogy apróbb érekeket rejtessenek el benne, de ma már ez sem használható, mert minden munkás rövidre nyírott haját köteles hordani.

Amit az emberi ravaszság az éberség félrevezetésére a brádi bányákban kitalált az oly speciális megnyilatkozása az ember kincséhségének, hogy azzal a nyilvánosság előtt foglalkozni nem csak azért érdemes, mert talán egyedül álló a tolvaj felfang nemei között, hanem azért is, mert sok ezer ember életét veszélyeztetni a legfenyegetőbb módon és így a hatóságok figyelmét arra felhívni kötelesség.

— A bányatársaság társuláda orvosai — mondotta a titkár — azt jelentették, hogy munkásaink néhány hónap óta szemmel láthatólag satnyulnak. Legtöbbjének a járása ingatag, bizonytalan.

Arcuk sápadtabb, mint a bányász sápadtságu arc, szemek beesettek, kutatni kezdtük az okot. Tudtuk, hogy a bányákban az egészségügyi követelmények a legmagasabb igényeknek megfelelnek. Munkásaink keresete tisztességes és elég jól táplálkozhatnak. Nem tudunk az aggasztó jelenség okának nyitjára jönni. Mig végre egyik mérnökünk fejtegette meg a rejtélyt. Azt vette észre, hogy igen sok munkás — legtöbbje az 59 elbocsátott közé tartozott — valami penetráns szagot áraszt maga körül. Erre hívta fel az orvosok figyelmét. A vizsgálat aztán szenzációs leleplezéssel járt.

Ezek a munkások valamennyien belbajban szenvedtek mert a belükben aranyat rejtgettek. A testük leirhatatlan részén, állatbőrbe kötve, rejtve hordozták órák hosszat az aranyércet míg a kiszállás ideje elérkezett. Patronoknak nevezik a keztyűjji formára készített állatbőrbe, melyben az aranyat elrejtik. Rájöttek, hogy a munkások márgyermekeiket hozzászoktatják a patronok hordozásához és azok idővel annyira elgyengülnek, hogy csakhamar munkaképtelenné válnak, elpusztulnak. Azt a néhány évet azonban, míg a teljes leromlás beáll, jól kihasználják. Ez a felfedezés száz ezrekre rugó károktól menti meg a társulatot és az ellenőrzés szigorúsága folytán remélhetőleg igen sok munkás életét is.

— Egy másik ravasz módja az arany kihozatalának a sárral való keverés. A szabad aranyport a bányában sárral összekeverik s ruhájukra kenik. Otthon a sarat lekaparják az aranyat higanyval kiválasztják.

— Elcsíptünk olyan tolvajt, aki a csizmája sarkából készített üregben csempészte ki az aranyat, vagy pedig a szerszáma üressé vajt részében rejtette el. Sőt olyan eset is volt, hogy a fülében hozta ki a fonsort és súlyos beteg lett, elvesztette a hallását. Ez azonban nem retenti vissza az aranyéhes embert, aki a kincsszomját csak lopott arannyal tudja csillapítani.

Gyakori módszer volt az is, hogy azokban a csillékben, melyekben az aranyat nem tartalmazó követet szállítják, kilogram számra rejtettek el aranyércet. A kőzetet a drótkötélpálya felvételi állomásán szortirozzák és a cinkostárs a megjelölt kocsiiban megtalálta az értékes ércet.

Mióta a társaság nagyobb eréllyel üldözi a tolvajokat, azóta ezek is óvatosabbak. Az aranyat a termelők lopják ugyan, de a bányából olyanok csempézik ki, akik arannyal nem érintkeznek. Például a felügyelő-személyzet.

Értékesítés az orgazdánál.

A tolvaj az aranyércet hazaviszi. Otthon minden bányamunkásnál található egy vasmozsar, amelyben a követ finom porrá

zussa. A porból aztán higany segítségével kiválasztja az aranyat. A fonosort viszi az orgazdához eladni. Ez azonban nem suly szerint veszi meg a tolvajtól az aranyat. Az igaz, hogy minden orgazda mérleget hord a zsebében, de sulyokul régi pénzeket és kukoricaszemeket használ. Egy kukoricaszem sulyu aranyért ad husz fillért. Fillér sulyuért egy koronát, krajeár sulyuért két koronát fizet.

A tolvaj bátran, a gyanukeltés legcsekélyebb látszata nélkül keresi fel valamely falusi vegyeskereskedésben, vagy korcsmában vígan pipázó cinkostársát. A látszat kedvéért, mint említettük, minden orgazda vált a bányahatóságnál kutatási engedélyt, melynek alapján a beváltott aranyat továbbíthatja a kincstárnak. Igen sokan azonban csendes menetű vegyeskereskedésüket, vagy korcsmájukat használják fel annak teleplezésére, hogy fő jövedelmi forrásukat a hatóság előtt elrejtthessék. A bíróságok gyakorlata a legutóbbi időig igen enyhe volt az orgazdákkal szemben, mert roppant nehéz volt rájuk bizonyítani a bűncselekményt. A legutóbbi esetben azonban, mint azt az *Aradi Közlöny* is megírta, nyolc havi börtönnel sújtott egy P. nevű fűszerkereskedőt, akit Aradon tartóztattak le és a derekára kötve több kilogram aranyat találtak. A dévai törvényszék az igazságügyminiszter utasítására kiszállt Brádra és a helyszínen három napon át tanulmányozta az aranytermelést, az aranylopás módjait és a negyedik napon a bányatársulat kaszinóhelyiségében megtartott főtárgyaláson hozta meg ítéletét.

Az eddig leplezett legnagyobb lopás e hónap tizenhatodikán történt. Egy munkás ötszázhuszonkét gramm aranyat csempésztett ki patronban egyszerre. Az aranyban igen gazdag Muszári bányában érték tetten a munkást. Az aranylopások következményeit legjobban megvilágítja az a tény, hogy míg a muszári bánya üzemére a lopások laza ellenőrzése idején évente ráfizetett a társulat, addig az utolsó félév kimutatása szerint negyvenezer koronán felüli tiszta hasznót hajtott.

A bányászok festői egyenruháját, hiába keresnők a brádi munkások lakásán. Nem csinálnak egyenruhát. Nem is számít arra a munkás, hogy huzamosabb ideig dolgozik a bányában. Mindig az a gondolat lebeg előtte, hogy lopáson érik és azonnal elbocsátják. Az orgazdához fordul segítségért, ez ad neki néhány koronát, kutatási jogot vált és az elbocsátott munkás rövid idő múlva maga is orgazdává lesz.

Az orgazdák merészsége szemérmellen nyíltsággal fosztotta ki például a nagyági és bojai bányákat. Valóságos konzorcium alakult, mely pénzt adott össze és az említett bányákba titkos aknákat furattak, amelyeknek néhol ötven méter hossza is volt. Métermázsza számára lopták ezen az úton az aranyat.

Tudjuk egész határozottsággal — fejezte be érdekes elbeszélését Ropper titkár — hogy Sztanizsán hét arany beváltó működik hatósági engedély nélkül és hogy az egész környék lakossága ugyyszólván kizárólag az arany lopásból és az orgazdaságból él.

A csendőrség segítsége sem volt ezelőtt hatóság.

Bebizonyult például egy esetben, hogy a csendőr előre értesítette az orgazdát a házkutatásról. Az ügy a hadbíróhoz került. A csendőr azt vallotta, hogy egykori parancsnoka tanította erre, aki nyolcvanezer korona vagyont szerzett.

A védekezés.

— Ankét Brádon. — Az állam segítsége. —

A brádi aranybányatársulat igazgatósága néhány év alatt sok millió korona befektetéssel a Rudai 12 apostol bányát Európa legmodernebb ipartelepévé fejlesztette. A rabló gazdaságot megszüntette és a bányákat jövedelmezővé tette. A legnagyobb ellenség, az aranytolvaj elleni védekezés volna még hátra, hogy a brádi bányák évszázadokra megfelelhessenek annak a nemzetgazdasági feladatnak, melyre fekvésüknek fogva kívánnak jelölve. Buchrucker dr. igazgató az érdem, hogy ez irányban is megtette az első lépést.

Csendben, előkészített egy ankétet, melyen az állam képviselői és az összes magyarországi aranybánya tulajdonosok részt vettek, hogy az aranylopások ellen közös erővel védekez-

zenek. Megjelentek Brádon: zarándi Knöfler Gyula bányatanácsos, a pénzügyminiszter képviselőjében, Medzig János bányafőosztos, Sziklay Alfons bányatanácsos, Orosz János főmérnök, a zalatnai beváltó hivatal részéről, Pelachy Ferenc, az abrudbányai beváltó részéről és igen sok bányatulajdonos.

Az értekezlet megállapította, hogy a kivételesen sulyos viszonyokon csak kivételes törvényekkel lehet segíteni. Az aranylopást nem büntetik eléggé, mert felmentettek oly alitiszteket, akiknél lopott aranyat találtak. Azt kívánja az aranybányászat érdeke, hogy az aranylopást a büntető törvény büntetnének minősítse, tekintet nélkül az értékére. Szaporítandók az állami felügyeleti hatóságok és azokat központi helyeken állítsák fel.

Buchrucker dr. óriási adat halmazzal bebizonyította, hogy nem a telepek kimerülése, hanem a lopások és az orgazdaság a sirásai hazánk erdőnyérszi aranybányászatának.

Az értekezlet elhatározta, hogy valamennyi bányatulajdonos részletes kimutatást közöl Buchrucker dr.-ral a felderített lopásokról, azok módjáról, közli továbbá, hogy a magyar aranybányászat megmentésére mit tart kívánatosnak és célszerűnek. Az így egybegyűlt adatok alapján memorandumot szerkesztenek, melyet a törvényhozáshoz és a kormányhoz juttatnak el, kérve az állam segítségét, a pusztulástól csak állami beavatkozással megmenthető aranybányászat rászere.

Medzny főbányabiztos véleménye.

Kiküldött tudósítónknak alkalmá volt, a magyar aranybányászat egyik legnagyobb s. aktekinétyének, Medzny Janos főbányabiztosnak véleményét, megismerni, a rendkívül fontos kérdésben.

— Altalánosán ismert tény — ugymond — hogy az erdélyi aranybányászat hanyatlóban van. A hanyatlás oka két tényezőre vezethető vissza. A rablóbányászokodásra és a hihetetlen mérvben elterjedt bányatolvajlásra. A rablóbányászat a technikai okosság kérdése, mely inkább a szakemberre tartozik. Az aranylopással szemben birtokosaink eddig passzív viselkedtek. Nem is volt mit tenniük egyebet. A tolvajok ellen sem a hatóságok, sem a bíróságok nem oltalmazták őket, és így csendesen beletörődtek ama lehetetlen állapotba, hogy a szabad arany egyuttal szabad preda is. Az elterjedt lopás meggatlása egyesek erejét túlhaladja, ahhoz felsőbb, állami beavatkozás szükséges. A bányatörvény 123 szakasza szerint a nyersen termelt arany csakis állami beváltó hivataloknál váltható be. Egy 1856-ból eredő pátens ezt azonban feloldotta és az állami beváltási kényszert megszüntette. Ez az oka a lopások elterjedésének. Gomba módra megszaporodtak a beváltók, ezeket senki ellen nem őrzi a lopott aranyat szabadon vásárolják. Sőt bizonyítják, hogy az aranyat saját bányájukban termelték.

A védekezés egyetlen kijelölt iránya csupán az orgazdák iparának korlátozása, illetve tisztességes maganbeváltás létesítése lehet. 1902-ben készült törvényjavaslat kívánta az aranybeváltást szabályozni, törvény azonban nem lett belőle. A politikai viszonyok konzolidálásával talán megalkotják ezt a törvényt, mely ily beváltó üzletet a bányahatóság felügyelete alá helyez, ezt rubazza fel a jog megadásával és elvonásával. Míg ez azonban törvényhozás útján elérhető lesz, addig is szükségesek kormányintézkedések. Szükségrendelettel kell sürgősen szabályozni a beváltásnak bányahatósági felügyeletét, I. fokú bányahatóságok szaporítandók és azok az üzemek központjába helyezendők.

Ezek az intézkedések nemcsak nagy, de a kisiparazertőleg üzött bányászat érdekeit is megvédendők, fejezte be fejtegetéseit a főbányabiztos.

Bányász-babona.

— Asszonyi szerencsétlenség. — A bányarém. —

A modern technika legcsodásabb találmányai között éli le nehéz munka között életét a bányász. Legjobban ő tudja, hogy az egyre világosabban látó emberi elme, miként dacol könnyedén és feltartóztatlanul a természet mélyében rejtőző ellenséges erőkkel, mégis megőrizte évszázados ba-

bonait. Ezekhez csökönyösebben ragaszkodik talán, mint a lopott aranyhoz.

— Glück auf — hangzik lépten-nyomon a föld méhében, ahol csak egy öklömnyi román gyermek található. Csak anyanyelvén beszél, a világ minden kincseért egy magyar szót ki nem ejtve, de a bányászközséget németül mondja, mert csak így van ereje.

A szűk sikátorok végéről egy acetilin lámpa világít. A tudomány innen már kizsorigította a középkori olajmécses. Egy felőr vezetésével három bányász most vág utat a felrobbantott sziklában. A dinamit óriási tömböket szakított le, de a tellér felett egy hatalmas kődarab osodálatos módon fennakadt. Mintha cérnaszállal volna odavarrva. Gyorsan munkához látnak, hogy elvágják a karvastagságú „cérnaszállat.”

— Miért e sietség — kérdezem.

— Délég el kell készülni vele, mert elállja a patkányok oduját. A patkány a bányász szent állatja. Nem szabad bántani. Délben megjelenik az evéshez és elpusztítja a hulladékot. A bányát a patkány tartja tisztán s a bányász életi az ő hasznos állatját.

A föld belsejében furán gondolkodnak az emberek. Ha a bányában szerencsétlenség, sulyos sebesülés, vagy pláne halál történik, akkor könyezve gyülekeznek egybe a nehéz munkában egymásra utalt emberek. Sirni látszanak, de valójában örvendenek. A baj helyén nagy aranytömeget remélnek.

Egy felőr, Lager volt a neve, rosszul lett. Tüdővérzést kapott. Utolsó erejét összeszedve látott hozzá a robbanáshoz mert nagy mennyiségű aranyat várt a hegytől. Várakozáson felül gazdag fészekre bukkant. Lager és a munkásai letérdeltek és imádkoztak. Lázban égett egész teste, no azért buzgó imában könyörgött az istenhez, hogy tultermelhessen a tüdőérzéssel a védőszentje által megmutatott kincset.

Ha szép aranyeletre bukkanik a bányász, akkor hangosan felkiált.

— Jaj, de szép, jaj de gyönyörű.

Osodálkozni kell a szép aranyon, különben az nem lehet tartós. Ide tartozik az is, hogy semmiféle szerencsétlenséget megfordítva a földön elhelyezni nem szabad. A szabadon termelt aranyrészeket egy fából vágott teknőben gyűjtik. Ha valamelyik tudatlan segédmunkás a teknőt üregével borítva teszi a földre, azt kikergetik a bányából. A hol az ilyen teknő feküdt, ott arany főbbé nem található.

A kisérteties csöndben a föld alatt kétszázötven méternyi mélységben a bányász füle a legfinomabb hangot is meghallja. Sőt olyan hangot is hall, mely csak a babonás hitében él. Mikor egy új utat vág a sziklatömegben és annak végéhez közeledik, akkor messziről hangot hall, mely az arany jelentkezését jelzi. Némelykor hallja, hogy a nevéen szólítják kietlen messzeségből, vagy világosság mutatkozik a százméter vastag sziklafalon át. Vagy szerencsétlenséget, vagy gazdag aranyeletet jelent be eme jelek útján — a bányarém. Mert ezt mind a bányarém cselekszi.

A legrettebb réme azonban a bányásznak az asszony. Olyan bányában, melyben nő tartózkodik, bányász be nem teszi a lábát. Asszony a bányász szerencsétlensége, mert a szoknyája előcsalja a fehér asszonyt, a bányarémét. Ez pedig eltereli előle az aranyat.

Ha vízforrást fakaszt robbantással a dinamit, akkor meg kell köstölöni a vizet. Ha jó a forrás vize, akkor azon a helyen bányász nem dolgozik, mert

ott arany nincs az ő hite szerint. Ha ihatatlan a víz, akkor merit belőle egy edénnyel és haza viszi. Ez a szentelt vize. A rossz víz dus aranyat jelent.

Mit olvas az aradi közönség.

A könyvek divatja. — Az írók és olvasók.

Egy író és társadalomtudós a szappanfogasztást tartotta annak a mértéknek, melylyel az emberiség kulturáját megbecsülni lehet. Elméletben sok igazsága van ennek a megállapításnak, de gyakorlati alkalmazása bizony már kényes és nehéz dolog volna. Könnyebb és egyszerűbb az a kísérletezés, amely a társadalom kultúráját a könyvek statisztikájából akarja megismerni. Abból a statisztikából, amely megmutatja, mennyit és mit olvasnak az emberek, milyen könyveket vásárolnak, milyenneket vesznek kölcsön, melyik írókat karolják fel és melyiket hagyolják el.

Messze tulmenne egy ujságciikk keretén, ha számszerű pontosságú adatokkal akarna szólni arról, hogy mit olvasnak az emberek. Még azt is nehéz volna pontosan megállapítani, hogy mit olvas az aradi közönség. Egy nagyváros társadalmának annyiféle rétege van, kulturális szempontból pedig e rétegek oly nehezen különböztethetők meg és csoportosíthatók, hogy mi csupán általánosságban és nagyjában adhatunk képet arról, hogyan és mit olvas az aradi közönség. Hogy e kép mégis igaz és a lehetőséghez képest teljes legyen, nem annyira saját impresszióinkat, mint inkább a tényleges adatokat vettük figyelembe. Megkértük az aradi nagyobb kölcsönkönyvtárak vezetőit és néhány aradi könyvkereskedőt, hogy ők, mint szakemberek adjanak felvilágosítást arról az érdekes kérdéssel. E felvilágosítások, melyeket statisztikai adatok is tarkítanak, nem egy tekintetben meglepő, tanulmányos és érdekes képét adják annak, amit röviden talán a könyvek divatjának mondhatunk. Mert a könyveknek, az irodalomnak is divatja van, akár a toaletteknek és ez az irodalmi divat annál érdekesebb és tanulságosabb a toalettdivatnál, mert belőle nem a külsőségekre, hanem a közönség lelkére lehet következtetni. Tükröképe ez az aradi társadalom kulturájának és mi úgy hisszük, nemcsak érdekes, de hálás munkát is végzünk akkor, mikor ezt a tükröt az aradi közönség szeme elé állítjuk.

Érdekes adatok a Kölcsey-egyesület könyvtárából.

Arad egyik legrégibb, legnagyobb és legnépszerűbb könyvtára a Kölcsey-egyesület tulajdonában van. Itt mindjárt meg kell jegyeznünk azt, hogy a kulturpalota felépítésével — melynek ügye már végre örövendetesen előrehaladott stádiumban van — az ott léteztendő könyvtár bizonyára szintén fel fogja ölelni a Kölcsey-egyesület értékes könyvtárát. Ez a könyvtár így is, mai rossz helyiségében és az egyesület önjerejéből a lehető legteljesebb mértékben igyekszik kielégíteni a közönség igényeit. Természetesen ma még a Kölcsey-egyesület csak tagjainak adhat ki könyveket és azoknak sem bocsáthatja rendelkezésére a könyvtár — különösen a régi könyvtár — teljes anyagát. Nincs olvasóterme, a régi könyvtár még nem rendezett darabjait kölcsön nagy becsértékűknél fogva sem adhatja, viszont új beszerzésre nincs elegendő helye. Mindez sürgető szükségét mutatja a kulturpalotában lé-

tesztendő nagy közkönyvtárnak és olvasóteremnek.

A Kölcsey-egyesület vezetőségéé és különösen Szöllősi István titkár és könyvtáráé az érdem, hogy a mai szomorú viszonyok dacára modern színvonalon tudja tartani a könyvtárt. Szöllősi tanár és a könyvtári segédőr, Juhász Ferenc szíves felvilágosításából tudtuk meg a következő érdekes adatokat:

(Kimutatás az olvasókról.)

A Kölcsey-Egyesület könyvtárában az Atzél Péter-féle könyvtárral együtt van körülbelül 22,000 mű. A pontos kimutatás szerint az 1908. évben volt a könyvtárnak 370 olvasója, akik igénybe vették azt 2160 esetben és kivettek összesen 4340 művet. Már az 1909. évben felemelkedett az olvasók száma 470-re, akik igénybe vették a könyvtárt 2652 esetben és kivettek összesen 5318 művet. Az idei három hónap eredményéről következőre ez évben az emelkedés majdnem kétszerese lesz a tavalyinak.

Ami az olvasókat illeti, azoknak körülbelül 60-70 százaléka nő, 30-40 százaléka diák, és 20-30 százaléka férfi. Társadalmi állásra nézve pedig a legkülönbözőbb rétegeket találjuk. A legelőkelőbb társadalmi állásuktól kezdve a szolgálkig ugyiszólván minden réteg képviselve van. Legszorgalmasabb olvasói a könyvtárnak a kereskedők családjai, azután az iparos-családok, tanítók, tanítónék, kisebb számban a latinerek és a különböző tisztviselők családjai, talán azért, mert ezek inkább vásárolnak vagy a különböző kölcsönkönyvtárakból vesznek ki könyveket.

(Mit olvasnak?)

Erre a kérdésre azután már igazán nehéz a felelet. Mikor a könyvtár segédőrt, Juhász Ferencet megkérdeztem arról, hogy milyen könyveket szeret a közönség, így válaszolt:

— A közönség izlését bizony nehéz eltalálni. Hiába dicsekszem én sokszor egy-egy művet valakinek, ha annak barátja már lecsepülte az illető író. Egy-egy könyvtár-órán valóságos kaszinó a terem. Egyik nő a másiktól kérdezi:

— Olvastad ezt vagy azt?

— Igen, — hangzik a válasz — de a felében elhagytam, mert nagyon unalmas.

Ekkor már azután dicserhetem én magát Shakespeare-t is.

... Egyet azonban a könyvtár irataiból hamarosan meg lehet állapítani. Azt, hogy még néhány évvel ezelőtt is a közönség inkább a rövid lélegzetű, viharos, szomorú, vagy humoros novellákat szerette, ma már túlnyomórészt regényeket olvas. A regények után jóval kisebb számmal szerepelnek a szindarabok és a versek. Ez utóbbiaknak különösen az újabb időkben nő az olvasókör, természetesen leginkább a diákok és a nők köréből. Legkisebb számban szerepelnek a tudományos könyvek.

Ami az egyes írók népszerűségét illeti, a könyvtár 1908-as adatai szerint a sorrend nagyjában ez volt:

Jókai Mór (férfiak, nők és diákok egyaránt olvasták.)

Gárdonyi Géza (leginkább diákok.)

Szomaházy István (nők és diákok.)

Herczeg Ferenc (nők és diákok.)

Rákosi Viktor (diákok.)

Mikszáth Kálmán (férfiak.)

Pekár Gyula (nők.)

Bródy Sándor (férfiak és nők.)

Eötvös Károly (férfiak.)

Malonyay Dezső (férfiak és diákok.)

Ez a sorrend — itt természetesen csak a legolvasottabb írók vannak felelmitve — a következő évben így módosult:

Szomaházy István (nők.)

Jókai Mór (nők.)

Gárdonyi Géza (nők.)

Herczeg Ferenc (nők.)

Biró Lajos (férfiak.)

Mikszáth Kálmán (férfiak.)

Ignotus (férfiak.)

Rákosi Viktor (diákok.)

Molnár Ferenc (nők, diákok.)

Heltai Jenő (nők.)

Ambrus Zoltán (férfiak, nők.)

Kabos Ede (férfiak, nők.)

A legolvasottabb költők az utolsó két évben:

Kiss József,

Ábrányi Emil,

Ady Endre,

Endrődy Sándor,

Arany János,

Maki Emil,

Vajda János.

A külföldi írói közül leginkább olvassák a francia irodalomból még mindig a romantikus Ohnet-et, bár újabban erős közönsége van Balzacnak, Zolának, Maussapant-nak, sőt Verlain-nek is; az orosz irodalomból 1908-ban leginkább Csehovot, Turgenyevet, Dosztojevskyt és Sologub grófot, tavaly pedig Gorkijt és Arcubasevet (a Szanint) olvasták. A német írók közül Strindberg, Sudermann, Polko Elisa és Liliencron a népszerűbbek, az angolok közül Crocker, Hall Caine, Clausen és Phothergill. Ezzel szemben a klasszikusokat elhanyagolják: Shakespeare és Moliere kevés olvasóra akad. Egyébként minden a divaton mulik: az idén a „Szanin“ vándorol kézzől kézre, tavaly pedig Wilde könyve, a Dorian Gray tette meg ezt a körutat.

A kölcsönkönyvtár kulisszatitkai.

Érdekes és jellemző adatokat lehet szerezni egy kölcsönkönyvtár átványai mögött. Sok naivitás, de sok önművelési vágy is nyilatkozik meg egy forgalmas kölcsönkönyvtár látogatóiban. Tanulástól sápadt diákok, varrógép mellett görnyedő, vagy az unalmat elűzni akaró leányok egymásnak adják itt a kilincset. Szobaleányok cipelik haza a romantika kötetait urnóiknak, fiatal hivatalnokok és jogászok adják kézzől-kézre a pikantéria többé vagy kevésbé — de inkább kevésbé — irodalmi ruhába öltözött termékeit. Egy-egy kis kölcsönkönyvtári füzet, amelyben a kivett könyvek vannak felírva, sokszor igen érdekes dolgokat árul el a gazdájáról. Szerencse, hogy ma már az ügyes könyvtárosok csak számokkal jelzik a könyveket...

Nemcsak az aradi, de az egész ország vidéki kölcsönkönyvtárai között is elsőrendű helyet foglal el a Kérpel-féle kölcsönkönyvtár. Hatalmas könyvespolcai sok érdekes dolgot árulhatnak el, itt csak a következőket emlíjük:

— Leginkább használják a könyvtárt a nők.

A legelőkelőbb uriaszonyok éppúgy olvasnak kölcsönkönyvtári könyveket, mint a szentimentális varróleányok, sőt újabban már a szobaleányok is. Sokat olvasnak a diákok is a mennyiséget tekintve nincs is okuk panaszra az irodalomtanároknak. A minőség természetesen már más dolog. Tagadhatatlan ugyan, hogy különösen az utóbbi években erősen érdeklődnek a diákok a komolyabb könyvek, a társadalmi munkák iránt, de azért Casanova históriái is találnak elég olvasót. Az asszonyok ma is jórészt kitartanak a „gartenlaube-literatúra“, a romantikus és szentimentális könyvek mellett, a csipősebb dolgokért a szobaleányukat küldik a könyvtárba. Bár, hogy igaz talánok ne legyenünk, a könyvtár adatai szerint ilyen könyvek az erősebb nemből hódítják olvasóik nagyobb részét. Bűnügyi regényeket is leginkább a férfiak olvasnak, de a Nick Carterek málnői híveket is szereztek. Az új könyveket a fiatalok karolják fel erősen.

— Kérem — panasztáltak a könyvtárban — mindig csak újabb és újabb könyv kell. Nézzé ott azt a poros sarkot: ott a klasszikusok aluszszák zavartalan álmukat. Ami csak egy évvel is ezelőtt divat volt, ma már sokszor alig kerül ki az üzletből. Csak kevés író tudja hosszú időre ekötni a közönséget. Jókait még most is erősen olvassák, de már például Zolát nem úgy, mint egy-két évvel ezelőtt. Ambrust, Herczeget, Heltait szeretik, Molnár Ferenc könyveit, különösen Az ördögöt, szintén. Tavaly még kapkodták Szomaházy műveit, de ma már megint valami újabb kellene a közönségnek. Most, talán a jubileuma alkalmából, erősen olvassák Mikszáthot, míg Göre Gábornak alig van már híve. Divatosak a „Nyugat” könyvei; a versolvasáshoz a modern mozgalmak adták meg újból a kedvet és a — kíváncsiságot. Arany és Petőfi bizony ma csak a diákoknak kell, nekik is legtöbbször csak az iskolai dolgozat miatt. Divat azután manapság angol könyvet olvasni. Az angolok kezdik kiszorítani a nagy orosz és francia regényírókat. Sok függ mindenestre attól, hogy mit olvas a barátja vagy a kolléga. Önálló kiválasztás ritka és leginkább abban nyilvánul, hogy megnézik a könyvet: vajjon jó-e a vége?

A könyv-vásárlók.

A könyv-vásárlás: ez már magasabb élvezet. A könyv nálunk fényűzési cikk, karácsonyi vagy névnap ajándék, a házi könyvtár pedig legfeljebb a Pallas Lexicon tizenhat kötetéből, az „Utazás a világ körül” írásban és képből” diszkötéses, aranyos albumából, néhány egyetemes Regénytár” kötetből, Jókaiból és talán Mikszáthból kerül össze. Rendszeres könyv-vásárló kevés van, bár a vidéki városok átlagos viszonyaihoz képest könyvkereskedőinknek nincs nagy okuk a panaszra.

Régi írók könyveit leginkább gyűjteményes kiadásokban veszik meg. A „Regénytárak”, „Kincsesházak” ügynökei jól értik a könyvterjesztés ilyen módját. Könyvkereskedőnél leginkább csak új dolgokat vesz a közönség: inkább regényeket, mint novellákat, újabban pedig társadalmi, politikai és művészeti vonatkozású könyveket is. A mai írók közül egy-egy új Herczeg, vagy Ambrus-könyvnek természetesen megvan a maga vásárló-közönsége és ugyancsak mind többen érdeklődnek a Nyugat gárdája: Ignótus, Heltai, Szomor, Biró Lajos és a többi most izmosodó magyar író iránt. A társadalmi és politikai tanulmányok közül Radó Sámuel, Ignótus, Kenedi Géza könyveit és a Társadalomtudományi Társaság kiadásait veszik.

A kimondottan pornográf-irodalomnak ma már a könyvkereskedésekben jóval csökkent a vevőközönsége. A tudományos és szakkönyvek olvasó köre meglehetősen szűk és évek során keresztül változatlan.

Az újságokról.

Végül szorítsunk egy kis helyet a kultura napszámosainak: az újságoknak. A következőkben álljon itt egy pár adat, amelyek megszerzése sem történt hivatalos diszkréció megsértésével, nyilvánosságra is csak a cikk teljessége kedvéért kerülnek.

A postán érkezik például hétköznap Aradra körülbelül 910 magyar napilap, 237 német napilap és 10 12-féle különböző hetilap, vagy folyóirat. (Vasárnap különösen az utóbbiak száma nagyobb). Ezek közül „Az Újság” 160—180 példányban, a „Budapesti Hírlap” 140, a „Pesti Hírlap” 145, a „Pesti Napló” 110—120 példányban, a többi lap 100-on alóli számban. Ezen felül az elárutókhoz érkezik „Az Újság” és a „Pesti Hírlap” körülbelül

220, a „Budapesti Hírlap” és a „Pesti Napló” 60—80, a többi lap ezeknél kisebb számban.

Aradról lévén szó, meg kell még említeni az itteni román intelligencia fejlett kulturáját. Külön könyvkereskedésük, könyveik, íróik, külön lapjaik vannak. Itt, az irodalomban sajnos érezhető a nemzetiségi elzárkózás és ha politikusaink ezt az elzárkózást, ezt a kulturáidegenkedést valahogy enyhíteni tudnák, mindjárt nem lenne olyan nehéz a politikai megbékélés sem. Ha ma még nem, de talán a messzi jövőben a kultura egysége és általánossága fogja meghozni a békét és boldogulást. Addig pedig? Addig tanuljunk, addig olvassunk és javítsunk néhány rubrikát a könyvek statisztikájában.

Bródy Béla.

A FŐISPÁN.

Urbán Iván, amikor még nem volt a munka-párt főispánja, akkor is a munka főispánjának tartották.

A diszes főispáni széket nagyon sok kartársa arra használja csupán, hogy fenéig élvezze mindazt a fényt és dicsőséget, mely ez állással együtt jár. A munkát pedig a mások vállaira rakja.

Urbán Iván, ahogy elfoglalta a főispáni hivatal helyiségeit, rögtön tisztviselővé lett, még pedig olyan tisztviselővé, aki nem ismer hivatalos órát, nem ismer pihenést, hanem dolgozik szakadatlanul. A beérkező aktákat maga intézi el; a temérdek hivatalos és félhivatalos levélre sajátkezűleg válaszol; közben ügyes-bajos feleket, látogatókat fogad; táviratokat vesz át és küld el; a kora reggel hivatalában találja a legtöbbször ott dolgozik lámpavilág mellett is.

Pedig Urbán Iván abban a kellemes és kivételes helyzetben van, hogy a népszerűség valósággal tenyerén hordozza s ha a kisujját se mozdítaná meg, akkor is „közkedvelt főispánja” lehetne Aradnak és Aradmegyének.

Népszerűségének titka, a mi véleményünk szerint abban rejlik, hogy tetőtől talpig ur és tetőtől talpig ember. Az ő ajtaja nyitva áll mindenki számára; maga érintkezik mindenki-vel, lát, hall, tud mindent s így a közügyek kisebb-nagyobb eseményeit nem a „befentesek” célzatos információiból, hanem a saját tapasztalataiból, meggyőződéséből ítélheti meg.

Valami adminisztratív ügyben jártam nála a minap. Tíz-tizenkét levél feküdt előtte, melyeket akkor írt meg ő maga. Mialatt lepecsételte a borítékokat, volt annyi ideje, hogy meghallgassa az ügyet, amelyért jöttem. Közben chiffrizott táviratot kapott, melyet olvasható

szavakra írt át. A végén pedig egy igazi gyakorlati ember rövidségével néhány pillanat alatt elintézte ügyemet, mely pedig más nehézkesebb főispánnál a hivatalos ut labirintusaiban vesztelt volna legalább is — napokig.

Aradra szép idők, nagy idők következhetnek.

Mert hatalmas lendületet kell venni annak a városnak, melynek Tisza István lesz a képviselője és Urbán Iván a főispánja.

Iparosok a munkapártban.

Tisztelt Iparostárs! Nem tartom a legtermészetesebb dolognak, hogy mi, az iparosok szerszám helyett tollat fogjunk a kezünkbe. Nem tudom, az én cikkem, vagy a t. Iparostársé lesz-e nagyobb bizonyosság arra, hogy ennek mi nem vagyunk a mesterei. De a t. Iparostársnak a Justh-párt hivatalos lapjában ma megjelent sorai nagyon különös világításban tüntetnek föl engem, egyiket „a száz közül”, a kik a munkapárthoz csatlakoztak. A nyilvánosságnak tartozom tehát azzal, hogy ezt a megdöbbentő cselekvésem, ezt az érthetetlen tényt megindokoljam.

Bűnösül rójjá fel a t. Iparostárs a jelenlegi kormányra:

1. hogy a kereskedelmi miniszter egy rendeletével szabaddá teszi a kontárkodást;
2. hogy gazdasági egyesületek alapszabályait két héten belül hagyja jóvá, az ipari egyesületeket pedig esztendőig se;
3. hogy a külkereskedelmi szerződéseket nem fogja életbeléptetni;
4. hogy valószínűleg nem terjeszti ki a szavazati jogot a kisebb iparosokra;
5. a hogy Tisza Istvánnak nincs kifogása az ellen, hogy a koalíció által reformált kereseti adó progresszív lesz, ellenben a földadó nem.

Ezzel, úgy láttam, teljes a bűnlajstrom. Állítsunk melléje egy másik listát.

A koalíciós kormány, a függetlenségi párt jóváhagyásával és támogatásával, megcsinálta:

1. a végrehajtási novellát, a mely a hitelező iparosoknak mérhetetlen károkat okozott;
2. az új adótörvényt, a mely — én is mondom. — az iparosokra és kereskedőkre újabb terheket rótt, de az agráriusoknak becsézett helyzetét meghagyta;
3. a munkásbiztosító pénztárakat, a melyek aránytalan összeget zudítottak az iparosság nyakába, s a munkásbiztosítás fölött való rendelkezés jogát teljesen a szervezett munkások, az iparosok ellenségei kezébe adta;
4. a mértékhitelítés reformját, a mely az új kiadások mellett a zaklatások végtelen láncolatát hozta az iparosok nagy részére;
5. az iparos szavazók száma — a koalíciós kormány jóvoltából — egyetlen egygyel se szaporodott.

Tessék választani: melyik súlyosabb a kettő között. Igaz, hogy a függetlenségi pártnak több ideje volt ezek elkövetésére, de ugyanennyivel több alkalma volt az iparosság javára szolgáló reformok, üdvös alkotások megteremtésére is. Hol maradtak ezek?

A koalíció által, a függetlenségi párt tudatos segítségével elkövetett bűnök komoly sérelmek voltak. Maga az aradi iparosság is gyűlést tartott a munkásbiztosítás sérelmei ügyében, részt vett az adótörvények javaslatai ellen való tiltakozásban, s részt vett a kereskedők és iparosok választási ligájának szervező gyűlésein, amelyeken egyöntetűen hangzottak, hogy a legutóbbi képviselőház tulajdonképpeni többsége nem barátja az iparosságnak. Én ott

voltam azokon a gyűléseken. Azt hiszem, a t. Iparostárs is ott volt. Már most ítéljen fölőtte mind az ezernégy száz iparos: én vagyok e következetes, amikor azt mondom, hogy egy pártnak, amely támogatójával, az iparossággal szemben, ennyi bűnbe esett, nem adom meg a bizalmat, — vagy a t. Iparostárs, aki nemcsak hogy további támogatásával ajándékozza meg őket, de bennünket az ellenkező meggyőződésért megcsipked.

Hát Istennek, ezt nem veszem tragikusan. S ha a t. Iparostárs azt mondja, hogy osztrák értékűek vagyunk, — hat ehhez a címhez kevés köze van az ipari érdekeknek. Akik ilyen címet használnak, azok kifogytak az érvekből. Különben: sohase lehetünk mi olyan osztrák értékűek, mint a minővé a függetlenségi párt, a Lipótrend lovagjai és a v. b. t. t. k. tudtak változni.

Nem akarom vitatni, hogy hányan vagyunk. Ha kevesebben is, mint önök: az még mindig nem bizonyítja, hogy ott az igazság. De ha t. Iparostárs már százat ismer be, akkor maga árulta el, hogy igen jól állunk mi a szervezkedésben, munkapárti iparosok.

Kartársi barátsággal
Egy másik iparos
a „száz közül.”

Választási mozgalmak.

Távirati tudósítás.

Arad, március 26.

Makóról jelentik: Návay Lajos dr., a battonyai választókerület volt képviselője a házfelosztás alkalmából választóihoz levelet intézett, melyben bejelenti, hogy Battonyán nem lép föl többet.

Komáromból jelentik: A nemesőcsai kerületben Kuszka István Justh-párti képviselő-jelölttel szemben Eggenhofer Józsefet jelölik, munkapárti programmal. Az udvardi kerületben Kürthy Istvánnal szemben a választók felléptették tulnyomó többséggel Feszty Bélát, ki már két cikluson át képviselte a kerületet. Feszty azonban Kürthyvel szemben a jelölést nem akarja elfogadni, de a kerület munkapárti választói aláírásokat gyűjtenek, hogy rábírák a jelöltség elfogadására. Eddig 1500 választó írta alá a jelölésre vonatkozó iratot.

A berettyóújfalusi kerület függetlenségi és 48-as jelöltje Leszkay Gyula, akinek ellenjelöltje Ertsey Péter ügyvéd, munkapárti programmal.

Meslenden Farkasházy Zsigmond fog ismét fellépni függetlenségi- és 48-as programmal.

Göncz választókerület függetlenségi polgárai Nemes Bertalan zászlója körül csoportosulnak.

Hajduböszörményen Benedek János, a kerület régi képviselője újra fellép függetlenségi- és 48-as programmal.

Pétervároson Beniczky Elemér, a kerület eddigi függetlenségi- és 48-as párti képviselője lép fel.

Szentesen Molnár Jenő, eddigi képviselőt újra jelölték.

Zalaszentgróton újra Eitner Zsigmond a függetlenségi- és 48-as párt jelöltje.

Hajduszentmihályon újra felléptették Justh Jánost, függetlenségi és 48-as programmal. Ellenében Mezőfi Vilmos lép fel szocialista programmal.

Munkácsra a függetlenségi párt Fried Lajost ismét jelölte.

A szini kerületben munkapárti programmal Hadik János gróf lépett fel Zabráczky József pártokivülivel szemben.

A görgői kerületben ifj. Gedeon Aladár lép fel Kossuth-párti programmal. Ellenjelöltje még nincs.

Nyiregyházáról jelentik: A kisvárdai kerület nemzeti munkapártja egyhangulag Lipthay Béla nagybirtokost jelölte.

Lippáról jelentik: A lippai kerületben Niamessny Mihály ügyvéd, Temesmegye tb. főügyésze lép fel munkapárti programmal. Ellenjelöltje még nincs.

Szegedről jelentik: Bánffy báró ellen a munkapárt egy országos nevű államférfiut fog jelölni. A jelölő gyűlés a jövő héten lesz.

Világosan a román Pop C. István mellett munkapárti képviselőjelöltnek emlegetik Valerian József földbirtokost.

JELÖLTEK.

VI. Wittmann János

A hogy Tisza István gróf Tisza Pista marad, akármilyen ezüstösre vénül is, Wittmann János is az ujszentannaiak szemében Wittmann Hanzi marad. S ez a becézés jelenti az ő nagy népszerűségét. Ennek jele az a kiváló tisztesség, amelyet visel: ő a Bauern-Verein-nak, két vármegye németajku kibgazdái szövetségének elnöke. S nem kis része van abban, hogy ennek a szövetségnek tagjai jó magyar érzésű, derék svábok lettek: A Bauern-Vereinben nincs nyoma a pangermán érzésnek, allddeutsch vágyakozásnak. „Wir sind Schwaben, aber ungarische Schwaben”, — ezt a szállóigét jegyezték föl róluk. S ezek a jóképű svábok, akik egy ízben már beválasztották Wittmann „Hanzit”, bizonyára újra utat egyengetnek neki a parlament felé.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárrakkal: Elvált asszony, operett. Este rendez. helyárrakkal: Luxemburg grófja, operette. (B. bérlet.)

Hétfő: Délután mérsékelt helyárrakkal: Liliom, operette. Este rendez. helyárrakkal: Luxemburg grófja, operette. (C. bérlet.)

Kedd: Liliom, színmű. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Szerda: Liliom, színmű. (C. bérlet.) Csütörtök: Kuruzsáló, színmű. Ditrói Mór busuja. (A. bérlet.)

Péntek: Luxemburg grófja, operett. (B. bérlet.)

Szombat: Luxemburg grófja, operett. (C. bérlet.)

* Szalay Aranka ének- és zongoratanítónő növendékei egyrészével április hó 16-án este a „Fehér Kereszt” nagytermében táncal egybekötve hangversenyt rendez néhány dilettáns közreműködésével, kik hegedűszámmal hoznak változatosságot a műsorba. Már többször volt alkalmunk a kisasszony tanítványait meghallgatni, az általa évente bemutatott zárvizsgán s mindig csak arról győződött meg, hogy tanítása a legjobb módszer szerint történt s törekvése fényes eredményeket hoz tanítványainál. Örömmel várjuk a szépek ígérkező hangversenyt, mely reméljük, meghozza a kisasszonynak sok fáradozásáért az elismerést s a növendékeknek pedig egy kellemes este emléket. Jegyeket 8, 2 és 1 koronáért lehet váltani ifj. Klein Mór cégnél.

* Az Uránia húsvéti előadása. Mesébe illő látványosságokkal gyönyörködteti az Uránia-színház húsvét ünnepén a publikumot. Vasárnap és hétfőn más és más műsor pazar látnivalói vonulnak el a nézők szeméi előtt. A vasárnapi műsor kiemelkedőbb számai: Thellos szobrász álma, Iparüzés Bombayban és végül

Shakespeare hatalmas tragédiája, Macbeth. Hét-főn újabb műsor következik, melyen a cserkész kozákok bravuros lovas mutatványai és a híres állatidomítónő, Peters Paula szeszáción mutatványai fognak nagy hatást kiváltani a közönségből. De lehetetlen a két műsor összes látnivalóit mind felsorolni, tény az, hogy a közönség az Urániában fejedelmileg fog szórakozni az ünnepnapokban. 241

* Luxemburg grófja összes zeneszámai kaphatók Weisz Leó könyv-, papir- és zeneműkereskedésében Aradon, Minorita-palota. Városi és megyei telefon 230. 6861

KULISSZATITKOK.

Hare a toalett körül. — A cérnamű.

*

Dicséretükre legyen mondva az aradi színtársulat női tagjainak, nem lehet őket meggyanúsítani, hogy közfelfűtést keltő, drága, divatos toalettakkal hívják ki a korzó hölgyeinek érdeklődését, hogy mihől telik a fényűzésre? A mi színésznőink, ha a toalettak révén akarnánk az erkölcsükre következtetést levonni, — ami egyáltalában nem illogikus, — a kalkulálnál feltétlenül jól járnának. Két-három színésznőt leszámítva, egyik sem igyekszik túllépteni X. páholybérlet feleségét, vagy Y. földbirtokos nejét.

És a társulatnál, ilyen kis verseny mellett, mégis dühöng a féltékenység a toalettak körül. Amint a barátnők apró tüzesarásokkal szoktak szívesen kellemetlenkedni egymásnak, ha netalán amannak sikesebb, izlésebb a toalettje, úgy most a színtársulatnál valóságos harc dúl egy primadonna és egy karhölgy — Dióssy Nusi és Harmath Ilona — között.

Mindkettő fess természetű hölgy, akik művészi toalettak alkotására tudják ihletni a szabónőt. Az utóbbi időben a karhölgy elhatározta, hogy történjék bármi, a toalett versenyben győznie kell. Mint jó hadvezér, titokban tartotta haditerveit és csak egyik előadáson, amikor a Tilos a csók-ot játszották, rukkolt elő a nagy ágyuival.

A második felvonásban van itt egy jelenet, amikor a csókraszomjas királyné (Nusi) a Hotel garni kertjében megjelenik parasztkosztümben a királyllyal, hogy kijátsszák az ország törvényeit és csókolóznak. A királyné pompás kosztümben jelenik meg. De mily nagy volt a fess Nusi meglepetése, amidőn a finálénál megjelenik a karra Harmath Ilona és melléperdül.

Az első pillanatra észrevehető volt, hogy a Harmath Ilona toalettje szakasztott mása volt a Nusi toalettjének, de — finomabb kiadásban.

Felvonás végén Nusi éles hangon, haragtól kipirult arccal szólítja meg Harmath Ilonát.

— Kisasszony, — mondja gunyos nyomatékkal — én nem bánom, ha akármilyen előkelően öltözködik is, de az még sem járja, hogy az én toalettjeimet lekopirozza.

— Én pedig kikérem magamnak, — válaszolt Harmath Ilona, — hogy nagysád az én legprivátabb ügyeimbe avatkozzék. Ugy öltözködöm, ahogy jónak látom.

Nusi teporzékolva hagyta ott Harmath Ilonát, mire a kis hölgy-egyőreg vajda komolyságával szól kolleganóihoz:

— Nem bánom, akármit is csinál ez a nő, de lefogom öltözni!

*

A színháznál most folynak a próbák Molnár Ferenc ligeti történetéből, a „Liliom”-ból. A darabot mindössze két előadásra tűzték ki és így természetesen egyes színészek nem valami nagy ambícióval készülnek rá.

Zalay Margit is azok közé tartozik, akik fanyar arccal járnak a próbákra. A minap megkérdezte tőle Leövey:

— Édes Margit, miért vagy ilyen kedveltem a Liliom próbáin.

— Én nem tudom, — válaszolt Zalay, — de úgy találom, hogy ez olyan cőrnamunka.

— Tessék? — kérdezte Leövey. — Talán azt akart mondani, hogy féremunka?

— Azt, azt, — felelte Zalay — de hiszen az mindegy. A féremunka is cőrnából van.

JELÖLTEK.

V. Goga Oktávián.

Költő, a legtehetségesebb a magyarországi román tollforgatók, versírók között. (Pedig ott is már nagyon sokan vannak.) Becsülni való, szép vonás a románok részéről, hogy a míg a magyarok a parlamentben helyet adnak Mikszáth Kálmánnak, Herczeg Ferencnek, ők is mandátummal kínálják meg a maguk literátorát.

Persze a szándék még messze jár a valóságtól. A kisferdői kerület a románok ugynevezett „nehéz kerületei” közé tartozik, amelylyel Russu Sirianu János is csak egyszer tudott megívni. S akármilyen szép verseket ír Goga. — ki tehet arról, hogy a kisferdői kerület román választói részint nem olvasnak verseket, részint — egyáltalán nem tudnak olvasni?

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Sulkovszky hercegnő pöréi. Az aradi királyi törvényszékhez légió számra érkeznek be a pörök Sulkovszky hercegnő ellen. Ma Asbóth Gyula ügynök adott be keresetet a hercegnő ellen 18871 korona erejéig. Asbóth előadja keresetében, hogy őt, mint ügynököt megbizta az uradalom, hogy az ott előforduló károkat és sérelmeket kutassa ki és a pankotai uradalom részére bírlőket szerezzen. Ő ezeknek eleget tett, de az uradalom díjait és költségeit munkája végén nem akarta megfizetni és így most ítélettel kéri a hercegnőt erre kényszeríteni.

§ Agyonlőtt tolvaj. Opre Filimon és Opre Todor aranyági lakosok, kimentek a herceg Sulkovszky-féle erdőbe fát lopni. Éppen munkában voltak, mikor egyik erdőőr, Bafk Vasul odaérkezett. Az őt leakarta tartóztatni a tolvajokat, akik fejszével támadtak ekkor rá. Bafk támadóira lőtt és az egyik tolvaj, Opre Filimon holtan terült el. A másik a fák között elmenekült. Az aradi királyi ügyészség a nyomozást megindította. Az erdőőr azzal védekezik, hogy önvédelemből lőtte agyon a fátolvajt.

A visszautasított függetlenségi párt.

Paktumkísérlet a kormányval. — A Kossuth-párt kiáltványa. — Megbélyegzik a botránycsinálókat.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —
Arad, március 26.

Váratlanul rendkívül érdekes titok pattant ki ma. Kiderült, hogy a Justh-párt több tagja a parlament feloszlása előtt paktálni akart a kormányval s kérte, hogy ne oszlassa föl a Házát. Ezt az ajánlatot azonban a kormány visszautasította. Erre azután a hősök hétfőn elkövették a vakmerő botrányt.

Ma került nyilvánosságra a Kossuth-párt kiáltványa, amely a helyzet földulásaért a Justh-pártnak szemrehányást tesz.

Mai hireink ezek:

A függetlenséglek paktálni akartak a kormányval.

A „Pester Lloyd” ma esti száma érdekes leleplezést közöl a Justh-pártról. Azt írja, hogy Justh Gyula a parlamenti botrány előtt néhány nappal tárgyalt a kormányval és kooperációt akart létesíteni pártja és a kormány között. A kooperáció célja az lett volna, hogy a Justh-párt segédkezet nyújt az általános választói jog törvénybeiktatásához, ha a parlament feloszlása elmarad.

A „Magyar Hírlap” szerkesztősége erre vonatkozólag felhívta telefonon a hédervári kastélyában időző Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, aki a következőkép nyilatkozott:

— A közölt alakban a tudósítás nem fedi teljes pontossággal a kooperációra nézve történt kísérletek részleteit. De az igaz, hogy a Justh-párt részéről igenis szó volt erről, összeköttetésben azzal a gondolattal, hogy az országgyűlés fel ne oszlattassék, ami azonban a kormány eredeti álláspontjával összeférhetetlen lett volna.

A parlamenti botrány vizsgálata.

• A képviselőházi botrány ügyében ma kihallgatottak névsora ez: Eszterházy Móric gróf, Antalik Károly, a képviselőházi gyorsiroda főnöke, Patnoki Mór volt orsz. képvis., Gál András volt orsz. képvis., Latzkovich Géza főterembiztos, Molnár Kálmán képviselőházi gyorsíró, ifj. Pongrácz Sándor ügyvéd, Hammersberg László volt orsz. képviselő, Thorockay Viktor báró, volt képviselő, Gonda Iván nyugalmazott őrnagy, Illés István hírlapíró és Csitáry Bála. Hammersberg a sokat emlegetett ülés jegyzője volt és a jegyzőkönyv elkészítésével volt elfoglalva, mert ezt még ugyanazon ülésen hitelesíteni kellett. Így tehát egész figyelme ide irányult és a tumultus részleteiből semmit sem látott.

Ifj. Pongrácz Sándor ügyvéd a karzatról nézte a dobálást; a dobálókat megnevezni nem tudja, annyit mégis látott, hogy Zakariás eldobott egy nagy könyvet. Vajjon ez a könyv talált-e valakit, azt nem tudja.

A kihallgatott többi tanúk jelentéktelenebb vallomásokot tettek.

Brassóban, mint onnan jelentik, az a hír terjedt el, hogy Zakariás János külföldre ut-

zott. A hírt azonban még ma Zakariás megbélyegző.

A rendőrség jelentése.

— Nyolc képviselő a terhelt. —

A rendőrség ma délután a különböző hírekkel szemben hivatalos kommunikét tett közzé. A jelentés szerint a vizsgálat teljes energiával folyik és főleg szó sincs az ügy elposványosításáról, mint ahogy azt némely lap jelentette. A tényállás mind tisztább lesz, a vád is világos és különösen nyolc volt függetlenségi képviselő ellen vannak terhelt adatok. Ezeket a terheltet keddre illetve szerdára idézte meg a rendőrség.

A botrány megbélyegzése.

Komáromból jelentik: A komárommegyei nemzeti munkapárt a legnagyobb megbotránykozással tárgyalta a képviselőházban történt incidenseket. A gyűlés egyhangúlag hozott határozatában kimondotta, hogy a botrányok felett, amelyeket a Justh-párt képviselőinek helyeslése mellett elkövettek, megbotrányozását és undorát fejezi ki.

Debrecenből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Lengyel Imre nyug. táblabíró Hajdúvármegyéhez a következő indítványt terjesztette be: Hajdúmegye törvényhatósági bizottsága a képviselőház utolsó ülésén történt, Magyarországot erősen megszégyenítő események felett legnagyobb megbotrányozását nyilvánítja és a parlamenti harc ilyen elfajulását a legteljesebb megvetéssel sújtja.

A makóiak Khuenhez.

Makóról táviratozzák: A makói polgárság ma Khuen Héderváry gróf miniszterelnökhöz a következő táviratot intézte:

Alólirott makói polgárok, a képviselőházban folyó hó 24 én történt botrányos jelenetek és Nagyméltóságod ellen intézett erőszakos támadás miatt felháborodásunknak adunk kifejezést és Nagyméltóságod személye iránt őszinte rokonszenvünket nyilvánítjuk. Tiltakozunk az ellen, hogy ez a jellemezhetetlen durvaság, a magyar virtusság megnyilatkozásának tüntetésék fel, bármely párt, vagy törvényhozó azon felfogása ellen, hogy a gondolkodásában és érzésében, a parlamenti botrány elkövetését illetőleg, nálunk támaszra talál. A képviselőház feloszlása pedig valósággal megkönnyebbülést hozott reánk. Az elmúlt országgyűlés, meddő pártharcokkal, kertesélok kihasználására szánt üres ígéretekkel, megingatta a legszebb, legrégebb intézmények iránt való hitet. Kétségek között bár, de még mindig reméljük, hogy az új parlament képviselői a demokratikus Magyarországnak lesznek törvényhozói és a képviselőház az egész nemzet javára, a becsületes munka színhelye lesz. Nagyméltóságodnak ilyen irányu tevékenységéhez sikert kívánunk. (Következik 200 aláírás.)

A táviratot többek között aláírta a makói függetlenségi párt volt elnöke is.

Bizalmatlanságot szavaztak Zakariásnak.

Kovácsnáról jelentik: Az itteni választópolgárok Zakariás Jánosnak, a kerület volt képviselőjének a parlamenti botrány miatt bizalmatlanságot szavaztak.

Khuen Héderváry.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök most hédervári birtokán tartózkodik. A miniszterelnök vasárnap visszatér Budapestre és a

Nemzeti Társaskörben fogadni fogja a budapesti polgárok üdvözlő monstre-küldöttségét.

A Kossuth-párt szózata a nemzethez.

A 48-as és függetlenségi Kossuth-párt holnap teszi közzé hivatalos lapjában a nemzethez intézett manifestumát. Az érdekes manifestum lényegesebb részei a következők:

A képviselőházat feloszlatták, bár nincs megszavazva sem a költségvetés, sem a felhatalmazás. E tény alkotmányunkba ütközik, mert a jogok legbecsebbikét sérti: a költségvetési jog folytonosságát. A törvényt is sérti ez a feloszlítás: a 1867. évi X. t. c.-et. Ezzel nagy küzdelem küszöbére jutottunk. A régi rendszert feltámasztották a tulzások és a hatalom ellenfeleink kezébe jutott. Az új kormány programja a nemzeti lemondás.

Ezután elmondja a kiáltvány az utóbbi idők politikai történetét s a bankért folyó harcot. A függetlenségi pártnak többsége ragaszkodott a teljesen kivihetetlen 1911-es dátumhoz és ezzel az intranzigens állásfoglalásával teljesen megtörte azok erejét, akik az elérhetőségért küzdöttek. Az eredmény nem is maradt el. A helyzet felborult. Az osztrák összbíródalom előharcosai, akik folytonosan gyűlölettel áskálódtak ellenünk, Bécsben felülkerekedtek. Az önálló bank nincs meg de megvan a Khuenkormány, megvan a régi rendszer feltámasztása, a nemzeti lemondás követelése és ezzel szemben megvan a nemzeti előhaladásért küzdő erők szétmálása. Mi céltudatos elszántsággal felvesszük újra a harcot elveinkért. A mi pártunk régi hagyományos programjával megy a választási harcra. Tisztában vagyunk azzal, hogy az egész program ez idő szerint nem képezhet kormányzati munkaprogramot. Be kell ismernünk, hogy az elvek pusztá hirdetésével negyven év óta nagyon kevésre mentünk. Eljött tehát annak ideje, hogy a tanulságon okuljunk. Rá kell lépünk a fokozatosság útjára azzal az erős elhatározással, hogy ezen hátrafelé sohase fordulunk, hanem csak előre haladunk. Törekednünk kell többségre jutni és mint többségnek az ország kormányzásának átvételére parlamentáris jogunkat érvényesíteni. Ebben nem hatalomvágy vezet, hanem az a kötelesség, hogy elveinkért alkossunk és megvalósításukat előbbre vigyük. Egy naptári időpontért a Justh-párt felborította az egész helyzetet és súlyos válságba jutott ezzel az ország.

Ezután a választói joggal foglalkozik a manifestum. Kijelenti, hogy a reformot halogatni nem lehet, azonban — így folytatja — a legnagyobb határozottsággal kimondjuk, hogy midőn azt látjuk, hogy bizonyos körök a reformot eszközül akarják felhasználni a magyar nemzet és az ország értelmisége jogos főlényének tönkretételére, akkor mi csakis olyan reformot fogunk támogatni, amely biztosítja az államalkotó magyar nemzet és az értelmiség főlényét. Őva intünk mindenkit attól, hogy a jelszavakra alapított általános választói jogot hirdesse.

A manifestum alá ez van írva:

A 48-as függetlenségi Kossuth párt intéző bizottsága nevében Kossuth Ferenc országos pártelnök.

SPORT.

+ A B. E. A. K. Aradon Ma délután 3 és fél órakor tartja az A. A. K. ideai első football meccsét. Ellenfele ezúttal az egyetemi csapat lesz. Belépő-díjak: Páholy 5 K, tribün ülőhely 70 fillér, diákjegy 20 fillér. Jegyeket a Török Gábor-utcai sporttelepen lehet váltani a meccs kezdete előtt.

HIREK.

Meghívó.

Az aradi nemzeti munkapárt csütörtökön, e hó 31-én, d. u. 6 órakor a Központi-szálloda nagytermében képviselő-jelölő közgyűlést tart, melyre a párt tagjai a tárgy fontosságára való tekintettel teljes számban megjeleneni szíveskedjenek.

Az elnökség.

BARABÁS BÉLA JELÖLÉSE.

A függetlenségi párt nagygyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt elnöke, Vizer Lajos ma délelőttre ülésre hívta össze a párt végrehajtó bizottságát, hogy a képviselő-jelölés és a párt-közgyűlés ügyében határozzanak.

A gyűlést délelőtt 11 órakor tartották meg a Vass-szálloda külön termében, ahol mintegy 80 tag jelent meg. A gyűlést Vizer Lajos elnök nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket és indítványozta, hogy az aradi kerület függetlenségi pártja Barabás Bélát jelölje és az ő zászlajával induljon a választási harcra.

Zajos éljenzés fogadta az indítványt, melyhez először Steigerwald Alejos, az ipartestület elnöke szólott. Lelkesedéssel emlékezett meg Barabás Bélának a függetlenségi elv körül szerzett érdemeiről. Reméli, hogy Barabás Béla neve győzelmesen kerül ki a választási küzdelemből.

Hasonló értelemben szólaltak fel ezután Avarffy Géza, Schwartz Jenő, Schwartz Zsiga, Somló Armin dr. és még többen, valamennyien természetesen lelkesen foglaltak állást Barabás Béla jelöltsége mellett.

A gyűlés ezután egyhangulag kimondotta, hogy a párt közgyűlésének Barabás Béla jelöltségét fogja ajánlani.

Az elnök indítványozta, hogy a pártközgyűlést április 3-án, vasárnap tartsák meg az Ipartestület nagytermében. A gyűlés az indítványt elfogadta és így április 3-án tartják meg a nagygyűlést, amelyben azután küldöttséget fognak választani, mely Barabás Bélának a párt nevében felajánlja az aradi jelöltséget.

— Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a kettős ünnep miatt szerdán reggel jelen meg.

Mai számunk 72 oldal.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 27-én az időjárás: száraz, éjjeli fagy.

— Kitüntetés. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Német Gyula aradi alezredesnek és törvényes utódainak a magyar nemességet mohácsi előnévvel adományozta.

— A munkapárt harmadik kerületi szervezkedése. A minap mosolyogva fogadta a közönség egy aradi lap közleménye nyomán elterjedt szál-longó híreket, amelyek arról szóltak, hogy az aradi munkapárt kudarcot vallott a harmadik kerületben. Ezekre a híresztelésekre most a következő meghívó adja meg a méltó választ:

Meghívó! Március hó 29-én, kedden este 8 órakor az aradi nemzeti munkapárt a harmadik kerületi szervezkedő ülését tartja meg. A megalakulás helye a Kossuth- és Magyar-

utóak sarkán levő Riszterer-féle vendéglő. Tisztelettel kérem Uraságedat, hogy ezen gyűlésen okvetlen megjelenni szíveskedjék, hogy a kerület polgárainak tömeges megjelenése által a megalakulást minél fényesebben ejthessük meg, s ez által is életet vegyünk az ellenpárt részéről megalakulásainkról tudatosan elferdítve közrebocsájtott híreknek. Az elnökség nevében: Nesnera Aladár.

— Házaságkötés a farsangban. Az aradi anyakönyvi hivatal kérésünkre összeállította a farsangi házassági statisztikát. Aradon az idei farsang alatt 115 házasságot kötöttek, huszonhétivel kevesebbet, mint az elmúlt évben. Az érdekes kimutatásból a következő adatokat közöljük:

A következő foglalkozású férfiak kötöttek házasságot:

Napszámos 14, kereskedő 7, asztalos 8, cipész 6, szabó 5, máv. fékező 4, lakatos 8, acsev. fékező 2, kőműves 3, heges 2, szobafestő 3, könyvnyomdász 2, kovács 4, fodrász 2, eszmadia 3, zenész 2, p. ü. főbiztos 1, motorvezető 1, sütő 1, máv. kocsirendező 1, honvédhadnagy 1, ügyvéd segéd 1, hangszerész 1, szűcssegéd 1, máv. felügyelő 1, földműves 1, ügyvéd 1, pálinkafőző 1, áll. felv. gyak. 1, műépítész 1, törvész. hivat. 1, magánhivat. 1, mezőbíró 1, miniszt. s.-fogalmazó 1, bádigos 1, vasesztorgályos 1, szűcs 1, kocsis 1, malomig. 1, gazdálkodó 1, máv. fog. 1, hentes 1, fényképész 1, várn. váltóőr 1, lóvasúti kalauz 1, mechanikus 1, kávé 1, waggongyári hivat. 1, postaszolga 1, közsörüs 1, rendőr 1, mészáros 1, fűtő 1, megyei ikt. 1, magánzó 1, birtokos 1, könyvvezető 1, női szabó 1, építési vállalkozó 1, molnár 1, irodaszolga 1, lámpagyújtó 1.

A nők foglalkozás szerint így oszlottak meg:

Cseléd 12, napszámosnő 12, varrónő 11, szakácsnő 6, főzőnő 2, bejárónő 2, háztulajd. 1, szállóbirtok. 1, földműves 1, fodrásznő 1, magánzó 1, kávéfőzőnő 1, kávé 1, mosónő 1, ovónő 1, vasalónő 1, foglalkozás nélküli 60.

A házasságra lépett nők kora a következő volt:

68 éves 1, 64 éves 1, 58 éves 1, 55 éves 1, 52 éves 1, 48 éves 2, 45 éves 1, 44 éves 1, 43 éves 1, 40 éves 1, 39 éves 1, 37 éves 2, 36 éves 1, 35 éves 2, 34 éves 3, 32 éves 4, 31 éves 1, 30 éves 2, 29 éves 2, 28 éves 1, 27 éves 9, 26 éves 5, 25 éves 8, 24 éves 11, 23 éves 7, 22 éves 6, 21 éves 9, 20 éves 10, 19 éves 9, 18 éves 7, 17 éves 3, 16 éves 1.

A házasságra lépett párok között elvált volt hat férfi és 8 nő, özvegy 11 férfi és 7 nő.

— Eljegyzés. Lux Arthur Londonból, eljegyezte Temesvárott Lövinger Rózsikát, Lövinger Ferenc, volt aradi polgár bájos és művelt leányát.

Izák Jakab mezőúri elektrotechnikus eljegyezte Stern Irma kisasszonyt Aradon.

Farkas Győző dr. aradi törvényszéki jegyző eljegyezte Szilágyi Erzsé kisasszonyt, Szilágyi György, aradi igazgató-tanító leányát.

Magyar és sepsiszentgyörgyi özv. Kósa Samuné, honvéd kezelőnő leányát, Jolánkát eljegyezte néveri Bánn Sándor jogász, volt cs. és kir. hadnagy.

Fenyves Károly aradi műépítész eljegyezte Bárány Arankát Mezőhegyesen.

— Kell Manó cég ajánlja hirneves ke-lengyeharistnyait és ruhadisz remekeit. Telefon szám 673.

— Leleplezett uzsora. Budapestről írják: Mász Ignác magánhivatalnok uzsora és magánokirathamisítás címén feljelentést tett a Feren-ciek-tere 4. szám alatt levő Országos takarékpénztár és hitelszövetkezet ellen. Mász még 1905-ben 300 korona kölcsönt vett fel, de csak 256 korona 68 fillért kapott kézhez. Azóta 421 korona 67 fillért fizetett már le, amikor felszólítást kapott, hogy most már kezdjen törleszteni a tőkére is, mert a mit eddig fizetett, csak üz-letrészre fizette, és a szövetkezet sietett bepe-relni a 300 koronás eredeti váltót és letiltotta Mász fizetését. A rendőrség megállapította, hogy a szövetkezet a 300 korona kölcsön után 109 százalékos kamatot szedett. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

„ETERNA“

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb
és legpontosabb **Órája**

1163

„Schild Frères Co“ Granges Schweiz.

Aradon
csakis

Weinberger Ferenc és Assael H. és Fia uraknál kapható.

— Fölmentett aradi nagykereskedő. Az aradi ruházati iparosok és kereskedők szövetsége feljelentette Neumann M. aradi bejegyzett céget, min a hasonló nevű bécsi cégnek fiókját, hogy iparengedély nélkül elfogad mérték utáni megrendeléseket és iparszerűleg üzi a mérték utáni ruhakészítést. A ruhákat azonban nem Aradon készíti, hanem a megrendelést Bécsbe küldi és ott perfektuáltatja. Kéri, hogy az osztrák ipar ilyen támogatását akadályozza meg az iparhatóság és a céget iparjog nélküli iparüzésért büntesse meg.

A tárgyalást a rendőrség elrendelte és kihallgatta először ifju Moskovitz Izidort, a feljelentő szövetség elnökét, aki azt vallotta, hogy megrendeléseket nemcsak üzletben vesz fel, hanem üzleten kívül megbízottjai által is gyűjtet a cég. A cég képviselőjében Somló Armin dr. ügyvéd azt adta elő, hogy a feljelentés alaptalan, mert az aradi üzletben egyáltalában nem készítenek ruhákat, bécsi műhelyében pedig 40 szabász és több száz munkás dolgozik. Van az aradi üzletben egy szabómester, de az csak az esetleges igazításokat végzi. Az aradi kereskedelmi és iparkamara véleményét is kikérte a rendőrség és az úgy érvelt, hogy a cég elkövette az iparkihágást, mert szabóipari jogaitványa nincs és a cégtulajdonos képesítését pótló üzletvezetőt sem alkalmaz. A kereskedelmi miniszternek egy elvi határozata szerint ugyan — mondja a kamara — a ruhakereskedő jogosultnak tekinthető arra, hogy a szabó ipar körébe tartozó megrendeléseket elfogadjon, azonban ő maga mértéket nem vehet. Az iparhatóság a céget 40 koronára pénzbírságra ítélte, mert nem tudta bizonyítani azt a tényt, hogy a megrendeléseket bécsi műhelyében végezteti. Neumann M. képviselőjében Somló dr. megfélebbelte az ítéletet és azt kérte, hogy a tanács oldja fel, rendelje el a bizonyítást az iránt, vajjon nem a budapesti és bécsi műhelyekben készülnek-e a megrendelt ruhadarabok? A ruházati szövetség a büntetést enyhének találta és beadott felelőzésekben a legszigorúbb megfontolást kéri. A tanács mint II. od foku iparhatóság ma foglalkozott a felelőzésekkel és hosszabb vita után szavazással úgy döntött, hogy a rendőrségi ítéletet feloldotta, a felelőzéseket elutasította. A tanács többsége nem látott iparkihágást abban, hogy a cég megrendelést a megrendeléseknél. Viszont az nincs bizonyítva, hogy Aradon már egy rend ruhát is készített volna. Lőcs Rezső a maga részéről külön véleményt jelentett be, mert nem tartja megengedhetőnek, hogy a magyar ipar rovására az osztrák ipar előnyösebb helyzetbe kerüljön.

— A legtöbb hashajtó pirula a bélutakat erősen izgatja és ez által még jobban elősegíti renyheségüket. Ez okból a tapasztaltabb orvosok tanácsolják, hogy a székrekedés megszüntetésére a Ferenc József-keserűvizet használják. Természetnyújtotta összetétele folytán a „Ferenc József“-viz a bélesatornát kíméletlenül, minden megerőltetés és kólika nélkül mossa ki. A valódi „Ferenc József“-viz ezért szivbetegeknek és különösen véredényelmeszesedésben szenvedő korosabb egyéneknek pótolhatatlan házi-szer.

251

— Házasság. Fodor Vilmos, aradi kereskedő, a Fodor és Hlász divatárú cég beitaaja, f. hó 29-én, kedden köt házasságot Budapesten Porter Janka kisasszonnyal, özv. Porter Adolfné urnó bájos és közszeretelmek örveadó leányával.

— Megszökött zugbankárok. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Földbirtokosok pénzügyi vállalata címen hónapok óta egy zugbank működött Budapesten az Erzsébet-körút 35. szám alatt. Balassa József tankvezér, Wiener Gyula, Sugár József és Szalkai Aladár ügynökök szervezték az „üzleteket“ és közben több százezer koronás csalást követtek el. Balassa a három ügynököt szerte küldte az országba azzal, hogy 4 és fél százalékos törlesztéses kölcsönt szerveznek földre. Tömegesen tódultak az emberek, akikről csak az első három részlet fedezésére kérték váltót, a többi váltót azután maguk gyártották magas összegekre. Karcag, Újpest, Törökbesze, Alibunar, Óelek és Lepsény környékén működtek az ügynökök és a kisgazdákat több százezer koronával megkárosították. Most azután több becsapott fél feljelentést tett a rendőrségnek a bank ellen, de a bűnösök nevet vették a dolognak és mind eltűntek Budapestről. A rendőrség nyemozza őket.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telekkönyvi hivatalában az elmúlt héten a következő birtokváltásokat jelentették be: Rum Márton és neje eladják az aradi 2438 számú tjkvben felvett Miklós utca 29. számú házat 1350 koronáért Vig József és nejének. Szabó Gyula és neje eladják az aradi 1380 számú tjkvben felvett Mike Kelemen-utca 21. számú házat 6000 koronáért Brandstetter János és nejének. Katona István eladja az aradi 1865. számú tjkvben felvett Illés-utca 27. számú házat 2880 koronáért Nyirga Vazulnak. Molnár Ferenc és neje eladják az aradi 1959. számú tjkvben felvett Kapa utca 25. számú házat 2000 koronáért Kajtor József és nejének. Bolezny Antal és neje eladják az aradi 1065. számú tjkvben felvett Határ utca 4. a) számú házat 6000 koronáért Moga Annának. Aradi Polgári Takarékpénztár eladja az aradi 1300 számú tjkvben felvett Trombita-utca 22. és 23. számú házakat 6400 koronáért Polonyi István és nejének. Osztrák-magyar monarchia általános tisztviselő együletének temesvári takaréks- és előleg társulata eladja az aradi 7425 számú tjkvben felvett Csiky Gergely-utca 20. számú házat 7600 koronáért Oajos József és nejének. Orsán Karoly és neje eladják az aradi 6413. számú tjkvben felvett Illés utca 86. o) számú házat 5600 koronáért Mészáros István és nejének.

— Adomány. Vuchetich Mária 12 korona 50 fillért küldött a szegényapoltak közt való elosztására a husvéti ünnepekre.

— Kitűnő szövetek magánvevők számára. A Siegel-Imhof cég Brannben, a legnagyobb és legválasztékosabb szövetek raktárát bírja. E cég kívánatra ingyen és bérmentve küldi mintagyűjteményét, amelyből minden magánvevő kiválaszthatja magának a legjobb és legmodernebb szövetet. Az árak csudálatosan alacsonyak. A cég a megbízások leoszolidabb teljesítése tekintetében garanciát vállal.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban márc. 25. 26-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: László Ferenc anyakönyvi irodatisztnak Gizella nevű leánya. Kurticsán György önálló fuvarosnak Katalin nevű leánya. Must János vaggongyári napszámosnak József nevű fia. Bartl Károly bádognak Erzsébet nevű leánya. Nedin Miklós napszámosnak Péter nevű fia, Katalin nevű leánya (iker). Salgó Henrik magán tisztviselőnek Pál nevű fia. Gábor András építőmesternek Margit nevű leánya. Szabó Károly kőművesnek Ilona nevű leánya. Molnár József városi rendőrfővezetőnek Sándor nevű fia. Kovács Sándor mészárosnak Julianna nevű leánya. Meghalt: Amtman Mihály 69 éves kádármester. Bárány Róza 21 napos leány. König Mihály 12 éves fiú. Horváth Ferenc 77 éves kőműves. Cuk Vera 42 éves ház-mesternő. Kaposos István 24 éves vasúti fékező. Halász Miklós 46 éves nyuzalmazott vasúti főkallauz. Böhm Aron 51 éves sütő mester.

— Figyelemre méltó mai nyilttéri rovatunk, hol egy régi aradi cég visszavonulásával kapcsolatban új üzletalapításról van szó. Április elején a Szabadság-téri gróf Nádasdy palotában megnyílik Hoffmann Ottó nagyszabású, modernül berendezett fűszer- és csomagolókereskedése. Hoffmann Ottó nem új ember ezen a téren, hosszú éveken át volt a feloszló Hoffmann-féle fűszerüzlet vezetője s így hatalmas vevőkört vihet át új üzletébe. A beajánlást fölsőlegesen tartjuk, annyit azonban meg kell jegyeznünk, hogy szilárd és szolid alapra fektetett üzlete biztos jövőnek tűz előbe. Jól esik konstatálnunk, hogy Hoffmann Ottó az aradi felsőkereskedelmi iskola elvégzése után lépett a kereskedői pályára s örömmel látjuk, hogy azon régi óhajunk, vajha a kereskedelmi iskolák ne hivatalnokokat, — éhező latinereket, — hanem igenis intelligens, e század nivóján álló kereskedőket neveljenek — mint e példa mutatja — valóra válik. Vállalkozásához a magunk részéről is sok szerencsét és a nagyközönség megérdemelt támogatását kívánjuk.

1524

— Tavaszi újdonságok megérkeztek Hegedűs Gyula üzletébe, Arad, Andrassy-tér 15. A legszebb bőr és selyem női táskák, utazó készletek, utazó bőröndök, sport-cikkek, tennisz verők, tenniszlabdák, gumik, futball és füles labdák, a legszebb sítábotok, játékaruk, husvéti illatszerek, husvéti locsolók, háztartási kefe- és pipere áruk stb. nagy választékban és mélyen leszállított árban. Megyei és városi telefon 506.

257

— Ertesítés. A gyászoló közönség szíves figyelmébe ajánlok legmodernebb típusban sírmodelleket, melyeket személyesen készítek és a legnagyobb gyárosoktól szerzek be s azokat raktáron tartom dusan felszerelve nagy választékban. Tervezéseket művészies kivitelben és költségvetést díjtalanul készítek el. Legelőnyösebb beszerzési forrás. Minden munkáért és anyagért szavatolok. Vidékre is készséggel azonnal szállítok. Tisztelettel Menrath József, József főherceg-ut 11. (Evangélikus templommal szemben)

1406

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém, szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók.

271

— Francia likőrök legbiztosabb készítőse bázilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál

279

Uj angol és francia női szabóság

Arad, Szabadság-tér 17.

Wittenberger H. és Jaczkó József cég alatt a drezdai tanfolyam bevégezése után, úgy a külföldön, mint Budapesten szerzett több évi tapasztalataim alapján a fenti cég alatt

női divattermet

nyitottunk, hol úgy az angol, mint a legdiszesebb francia toiletteket a legmagasabb izlésnek megfelelően készítem. A minnek meggyőződéséről a tisztelt hölgyközönség szíves pártfogását kérjük.

Kiváló tisztelettel

Jaczkó József.

Divatos fűzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékvetel utasítást.

TARKASÁGOK.

★

(Az ismerős hölgy.) A korszón vasárnap délután két ur megállt és merően nézett egy hölgy után, aki föltűnő, de kinos eleganciával libegett végig az aszfalton. A két ur közül az egyik megkérdezi az idősebbiktől:

— Miért nézed olyan merően azt a dámát?
Az idős ur ezt feleli:

— Ugy látom, nagyon ismerős ez a hölgy. A ruhája a feleségemé, a kalapja a leányomé, az ernyője a nővéremé, az arca a szobalányomé, a szíve pedig a fiamé.

(Az első leány.) Beregi Sándornak, az aradi színház énekes bonvivánjának, az arad luxemburgi grófnak a hölgyek körében elég nagy ismeretisége van. A hölgyeknek — talán csak tréfából — rendkívül gyorsan vall szerelmet. Ez a szokása még lírai szerelmes korából maradt meg. A minap is alighogy néhány szót váltott egy csinos leánnyal, gyorsan szerelmet vallott:

— Édesem, — szavalta — maga az első leány, akit szeretek.

— Ugyan ne mondja? Én vagyok az első leány? Csakugyan?

— Szavamra mondom.

— Hogy lehet az?

— Ugy, hogy eddig csak asszonyokat szerettem.

(Vonatok éjjel.) Egy kereskedelmi utazó a napokban azzal díszkedett el Braun Gusztáv vendéglőnek, hogy ő mindig éjjel utazik.

— Azt nagyon rosszul teszi, — mondta Braun — mert a vonatösszeütközések éjjel könnyebben megtörténhetnek.

— Ez tévedés, — felelte az utazó, — éjjel az ember teljesen biztonságban van a vonaton.

— Ezt nem értem.

— Pedig egyszerű a dolog. Éjjel nem ütközhetnek össze a vonatok, mert az éj sötétjében nem találják egymásra.

brinuszt"ban este 8 órakor a dalegylet pártoló tagjai tiszteletére dalestélyt rendez. Belépő díj nincs.

Láz

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egészség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájéj Emulsió

biztosan kipróbált szer.

Az Emulsió vasárnapján a SCOTT-féle módszer védjegye a halastól kinyert.

Kellemes ízű és könnyen emészthető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szereket nem tudnak bevenni.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

azonfelül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja. 5741/4

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

KÖZBAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság közgyűlése. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság f. hó 12-én tartotta évi rendes közgyűlését Csekonics Endre gróf v. b. t. t. elnöke alatt. Az igazgatóság részéről az ügyeket a társaság vezérigazgatója, Ormody Vilmos főrendiházi tag adta elő. Az igazgatóság felolvasott jelentéséből, valamint az előterjesztett zár- és mérlegszámlából kitűnik, hogy a lefolyt 1909-iki ötvenkettedik üzletiév eredményei voltak a társaság működése óta a legnagyobbak a összesítésükben a legkedvezőbbek. Az évi 5.113.728 korona 98 fillér tiszta nyereségből az igazgatóság osztalékkul 1.530.000 korona összeget javasolt, tehát minden részvényre 500 koronát, míg a nyereség többi része az alapszabályszerű levonások után a társaság dúsgazdag tartalékainak és alapjainak további erősítésére szolgál. A üzleti eredményekhez méltó volt ezáltal is a társaságnak a közcéllok iránt tanúsított hagyományos áldozatkészsége. A közgyűlés az összes számadásokat s az igazgatóság, illetőleg az egész kormányzótestület valamennyi javaslatát köztetszéssel egyhangulag elfogadta s az 1909-iki üzletiévre vonatkozó felmentvényt minden irányban megadta. Az egész részvényenként 500 korona osztalék kifizetését a társaság főpénztára már a legközelebbi hivatalos napon (hétfőn, e hó 14-én) megkezdte. A kormányzótestület tagjaiul egyhangulag megválasztották a következőket:

Elnök: Csekonics Endre gróf, alelnök: Zichy János gróf. Választmányi tagok: Baich Milán báró, Bánffy György gróf, Batthyány István gróf, Bródi Samu dr. (uj), Darier Henrik, Erdődy Rudolf gróf, Gerliczy Ferenc báró, Goldberger Berthold, Harkányi János báró, Karátsenyi Jenő gróf, Libits Adolf, Nádassy Tamás gróf, Schoeler Pál lovag, Szegedi György, Szitányi Géza, Uechtritz Zsigmond báró és Weinekheim Frigyes gróf. Az igazgatóság tagjai lettek: Harkányi Frigyes báró, László Zsigmond, Ormody Vilmos, Szende Károly, Zichy Náudor gróf; a felügyelőbizottság tagjai: Barzeviczy Albert, Burckhard-Bélaváry Kourad, Hajós József, Németh Titusz

és Radvánszky Géza báró. Végül Szabó Imre részvényes köszönetet mondott elsősorban ormody Vilmos főrend, vezérigazgatónak, az igazi gátósnak, az egész kormányzótestületnek s a kitűnő tisztikarnak az elért fényes eredményekért és kéri azt jegyzőkönyvbe foglalni. Csekonics gróf elnök köszönetet mond a kormányzó-testület nevében a bizalomnyilvánításért s ezzel a közgyűlés véget ért. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen az igazgatóság a következőleg alakult meg: Igazgatósági elnök Harkányi Frigyes báró lett, vezérigazgató Ormody Vilmos főrend, helyettes vezérigazgató Szende Károly.

A gabonaüzlet kuszékor.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 26

Az időjárás rendellenes volta ismét kísért. A vetések teleléséről a legjobb híreket közöltük és most — amikor az állandó szép tavaszi meleg idő kellene — több helyről havazásról, hidegről és fagyról hallani. Remélhetőleg a tudósítások kissé tulzottak lesznek és a változott idő nem fog a vetéseken nyomott hagyni. A gabonaüzlet az ünnep küszöbén szilárdan zárult.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, március 26

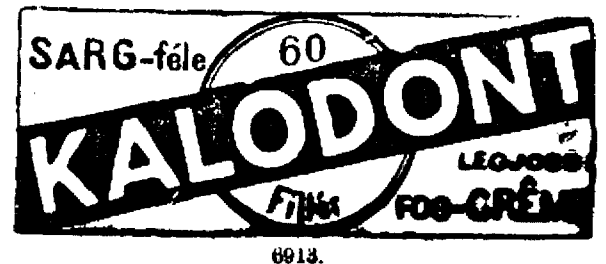
Készárú: Kínálat korlátozott, vételkudv gyenge, 3 ezer mm. 5—10 fillérrel olcsóbb.

Arad 50 szilárdan számítva:

	Déli szarlat	2 órai szarlat
Tengeri 1910. májusra	6.12—6.13	6.14—6.15
Buza 1910. áprílra	13.54—13.55	13.61—13.62
Zab 1910. áprílra	7.16—7.17	7.20—7.21
Rozsa 1910. áprílra	8.40—9.41	8.55—8.56
Buza 1910. októberre	11.28—11.29	11.32—11.33
Buza 1910. májusra	13.44—13.45	13.51—13.52
Rozsa 1910. októberre	8.30—8.31	8.42—8.43

Zárul 6 órakor.

Utótőzsde üzemtelen.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Összes vidéki tudósítónk figyelmét főlívjuk a most folyó politikai mozgalmakra. Szigorú kötelességüké tesszük, hogy a kerületükben vagy a községükben történő mindennemű politikai eseményről azonnal, lehetőleg telefonon értesítsenek bennünket, a szerkesztőség hivatalos órái alatt (délután 3-tól 7 óráig.)

Hona. Ha csak lehet, teljesítjük kérelmét.

I. H. Sajnos, elkésett.

U. P. A vera rossz.

B. Levelét átadtuk a kiadóhivatalnak.

V. Minden közérdekű eseményről beszámolunk.

Felelős szerkesztő:

BOLGAR LAJOS.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VÍZ
ÜDÍT-GYÖGYÍT

Vese és hólyagbajoknál a vesemedence idült hurutjainál húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kiűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Aradi főlerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 6922

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az „Aradi M. Á. V. Dalegylet” folyó évi április hó 2-án délután 6 órakor a Gambrinus-féle vendéglőben tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés befejezte után ugyancsak a „Gam-

==== Rendkívüli olcsó árakban árusítunk =====

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1226

SZULTÁN ÖRRIE

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmú ásványvíz.**

Igazgató: Budapest, IV. Ferencz körút-csúcs 22.
Külföldi kirendeltség EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházzal
szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268.
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi március hó 27-én:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor mérsékelt helyárakkal:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Leon Viktor. Ze-
néjét szerzte: Fall Leó. Fordította: Gábor Andor.

SZEMÉLYEK:

Lyssenweghe B. Szabó J.	Ruttersplatt Várnay Jenő
Jana, felesége Dióssy Nusi.	Scrop, káloz Leövey Leó.
Bakkensky Polgár S.	Krausfleit Boda Ferenc.
Vander Loó Sz. Rontay B.	Martje, neje Zalai Margit.
Leye ügyvéd Gerő János.	Adel Molnár Ilona.
Deesteldonk Bely Lajos.	Tjonger Nagyiván I.

Kezdeti délután 3 és fél órakor.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes helyárakkal

C) bérlet.

C) bérlet.

Luxemburg grófja.

Operette 3 felvonásban. Írták: A. M. Wilner és Róbert
Bodanszky. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzte:
Lehár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Reneé	Beregi S.	Mencsikoff	Nagyiván I.
Basilovics	Polgár S.	Pavlovics	Gerő János.
Kokozov Stára Benkőné.		Pélégri	Bellinszky.
Brissard	Vass Jenő.	Saville	Szabó Lajos.
Didier Angella Wlassák V.		Boulanger	Szabó L.
Vermont	Dióssy Nusi.	Lavigne	Vihary B.

Kezdeti este 7 és fél órakor.

Március hó 28-án, hétfőn délután mérsékelt helyárakkal:

Lili.

Operette 3 felvonásban.

Este rendes helyárakkal, bérletszünetben:

Luxemburg grófja.

Operette 3 felvonásban.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Béres Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. március 27-én, vasárnap:

1. Egy völgyben, három menyasszony. Bohózat. — 2.
Thelios szobrása álma Fantasztikus. — 3. Ravasz tolvaj.
Kacagtató. — 4. Iparüzés Bombayban. Természet után.
— 5. Használható öngyilkosság. Bohózat. — 6. Parafa-
készítés Tosseban. Természet után. — 7. Macbeth. Sha-
kespeare tragédiája. Kiváló párisi művészek előadásában.

Műsor holnap hétfőn, március hó 28-án:

1. Ne játszd a szerelemmel. Dráma. — 2. Peters Paule
állatidomításai. Látványosság. — 3. A hős. Bohózat. —
4. Vajkészítés Normandiában. Természet után. — 5. Tódó.
Bohózat. — 6. Cserkészek lovaggyakorlatai. Látványos-
ság. — 7. Dr. Csimplanz. Kacagtató. — 8. Pierrot hűtlen-
sége. Kétkép. — 9. Gyors karriér. Bohózat.

Előadások délután 2 órától kezdve.

Utolsó előadás kezdete este 10 órakor.

Helyárak: 1-6 hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 6 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara
játszik. — Csúszda.

VITA FORRÁS

SOSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÜGYVIZ

Orvosiilag ajánlva: húgysavas diathésis, köszvény, cukorbetegség, gyomor, vese és húgyhólyagbántalmaknál, stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágítással szolgál a

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.

Főraktár: Édeskuty L. úrnál, Bpest, Erzsébet-tér 8.

NYILTTÉR.

Igen tisztelt barátainak és üzletfeleimnek
tudomására adom, hogy az összes hitelezőim-
mel készpénzzel kiegyeztem, ami legjobban cá-
folja meg a lapokban annakidején megjelent
téves hírt, hogy én csődbe mentem volna.

Tisztelettel

Watz József.

1543

Van szerencsém ez uton is a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy az általam
vezetett Hoffmann I. cég Arad, Thököly-tér sarkán
levő fűszer üzletét május 1-re felosztja és az
üzletétől visszavonul.

Sok évi tapasztalataimat a jövőben ujonnan
saját nevem,

Hoffmann Ottó

cég alatt alapított, a legmodernebb követelmé-
nyeknek is megfelelően berendezett és felszerelt

folyó év április hóban

Arad, Szabadság-tér 20 sz. alatt

gróf Nádasdy-palota

megnyíló

finom

fűszer és csemege

üzletemben

fogom érvényesíthetni.

Midőn még irántam, mint Hoffman I. cég
vezetőjével szemben tanúsított bizalomért és
jóindulatu támogatásért hálás köszönetet mon-
dok, tisztelettel kérem, hogy azt a jövőben saját
cégemre átruházni kegyeskedjék.

1524

Kitűnő tisztelettel

Hoffmann Ottó.

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE

GLIESSHÜBLER

természetes ásványvíz

SAVANYUVÍZ

A díjolt ártása

húgyhomoknál és
húgyaghatárnál,
mint a húgysavat
megkötő szer.

**Legnagyobb
választék**

Husvétii

illatszerek

és

öntözők-

ben.

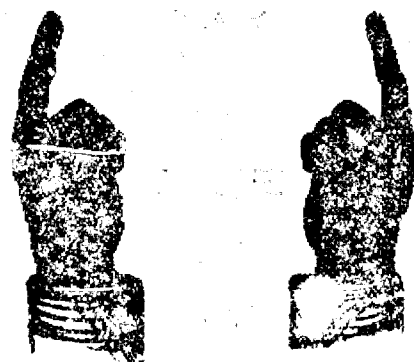
311

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

ARADI KÖZLÖNY

HUSVÉTI MELLÉKLETE.

Megújhdás.

Írta: Csécsi Imre.

Az emberek mintha már nem tudnának lélekből ünnepelni.

Hiányzik az ünneplésből gyakran a bensőség, az igazság. Egy-egy nagy történeti esemény, korszakalkotó munka ünneplése megszokott erőtelen formák, hideg szertartások között folyik le, nem hallható velőig ható szava egy tanító gondolatnak vagy termékenyítő eszmének. Így van a legtöbb lélek a vallás nagy ünnepeivel is: forma és pompa mindenütt; a megszokás tartalmatlan kényszerűsége külső, buborékéletű kedvtelések határ-idejévé alacsonyítja az ünnepet, melyhez a lélek neme- sebb ösztöneit és vágyait alig kapcsolja többé valami. Tartjuk a lelkek ünnepét — lelkek nélkül. Pedig mily felséges erő nyilatkozhatnék meg a tiszta emlékezés- ben! Hiszen minden ünnep emlékezés, de az emlékezés gondolatok nélkül maga is csak semmiség, legfeljebb könnyű időtöltés.

Hanem egy ünnep mégis elmaradhatatlan hatással szokott lenni az emberekre. Ez a természet legszebb ünnepe: a tavasz. Ennél nem kell forma, nem kell szer- tartás, nem kell erőltetett pompa, mert önmagában adja az élet legszebb, legköltőibb alakját, a szépségben, vi- rágzásban és erőben nyilatkozó pompa összhangját. S a földhöz, a természethez, az élethez való ragaszkodás megújhdodik bennünk a tavasz első lehelletére s e ragasz- kodás élénkségében oly kiáltó ellentétnek tűnik fel az enyészet fájó bizonyossága, hogy lehetőleg szeretnők azt gondolataink köréből kizárni.

A természet nagy mester: a legegyszerűbb elmét is igazságok megállapítására és gyakorlására vezeti. Talán ezért boldogabb is a természet ölén élő ember: egészséges ösztönnek hódol a testi javak birtoklásában, egyszerű, meg nem változó igazságok zavartalanná te- szik kedélyében, lelki világában. Nincs ezek körében életundor, nincs világfájdalom, nincs kételkedés, nincs gyógyíthatatlan panasz, de van egészséges életszeretet, van nemesítő munkakedv, van valami megszentelt erejű tiszta hit a jóságban, a világot igazgató hatalomban, van kitartó bizalom a sors kedvező alakulásaiban.

Az Idvezítő azt mondja az örökszép hegyi prédiká- cióban: „vegyétek eszetekbe a mezei liliomokat, mi mó- don növekednek!...“ Óh milyen szép, óh milyen igaz beszéd ez! Ki tarthatja vissza és ki erőltetheti a liliom növekedését? És ezt a gyönyörű természettörvényi igaz- ságot az ember gondolkozása nem kapcsolhatja egybe erkölcsi vonatkozásokkal? Az egyén, a társadalom, a

nemzet, az emberiség saját belső erőinek összhangjában való növekedését, előhaladását ugyan micsoda kipróbált külső erő tartóztathatja föl? Semmi. És sikeresnek bizo- nyult-e valaha valami kísérletezés az ilyen előhaladás természetellenes erőltetésére? Soha.

Az ember a természetben szabadnak érezi magát. Ezt az igazságot nem változtatja meg semmi. Ezt a sza- badságot követeli aztán az élet minden viszonylataiban, mert ennek hiányában nincs ereje célját érni: boldoggá lenni. A természetben jóságot, ezereteket tapasztal és nem tudja elhinni, hogy szeretet és jóság nélkül övé lehetne az élet teljessége. A külső világban győzedelmes mindig a természet igazsága s az ember felfedezi ön- magában is a legfelségesebb igazságot, melynek neve: emberi. Ezt nem hagyhatja el hűtelenül, mert akkor önmagát kellene elhagynia, céljáról, rendeltetéséről le- mondania kétségbeesetten. Így alakul meg életének összhangja s így remélheti életének, küzdelmének töké- letességét, mert egy bölcs szavai szerint: „az élet töké- letessége arányban van az összhang tökéletes voltaival. Az élet akkor lesz tökéletes, ha az összhang is tökéle- tes.“ Tökéletesség pedig el sem gondolható törvényszerű- ség nélkül sem a természetben, sem az ember világában.

Az erők élete és haladása folytonos, megakasztha- tatlan. Emberi világunk mintha példát szolgáltatna az ellenkezőre. De ez csak látszat szerint van így. Fára- dunk, küzdünk igaz eszmék szolgálatában, még akkor is, ha gonosz erők felfeszítik ezen eszméket. El is ked- vetlenedünk a nehéz, keveset ígérő törekvések lázában, de új erökhöz jutunk azonnal, mihelyt arra eszmélünk, hogy a küzdelem a haladás ereje. Megyünk előre féle- lem nélkül s ha annál távo'abb látszik a cél, megyünk tovább, vonszolt lépésekkel is, mert egy természetes vágyunk van: előre! Hová vezet küzdelmünk? Jóhoz, áldáshoz, sikerhez. A tudás talán nem mindig nyugtat meg, de ne feledjük, hogy nagyon sok dolog nem a tudásé, hanem — a hité, mely törhetetlen vezérünk. Hit nélkül az igazságnak sincs ereje.

Érezzétek a tavasz ünnepének méltóságát. Fedezzé- tek fel az események emlékének törvényeit. Ünnepeljé- tek a feltámadás, a megújhdás, az élet hitének igaz- ságait.

Ha eszközeit, célját az ember felismeri, foganatba veszi; nincs kétség az igaz győzelme iránt. E bizonyos- ság az emberiség legféltettebb kincse legyen!

AZ ŐREG GRÓF.

Írta: SIKABONYI ANTAL.

A tisztartóhoz levél érkezett Bécsből, hogy hozza rendbe a kastélyt, mivel a gróf pár hét múlva hazajön. Mihály bácsi, ki ott a kastélyban bennült meg, maga mellé vette néhány jó emberét és neki látott a nagy tatarozáshoz. A kaput visszaletették a sarkába. A szép angol kertet valahogyan kicsinosították, mert vagy tíz éve, amióta a gróf elköltözött, emberi kéz nem nyúlt hozzá. Fű, gaz benőtte, a bokrok összekuszálódtak, a fák girbe-gurba módon ágaskodtak. Mikor ezzel végeztek, kerültek a lakásba. Az ablakokat alig tudták kinyitni, olyan dohos szag áradt feléjük. Kitisztogattak, lakhatóvá tettek mindent. A könyvek bőrköléseiről a penészt levakarták. Az egereket, pákakat az összerágott lapok közül kiverték. A vastag perzsaszőnyegeket, miket eddig maguk használtak, visszatették helyeikre. S a papagálysereget, mit annak idején a tisztartóhoz telepítettek át, most átoították a dolgozószobába. Amely szokatlan hurcolkodás ellenük nagy zajjal tiltakoztak. Kikeresték a lobogót, felkantározták a zászlórudat, hogy ha majd a méltóságos ur megérkezik, feldiszhessék vele a kastélyt.

Ekkorra már híre ment a faluban az eseménynek. Mindenki csak arról beszélt, hogy a földesur hazajön. Találgatták, mi lehet az oka. Hisz tíz éve tönkrement a falu, mivel ő kiöltözködött. Annnyira haragudott mindenkire, nem akart egy levegőt színi ezzel a sápredék népséggel. Többé látni sem akarta ezt a nemzetet, melynek volt mersze ellőrolni a robotot, a jobbágybirtokot és így megfosztotta őt annyi mindenféle cimen befolyó jövedelmétől. De még maradt volna, hanem aztán Görgei az ő vérbeli rokonát a Csepel-szigeten felakasztatta, holmi árulás miatt, — erre aztán szó nélkül hátat fordított, s ment Bécsbe. De mi kihevertük azt a csapást is, hogy a gróf itt hagyott bennünket, azt is, amivel az osztrák meg az orosz sújtott, mi csak újra élünk; — azért főprengtek folyton esténként a lócákon a kicsinyek, nagyok: micsoda változás mehetett végbe az ő földesurukon, mivelhogy megtisztelti őket látogatásával. Aminek persze Kreuzberg, zsidótól kezdve a szomszéd bérldig mindenki örült; a lányok, legények is, mert mindenkinek csurog-csöppen valami haszon ebből.

Bécsben pedig nagy szomorúság fogta el a Ronacher, a Colosseum hölgyeit, a színházak, mulatók primadonnáit, hogy itt hagyja őket az ő pártfogójuk, az ő jó öreg grófjuk. Ki rájuk pocskolta fiatalágát és femérdek pénzét. Ezek is pletykáltak mindenfélét. Sőt ezért az ostoba tettéért azt mondták: megbomlott a János. (Maguk között csak így hívták a grófot.) Hiába ugráltak öten is, a nyakába, hiába csókolták, ölelték; a kedves cimborák, kik nála annyi habzó pezsgőt pottyáztak, hiába kérlelték, hajthatatlan maradt. Csak Cipót gyereket vette maga mellé, ki pinczér volt egy mulatóban, s kit nagyon megszeretett. S vele készülődött az utazáshoz. Nagy lakást tartott az „előkelt” Ringen. De nem valami izlésesen berendezett művészotthon volt az, ahol szívesen fordultak volna meg a szellemi élet elitjei. Nem. Ő ilyesmikkel nem szokott bibelődni. Mélyszéges számalommal nézett le minden költőre, íróra, művészre. Szerinte haszontalan népséget, kik csak elhalásszák előre a finomabb lelket, nagy művésznöket. Inkább keleti buja kényelemmel rendezte be nagy, nyok szobás lakását. Raffinált hatásokkal, hogy idegzetére hasson. Napirenden voltak a legválogatottabb orgiák. Miken egyformán ottan érezte magát a legutolsó utcalány és a legelőkelőbb demimonde. Üres, léha cimborák vették körül, kik ministráltak neki disztibornyáin. Voltak köztük pincérek, de mágánások is. Sőt olykor-olykor egy-egy elzúllott író is keveredett oda, ki már szívesebben kereste a jó ingyen vacsorát, mint a szép felemelő hangulatot. Roagy pártolta a művészetet is, amennyiben az kéjvágyát hozta izgalomba. S a szeretkezést, nem a szeretetet vagy a szerelmet, hanem a szeretkezést dicsőítette. Így például drága keretben tartotta szobája falán nagyobbított mását annak a régi római bronzlemeznek, mely a tavasz ünneplését ábrázolja, a nemi élet minden kidomborításával. Ez volt az a minta, ami után csinálták a tavaszi orgiákat. De ezuttal falusi birtokán kívánja az ünneplést végezni. Távolról sem volt rossz ember. Hanem egy ősrégi, kicsapongásokban, semmittevésben elfajult nemesi családnak, melynek falán szép kiváltsái is lehettek, én nélküli, minden nagyobbra képtelen sarja. Bőkezűségéről ősmertes volt. Szerették mindenhol. Nagy nevénél fogva gyakran forgott mágánás körökben. Olykor szívesen elbeszélgettek vele írók is, mert nekik jó anyag volt munkájukhoz. De ő csak inkább húzott cimboráihoz, szeretőihez. S így csak érthető volt, hogy Bécs minden körében élénken tárgyalták a gróf elköltözését. Helyhez képest más-más kommentárokkal kísérték. Azt tudták, hogy nem valami Gauguin lélek üzi falura. Ami a nagy francia művészt az ausztráliai szigetekre hajította. Nem a mezei élet imádása, ami nálunk leginkább megközelíti az őstermészetet,

sem valami kultúrízony, mert hisz ő ettől meg sem csömörölhetett. Nem a kultúrának, az egész kultúréletnek idegzetet bomlasztó raffinált hatásai elől akart menekülni, — mert hisz ez legalább nagy szellemi fejlettséget követel. Beszéltek talsztoji lemondásáról. Hogy megunta a nagyvilági életet, a mindennapos szerelmeket, s az egyszerűségben, a szeretetben keres vigasztalást. De ehhez meg talsztoji lélek kell. S a szeretet tudomány nélkül olyan, mint az elvetett mag, melyet sem eső nem ér, sem kapa nem gondoz. Gondoltak wildei magába szállásra, de ez nagy lelket, életmegértést, felemelkedést s az élet oly változatos, csapongó összejártságát kívánja meg, ami teljesen hiányzott grófunknál. S nem is érte valami lélekrendülés, ami ezt kiválthatta volna belőle, ha ugyan az alap meg lett volna rá. Mert hisz tévednek, kik azt hiszik, hogy Wilde profunditását a börtön érlette meg. Nem, az csak kiváltotta!... Senki sem tudott a dolog nyitjára jönni. A megfejtést ő adta a bucsulakomán, melyről kivételesen a hölgyeket kizárta s csak barátait hívta meg. Hajnal felé, mikor már pezsgőben uszott minden, cimborái meglepetve hallgatták, amint lassan beszélve, a titkot rájuk bízta:

— Tudjátok meg, fiuk, hogy érzelmeimet most már nem izgatják a Ronacher, a Colosseum parfümös hölgyei, a kifestett arc már nem hat rám ingerlően, a puha karok ölelése már nem izgat, a pezsgő már nem mámorít, azt teszem amit feleségem tett, bizony már jó ideje. Ti hülyék, ti parasztok, ti csodáljátok, megbámuljátok a bárók, grófok, hercegek életét, szájakat tátjátok, ha selyembe öltözve autamobiljaikon kirabognak, de nem tudjátok, hogy élnek, mert nem vagytok képesek életükhöz férközni. Azt hiszitek, szentek vagyunk, s kalapot emeltek előttünk, pedig csak elzúllott hypermodern állatok. (S ezt inkább ijtasan, mint cinikusan mondta.) Hát halljátok meg, hogy élt feleségem és így élnek a többiek is, mi mind valamennyien. Én már tizenégy éves koromban kezdtem az életet. Korán bevezettek mulatózásokba, lányok közé. Mikor megesküdünk, engem már elfogott az első elfáradás. Feleségem, kivételesen, mondom kivételesen, megtartotta nekem ártatlanságát. Gondolhatjátok, mi következett ezután. Egy szép napon pásztoróra letem őt a megtermett, hatalmas inasommal. Előadtunk, mert megutáltuk egymást. Hol van, mit csinál most, nem tudom. Hallottam egyszer, hogy a vén Kőváry gróffal két házasságra, s most talán a lovasszal éli világát. Én hozzátok kerültem. Már előbb mondtam, micsoda érzések szálltak meg most, még csak annyit, ha halljátok is, mint titkot vegyétek, hogy poshadtságom egyszerre elhagyott, e folytonos csak — ölelések után erőmet visszajönni érzem, s azt teszem, amit a feleségem tett, falusi pecsenyére vágyódom... Most pedig isten veletek. Ha meguntam ezt is, talán még látjuk egymást...

... Mikor megtörténtek a hivatos bucsulátogatások, s Cipót feladta a butorokat is, sürgönyöztek Szőnybe, hogy másnap délután érkeznek.

Az állomáson a kaszinó küldöttsége, a bérld, bíró, jegyző, a tisztartó s a kíváncsi népség üdözölte a grófot. Pompás négyes fogaton, Cipóttal a bakon, hajtottak a kastélyba. Az első hang, ami fülébe jutott, a papagályok kajdászása volt. Már régebben valamelyik falusi csirkefogó, hallván a földesur szeszélyeit, vágyait, megtanította őket egy szóra; s most éppen mindnyájan ezt rikoltozták: vááááá... vááááá...

A gróf kényelemben téve magát, unottan bámult ki az ablakon.

... Szép tavaszi este volt. Falun hamarabb jön meg a tavasz, mint városban. A gesztenyefa, az orgona már virágzik. Az akác is zöldel. Az egész levegőt, a nagy mindenséget a mező, a tavasz illata tölti be. Minden oly búbajos illatot lehel. S ez a városi kéjencekből olyan bizsergő érzést csal ki. Nagy porfellebben jönnek a nyájak, elől a vezér a kolomppal.

Azután elül a por, s a lenyugó nap sajátos sárga, sárga, ibolyás sugarai beolvadnak az ég gyengébb, majd erősebb kék színébe. S ez sehol se olyan szép, mint a Duna mentén, hová a kastély egyik fele néz. Ez a sok csodás színárnyalat mind ragyog, tükröződik a csöndesen hőmpölygő vizen, s ezer meg ezer tiszavirág játsza rajta egy napos életét. Távol a mormoló malmon egy kis tűz ég. A fecskék csipognak. Egy gólya ereszkedik ép a háztetőre. Csillogó harmat lep el mindent. Sötétebb bokrok tövében egy-egy szentjános bogár csalja csillogásával magához az ő szerelmest. Ölelkező párok haladnak incselkedve. S a megszólaló harang lágy szavába belecirpel a fűcsök.

... Ez mind új volt a gróf előtt. De ő benne nem valami költői hangulatok ébredtek. Ő most egészen mást nézett, egész máson gondolkozott...

Előbb hajította el ablaka előtt lábát Őrszike, a falu legszebb pásztorleánya. S most a szembenlévő gémeskut vályujában mosakodik. Szép, tiszta akar lenni, mert a kedvese, a bíró fia, majd el fogja venni őt, a harmadik ház padkáján már csábitgatja, várakozik rá, igazi romlatlan szerelemmel. Bőrszike a maga ártatlanságá-

ban kifordítja szoknyáját, térden felül feltűri s így mossa le a port izmas, gömbölyű, formás kis lábacskaírói. Napbarnított erős karját s szép piros arccskáit locsolgatja a hús vízzel. Szőke haja rendetlenül, hosszú, tömött fonatokban omlik hátára. Szétnyíló ingje sejtetni engedti felt keblét, mit eddig legfeljebb kedvese szorított magához, holdvilágos este, csókolódzás közben. Mosolygó kék szemével kedveséhez kacsingat, ki közeledik feléje, mert a jel már meg van adva: jöhet.

... Az ötven év körüli gróf arcán sajátos öröm, rezgés fut át. Feláll az ablaktól, de szeme még az utcán révedez, s csönget.

— Lipót, látod azt a leányt ott, fürdessétek meg, s még ma hozzátok be nekem ágyasszobámba. A többi rád bízom, tudod, mit mit kell tenned!

Lipót már tudta, mit kell tennie az ilyen ellentmondást nem tűrő hangra. Hozzá volt szokva. Meg aztán örült is az efféle kis kalandoknak. Mik neki is juttattak mindig valamicskét...

Másnap György István utkaparóhoz levelet hozott a kastélybeli inas.

Röviden az volt megírva benne, hogy Őrsét ne várja többet haza, a gróf ur magához vette, felnevelteti, kitaníttatja; s vigasztalásul küld kétszáz forintot... Rongyos kétszáz forintot.

Az öreg Györgyék sirtak-rítak, hogy elvesztették egyetlen szépséges leányukat. A kétszáz forintot elkeseredésükben a tűzbe dobták. Panaszukkal telejagatták a falut; de ha zugolódtak is, panaszukat magukba folytatták. Nem mert a hatalmas földesur ellen senki se szólani. Hisz az övé minden s mindnyájukat koldusbotra juttathatja. Legkevesbé a plebános, akiről pedig gondolták, hogy majd tesz valamit, mert a gróf volt az egyház kegyura. S mert ő is szeretett hasonló „hecceket” csinálni.

Kis emberek kis bajaival ki törődne? Akkor még szervezett szociálisták se voltak, kik talán befördelték volna a grófi lak ablakait, ha ugyan nem mással lettek volna elfoglalva.

Cassanként a sajnálkozást abban hagyták a falubeliek, s inkább azzal vigasztalták az öreg Györgyeket, hogy jó sora lesz a lányuknak. Végre Györgyék megnyugodtak.

És az emberek oly gyorsan felednek. S az élet folyása sokkal gyorsabban ragadja a rajta kényelmesen haladó nézőket, semhogy az álló örvénybe került szerencsétlenek el ne tűnnének a szemek elől.

És utókégre oly kicsiség: hogy vénségükre boldogtalanok lettek Györgyék, főnkre lett téve egy fiatal leánynak az élete. Kire minden boldogság várt és hogy a bíró legény fia, az Őrsze kedvese bánatában elbujdosott, nem tudni hová, kétségbeesve ezzel övéit.

A fő, hogy a földesur kielégítette kívágyát.

Bent a kastélyban másnap reggel összehívatta az egész családtséget a gróf, elővezette jobboldalán a szépen, selyembe öltözött Őrsit s rámutatva, kenetteljes hangon csak ennyit szólt:

— Mától fogva nagyságos kisasszonynak fogjátok szólítani.

... Néhány hét múlva, mialatt Őrsikét senki sem látta a faluban, a gróf kikísérte négylovas hintáján a nagyságos kisasszonyt az állomásra, s komornájával beültette őt egy első osztályú vonatsszaka-szba.

... Maga pedig visszament kastélyába, s pár napra rá Marienbadba utazott Lipóttal.

... És eljövendő lesz a mi regényünk hőse, egy századokon át elfajult, idegenben élő nemesi család sarjának erős vérű magyar paraszt leánynyal folytatott bűnös viszonyának véletlen kései gyümölcse. Egy degenerált ifju, kit ellentétes vérből álló temperamentuma ellentétes szenvedélyekbe sodor, ki így mintegy predesztinálva van nagy családi események központjában állani, hogy eltelve iránta szeretettel és szánalommal, előtűnk legyen szerencsétlenné véréből s a körülményektől hajtva, és hogy előtűnk pusztuljon el.

KOMASÁG A MOSÓNÉVAL.

Írta: KARIZSAY FERENC.

Pár esztendeje, a fizéves találkozáson megigértette velem Rományi Gábor, hogy ha Budapesten át visz az utam, okvetlenül látogassak el hozzá. Sőt az ígéretet oly irányban csikarta ki, hogy egyenest ebből a célból utazzam a fővárosba és ne várjak holmi alkalmra, amely esetleg huzamos ideig késheik. Dicsekedett, hogy jó módban él, bájos felesége, pompás gyermekei vannak. Ha azonban fölkeresem őket, tejbe-vajba fürösztönek, elvisznek lumpolni Ósbudába,

MILLENIUM

sörcsarnok és étterem.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a

Dreher Antal sörfőzde
: Márciusi kiviteli :

Szent János sör
lesz friss csapolásban kimérve.

Az ujonnan és díszesen berendezett separé társaságoknak és lakodalmaknak o o o o o rendelkezésére áll. o o o o o

1399

Tisztelettel

SCHUCH FERENCZ,

a Millennium sörcsarnok tulajdonosa.

Jó magyaros konyha!

Kitűnő hegyaljai borok!

HERZOG ÉS NEUSTADT fűzőkészítők

1440

Arad, Salacz-utca I. szám.

fölölsznek a Svábhegyre, meg ez, meg amaz... Természetes, hogy megesküdttem, hogy szavamát adtam ígéretem beváltására és természetesen az is, hogy másnap, visszatérve a fizetés találkozási meg szokott körülményeim közé, újra beállóan jámbor öszvéreként a köz napi élet szárazmalmába, úgy elfelejtkeztem a Rományi Gábornak tett ígéretéről, mint ahogyan — fogadni merek — ő is elfelejtkezett. Ki vennie komolyan az iskolai barátság feltámasztási kísérleteit? Udvariasság ez is, mint annyi más... Az ember kezét fog egymással, megemeli kalapját, adieu! és kiki megy tovább a maga útján...

Azóta tehát a legjobb lelkiismerettel vagy egy tucatszor fordultam meg Budapesten, anélkül, hogy Rományi Gáborékat kerestem volna. Nyugodt volt a lelkiismeretem, — ismétlem — mert eszembe sem jutott Rományi Gábor; sőt ha véletlenül eszembe jut, akkor is sokkal többre becsülöm a magam kényelmét, semhogy egy fölösleges és kellemetlen látogatást tegyek, melynek során a gyermekeknek magyarázgatnék: „Lássátok, ez az a bácsi, akivel a papa, mikor kicsi volt, együtt járt az iskolába.”

De azért mégis úgy éreztem magam, mint a tolvaj, ha rendőrt lát, — amikor ma reggel a villamos vasúti kocsiban találkoztunk.

— Na, mondhatom, szép firma vagy. Ez a becsületszó? Ha tudnád, hogy a feleségemmel hányszor emlegettünk...

— Oh igen, én is számtalanszor gondoltam rátok... Sokszor neki kisorsoltam, hogy jövök... De a magamfajta falusi ember nehezen mazdul... Egyedül vagyok, nincs ott kollégám; nem hagyhatom a betegeimet...

— No bizony! — évődött Rományi Gábor — úgy beszélsz, mintha tifusz, vagy kolera dühöngene a faludban... Hiszen azoknak a parasztnak kutya bajuk... Egy pohár keserűviz, oszt megvan! A jó népek nincsenek nagy igényeik; a jó nép egyelőre még nem ambicionálja a vakbélgyuladást... Nekem beszélhetsz! Van a baráti kötelesség is olyan szent, mint az orosz hivatás... Egy szó, mint száz, megfogtalak és nem eresztelek el...

Délben Rományiéknál ebédtem.

Tagadhatatlan, hogy a kedvemben jártak. Izletes volt az ebéd és utána a kávé, meg a szivar jól esett. De azért járnom kellett az idegen vendég tojástáncát; vigyáznom kellett, nehogy tájékozatlanságomban olyat mondjak, vagy tegyek, ami miatt távozásom után szapulnának: „Na, nagy paraszt ez a te barátod. Látszik, hogy egy szimpla falusi kőorvos...” Szerencsére nagymértékben megoan ben-

nem az alkalmazkodásnak és fájékozódásnak az az őstőne, melynek birtokában eleve kizárom a társalgásnak oly fordulatait, amelyek közt zátonyra kerülhetnék, szirtbe üthetném, vagy kivált egy tengeralfatti aknára hajózáznék, hogy abban a szempillantásban légbepörpöljek... Ezt a mimikri őstőnt boldogult anyámtól öröklöttem; és sohasem tévedtem abban, hogy hol és mikor szidhatom a zsidókat, hol és mikor a papokat; tudtam, hol szeretik a zsidó-adomákat; vad idegen társaságban öt perc alatt kiéreztem, hogy melyik politikai irányt kell követnem, ha azt akarom, hogy okos embernek tartsanak; — azt hiszem, diplomátának jobban beváltam volna, mint orvostnak. És érdekes, hogy bár megoan bennem ez az előnyös őstőn, mely sokszor egyedüli eszköze az életben való boldogulásnak, a társadalmi és vagyoni létrán való emelkedésnek, — mégis, ahogy csak tehettem, kerültem a társas érintkezést. Ilyen volt szegény anyám is. Egy szóval az az ember vagyok, aki elbált férj jelenlétében nem mondok vicceket a szarvasmarháról; akasztott ember házában ki nem ejtem ezt a szót, hogy „kötél”; ha ügyvéd van a társaságban — és én megöröngtem, hogy van, — nem szidom azokat a gazembereket, akik a szegény özvegyasszony utolsó párnáját ellicitálják; bölcsen tudom, hogy ha az apátplebános urnál vacsorázom, sürgős kijelentéseket kell tennem az állam katolikus jellegűvé tétele iránt és a szociális bajok okozóiként a zsidókat kell átkoznom és a Vörös tenger fenekére kivánnom; viszont más helyen a papi javak eltérítésének szükségességét hangoztatva aratok elismerést, míg a bankdirektor társaságában nem ismételhetem eléggé azt a meggyőződésemet, hogy az új Magyarországot, mely jogosan kapcsolódott be Nyugat-Európába, a zsidók és pedig kizárólag a zsidók teremtették meg.

Lehet, hogy ez nem kétkulacsosság, hanem legalább is százkulacsosság; de megjegyzem, épp ezért kerülöm lehetőleg a társaságot, mert nincs unalmasabb, mint félóránként köpenyemet forgatni. Hogy mi az én meggyőződése? Nem tudom. Talán nincs. Vagy ha van: mindig az, ami az őné, ami az önöké. Hagyjanak nekem békét: nem akarok én tőrődni senkivel; és ha nem volna az egyetlen elvem, hogy senkinek kellemetlenségét ne mondjak, megsugnám önnek, hogy ön is épp olyan több kulacsos mint én, csak hogy nem vallja be. Ez a különbség közöttünk. Megjegyzem, még ennyi sem. Mert én nem vallom be. Visszaonok mindent.

Tehát meglehetősen ügyesen lavíroztam Rományiéknál az ebéd

Já, tiszta buza-szalmát meg-
... felcél ár mellett vesni a...

Magyar szalmaanyag-gyár
részvénytársaság Aradon.

Egyenott szén szék
és trágya kapható.

Jelzálog,

váltó és tisztviselői kölesönöket
kieszközöl

HERZOG SÁNDOR

ARAD,

1394

Weitzer János-u. 15.

Telefon 376. sz.

Ösmeri már

az

ÓRIÁS FEDÁK

cipő-krémet?

Egy óriás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és bőrkereskedésben.

== Ára: 30 fillér. ==

Arad és erdélyi képviselő, valamint főraktár:

899

Szemző Ármín Arad

— Meggyuladt a házam teteje. Siessetek, jó emberek, ott-sátok el.

A kis ház pedig a Templom-utcában állt, épen, sértetlenül, nem emésztette azt meg a tűz. Csak a gyom, burján és a vadbűrok sarjadt ki az udvarán, ahogy kiment belőle Amáli néni.

S az erdő alatt, az országút szélén husz év óta minden órában ki néz és megszólítja a szekereket:

— Hajhó, Feri bá, Estván bá, nem láttátok Anikót? Ha a városban találjátok, ültessétek fel a taligára...

Az emberek mosolyognak és szomorúak is. Egyszer valaki a szomszéd falvakból hírt is hozott Anikó felől:

— Oláhországból hazagyűtt a fiam. Az látta a leányát ott, meg is szólította, de ő hirtelen otthagya a fiam, mer már kisaszony lett...

Aztán néhány év és Anikó helyett jött az irás, meg egy láda gunya. A bolond asszony mikor felszokította, rémuloe, megdöbbenve látta, hogy csupa cifra, zizegő selymek kerülnek ki onnan. Azután többé már nem ült ki a sánc szélére, az országút mellé. Nem várt már reá, mert ő már nem jó vissza soha. Hogy sietesse az utját, e perctől inni kezdett. Amit összeházalt, összekoldult, azon mind gyilkos, erős italt vett és hirtelen, hívogatta, kérte, sietette, szölongatta a halált.

Május volt, rügyezett, fakadozott az erdő, mikor az erdőpásztor bekidáltott apró tűzért. De se hang, se mozgás, semmi életjel. Áttörtetett a sűrű bozótban és benézett az ablaknyíláson. Színes rongyokon felig lehunytt szemmel, megmeredten feküdt a bolond asszony. Az erdő alatt csobogott a Nyárad vizesése, parti fecskék röpködtek a víz felett, rigók kiáltottak a galyak között s valahol egy kakuk mérte az időt egyhangú szölongásaival.

Az ember keresztet vetett. És megindult a falu felé.

Bucsu.

*Almodtam. Rémes, nehéz álom volt...
Jártam egyre a szakadékokat.
Sötét felhő gomolygott felettem,
Tűz-patakok futottak a lábom alatt.*

*Sikongó vércsék keringtek körül,
Karmuk véres volt, a szemük tizedt —
Sziszegő kígyó kuszott ruhámra
S megharapta mindkét kezemel.*

*A tulsó parton te vártál reám,
A te utadon nyílt még virág,
A szirmait mind reád hullatá
Tulnan, a búszke vadgesztenye ág.*

*Testem fáradtságtól reszketett,
De érted gyönyör volt a fájdalom,
Vonagló ajkam mosolyra nyílt rád —
S ölelni akart két vérző karom.*

*Megszakadt az égen a felleg is
S alászállott fehér galambcsapat,
Csak a te arcod maradt színtelen,
Csak te álltál ott, mint egy kődarab.*

*Felébredtem rá, úgy fájt a szívem,
Szíjjal átemben tombolt benn a vér,
S hogy lázas kézzel ablakot nyitok —
Beszállt azon egy elsárgult levél.*

*Az arcomba csapódott gunyosan
S vele együtt a hervadás szele.
Elmult idők kísértő illata,
Mely nem jön vissza többé sohase.*

*Legyünk hát közszobrok mindaketten!
Szerelmünknek sírját jelölje az —
Én majd könnyemmel írom fel reá:
Mért van az életben csak egy tavasz?*

Mányiné Prigl Olga.

A SZEGŐDÉS.

Írta: M. L.

A szép Tonya, aki ugyancsak rászolgált a jukkerleány hírére, felcsapta a lábát egy fehér kerti padra és Vasdényei után kiabált:

— Pista, meg kell kötni a cipőmet!

Vasdényei unatkozó arccal közeledett. Lehajolt az apró, tökéletes formájú lábacskához, amely havannabarna sevrőbőrbe bújtatva ép oly csábító volt, mint akár a tenger szelid, meleg hullámverésében, cipő nélkül. Egy kicsit tovább babrált a szalagesokkal, mint okvetlenül szükséges volt és Tonya gunyos mosolylyal fricskázta meg a lehajló, csinos bronzszínű férfiarcot.

— Ez nincs a szegődésben, — mondta szárazon és parancsoló mozdulattal nyújtotta oda a napernyőjét, keztyűit. Fehér vászonszoknyáját kacéron összefogta és egyenesen nekivágott a sáros, pocsolós gyalogösvénynek. A kaputól visszafordult. Kísérői, a világos tenniszruhás gavalérok, habozva, zavartan nevetgéltek össze, de egyik sem mutatott hajlandóságot, hogy kövesse. Csak Vasdényei ment utána változatlanul egykedvű arccal. Tonya előre látta, hogy így fog történni, hisz ezt a me-renyletet voltaképpen azért tervezte a szépen vasalt tenniszruhák ellen, hogy egyedül mehessen Vasdényeivel. Hogy a társalgásban visszamaradt asszonyok mit mondanak majd s az udvarlói mit gondolnak felőlük, azzal esőppet sem törődött. Megszokta, hogy a maga feje után járjon s az emberek megbotrákozását kinevesse. A barátsága után azért mégis mindenki törte magát és a zsúrjain egy gombostűnek sem maradt helye az előkelő vendégtömeg közt.

A Reinitz-villa legendás gazdagsága vonzotta az embereket, mint molyokat a lámpafény. Tonya tisztában volt vele, hogy neki minden szabad, amíg ebben a legendás Reinitz-vagyonyban tart. Ha egyszer elfogyna... akkor... de erről szó sem lehet.

Már jómesszire maguk mögött hagyták a fürdőparkot, mikor Tonya megállott egy pillanatra. Vasdényei udvariasan megkérdezte:

— Elfáradt? Nem akar rám támaszkodni?

— Képletesen kérde? — nevetett Tonya és gonosz káröröm csillogott a szemében.

— Világért sem, — mondta a fiatalember nyugodtan. — Azt az örömet, hogy engem is kikosarazzon, nem fogja megérni.

A havannabarna kis cipő idegesen toccsant egy pocsettába, a lány azonban egyszerre méléző, szelid arccal nézett föl Vasdényeire.

— Honnét tudja, hogy nekem az „is” öröm lenne? — kérdezte halkán s a szeme most már nedves fényben uszott.

A szolgabíró nevetett.

— Kedves Tonya, engem nem fog becsapni. Kár a sikerült pózokért, itt nincsen hálás publikuma.

— Pista, maga egy... maga egy szemtelen handlő! — mondta a leány sirásra hajló hangon.

— Legalázatosabb szolgája vagyok mindenkori, — viszonozta Vasdényei és meghajtotta magát.

Tonya hirtelen a karjába kapaszkodott és szorosan összesimulva haladtak a szűk erdei ösvényen. Kis idő múlva újra megállott és fürkészőn, kíváncsian nézett a férfi arcába. Azután elkacagta magát.

— A legalázatosabb szolgámat el fogom csapni, — mondta halkán.

Vasdényei a fejét rázta.

— Nem lehet Szent Mihály-nap előtt, — felelte komolyan. — Jusszon eszébe a szegődés.

— Eh, az ostoba vicc volt Pista. Maga nem akart nekem udvarolni, mint a többiek és...

— És nem is udvaroltam soha.

— Ha maga pusztán a szavakat nevezi udvarlásnak...

— A cselekedeteim pedig mind a szegődésből folytak. Maga rendelkezett úgy, hogy személyes szolgálatára kell áll-

Paladics György asztalos mester Főműhely: Árok-utca 7. szám.
Fiókműhely: Deák F.-utca 33.

Elvállai legjutányosabb árak mellett mindennemű épület és bútorkészítést, ugyszintén üzlet, iroda berendezéseket és portálakat. Vidékre árkülönbözet nélkül.

nom. És tudtommal sohasem is léptem át az engedelmes, hü eseléd kötelességeit.

— Hanem tudtán kívül...

— Ne mondja? És mivel, mikor? — kérdezte Vasdényei ironikusan.

Tonya hirtelen kivillantotta a szoknyája alól a cipője csokrát s valami léha, kacagó válasza készült, de a sürűsége keresztül hangok hatoltak hozzájuk. A leány gyorsan az ajkára tette az ujját s egészen odahajolt a fiatal ember füléhez.

— Ez Rupprecht báró a kuzinjaival, — susogta. — Meneküljünk előlük. Tudok itt a közelben egy kis barlangot, helyesebben odut.

És a szoknyáját fölkapva, keresztül gázolt a vizes gye-
pen, egyenesen a buvóhely felé. Vasdényei nyugodtan követte,
de a szemében különös lobbanások égtek. Az odu igazán szűk
volt. A szolgabíró csak mélyen lehajolt fejjel állhatott meg
Tonya mellett, úgy, hogy az ajka szinte érintette a leány puha,
fényes haját. A kis meszköreg nyílását két odahengerített
vastag fatörzs, meg a sűrű gyalogfenyő bokrok takarták s a
társaság, mely Tonya nevét kiáltozva jött az erdei uton, —
gyanútlanul haladt el mellettük. Tonya gyermekes örömmel
mulatott ezen a bujóságon és alig bírta fékezni a kacagását. Egy
pillanatra kidugta fejét a nyíláson, de ugyanakkor fordult visz-
sza Rupprecht báró is és Tonya, attól félve, hogy észrevették,
vigyázatlanul ugrott hátra. Megrántotta a lábát és fájdalmában
szinte felsikoltott. Nem bírt a lábán megállni és kénytelen
volt eltűnni, hogy Vasdényei fölemelje az ölébe.

— Ne vigyem ki, Tonya?

— Ne, — viszonzta a halk kérdést susogva a leány. —
Majd ha ezek eltávolodtak. Addig kibirrom, de magának nehéz
lehetek, Pista.

— Csöppet sem — mondta Vasdényei hosszú, mély lé-
lekzettel.

Tonya minden pruderia nélkül odahajította fejét a férfi
vállára.

— Így, most egész kényelmesen vagyok. Ha magának egy
csöpp esze volna, Pista, nem vinne ki innét holnap reggelig.

— Amint parancsolja, — felelt a szolgabíró s a leánynak
úgy tetszett, mintha az erős férfikarok ölelése szorosabbá vál-
nék. Bolond jókedve támadt, érezte, hogy a barátja józansága
hamarosan elfogy s a kényszerített nyugalma, hidegsége alól
végre kitör a vallomás, melyre a hiusága oly rég sóvárgott.
Öt hét óta voltak együtt napról-napra és Tonya ugyancsak
igénybevette a szolgabíró idejét; de öt hét alatt nem bírta any-
nyira vinni, hogy kosarat akaszthasson a nyakába, mint a töb-
bieknek. Egy-egy óvatlan pillanatban természetesen ő is el-
árulta magát, de oly ügyesen ki tudott siklani a keze közül, a
tréfás szegődést tartva pajzsul maga elé, hogy Tonya napról-
napra idegesebben várta, mi fog történni. Néha azon kapta ma-
gát, hogy Vasdényeire gondol, miközben másokkal beszél. Más-
kor úgy találta, hogy az egész nyaralóközönség hülyék gyüle-
kezete a kis szolgabíró nélkül.

— Szóval a legjobb uton vagyok, hogy belésszeressek egy
abszolút semmibe, — konstata dühösen. — Ennek csak egy
orvossága van, — folytatta a meditációt, — ha t. i. leleplezem
az ipsét. Amint rájövök, hogy ő is feleségül akar, napirendre
térhetek fölötte.

Ezért tüntette ki Vasdényeit állandó kacérkodásával, lát-
szólagos eredmény nélkül. De ott, az esővájta kis barlangban,
a földpárákkal telített levegőben, egyszerre megérezte, hogy
történni fog valami. Fölemelte a fejét és csillogó szürke sze-
mével egyenesen a férfi szívébe akart belenézni. Mosolygó ci-
nizmussal kérdezte meg, pedig öntudatlan aggodás vibrált a
suttogó hangjában:

— Szeretne itt tartani holnapig, Pista? Végérvényesen
kompromittálva volnék, de...

— Annak nem szabad megtörténni, ne féljen semmit,
Tonya.

— Ki mondta, hogy félek? Nagyon jól érzem itt magamat.

— De a lábának mégis csak gondviselés kell Tonya és a
bárók most már jömessze vannak, biztatta Vasdényei jószí-

vién. A leány összeharapta a száját és behunyt szemmel hagyta
magát kivinni. Az odu szájánál Vasdényeinek leesett a ka-
lapja, de nem hajolhatott utána. Tonya jól látta, hanem azért
csak akkor tett csodálkozó mozdulatot, mikor a park kerítése
alá értek.

— Hol a kalapja, Pista?

— Elgurult. Majd megtalálom. Egyelőre a maga lába
mindennél fontosabb.

— Azt hiszem, magának egyáltalában csak a lábam fon-
tos belőlem — mondta Tonya dühösen.

Vasdényei megállott vele, szónéklül magához ölelte és
szilaj, tüzes csókokat égetett a legörbülő, piros ajkára.

— Nem, — felelte nagysokára. — A szája mégis fonto-
sabb... pardon, Tonya... édesebb... Ez sincs ugyan a szegő-
désben...

— Nincs, — kacagott Tonya diadalmasan és megragadta
egy kerti pad támláját, amelynél épen megállapodtak. Én itt
leülök, — folytatta energikusan s bár fölssziszent, ahogy a fá-
jós lábára lépett, mégis kiszabadította magát a férfi karjaiból.

— Most ide fogja nekem küldeni a doktort és egy hétig
penitenciát tart a sovány Merlőczyné mellett. Mert nincs na-
gyobb vétek, kedves eselédem, mintha egy férfit a hiusága os-
tobává tesz...

A BENEDEK KOMA NÉMETJE.

Írta: MÓRIEX PÁL.

Nagy Napoleon háboruja után ismét a városnép nyakára
„kovártélyoztak“ egy „kompánia“ vasasnémetet. Gazduraimék-
nak kellett étellel-itallal hizlalni a sok kiéhezett németet. A
kvártélyszervező „vasaskáplár“, meg az utca-hadnagy, betolakod-
tak a nemes Nábrádi Benedek uram hajlékába is. A rétolnali
laponyagos részen kucorgott ez az alacsony mestergerendás
hajdudhazacska. Majdhogy az ajtófél homlokfájába vágta fejét a
hetyke német káplár.

— Katonát kovártélyozok, gazda! — szólt a német.

Nábrádi Benedek felállott a kanapéról. Sántított, nagyter-
metű ember.

— Mánhogy én hozzám!... Hisz' én a farancia ellen is
odahadakoztam, mint felkelő nemesség! A lábamat is ottan
lőtték meg.

— Lőtték, nem lőtték! A katonának kovártélyt kell adni,
gazda! — csörgette a kardját a vasasnémet káplár.

Nábrádi Benedek szólanul bicékelte a mestergerendához.
Leemelte az öreg bibliát. Molyos kutyabőrt húzott elő az írá-
soknak könyvéből. Odabökte a káplár orra alá:

— Ihol a nemesi levelem is, német uram!

De a német csak a magáét járta:

— Egy trombitás katona, meg egy ló... Értetted, gazda?

Nábrádi Benedek megvakarta a tarkóját.

— Aztég, magányos özvegy ember is volnék, káplár
uram!...

— Ami muszáj, csak muszáj, gazda!

Éppen delet harangoztak, amikor szürke lovával előkerült
a trombitás német. A veresnyaku nagynémet már az első dél-
ben majdhogy birokra dült Nábrádi gazdával. Magyarosan pap-
rikázott „száraz tészta (másnéven: — lebbencs-) levest“ főzött
délebedre Nábrádi gazda. A mérges hajdusági paprika marta
nyelvét, torkát a németnek.

— Pfuj, pfuj! poprika! — kinjában sürgött-forgott a német.

Nábrádi Benedek szeliden mosolygott a bajusza alól. Magá-
ban úgy vélekezett:

— Hehe!... Ennek se igen esik ma szájiz szerint a
torombítással!

— Te, pétyár magyar! — kinjába kurjongatott a német és
a szobaföldjére öntötte az ételt.

Nábrádi Benedek annál vidámabban hunyorgott. Annál
jobb étvágygal kanalazta a maga „porcióját.“ Olyasmit dörmö-
gött a sudár hajdubajusz alól:

— Nem is kutyába való az ilyen finom, magyar étel...

— A kapitány ur elé viszlek! — a dühös trombitás ilyen
fenyegetéssel rántotta be maga után az ajtót.

Évés után Nábrádi Benedek is gondolt egyet. Nyakába
penderítette lompos juhászbundáját, elkocogott a város tulsó
végére a legkedvesebbik özvegy koma-asszonyát megtekinteni.

Angol női divattermemet

nyeknek is megfelelő **köztümket** legizléseseb szabás
szerint, gyorsan és szolidan elkészíteni.

Szíves látogatást kér, kitűnő tisztelettel

1935

KÖVESDY LAJOS

női szabó. ARAD, Deák Ferencz-u. 9. sz.

ajánlom az igen tisztelt uri hölgy közönség
szíves figyelmébe. Számos évi tapasztala-
taim alapján módomban áll a modernül be-
rendezett salonomban a legkényesebb igé-

többször is fel fog hozzánk jönni? Talán nem tetszett nálunk valami? Mi ellen van kifogása, mondja?

A leány ajka vonaglott, sirásra állt a hangja.

— Semmi ellen sincs kifogásom. A papája egy tiszteletreméltó ember, a mamája egy rendkívül finom, kedves asszony, a lakásuk mintaképe lehetne sok rendetlen, hanyag háziasszonynak, a maga leányszobája szimboluma a maga finom, jó lelkének, bájos lényének...

— Hát akkor miért nem akar többé találkozni? Megbántottam? Mondja, mivel bántottam meg? Tudtommal semmivel. Inkább mindig dicsértem magát, csak hallandó mily tiszteletreméltó hangon beszéltek magáról. A férfiak mintaképül emelem magát. Finom, jellemes, intelligens és minden tekintetben korrekt férfinak tartom...

— Épp ez a baj, kedves René. Maga elfogult irányomban. Maga nem tekint a háttérbe. Nem is gondol arra, hogy a mi ismeretségünknek esetleg valami sötét háttérre lehet? Hogy az az ember, akit maga a férfiak mintaképül emel, az talán nem érdemli meg ezt a páratlan kitüntetést. Értsük meg egymást... Mi nem találkozhatunk többet. Nincs értelme ennek...

— De... de... miért ne lenne értelme? Magyarozza meg. Megijedt fölem egyszerre...? Hisz eddig boldognak érezte magát mellettem. Maga mondta ezt... Sőt nem is egyszer... Miért változott hát meg így hamar?...

— Én nem változtam meg. Csak a maga szemében változtam meg. Én csak az vagyok, aki voltam...

— Dehogy az...

A leány szemei tűzben égtek, az ajka mindjobban vonaglott.

— Az vagyok, aki voltam. A régi, leszokhatatlan természetemmel. Amely egyszerűen abban nyitódni, hogy csak oly dolog érdekel, ami új, ami titokzatos. Ilyenkor, mintha valami hipnózis erő vezetne, rohanok előre, de mihelyt a titokzatosság varázsa megszűnt, nálam is megszűnik a hipnózis... Most már ért, ugye?

— Akkor miért tette... miért tette... rebegte szomorúan a leány — hogy feljött hozzánk?

— Maga hívott... És hogy őszinte legyek René kisasszony, az egész dolog nem volt oly komoly jellegű, de maga tette azzá, azzal az ábrándos kis leányszóval...

René szemei félelmetesen csillogtak, az ajka rángatózni kezdett, mint aki szeretne valami nagyot mondani, de még nincs bátorsága hozzá. Pedig vissza akart vágni a férfinak, hogy ne tudja, ne gondolja az, hogy mostan ő szenved... Mert szenvedett. Már az ajkán égett egy csomó hideg, megalázató szó, de nem volt bátorsága, hogy kimondja azt.

A férfi cinikusan a leány arcába mosolygott, majd megemelte a kalapját:

— Tehát Isten vele — örökre. Nincs értelme a mi találkozásunknak. Így érdekesnek látom majd mindig magát, kellemesen fogok visszagondolni mindig magára, mert még a hipnózis egyre tart... De mihelyt az intímabb ismeretség jönne létre közöttünk, a varázsnak vége...

René nagyot nyelt. Egy bátor mozdulattal letépte a keblére tűzött ibolyacsokrot, amit a férfitől kapott, ledobta a földre, rátaposott és lihegve mondta:

— Ennyire becsülöm magát, tisztelt Uram...

Azt hitte, hogy ezzel alaposan visszavágott a férfinak, de mit ért ez, mikor saját lelkevel szemben nem tudott kellő megnyugtatóssal szolgálni...

BOVARYNÉ.

Éjnek évadján holdfénytől ezüstös
Szobámba halkán becsuhog.
Sápadt kezében lótuazok.
Amaránt fekete hajában.
Mellém ül. Sőhajt. Babrál lágyan
Fehér ujjá a hajamon.
Keskeny ujjával, mely oly vadon
Áhitotta a kalmár selymét,
Cirógatott zizegő kelmét
Reszketve görbült, ha tapogatott
Perzsa szőnyeget, bársony pamlagot,
Omító függöny, virágos, csipkés
Antik redőjű dua damasztját
Áttetsző porcellán-zománcot,
Bronzok zöld patinás lapját,
S szeme, mely éhes volt a szépre,
Vonatra, színre, formára, fényre,
Busan szemembe merevül:
Bovaryné mellettem ül.

(A hold fehér csókokat vet felénk.)

... És nincs papír-pálma és nincs makart-csokor
És unott szürkeég nincs, nincs eshol.
Neszfogó szőnyeg süpped puhán
Mint egy lélegző mell, a léptem után.
Lágy kerevetek hívogató öble
Kelet világos szőnyegivel fődve —
Csupa bujósádjú kecses vonal.
Bizarr, vad szín-szimfónia a fal.
Manet, Böcklin, Szinnyi, Szegantini —
A sarokban Rodin-eszobor fehérlik.
Ó-japán vázákön bókóló gésák
Félig lecsukott szempillákkal nézik.
Francia porcellánon hajbókolnak
Parfümös, kecses Watteau-figurák
Földtűk orchideák haldokolnak
És hosezu száru fehér violák
Karsun, fehérén álmódóva állnak.
Könyves szekrények üvege villan:
Fekete betűkbe merevített álmok...
— Ó mennyi szépség, beteljesült álom
Vibrál és remeg át most a szobámon.

(A hold elbuvik. Éj. Nagy csönd. Sötét.)

Bovaryné hűs szellem-ajka
Megérinti homlokom — eltűnőbe
És unott, szürke, bus szobám,
S a papír-pálma vigyorog rám kötődve.

Miklós Jutka.

A LUSTASÁG VÉDELME.

Irta: VÉRTESY GYULA.

A minap a társaságban, valamelyik asszonyismerősem előtt egy ur (titkár vagy osztálytanácsos valamelyik minisztériumban) a hangulatairól kezdett el beszélni.

Az asszonyka nyíltan, ahogy érezte, megmondta neki:

— Vannak is magának hangulatai. Egy olyan pontos, szorgalmas, munkás hivatalnoknak! Csak affektálja, hogy vannak. A hivatalnok urak néha tetszelegnek maguknak a bohém-allűrökkel. Dehogy is vannak hangulatai! Hogy az embernek hangulatai legyenek, ahhoz lustálkodás s bizonyos fokig rendetlen életmód kell. A hangulat: az poézis, a rendes, sablonos, munkás élet pedig maga a testet öltött próza. Poézis és próza — tűz és víz — hangulatok és hivatal!

Azóta sokszor gondolkozom az én kis asszonyom megjegyzésén. Vajjon igaza van-e? S úgy találom, hogy igaza van.

Hiszen a sablonos munkában is van poézis, olyan nyárs-polgári poézis, amely meglegedettséggel tölti el az embert, de az bizonyos, hogy a munka a hangulatos poézis megöleje. Mert a munkátlanság, a rezignáló nyugalom, az szűli a hangulatokat. Lelkemből a legtöbb, kedves vagy szomorú, de mindig átérzett és színes hangulatok akkor támad, mikor nem csinálom semmit sem.

És mennél több a dolga valakinek, annál kevesebb a hangulata, feltéve, hogy különben elegendő lelki intelligenciája van ahhoz, hogy egyáltalában legyenek hangulatai.

A semmittevés csöndes, nyugalmas óráiban, akkor termékenyül meg a lelkünk, agyunk érzésekkel, gondolatokkal, hangulatokkal.

Azaz bocsánat, hogy többes számban mertem beszélni. Mert én nem tartok abszolúte semmi igényt arra, hogy író-társaimhoz hasonlatosan, a magamon tapasztaltakat mindenkire kiterjesszem. Világért sem. Én talán csak a magam lustaságának mentségére hitetem el magammal, hogy mikor lustálkodom, akkor a hangulataimnak élek s mikor látszólag semmit sem csinállok, akkor dolgozik a lelkem legtöbbet. Akkor érzek át az életből mindent, ami szép, kedves, bájos, akkor tartjuk az életet másra is valónak, mint hogy állati életet éljünk benne.

A szem ekkor lát legjobban, a lélek ekkor érez legigazabban. Legfeljebb az a baj, hogy ekkor érezünk egyúttal a legszentimentálisabban is; a szentimentalizmus keretében pedig néha fájoak a hangulatok. De ez a fájdalom, rendesen nem tart sokáig. Elsimul mint a tó vize a kő bedobása után és a sima tükör ismét legszebben mutatja mindennek a képét, ami a partján van: fáknak, bokroknak, fehér házaknak, zöld réteknek, mindennek.

Ilyen sima tükre van a nyugalmas, munkátlan léleknek is, melyen csak a hangulatok fehér, pihekönnyű kis csónakai ragannak.

Meglátszik benne minden, ami körülötte van; berajzódik rája minden benyomásnak, minden érzésváltozásnak a képe, oly finom, oly művészi vonalakban, mint a hogy a pihenő vízben meglátszik a partjáról lenyuló páfrány legkisebb levélkéi is.

Erős a hitem, hogy a vallást, a szerelmet, a fájdalmat, a szeretetet, a költészetet, művészetet, mind lusta emberek találták ki; illetve ők érezték át először az élet eme poétikus, tiszta, nemes fogalmainak a hangulatait.

Felséges nyugalommal, békés tétlensége kellemes érzésével gondolhatott az első vallásos ember arra, hogy ennek a szép, kellemes életnek nem lehet a rut halál, a teljes megsemmisülés a vége; hogy számítani kell valakire, aki ott túl a szép kék égen, a felhők fölött vigyáz reánk, s gondoskodik rólunk akkor is, mikor örök álmra hajtjuk a fejünket.

S az első szerelmes is bizonyára akkor érezte először a szerelmet, mikor télen, málázó nyugalomban reá gondolt valakire, akivel talán még nem is beszélt, hangját sem hallotta, csókját sem érezte, de akiről elképzelte, hogy lágy a hangja, édes a csókja és hogy nagy gyönyörűség lesz vele valamikor találkozni.

Az első szomorú ember pedig alighanem akkor érezte először a bánatot, mikor levélhullató, csöndes, ockersárga színű egü őszi estén, kint járt a réten, vagy az erdőben és eszébe jutott valakinek a piros ajka és míg arra a valakire gondolt s hullottak a könnyei, megtermett lelkében a szerelmi bánat édesbus hangulata.

Az élet romantikáját a pihenő emberek fedezték fel. Az életre ők fogták rá, illetve ők találták ki róla, állandóan pillanatnyi pihenéseik közepette, hogy az telve van egy csomó, csodálatosan nagy gyönyörűséggel és egy csomó szintén csodálatosan nagy, de gyönyörű fájdalommal.

A pihent, munkától tönkre nem tett lélek prizmáján át, mindent színesebbnek, szebbnek, kedvesebbnek lehet látni, mint aminő valóban.

Még egyszer üdvözl titeket nagy lusták, nagy hangulatok kitalálói, nagy álmok atérzői, a ti törpe epigonotok, akinek csak ritkán van alkalm a pihenni, álmodozni.

Ritkán! Mert rendszeren például mit élvezek én a legszebb májusi reggelből, ha valami irodába igyekezem robotmunkára, ahol görnyedhetek reggeltől estig. Ennek a munkának az előrevetett árnyéka elsötétíti a tavasz minden verőfényes derűjét.

Vagy mit élvez a nyárból az, aki halálra fáradva, verejtékezve dolgozik a napon. Érdekel-e engem a legszebben nyíló rózsza, ha valami bünper aktáival a hónom alatt, rohamok keresztül a virágos kerten? és átengedheti-e a lelkét az a szerelmi hangulatoknak, aki reggeltől estig üzleti könyveket vezet, vagy valami boltban vevőket szolgál ki s megvásárolt holnikat csomagol? Aligha. Az elfoglalt, munkásember nem ér rá arra, hogy hangulatokat engedjen belopózni az agyába. Kell ott a hely az okos, praktikus gondolatok számára. És a derék, okos munkálkodó polgárok, józan munkáséletük magaslatáról lenézhetnek minket, az életnek hangulatokban utazó vigéceit. S joggal nézhetnek le, mert a társadalom, az élet mindennapi munkájára nézve, mi elveszett emberek vagyunk.

A pénzkereső, előkelő állásokat nyújtó gyakorlati élet nem létezik a mi számunkra; csak az a másik poétikus élet, melyet külön a magunk számára teremtünk.

Milyen másképpen is lát és érez az ember, mikor nincs más dolga, mint látni és érezni. És mennyivel fogékonyabb a lélek a legkisebb öröm vagy bánat iránt, ha nincs eltaplódva vagy megecettedve a robotmunkától.

Valósággal gyermek marad az ember, aki olyan tisztán és a mellett olyan igazán átérzve tud örülni minden csekélységnek és úgy tud fájlalni minden kis megbántást, minden kis bánatot, mintha a legszörnyűbb csapás érné. S annyi kedves, édesbus gyönyörűség van ezekben a kis bánatokért való hangulatos fájdalmakban is!

— Szép, szép, de mindezért cserébe le kell mondani az élet nagy ambícióiról, a nagy küzdelmekről, az élet komoly tartalmáról — mondják nekünk álmodozóknak, a praktikus élelők.

S mi mosolyogva kérdéssel felelünk:

— Mik azok a nagy ambíciók? Ki mer beszélni a nyul-farknyi élet határain belül a nagy ambíciókról? S ha vannak, hát minek vannak azok a komoly, nagy ambíciók? Az egyes mindig megrogyik a terhük alatt, s ha az összeség nyer is azzal, ha az egyén feláldozza magát, de nagy kérdés, hogy érdemes-e áldozatot hozni?

Nem, igazán nem érdemes. És az életet aligha is adta az isten nekünk, kicsi férgeknek azért, hogy gyerekesen kicsi határain belül holmi nagy célokért áldozzuk fel pár napunkat, pár évünket. Néha azt hiszem, mintha a tiszavirág példáná legjobban a mi követendő célunkat. Születni, sütkérezni a napon, szeretni, utódokat hagyni s azután reggeltől estig kiélvezve napot, szerelmet, ifjúságot — este örökre elaludni.

De addig: reggeltől estig álmodozni, hangulatokban rim-gatózni!

Rég nem hallott dal akkordja, egy hang, melynek csengése emlékeztet valakinek a hangjára, egy édes szó, melyet a vendéglőben valamelyik szomszéd asztalnál sug idegen nő idegen férfi fülébe, mind úgy hull a lelkem közepébe, mint pihenő tóba a kavics.

A legkisebb pöttyöm kavics is végigringatja az egész víztükröt.

Egy virág, egy illat, egy olyan színű ruha, aminőt valaha valaki viselt, képes arra, hogy álmodzásba hajtson egy egész napra.

Egy-egy helyre, ahol azzal jártunk együtt, akit szerettünk, éveken át elbandukolgatunk; járunk az erdőben egyedül, ahol vele jártunk; ledőlünk a fübe és gondolkozunk róla; halljuk a hangját, látjuk az alakját és beszélünk hozzá, mintha ott lenne mellettünk.

és hány délután talál engem ott abban a váróteremben, ahová évek előtt kikisértem valakit, akit azután többé sohasem láttam.

Hányszor ülök ott, azon a bőrdívánon, ahol vele ültem utoljára. Visszaidézem minden szavát, amit akkor mondott nekem s beszélgetek hozzá, mintha élne, mintha ott ülne melletttem. Még az óráim is kiveszem s mondom neki: (neki, az üres semminek).

— Még van ideje édes! Csak ötkor indul! És miért ültem a minap este is vonatra s robogtam az ország egyik végétől a másikig, hogy letérdelhessek a kis falusi temetőben az édesanyám sírjára? Mert aznap délután láttam az utcán egy szelíd képű öreg asszonyt, aki hasonlított reá...

Ostobaságok, ugy-e? S én csak ezekért az ostobaságokért élek.

Mindenkinek igaza van, aki kinevet, vagy megró. Hiszen annyi komoly és ugynevezett okos feladat várna az emberre ebben az életben, melyben olyan kevés idő alatt, olyan sokat kellene elvégezni.

Lehet ugyan, hogy a gyöngesség érzése kergeti az embert a lustálkodó hangulatokba? Érezzük, hogy a reánk rótt sokat ugyse bírnánk elvégezni, hát hozzá se kezdünk.

A vég ugyis egy. Eltemetnek, elfelednek, mintha sohse lettünk volna. Kivéve azokat, kiknek emléke él századokon át. De aki érzi azt, hogy ő ugysem tartozik a kiszemelt nagyok közé (az ember nagyon hamar megérzi a kicsiséget), hát legjobban teszi, ha meddő küzdelmek helyett él az ő külön álomvilágának.

Persze, így elmaradnak a nagy célok, a nagy ambíciók, az anyagi jólét, a tekintély, minden, ami a sivar lelkű, vagy nagyravágyó embert kielégítheti, de mindenért kárpótól a hangulatok rózsaszínű világa, mely derűsen, tiszta fénnel kísér végig egész haszontalan életünkön át.

De hát annak a másik kis kaliberű embernek az élete, aki nem adta meg magát, de gyarló eszközökkel meddően küzdött nagy célokért, annak az élete nem épp ily haszontalan? Azzal a különbséggel, hogy ez küzdése közben meg is vedlik, meg is kopik, tönkre is megy, s mint valami tépett szárnyu holló várja elkeseredéssel a halált.

Mi legalább nem fogjuk így várni! Mert mi örültünk minden tavasznak és megsirattunk minden őszt. Mi itt is álmodtunk, hát ott túl is csak folytatjuk az álmokat.

Legfeljebb, hogy akik idefent maradnak, azok mondják majd reánk, hogy haszontalanok voltunk.

De az meg olyan mindegy, hogy mit mondanak azután.

A könnyeken keresztül nem hallatszik se az ócsárlás, se a temetési diszszónok frázisos beszéde.

És a szoborleplezéseket se látják azok az elmálló koponyák, amelyek hasonmásai érebe öntve, vagy márványba kalapálva állnak büszke, magas talapzatokon...

Testvérek.

Irta: BÜCHLER MARGIT.

Az asszony még egy pár percig habozva állt az ajtó előtt, ezután hirtelen megnyomta a villanyos csengő gombját. Fekete ruhás, csinos szobaleány nyitott ajtót.

— Sándorffyné nagyságát keresem — szólalt meg félénken. — Itt lakik?

A leány a nagyuri cselédek szemtelen gőgjével nézett rajta végig. — Itt lakik, de nem hiszem, hogy fogadni fogja. Migrénje van, de azért megpróbálom. Kit jelentsek be?

— Mondja csak lelkem, hogy a nagyságos asszony testőre, a Borossné van itt Kerekhalomról.

Borossné, aki az előszobában magára maradt, egy 40 évi körüli sovány, igénytelen külsejű nő volt. Az arca valamikor csinos lehetett, most sápadt, fakó és a szája körül két mély barázdát szántott az élet. Szegényesen, majdnem kopottan volt öltözve, de mindazonáltal meglátszott rajta, hogy ünnepelőben van.

Kis idő múlva már ott állt a tágas, elegáns ebédlőben, melynek leeresztett függönyei mögül csak tompán szűrődött be a napfény. Kellemes, álmos homály borult a szobára; az asszony megkönnyebbülten lélegzett fel.

— Hát csakugyan te vagy az? Nem akartam hinni Marinak. Ez igazán kellemes meglepetés, — szólalt meg a szoba egyik sarkában Sándorffyné és a szép kövér asszony affektált, erőltetett kedvességgel ölelte magához testőrért, aki szinte melegséggel viszonozta a csókokat.

— Istenem, milyen szép, elegáns asszony lett belőled Irén — szólt öröendezve — és a lakásod is mint a paradicsom. Oly boldog vagyok, hogy ilyen jólételeben látlak.

— No igen, elég jó dolgom van, nem panaszkodhatom. Hanem te, édes Gizám, te igazán megváltoztál, öreg lettél is és ne haragudj, de a toilletted egyszerűen nevetséges; hogy lehet ilyen nagyanyám ruhában Pestre jönni. A szobaleányom igazán különben öltözködik.

A sápadt asszony arca biborpirosra gyúlt e szavak hallatára, zavartan nézett végig magán.

— A ruhám? a ruhám, — nincs jobb, ez a legszebb. De milyen furcsa lettél Irén, mióta nem láttalak. Ennek már öt éve én számlálgattam az órákat amelyek elodaszottak, hogy a szívemhez szorítsalak. Másfél napi utat tettem ezért, nem is beszélve a keservesen összegyűjtött költségekről és te meg ahelyett, hogy... — Megakadt a szava, nem bírta tovább folytatni, mert szorította torokát a sírás és szemeit elfutotta a könny. Félrefordította a fejét, hogy a szép asszony ne vegye észre elérékenyülését.

Az csakugyan nem látta meg. Ugy látszik a gondolatai egész máshol kalandoztak.

— Nő, nő, te csacsi, ne haragudj, hiszen csak tréálgattam — mondta kedveskedve. Beszélj magatokról inkább. Hogy vagytok?

— Sehogy, kinlódunk folyton.

— Hát a jó Sándor mit csinál? és a gyerekek; szeretném látni őket.

Az uramat Mihálynak hívják, de hisz ez neked mellékes, a gyermekeim pedig meghagyták, hogy a szép pesti néni hozzam magammal egy kicsit mihozzánk. Hadd legyen nálunk is egy kis öröm egyszer. Persze akkor nem tudtam, hogy ilyen előkelő nagyvárosi dámát talállok az én kedves egyszerű testőrem helyett, — tette hozzá szomorúan.

— Éjnye, hát csak nem hiszed, hogy én most kevésbé szeretlek mint azelőtt. Csak éppen a körülmények változtak, én az maradtam, aki voltam. De beszélj már, mit csinál a legnagyobb fiad, hiszen az már igazi férfi lehet.

Borossné szomorú arca felderül amíg a fiáról beszél. A szeméből kicsillog az anyai büszkeség.

— Bizony már nagy fiu, 19 éves.

Komoly, okos gyerek. Kifüzetéssel tette le a gimnáziumot és a tanárai nagy jódot jósltak neki. Éppen az ő érdekében szeretnék kérni valamit tőletek. Nektek semmiség, neki az egész jövője és boldogsága. Én meg az apja ügyvédnek szeretnék volna, de a gyerek tudod, egy kicsit makacs, a fejébe vette, hogy bankhivatalnok akar lenni. Azt mondja, szép pálya, ahol a szegény ember is boldogulhat

Vendéglő-üzlet

átvételére kerestetik igen előnyös feltételek mellett

alkalmas egyén.

Felvilágosítás e lap kiadóhivatalánál nyerhető.

1407

Eladó!

Egy új vendéglő vagy nagyobb házhoz 6 főző lyukkal ellátott takaréktűzhely vasból, csapos réz üsttel.

8 drb. faviágádák, felül díszes fakorlással, 160 cm. hosszú, 125 cm. magas.

2 drb. használt üstház, üsttel együtt.

1 drb. nagyobb cserépkályha, használt.

4 mtr. kerítés rács, 4 méter folyosó rács, több különböző méretű vasablakok, 2 íróasztal.

1 esztergapad fémnyomásra, géphajtásra.

3 drb. Görredőny, új, 140 cm. széles, 295 cm. hosszú, teljes méretben.

1 drb. Görredőny, új, 80 cm. széles, 370 cm. hosszú.

Zászlótartók készletben vannak.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos 1385

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Telefon 590.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Aradon, Wesselényi-utca 34. sz. a. a mai kor igényeinek megfelelő

lakatos műhelyt nyitottam.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, n. m.: épületvasalásokat, vaskerítést, sáncokat, valamint takaréktűzhelyeket a legsebbe és legjobb kivitelben.

Javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Tervekkel és költségvetésekkel készséggel szolgálok.

Kiváló tisztelettel

Böszörményi János, lakatos mester.

Ugyanott egy jóerkölcsű fiu tanulónak felvétetik. 505

Husvételi levelezőlapok

nagy választékban, gyönyörű kivitelben, jutányos árak mellett

Pichler Sándor

papíros-, írószer- és üzleti-könyv raktárában kaphatók. ::

Szabadság-tér 1. sz.

401

Telefon 308. sz.

ha van tehetsége. Tehát ha az urad, aki olyan nagy befolyású ember, megtenné nekünk azt a szívességet, akkor igazán boldoggá tennétek azt a jó gyereket.

— Szóval állást akar Pesten?

A nagyságos asszony összehuzza a szép szemöldökét, látszik, hogy ériási agymunkára készül.

— Persze, persze, ez nagyon jó volna. Milyen boszantó, hogy a most üresedésben levő állást a titkárné fiának ígérték. Ejnye, ha tudtam volna. Ez igazán kellemetlen. Hanem tudod mit, egy más irodába bármikor bejuthat és ez talán jobb is lenne.

— De mikor bankba akar menni, hallatszot az asszony csendes, kérő szava. Ragaszkodik hozzá és mért lenne jobb ha valami más irodába menne?

— Azért fiam, mert ott a bankban csupa előkelő, gazdag és gögös fiu van és a te fiad, aki bizonyára okosabb, többet tud mint azok... Dehát végre is be kell látnod, hogy, hogy is mondjam csak... Szóval szegény gyerek, nem tarthatna velük, aztán éreztetnék vele a különbséget. Azt hiszem értesz, tulságos sok megaláztatást kellene túrnie és ez nem vezetne jóra.

— Igen, igen értek már mindent. Mindent értek már.

Maga elé nézett és csendesen, mintha magának beszélne, mondta — majd megmondom a fiamnak, hogy hiábaváló minden tudása, nagy ambíciója, nem veheti hasznát, mert a zsebe teljesen üres és mert az apját csak röviden Boross Mihálynak hívják. Majd megmondom.

— Bizony ez elég szomorú, de így van; a szegénység nagy hiba, a melynek azért bizonyára megoznak a maga örömei.

Borossné keserűen nevetett.

— Örömkö a szegénységben? Ez szép mese amit a gazdagok találtak ki. Mince a szegénységben más csak munka, gond, nélkülözés és sok, sok megaláztatás, amely elkísér bennünket mindenhol, még a festőúrunk házába is, a mely kiölt belőlünk minden szép érzést.

Amig így beszélt, az előszoba csengője néhányszor megszólalt, melynek hallatára Sándorffyné mindannyiszor idegesen ült fel a fejét. Még egy darabig izgett-mozgott, végre nem bírván magát tovább tartóztatni, fölállt és egy nagyot nyelve így szólt:

— Bizony ez szomorú, nagyon szomorú dolog, de ne haragudj édesem, vendégeim jöttek; egy pár előkelő uriaszony akiket nem illik várakoztatni. Szívesen bemutatnád, de hát olyan unalmas tárgyalásaink vannak, amik téged úgy sem érdekelnék. Ne haragudj, hogy eltávozom, de kényszerítve vagyok. Pá drágám, a viszontlátásra.

Az ajtó becsapódott és mialatt a szép asszony mentegetődzve mesélt az előkelő barátnőinek, hogy egy szegény távoli rokona volt nála akitől nem bírt szabadulni, azalatt a másik asszony széldülve támolygott ki az előszobába, mélyen szemére huzott kalappal, nehogy a szobaleány meglássa a könyvtől ázott arcát.

MEGTILTOTTAM...

Megtiltottam a szívemnek,
Hogy szeressen téged.
Hogy legmélyén hordja a te
Hamis, csalfa képed.
Megtiltottam a lelkemnek,
Hogy utánad vágyjék
S lépten, nyomon úgy kövessen,
Mint napot az árnyék.

Megtiltottam a szememnek,
Hogy hullasson könnyet,
A te hűtlen csalfaságod
Ne sirassa többet.
Megtiltottam az ajkamnak,
Hogy nevedet mondja.
Minden percben, pillanatban,
Ezerszer naponta.

Megtiltottam, — ám hiába,
Szívem meghal érted.
Meg nem értett szegény lelkem
Hűn követi lépted.
Szemem egész tenger könnyet
Hullat te utánad.
A te neved sugja ajkam —
S majd megöl a bánat.

B. FREY MELANIE.

AZ ASSZONY.

Irta: Horkay Elemér.

...Másról szinte nem is beszélhettek, mint az asszonyokról.

Az ebédutáni hangulat méla csendjébe merevedve ültek egymás mellett s percekig elmerültek abban, hogy szinte gondolatszegetten bámulták azt a halvány-kék füstfelhőt, mely az illatos cigarettákból előtörve, szorosan összeölekezett a Mocca finom gőzével.

Stojkovics kamarás, mintha gondolat-szinpádnak valamely alakja váratlanul megelevenedett volna, hirtelen felugrott a kényelmes perzsa kerevetéről.

— Az ördög vigye el — mondta epésen, — mindjárt három óra. Négykor pedig egy fontos dolog vár rám.

— Randevu! — mondta dogmatikus biztonsággal Dorner főhadnagy s maliciózus mosollyal nézte a kamarás fontoskodó arcát, mely e hang hallatára önkénytelenül is fanyarrá vált.

— Igen. Randevu, — mondta a kamarás, — de olyan, amilyent csak legesküdtebb ellenségeimnek kívánok.

— Az istenért Viki! — kacagott a főhadnagy, — kérlek, maradj diskkrét!

Dorner ugyanis jól tudta, hogyha Stojkovics Viktor kamarás egyszer beleesett a szerelem kóros állapotába, akkor nincs földi hatalom, mely megmenthetne egy társaságot attól, hogy meghallgassák a „szerelmi Aufsitzer“-t, ahogy a kamarás a maga rendesen balul sikerülő „hódításait“ nevezte. Most hirtelen tragikomikus arcot vágott s aztán elkomolyodott. Szinte azt lehetett volna mondani, hogy „lovagias“ arca volt.

— Könnyű nektek kacagni! — sóhajtott melán.

— Ah! És neked? Te martirba ojtott trubadur, neked mért oly nehéz az élet? — szavalta Radjevits Iván, a fiatal író, akit egyszerűen csak úgy hívtak: a „kis cinikus“.

— Hogy mért nehéz? Mert módomban lesz néhány óra hosszáig csevegni önagságával holmi subtilis, szellemes dolgokról, mondhatok neki egy halom banális bókot, de a tiszteletteljes, leheletszerű kézesókra való engedelemnél nem kapok egyebet. Mert ha meg akarom ölelni, akkor mérföldeket kell utaznom vele. Itt helyben egy iei-piei esőkoeskát sem adna. Eh, barátom! Hallatlanul szeszélyesek az asszonyok...

Dorner főhadnagy elgondolkozva szüresült fel egy pohár cognacot, aztán a szerelmi filozofusok biztonságával szinte fölnyenesen szólalt meg:

— Bizony barátom, az asszonyok szeszélyesek. De ha nem volna meg ez a kedves kis hibájuk, akkor ugyancsak unatkozunk kellene nekünk férfiaknak. Nos hát képzeljétek magatoknak egy asszonyt, telve odaadással, ellentmondás és akarat nélkül. Hát mi egy ilyen asszony? Szerelmi málnaszörp! Remélygősen édes valami. A szeszélyes asszony? Az, fiuk, egyszerűen: egyéniség. Van akarata, van vágya, tud ellenállni s gyötörni. Mi férfiak a magunk erősségünk tudatában pedig vágyunk eme szenvedés után, mert hiszen azt a fájdalmat amit az asszonyok okoznak, úgy sem fogjuk fel tulságos tragikusan, de jól esnek azok az apró tüszurásokhoz hasonló, szinte kéjes fájdalmak.

— Nem találod kissé unalmasnak ezeket a folytonos szeszélyeket? Például azt, hogy egy asszony csókjáért állandóan egy éjszakát a vasuti kocsiban tölt csak azért, mert szíved hölgye nem hajlandó a kedves férjét helyben megcsalni? — kérdezte a kamarás s idegesen az órára pillantott.

— Nem — mondta meggyőződéssel Dorner főhadnagy, mert édes barátom, neked fogalmad sincs arról, mily sajátos kedélyhullámozásban van egy ilyen férjét felszarvazó asszonyka. Szerelmes. Ahhoz kétség nem fér, de éppen, mert lenyűgözve érzi magát, szinte fáj neki a maga gyengesége s azért minél magasabbra szabja odaadásának árát. S mert tisztességes asszonyok szerelmének reális ára nincs, hát előállnak a szeszélyek s kibomlik a zászló, amelyen ez a jelszó áll írva: „Gyötörni a galád férfiakat!“ Ez így van édes barátom, bár mondhatom, hogy egy-egy ilyen szeszélynek némelykor csodálatosan mély pszichológiai rugója van. Látjátok — tette hozzá a főhadnagy — engem egyszer az elbukás küszöbén taszított el magától egy asszony, mert... eh, mert hát ostoba voltam!

— Lehetetlen! mondta elképedve a kamarás. Te és szerelmi ügyekben ostoba?

— Édes barátom, ne feledd, hogy a szerelem oly finoman szőtt háló, melyen ha egyetlen szemet nyitva felejtessz, az egész alkotás rombadől. Különben — mondta — itéld meg magad.

KOLOSTOR FELÉ.

Írta: Sárközy István.

Üres üvegek, findzsák, gyümölcshejak, szendvics földi maradványokra simán borult az opákszerű füstfelleg. A nő szinte feleslegesnek látszott a milieuban. A finom füstfelhőbe furódó panaszló lélekzetei meg-megremegtették a szoba beszédese esendjét. Hátráltatták a zsúr után éledő hangulat mozdulatlanságát. A szomszédos szobából férfi nevetés, női ének és zongorakiséret egybeolvadó hangzavarának tompa hullámai lopták át néha magukat. A nő ilyenkor fel-felemelkedett, hogy a vigadók táborába vegyüljön, de mindmegannyiszor, mintha valami láthatatlan kar tartotta volna hatalmában: remegő teste erőtlenséggel visszahullott a fauteuilbe. Végre a vigadók táborából egy fiatalbőr tévedt át. Szájában épp cigareta volt, tehát úgy látszik, gyufát keresett. De csapot-papot elfelejtett, amint a sarokban szomorkodó szépséget megpillantotta:

— És maga nagysám?

E nagysám tituláláshoz megvolt az a kesernyész utóíz, melyet szerencsére épp azok nem szoktak megérezni, kikkel szemben jogos a használata.

A nő pedig megemelte szempilláit és sokatmondóan legyintett kezével:

— Hagyjon békén!

A férfi azonban nem tágitott.

— Ohó! Látom bűnkodik... A vigasztalás krisztusi kötelessége elől pedig férfiatlan volna — meglepő.

Aztán megragadott egy közeli széket és egyszerűen a nő mellé telepedett.

A nő fokozódó rezignációval vette az udvarias tolakodást:

— Ugyan! Maga is egy huron pendül... velük...

Felejtani jövünk az emberek közé s — kegyetlenül feltépjük hegedő sebeinket... Dehogy! Nem igaz!... Uj sebeket vájtunk lelkünkbe!...

A férfi ezalatt szemlét tartott gondolatai svadronján s szavait valami fanyar, részvétlen mosollyal vezette be:

— Öszinteségi rohamaim vannak, nagysám, engedje hát meg nekem, hogy éljek e különösen kedvező pillanataimmal s — megvigasztaljam. Mert nekem rögeszmém: minden bánat mögött valami vélt nagy igazságtalanság lappang. A vigasztalásnak tehát csak egy módja és kötelessége lehet: a vélt igazságtalanságról bebizonyítani, hogy a világrend, az élet, a társadalmi együttélés elkerülhetetlen, logikus és kijáró következménye, akárcsak napfölkeltének a reggel. A sors, a végzet, a természet hatalmi megnyilatkozása. Ez ellen pedig meddő minden emberi kapálódzás. Az ember tehát, ha becsüli valamire lelki nyugalmát, minden lehető és képtelen, minden elfogadható és lehetetlen módon igazolni kell e végzetet. Eppen ezért nekem, jó barátjának, sőt több, jóakarójának ott kell kezdenem, hol más kevésbé jóbarátja s kevésbé jóakarója talán, sőt egész bizonyosan — végezni se merné...

A nő felemelte szempilláit s tekintetbe egy kissé melegebb fény lopódzott. A férfi pedig nyugalommal, mint aki kötelessége előtt áll, folytatta:

— Azon kezdem: sehogysem értem az ön világfájdalmát s áldozati viselkedését. Ön — amennyire szerelmi történetekkel, nem tulságosan bájos idillekkel s nem tulságosan jelentéktelen epizódokkal tarkított multjából következtethetek, — réges-régen lerázta magáról a konvenciók nyűgét s szabadjára engedte minden parányi érzését és vágyát. Mire jó hát e hirtelen rettegés, térdhajtás s meghunyászkodás az ön idegen istenei előtt? Ez következtelenség s tulságos naivitás! Hogy a sértett s lábbal tiport konvenciók megkezdtek a nagy kölesön „visszafizetését”?... Ez előre látható volt!... S ön ahelyett, hogy előkelő, hideg daccal tűrné sorsát, elvesztett szerencsétlen apai bűnök késői bünhődőjének magasztosítja fel magát s meleg részvétet, gyöngédséget vár, holott tudnia kellene: a kamatos „visszafizetés” nem az istenek borzalmas játéka, vagy kegyetlen haragja, hanem egyszerűen az előzményeknek, az ön multjának logikus következménye, mint ahogy napkeltének a reggel.

A nőn tüzes izgalom futott végig és remegve vágott közbe:

— Hangjának delejességébe burkolt szavai ellen képtelen vagyok védekezni, de azt ki kell jelentenem, úgy veszem észre, nagy véleményét ön kizárólag ez alkalomra s lelki kintpadra helyezésem céljából gyártotta... Magától hallottam már egyebeket is!...

A férfi szinte örült e közbevetésnek.

— Az más! Mikor a jövőbe mélyedünk, problémákról, fantomokról beszélünk, az igen is más, mint mikor a multon kérdezzünk. Elmélet, találgatás: jövő, mult s gyakorlat között óriási a különbség. Az embereknek és eszméknek azért kell legtöbbször martiriumot szenvedni, mert a multat s a jövőt soh'se hidalja át a jelen. E szakadékokban szoktak elvérezni az eszmék. A jelen tehát mindig olyan reakciós valami, mely soh'se előre, hanem mindig hátrafelé néz, soh'se a jövőt várja, hanem a multra mereng és sirdogál... A jövő nagy zenéje ugyan a szabad szerelem... Az élet, a jelen azonban nem törí magát a felkapott jelszavak után. S noha ennek az ugynevezett jövő zenéjének máris hatalmas papjai és papnői vannak írók között, mégis a papok az elsők, kik megvetik a bakott nőt, ha mindjárt szeretőjük is, s e papnők, kik a legszebb női erény-

nek tartják a házasság kötelékén belüli anyaságot, ha mindjárt házi barátságból ered is, mintha az anyaság nem magamagáért volna fenséges és tiszteletreméltó?...

A nő helyeslőleg bólintott, a férfi azonban sietett hozzátenni: — Pálát törni azért még se szabad fölöttük, mert mint mondtam: a jelenen a konvenciók alakjában a mult lovagol.

A nő, mint a ki beletörődött sorsába, higgadtan közbeszólt:

— Szépek s érthetelenségig tökéletesek az ön elméletei és gondolatai, de mondja csak: miért épp engem szemelt ki médiumának? Miért nem inkább egy mánáshölgynek, egy színésznőnek avagy éppen egy cselédleánynak szónokolja el mindezeket?

A férfi sietett felelni:

— Miért? Csupán azért, mert most nem cselédleányokról, nem is mánásasszonyokról, sőt még színésznőkről sem, hanem egy negyedik kategóriáról, önről s az ön személyében az egész középosztályról van szó. De meg azért sem, mert az ön által említett egyik része szerelmi területen kivüliséget élvez, a másik része pedig teljesen ellenkező erkölcsi elbírálás alá esik, mint: ön és az egész középosztály. S ezek a differenciák különösen a szerelmi élet és házasság értékelésénél nőnek nagyra. A felső osztályok mi szemünkbeni erkölcsi feltételeit gyönyörűen befűdi a rang, a hatalom, a proletárrétegeket pedig a munka. Így a felső és proletárréteg, noha két végletet jelöl, a szerelem házasság terén mégis külön alapon állanak. Ez a közös alap a gazdasági: fönt a vagyon, lent a férfi létérti küzdelmében való aktív részvétel. Tehát ezen ön által említett két osztály szerelmi életét bizonyos józan realitás, erős fundamentum jellemzi. De mit szóljunk a középosztályu nő szerelmi életéről és házasságáról, mit szóljunk önről? A középosztályu nőt nem vehetjük a fentiekkel egy kalap alá. Ő maga társadalmi helyzetének megfelelően nagyon is különös lény. Lelkileg és gondolatilag tán a felső osztályé, de gazdaságilag — messze esik tőle: vagyontalan. A proletársághoz — eltekintve attól, hogy ezért örökre megaprehendálna — se sorozható: inkább lelkiileg, mint testileg fejlett s neveltetése se olyan, hogy a férfi létérti küzdelmében aktív szerepre képes lenne. Tehát a középosztályu nő szerelmi élete a házassága, ma még jövője, a levegőben, vagy ami a helyzettel teljesen egyenlő, — az érzelmek gyenge cérnaszálán lóg. Így állván a dolog, önként elbukkan a nagy kérdés: mi értéke lehet hát a középosztályu nőnek, a milyen ön is?

A férfi itt pauzát tartott, mintha csakugyan feleletet várna. A nő ellenben érezve, hogy az eddig tág keretben folytatott okoskodás mindinkább nyaka köré szűkül, mélyen lesütötte a szemét s rettegte a férfi további szavait. E meghátrálás aztán teljesen nekibátorította a férfit.

— Ha csodálatraméltó türelmével továbbra is megtisztel: e kérdésre is felelek.

— A középosztályu szegény nő csak intellektuális egyén lévén, férjének nem gazdasági, csak reprezentációs kelleke. Ha úgy tetszik, egy pompás butordarab, akiben legtisztábban testesül meg az anyaság szép eszményképe. S hogy véletlenül ki ne vergődjem a hasonlatok utvesztőjéből: ékszer a férfi oldalán. Az ékszerekkel pedig úgy vagyunk, hogy luxuscikk s nélkülük elélhetne az ember matuzsálemi időkig. De ha már meg van, akkor legyen. Anyaga valódi, csillogása kristálytiszt, ragyogása vakító fény. A középosztályu urinőnek egyedüli értéke: csillogása, fénye, valódisága: — a tisztessége. Ugy bizony, nagysám! S e tisztességnek, akárcsak a proletárnő gazdasági értékének — reprezentálni kell. S mondja csak, mire becsülné ön az olyan ékszert, melynek anyagában sem bizik, fénytelen és homályos? Lássá, ilyenek a talmi „értékek”, miket egyébként olesó, pénzen árulnak az utcasarkokon. Erti a distinkciót? S csodálkozik még mindig, hogy ön ellen, a férjhezmenésért, tehát a jövőért folytatott élet-halálharcban a tisztességes nők — óvást emelnek? Lássá, ehhez nincs joga! Ez az ön szerelmi multjának kijáró, logikus következménye, mint napkeltének a — reggel. A hosszú önmegtartóztatás, a fájó lemondás, a jövőért való kétségbeesett aggodás türelmes mártírjainak: a tisztességben sorvadó nőknek nemcsak joguk, de kötelességük is óvást emelni az ellen, ki e ballasztok nélkül akar a küzdelem terén megjelenni!...

A nő végtagjai erőtlenséggel lehanyatlottak, s tekintete bágyadt, elszánt türelemmel meredt a fiatal emberre s ahelyett, hogy egy poharat, findzsát, vagy boros-üveget vágott volna a fejéhez, lágyan, alig hallható esdekléssel szólalt meg:

— Végigszenvedtem bűneim fejemre olvasását... de ha már volt oly jó, vagy kegyetlen így fölírni bennem a lelkiismeret szavát, könyörgöm magának, válaszoljon ez egy kérdésemre: ezek után hová is legyek, mit tegyek, vagy mihez fogjak?

A férfi az előbbi higgadt kiméletlenségével felelt:

— Szíves örömet állok rendelkezésére, csak egyet kell előrebocsátanom: én még tanácsaimban is őszinte maradok ön-höz. Na! Hallotta már ugy-e híret az ugynevezett szanatóriumokról? Ez intézmények egy részét a szerencsétlen, erkölcsi halott férfiak számára találták ki, csakugy, mint a börtönt azok számára, akik éhségükben nem eléggé elővigyázatosan emelnek el egynehány koronát a mások pénzládájából. Szerencse, itt megvan a nők és férfiak paritása. A nők részére is gondoskodtak hasonló intézményekről... A szerencsétlen, erkölcsi halott nők részére is van földi purgatórium. Ez a kolostor. S mondhatom nagysám: önből még kitűnő zárdafőnöknő lehet!...

JELENET-PRÓBA.

Irtá: DR. IRSAI ARTHURNÉ.

— Megint későn érkezett! Egy óránál tovább vártam rád! Miért?... És modd meg, miért történik ez most már harmadszor?

A férfi ránézett a nőre. Hideg és gunyos pillantás volt ez. Az asszony szeme könnyeláradt, de erőszakkal elnyomta a zokogást. Tudta, hogy a férfi nem szerette a jeleneteket.

Viszonyuk már egy esztendőnél tovább tartott. Kielégítetlen szenvedéllyel adta oda magát a hirnevész színésznek. Nem első liaisonja volt ez a nőnek, de még egyetlen egy sem érintette oly mélyen s egyetlen egy sem foglalta le úgy érzelmei körül a lelket is. S íme — a jelek arra mutattak, — hogy a férfinak elég volt, míg a nő fokozott hevületben égett.

— Miért késél megint? — ismételte, miközben folyton azon erőlködött, hogy a torkát fojtó zokogást visszaszorítsa.

— Nem jöhettem előbb, — válaszolt fagyosan a színész s tekintett az ablakon s a féli tájképet szemlélte.

— Mert nem akartál előbb jönni, — erősítette a nő keserűen — mert unatkozol, ha velem vagy; mert már jóllaktál velem.

— Nem lehetetlen, — volt a brutális válasz.

A nő felugrott, mintha korbácsütés érte volna. Szentimentális alázatossága egyszerre oda volt. A szerelem legalább is nem ment nála mesterségzsámra. A két-három szerelmi viszony, melyet eddig kötött, nem jelentett számára időtöltést. Sivár, gyermektelen házasság-életében szübbeli szükségletei voltak ezek. Mikor beérte velük, szakított.

Most másképpen volt. Az egyszer erősen érintve volt. Mint annyi sok más nőnek, úgy az ő fejét is elcsavarta a primo amoroso zengzetes, hódító hangja. Egy esztendőig abban az illúzióban élt, hogy ő is jelentősebb volt a férfi szemében; hogy többet jelentett, egy névvel többet Leporelló hosszú listáján. S most tévhit és kímélet nélkül, sőt félre téve minden udvariasságot, a szemébe mondta neki, hogy jóllakott.

Szófalanul a kalapja után nyúlt, mely az asztalon volt. Felkötötte fátyolát; kabátját felvette és az ajtó felé indult.

A színész ugyanazzal a gunyos tekintettel nézegette, mint előbb az öltöztetését. Most azonban elállta az útját.

— Miért távozol?

— Kérdezheted?

— Mondtam talán, hogy menj?

A nő a nő arcába szökött.

— Talán csak nem akarsz inzultálni, miután már megmondtad, hogy jóllaktál velem?

A színész megragadta a duzzogó nő kezét s az asszonyt egy karosszékre szorította le.

— Azt hiszed, ha most eltávozol, hogy viszonyunk véget ért? Gondolod, ha mögötted becsukták az ajtót, azzal mindent elintéztél és elrejtetted mindazt, ami közöttünk történt? Nem, szép asszony! Még az enyém vagy.

A nő ránézett. Képtelen volt arra, hogy megértse. Mit akart tőle még ez a férfi?

— Azt hiszem — szólt hidegen, — mi készen vagyunk egymással. Mit akarsz még tőlem?

Készen vagy velem?... Egészen?

Az asszony hallgatott.

— Tehát már nem szeretsz?... Válaszolj — tette hozzá durván, miután a nő nem felelt.

— Ne kinózz! Mit mondanak? Természetes, hogy készen vagyok azzal a férfivel, aki azt mondta, hogy elkészült velem.

— Ebben nincs logika. Ami az én személyemet illeti, az rám tartozik. De ami téged illet, az a te dolgod. Talán nem is szeretlek már. De tudni akarom, szeretsz-e te?

— Semmi közöd hozzá. A pillanattól kezdve, amikor megmondtad, hogy nem vagyok a szemedben senki, minden jogodat elvesztetted. Hagyj békében.

Sőt akart kelni, de a színész nem engedte.

— S ha azt mondom, hogy még szeretlek s hogy csak próbára akartalak tenni?

— Miféle próbára?

— Látni akartam, hogy küzdés nélkül lemondasz-e rólam? Hogy fájdalmat okoz-e neked ez a lemondás? S látom, hogy elment volna szó nélkül. Szégyeld magad!

Az asszony elnémult.

A lelke nem volt komplikált; hozzászokott az egyszerű gondolkodáshoz. És mindig úgy cselekedett, amint gondolkozott. Most már semmit sem értett. Igen, még mindig szerette, noha a férfi nyer-

Uj női kalap divatterem!

Van szerencsénk szíves tudomására hozni, miszerint helyben, Andrassy-tér 20. sz. a., (Fischer Eliz-palota udvarában) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női-kalap divattermet nyitottunk.

Támaszkodva több éven át szerzett tapasztalatainkra, melyeket Pavicsics M. urnő helybeli divattermében sajátítottunk el. 1278

Divat-termünkben mindennemű **átalakítások és javítások** a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Gyászkalapok 24 órán belül készíttetnek.

Teljes tisztelettel

Schweiger Anna
és Békési.

A világ legtökéletesebb szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot, bíbireset, b. vörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az eleg és hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere. A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Díszoklevél a nagy aranyérmekkel.) Ara egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

421

HAJÓS ÁRPAD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszerár, illatszertár és drogeriában.

Husvétii illatszerek

és

locsolóvizek

nagy választékban.

Ragyogó színű tojásfestékek.

Ostan-papir.

Mikádó-papir.

Kapható

Rozsnyay Mátvás

gyógyszerárában

411

Arad, Szabadság-tér.

sesége megborzogatta. De mit akart hát tőle ez az ember? Játsszani akart vele? Kínózni akarta? Vagy gyönyörködni akart az ő gyötrelmein, az ő megaláztatásán?

Ezt nem hitte. Nem hitte. Ehhez a nő nagyon is büszke volt. A férfi ajtót mutatott neki. Menni akart.

Ujra felkelt. Hallgatóra el akart menni. A színész megint elébe állt.

— Boriska!... — Hangjából megint kizengett az édes, hódító mûus, melylyel a nőket játékszerévé tette... Boris, miért titkolod, hogy még mindig szeretsz?

A nő odaborult a keblére. A felkorbácsolt érzékek ereje nagyobb volt, mint a nő büszkesége, értelme és logikája.

Soha ily forrón, ily teljesen oda nem adta magát, mint most. A félelem, hogy elveszti, még reszket benne; az öröm, hogy még az őé, összevegyült a félelemmel. S mindez együtt az egyetlen nőies ösztönben koncentráldott, mely nem tud ellenállni, ha a partner csábító szavait hallja...

Odakünn ragyogtak a lámpák és tündöklő reflex-fényt váltottak ki a fehér havakból. Már majdnem éj volt, mikor a férfi karjaiból kibontakozott.

— Ma kedd van, — szolt a nő, — szombaton ismét eljöhettek. Akarod?

— Szombaton?... Ezt jól adod. Hisz szombaton van a premiere. Ide figyelj, Boris. Így még nem láttál engem játszani. Ezt meg kell nézned. A nagy jelenet, melyben megfenyegetem az asszonyt azzal, hogy elhagyom és amikor a nő keblemre borul és én játszom vele, mint a macska az egérrel... Nagyszerű. Általában...

A férfi elhallgatott és gunyosan mosolygott.

— Általában? — kérdezte a nő elhaló hangon.

— Általában, amióta ezt a jelenetet veled elpróbáltam kisércidm... Tudod: a mûvész az életből merít. Az életben vannak nuancok... No, majd meg fogod látni, hogyan fogom ezt eljátszani!...

TUDOM...

Tudom, hogy megoetas, gyûlölsz engemet
S mégis, ha látlak, szívem megremegek.

Tudom, hogy büszke, dacos ajkad
S mégis rólad szõvõm álmomat.

Tudom, hogy kebled hideg mint a jég,
Az engém mégis forró lázban ég.

S bár csalfa szíved nem értem hevül:
Szeretlek mégis — reméngtelenül... D. A.

Veronika.

Írta: GERGEY ISTVÁN.

— Hát jöjjen, kísérjen ki a jégpályára. Nyenkor este nagyon mulatságos. Majd nézi...

— Nem kísérem tovább, szép asszony, — vágott közbe gonoszul Pali. — Hogy a Kristóf-tértől idáig együtt mentünk, éppen elég.

— Magának?

— Nem. A világnak. Menten mondják, hogy van valami köztünk pedig nincs. Inkább legyen, de senkise beszéljen róla.

— Egy szóval: maga nemcsak szemtelen, de gyáva is. Ugy látom, fél, hogy kompromittálhatnám? Hát az én jó híremért nem aggódik?

— Valóban nem. Teljesen nyugodt vagyok afelől, hogy magáról is rosszat beszélnek a jóbarátjai. Jó hirt és jó barátokat nem tarthat egyszerre az asszony, — tessék választani a kettő között.

— Ugy látszik, van valaki, aki magát jól megtépzazza, ha megtudja, hogy velem járt. Szabad asszony vagyok, független, aki senkit sem csálhat meg.

— Édes asszony, erre feleletem a következõ: elõször is senkim sincs, aki megtépezhetna, legelõször pedig alig van már mit megtépezni a fejem bubján, legeslegelõször azonban gyönyörûséggel szenvedném el magáért a megtépeztatás gyötrelmeit.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemû közönségnek szives tudomására hozni, hogy jóhírnévnek örvendő

SZÜCS-ÜZLETEMET

a jelen kornak megfelelően berendeztem, ahol mindenféle **szörme, szörmés téli ruhaneműeknek, utazó bundáknak, lábzsáknak, télikabátnak, karmantyúnak, sapkáknak, boaknak stb. nyári gondozását, molytűzkár, betöréses lopás elleni biztosítását** a legjutánvosabb áron elvállalom.

Ezen vállalkozás eddig Mayer Miklós szücs iparosnál Salacz-utca 1. sz. alatt volt eszközölhető, de tovább egészségének szervezete meg nem engedi, utódul engem bizott meg.

A nagyérdemû közönség további szives pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Beregszászy Lajos,

szücs mester, Hal-tér 13. sz.

— Ni, hogy esik a hó, a cipőm még átázik, ez nem állapot!
— türelmetlenkedett az asszony, mialatt puhafényű chevreaux
cipőcskéivel váltakozva dobolt a havas aszfalton. — Jöjjen fel hoz-
zám teára, mert meg trécselni akarok magával, ha már irtózik a
sétától.

— Ez már okos beszéd! — szólt Pali, melegen elpirulva,
mialatt átkerült az asszony jobb oldalára. — Siessünk, remélem, jó
teát tart, magam is fádom...

— Nyugodt lehet, Budapesten sehol sem adnak magának
különb teát. De mondja csak, nem veszi észre, hálátlan férfi, milyen
jól bánok magával? Eddig egészen másként kezeltem, és mit mond-
tam legutóbb?

— Nagyon csunya és helytelen dolgot...

— Ugyan?!

— Igenis. Hogy hagyjam békén, mert antipátikus vagyok
magának és hogy ne tegyek házában első látogatást... Ilyesmit.

— És most? Látja, most magam vezetem föl...

— Nagyságos asszonyom, éppen olyan igazságtalanul tud bün-
tetni, mint kitüntetni. Ezt szépen mondtam, ugyebár?

— Hát most mondja meg éppen ilyen szépen: miért nem akar
velem a jégpályán mutatkozni?

— Ugy is felelhetnék, hogy egyáltalában nem szoktam a jég-
pályára járni. Azonban, ha még négy kilót hizom, megkezdem a
korcsolya-sportot is. A dolog így áll: látja, szép asszony, amikor
néhány hét előtt megismerkedtünk, megszerettem és fölvettem magam-
ban, hogy irgalomra bírom a szívet. Már most, hogyha bennünket
együtt látnak, rögtön összeboronál a pletyka, mielőtt még szerelmem
ábrándja esetleg megvalósult volna; a pletyka, a mely a már meg-
valósult boldogságot is megöli, hát még az olyat, amelyért az ember
egyelőre csak remélve küzd? Egyáltalában nem értem azokat, akik
szeretni tudják egymást, amikor titkuk a piacon forog. Senki se
tudja, senki se sejtse a titkot, csak addig szép a szerelem. Ne
látja senki a boldog párt együtt, legfőkébb a cseléd!...

Az asszony fölkapogott:

— Tudja-e, miért kezdtem magáért érdeklődni? Valaki az
utóbbi napokban sokat beszélt nekem magáról...

— Kicsoda?

— Veronika. Képzeld!

— Miféle Veronika?

— Fehér Veronika, vagy fekete Veronika, mit tudom én, a
szobalányom.

— Vee-roo-nii-kaa? ... Istenemre, ez a név elő sem
fordul emlékezetem kalendáriumában. Honnét ismer?

Az asszony sokat tudó huncutsággal Palira nézett, de pajzán
tekintetében egészen lent valami féltékenységszerű lappangott.

— Ki volt az a valaki, aki magát valamikor „mackó”-nak
hívtá? Mackó... mackó...

Pali szeme fölragyogott.

— Igaz... a Veronika ott szolgált... persze... hát most
magánál van? Szerelmes voltam egy asszonyba, akinél ő szolgált.
Ifju, féltékeny és szamar voltam, a derék Veronika mindig vigasztalt,
hogy tévedek. Végre meguntam az örökös nyugtalanságot és búcsút
mondtam szerelmemnek. Veronikát pedig kiröpítették: ideálom házába
ugyanis minden új szeretővel új cseléd is jött. Hét éve már, képre-
lem miket pletykáztak most magának Veronika.

— Csupa nagyon kedves dolgot. Nem vagyok olyan, mint a többi
asszony, aki tagadja, hogy szereti a pletykát. Én bevallom, látja.
És most itthon vagyunk, majd nagyot néz a Veronika! — szólt az
asszony, miközben hosszan csengetett.

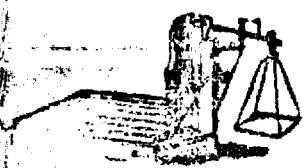
Az előszoba színes megajtaja egyszerre kioldósodott és a
következő pillanatban kinyílt az ajtó.

Ott állt Veronika. Egészen olyan, mint hajdanában. Fekete
szoknya, fekete blúz, fehér csipkés kötény, hajában a fehér, lepke-
szerű bobila, a csinos szobalány eszménye. Kezét összekulcsolja,
szeme villog, ajka fehérül, vigyorgó mosolyra nyílik, piros pozsgás

Gartner Márk

Építő és műlakatos, mérlegké-
szítő és javító műhelye

Arad, Szabadság-tér 11

Van szeren-
csém érte-
síteni úgy
a helybeli,
mint a vi-
déli keres-

kedőket, hogy mindennemű

mérlegeket,

ugyszintén

= súlyokat =

pontosan és jutányos árak mellett

készítek és javítok.

Szíves partfogást kér, kitűnő
tisztelettel

Gartner Márk,

1427 építő és műlakatos, mérlegkészítő.

SZŐLŐ OJTVÁNYOK

fajtiszta Rip. portalis alanyra
ojtva, sima ojtványok mustos
tehér és piros chassla, muskát

Csabagyöngye

utóbbi igen finom

csemege faj

érik július havába.

Megrendelhető

Palkó Lázár

szőlő és borgazdasága
Pankota.

Uj épületfa üzlet!

Van szerencsém a t. c. építő és építtető közönség szíves tudomá-
sára hozni, hogy a **Radnai-uti vámháznál új épületfa üz-
letet nyitottam**, hol mindennemű épület és asztalos anyagban nagy
raktárt tartok és azt a **legjutányosabb árban árusítom.**

Az anyagnak elszállítását a város területén bárhova
ingyen eszközöm.

Ajánlom továbbá saját mézskemencémben termelt **I. oszt. építő-
meszt** waggononkénti szállításra, valamint saját erdőmből termelt

tűzifát.

Léceci portland cementgyár egyedélarusítója
nagyban és kicsinyben.

Telefon 752. szám.

BRAUN ADOLF,
fakereskedő.

Fock Mária

fűzőkészítő Aradon,

Weitzer János-utca 6. sz.

oo A főposta mellett. oo

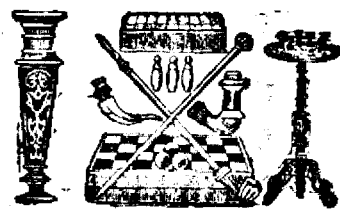
Javításokat és tisztításokat

pontosan és jutányosan eszközölök.

Fock Gábor

1495

műsztergályos

Arad, Weitzer János-u. 6.

Nagy raktár billiárd golyó, dákó, dominó, sakk, gugligolyó és bábuk, diaboló és

= csipkeverő asztalkákban. =

Esztergált asztaloskellékekből állandó raktár.

Mindennemű egészségi faragott és porcellán
pipák, valamint tajték- és esontszipkák.

Kávéházi felszerelési cikkek nagy raktára a
legolcsóbb árak mellett.

ordájáról mintha az öröm zsírja csurogna, kicsit nyihog, kicsit sopánkodik, majd felkiált:

— Jézus, a nagyságos ur! Isten hozta a nagyságos urat nálunk!

Sok minden volt ebben a felkiáltásban: meglepetettség, öröm, alázat, bizalmasság, kutyahűség, emlékeztetés a multira, biztatás a jövőre és mindenekezlő az a tudat, hogy ő ehhez a két emberhez, asszonyhoz meg férfihez hozzátartozik, mint valami titkuknak jóakaró részese. Megfordult maga körül, mint az örömeiben csaholó eb és többször is ismételte:

— Isten hozta nálunk, — lám, a nagyságos ur!

Pali le akarta vetni a bundáját, de Veronika ellenkezett.

— Bent, az ebédlőben tegye le, nagyságos ur, ez az előszoba is hideg. — Majd magyarázni kezdte mosolygó úrnőjének: — A nagyságos ur nagyon könnyen kap ám náthát, — majd vigyáztunk rá.

Bementek. Veronika csillogó szemmel és egyre ok nélkül röhögve segítette le kettőjükről a bundát.

— Készíts el mindent teához, — parancsolta úrnője.

— Mindjárt megyek le hideg tejszínért . . .

— Minek? — kérdezte az asszony.

— Mert a nagyságos ur hideg tejszín is, meg cognacot is tesz a teájába. Nem felejtettem ám el, ugy-e nagyságos ur? És angol süteményünk sincs, csak kuglerok. Sebaj, nagyságos ur, holnapra lesz már angol sütemény is. Istenem, alig változott meg a nagyságos ur, csak nagyon elhízott és egészen megkopaszodott.

— Tudja mit, Veronika, — szólt Pali — március huszadikán van a születésnapom, akkor mondja majd el nekem ismét ezeket a kedves dolgokat.

Veronika hideg tejszínért ment.

Az asszony pirulva nevetett fel Palira:

— Ejhaj, lássa, Veronika magát már háziurnak nézi nálam!

— Érdekes egy típus ez a Veronika, típusa a legboldogabb cselédleánynak! — magyarázta Pali. — Lássa, a legtöbb parasztleány, aki Budapestre jön és itt cselédnek szegődik be, olyan házakba kerül, ahol nem törődnek vele, csak a munkájával, egyébként pedig éljen a konyhában. Otthon volt anyja, apja, testvére, keresztapja, beleavatkozhatott környezetének dolgaiba, — most aztán egyszerre se lelke, se akarata, se szava. Más a sorsa bezzeg, ha szeretkező

asszonyhoz kerül. Valami pogány vonds a természetünkben, az a különös ragaszkodás a cselédhez, aki szerelmünket ismeri. Ajándékokkal halmozzuk el. Az úrnő szívesen látja a cseléd szemében a bámulatot az imádott férfiú iránt — beszél vele róla, faggatja. A férfiú jó a szolgálóhoz, aki asszonyát ápolja, jó kedvében tartja. A komorna pedig — ugyyszóván asszonyán át — szerelmes a ház urába. Azért a legboldogabb cseléd a szerelmes asszony cselédje, mert az részese valahogyan a lelki életnek is. Úrnője pedig, akit emberi gyengeségeiben lát és támogat, már csak önzésből is, a viszonyosság kedvéért is, emberszámba veszi a cselédet.

Az asszony közbevetett:

— Tisztelt filozófusa a főúri cselédügynek! Engedelmet, csak annyit akarok megjegyezni, hogy nem vagyok olyan „szerelmes” asszony, de azért cselédeimmel emberségesen bánok.

— Itt a hideg tejszín! — lépett be Veronika.

— És most igya a teáját, így, ne filozófáljon . . . — szólt az asszony.

Veronika meg ott állt s nézte, nézte. Meglátszott rajta, hogy szereti őket, amiért szeretik egymást. Meleg megértéssel kereste az asszony tekintetét, biztató hűséggel a férfit.

— Veronika, — feddette enyelgő hangon Pali a szobaleányt, — hát maga fecseg?

— Az Isten szerelméért, — én? — sopánkodott táguló szemmel Veronika.

Az asszony kacagott.

— Ugyan, van is abban valami, — bizalmaskodott most egyszerre más hangon Veronika, — hát talán nem tudja a nagyságos asszony, hogy a nagyságos urba fűlig szerelmesek az asszonyok. No, ugy-e? Tán nincs is igazam?

Az asszony kíváncsi ravaszsággal nézte, figyelte Palit.

— Hallja, Veronika, — szólalt meg Pali, ide s tova már hét éve annak, — hogy nem járok oda a házhoz . . . Maga is elkerült velem együtt . . . Most már megmondhatja, ugyis mindegy . . .

— Mit?

— Akkor tagadta, jól tette, mert hűséggel tartozott, de most már bevallhatja. Mondja: ugy-e, jól sejtettem? Ugy-e, ott csaltak engem?

Veronika összezsápta a kezét és sopánkodó, bizonykodó hangon esküdözött:

Funkelstein József

ARADON,

1400

Petőfi-utcza, Bing-ház.

Vásárol magyar veres lóheremagot és luczernát nagy és kis mennyiségben.

Ugyanott kapható ARANKAMENTES magyar here- és luczernamag, mely a budapesti m. kir. magvizsgáló állomás által felülvizsgáltatott s ólomzárral ellátott, valamint muharmag is

— Hová gondol a nagyságos ur! — Soha, soha!
 — Hát mondja meg az igazat, hiszen nem bánom, számár
 kölyök voltam, csak tudni szeretném.
 — Veronika éj felé emelte szemét és ünnepélyesen esküdött:
 — Az Istenben megboldogult édes anyám sírjára esküszöm,
 hogy soha, soha...
 Mikor Veronika kiment, az asszony megragadta a férfi kezét
 és valami fájdalmas féltékenységgel kérdezte:
 — Hát még mindig szerelmes abba az asszonyba?
 — Ugyan hová gondol?! — kiáltott fel becsületes humorral
 Pali. — Életem legnagyobb jótevőjeként tiszteltem utódomat, akit
 akkor féltékeny kinyajaimban a pokolba kívántam.
 — Manem azért derék leány a Veronika, aki volt urnőjéhez
 még évek múltán is há. Mert nekem, kedves Pali, elmondta, hogy
 magát abban a házban úgy csalták... de úgy, hogy no! Elmond-
 tam, mert látom, hogy maga humorral nézi ezt az elmúlt viszonyt.
 — Gazság! — kiáltott fel dühösen Pali.
 — Hát bántja a dolog mégis? Látta, boszankodik igazán?
 — Nem éppen igazán, — nevetett Pali, — inkább illendőség-
 ból. — Majd álmélkodva tette hozzá: — És ez a Veronika éppen
 most, hogy esküdött.
 — Derék leány, — jegyezte meg egyszerűen az asszony. Majd
 esengetett.
 — Vidd el a findzsákat, — szólt a belépő Veronikának.
 Pali odaállt a szobalány elé és merően a szemé közé nézve,
 kérdezte:
 — Hát igazán sohasem csaltak meg engem abban a házban?
 Veronika szinte könnyeláradt szemmel ismételte:
 — Az Istenben megboldogult édesanyám sírjára esküszöm,
 hogy soha...
 Pali hűledezve esővált a fejét:
 — Nem volt maga, lelkem, Veronika?
 — Soha, kérem, teljes világi életemben szobalány voltam. —
 Aztán urnőjéhez fordult: — A szakácsnő kérdezteti, hogy mit paran-
 csolnak Nagyságáék vacsorára? A Nagyságos ur szereti a pecsenyét
 zöld salátával.
 — Mit szól ehhez Pali? Hogy itt tartandék magát! — mosoly-
 gott az asszony. — Hallgass, hisz meg sem hintam a nagyságos
 urat vacsorára.
 — Hát dolga van a nagyságos urnak, — sajnálkozott becsü-
 letes álmélkodással Veronika, — hogy el kell mennie?
 — Különben, ha nincs okosabb terve, vacsorázzék velem.
 — Ézer örömmel!

— De pont fel tizkor, szó nélkül elmegy. Semmi kérés. Semmi
 erőszakoskodás. Szavára?
 — És vacsora után, pont féltizkor, egy mondat közepén fel-
 ugrott Pali.
 — Kezét csókolom. Megyek. Fél tíz.
 — Helyes, ez szép. Várjon, csöngetek. Hadd segítse fel a bun-
 dáját Veronika.
 — Senki se jön. Ujból csöngetnek. Végre kimegy az asszony
 ijedten:
 — Mi van velük odakünn?
 Fülíg pirulva, fülíg mosolyogva tért vissza.
 — Képzelse csak, Veronika a szakácsnét lefektette, ő maga
 pedig elment, — minő iskolát végzett a szerelmes asszonyok hamor-
 nája. Hallatlan diszkrét. De rosszul számított. Isten önnel, — mikor
 látom?
 Pali lassan, lomhán belebújt a bundájába.
 — Figyelmeztetem, édes asszony, hogy mestere vagyok a sze-
 rénységnek. Egy hónap múlva, ha előbb nem hion.
 — Hát olyan sokáig ne maradjon ki, — kérlette melegen az
 asszony. — Talán előbb is jöhetne?
 — Mikor engedi meg?
 — Az asszony egy ideig hallgatott, aztán kissé elpirulva szólt:
 — Jöjjön ebédre, például holnap.
 A sötét előszobában aztán összecsókolóztak. Először. Forrón.
 Épedően. De Pali megértette, hogy mégis mennie kell.
 Mikor aztán az utcára ért, valami katonai árnyék mellől egy-
 szerre mellette termett Veronika.
 — Jé, hát már elmegy a nagyságos ur?
 — Igen.
 — Hát olyan fontos dolga van? — Nagyságos ur, hol lakik, —
 hát ha reggelit küld holnap a nagyságos asszony?
 — Veronika, fogja, itt van 10 forint. Mondja meg nekem, jár
 ide valaki a házhoz?
 — Ugy, ahogy a nagyságos ur gondolja... hová gondol?
 — Az igazat akarom tudni.
 — És ugyanazzal a pózzal, mint az imént odafent, reszkető hangon
 és könnyezve esküdni kezdett:
 — Az Istenben boldogult édes anyám sírjára esküszöm...
 Paliból kitört a humor:
 — No, Veronika, ha maga esküszik, akkor egészen nyugodt
 vagyok.
 — Hát lehet is a nagyságos ur!

A hölgyközönség szives figyelmébe!
 ajánlom a most megérkezett tavaszi
Párisi, Bécsi, Prágai
női kalap modelleket.

Kiváló tisztelettel
Salzer Nelly
 Szabadság-tér 10., földszint. 1304

A n. é. közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Andrassy-
 tér 8. sz. a. 1910. április hó 1-én egy dusau berendezett

arany-, ékszer- és órás-üzletet
nyitok.

Midőn ezt a n. é. közönséggel tudatom, megjegyezni bá-
 torkodom, hogy az összes külföldi városokat brutazván, ki-
 tűnő szakképzettséget a legdivatosabb tárgyakra vonatkozó-
 lag magamnak ez uton megszereztem, úgy, hogy azoknak
 finom kivitele és olcsóságára nézve velem senki sem verse-
 nyezhet. 1509

Üzletemben a mai korszaknak megfelelő legjobb és leg-
 szebb inga-órák, arany és ezüst férfi és női zsebérák, ébresz-
 tők 5 évi jótállás mellett, továbbá a legdivatosabb gyűrűk,
 fülbevalók, melltűk úgy aranyban, mint ezüstben a legolcsób-
 ban kaphatók.

Becserélések és javítások is olcsón és lelkiismeretesen
 eszközöltetnek.

Tört aranyat veszek és kicserélek.

Magamat a n. é. közönség szives jóindulatába és párt-
 fogásába ajánlva, biztosítom, hogy mindig főtőrekvésem lesz,
 igen t. vevőimet a leggondosabban kiszolgálni, hogy teljes
 bizalmukat kiérdemelhessem.

Kiváló tisztelettel

Brandes D.

óra- és ékszer-üzlete

Arad, Andrassy-tér 8. sz.

Katolikus templommal szemben.

Ki a ludas?

Írta: Tóth Dezső.

Az asszony, a lenvirágszemű biróné asszony — kidugta a fejét a muskátlik között az ablakon s dallamos hangon kérlelni kezdte az urát, aki az utcán az egyik akácának támaszkodva bámult nagy merőn a levegő égbe.

— Gazdám, édes gazdám ne tartson haragot.

Már mint ő? Van is eszében! Minek haragudnék? Kire haragudnék? Hanem ami sok, az sok! Nem akar ő mindig az asszony szoknyája körül sertepertélni, megunt az az örökös nyalakodást is. Igaz ugyan, hogy ebben sokáig nem volt a biróné asszonynak része, mert betegesen feküdt jó hosszú ideig. Már-már halatták is. Akkor történt, hogy kisegítőként a házhoz került Sebestyén Eszter. A muskátlik közül, mintha valami elfejtett zokogás hallatszott volna s az asszony szemeiből lepergő könnyecskéket mohón itták be a tikkadt levelek. A csókonyós gazda felrezzent s fél szemmel odasandított.

— No?

— Nem jön be? Igazán nem jön be?

Még egy ideig kérteti magát, aztán beadja a derekát. Kemény léptekkel megy; — minden mozdulatán meglátszik, hogy nem igen régen került ki a katona sorból, mert még mindig van belőle valami a néhai Windischgrätz-huszárból.

— Miért kérette annyira magát?

— Csak kötődtem, lelkem.

— Kend mindig kötődik; kend már nem szeret engem. Van talán valakije kívülem? Kívülem, aki nálamnál szebb, igazabb, hűségesebb?

Öt van la, ha az asszony még néhányat szól, menten eltörik a mécsese. Ezt meg kell akadályozni, — mert könnyebb munka megfordítani a patak folyását, mint egy szerelmes szép asszonyt, akinél megered a jószág forrása, megvigasztalni.

A gazda átöleli azt a kíváncsatos teremtet s magához szorítja édes öleléssel.

— Te mindig olyas valamit forgatsz a fejedben, lelkem. Hát találnék én a föld színén olyant, akivel összemérhetnék? Te se olyant, mint én? Ugy-e?

— Soha, sohase, édes gazdám, mert nem is keresek.

Könn az árnyék már hosszúra nyulik. A levegő hűlni kezd s az akácvirágok fázva zsugorodnak össze. A gáderban nagy hangon beszél valaki.

— Itthon van, ha mondom. Meg ne retálgatok. Pest; egy szót se! Nem hagyom a hivatalos tekintélyt. Nem én! Igenis! Biróné asszony lilomkarjai lefonódnak az ura vállairól.

— Ez a Rázós hangja, — mondja a gazda.

— Ugyan mi szösz akart? Egy kis torokköszörülés hallatszik kívülről: aztán megindul az egy nagy pár eszima és átállépked a küszöbön.

— Szerencsés jó estét, bíró uram!

— Mind közönségesen!

Rázós Márton, kinek csőszkenyérén hizott meg az apja, az öregapja s most azon hiszik maga is — hirtelen visszafordul az ajtó felé s kiszól:

— Tyhű, a masináját! Rólatok meg majdnem elfeledkeztem. Gyertek be! Elöl jön a kipirult arcú haragos legény; utána a félénk tekintetű, halvány kis leány; Rázós Jóska, meg — Sebestyén Eszter.

Amint belépnek, a bíró erősen megszorítja a biróné kezét és az ajkait harapdálja. Mi lesz itt? Rázós Márton egyszeribe csak kibillen a pikótre és hadar:

— A vetésben jártak, megtiszteltem. Össze-efatolták egészen. Pedig ki volt dobolva, hogy a vetésben járni tilos cselekmény. Igenis és mégis megtették.

— Kik?

Rázós Márton a mutatójával a leány, meg a legény felé bök:

— Kik? — Hát ők!

Rázós Jóska előre lép s vassvilla szemeivel csaknem átszúrja a vádlót:

— Tagadom!

— Ica-rica, kukerica, még tagadni is, ni! Hiszen van nekem medicinám a tagadás ellen. Igenis!

A tarisznyából egy lilomokkal kivarrt se-lyemkendőt vesz elő s a bíró elé tartja.

— Ihol a bizonyosság!

Sebestyén Eszter a kendő után nyúl.

— A kendő az enyém.

Biróné asszony egy hirtelen mozdulattal kikapja a kendőt az ura kezéből:

— Nem igaz, mert az enyém!

A bíró hol az egyikre, hol a másikra néz és keményen kérdi az asszonytól:

— Mikor jártál te a vetésben Rázós Jóska-val?

Az asszony mentegetőzik:

— Én? Sosem! De a kendő az enyém!

A nevére is bele van merkelve ez a leány a kendőt tőlem lophatta, mikor a házunknál volt. Tudod, kézzre jött neki!

Sebestyén Eszter közbeikt:

— Nem igaz, nem igaz! A kendőt én nem loptam: a kendőt én...

— A kendőt én — bíró uramtól kaptam...

Az asszony arca kivetkőzik minden szépségéből; vonásai dultak lesznek, hangja rikácsoló.

— Hát így vagyunk? Hát értitek egymást?

A bonyodalom majdnem teljes.

Rázós Márton, a bajt szerző vén esont, már fogja a kilincset; a bíró erős léptekkel jár föl s alá a szobában; az asszony a muskátlik felé fordul és ott pityereg. Ezenközben még egy lépéssel előbbre jön Rázós Jóska és csöndesen, de mégis úgy, hogy aki a szobában van, meghallhatja, azt mondja a birónénak:

— No, hiszen! Mire való az a nagy patália ezért a kendőért, akit hogy — én hoztam a biróné asszonynak a celli vásárról?

Ez a helyzet. Tessék ebből a kibontakozást megcsinálni.

Angol női divatterem.

NYEMECZ GYULA

A nagyra-beesült uri hölgyközönségnek figyelmét felhívom

●●●● MODERN ●●●●
SZABÁSZATOMRA

hol legjobb munkaerőim által azon helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek megfelelő angol costümöket csakis nálam szerezhetik be. :: :: ::

Erzsébet királyné-körut 20. szám.

(Gróf Königszeg-palota.)

1398

Angol női divatterem.

A legelőkelőbb hölgyek kedvence szépitőszere

a Földes-féle

MARGIT-CREME

mert zsirtalan, ártalmatlan és rögtön szépít.

Hogy a **MARGIT-CREME** páratlan hatású szer, azt nemcsak az elismerő levelek ezrei bizonyítják, hanem azon körülmény is, hogy a milliókra menő arcszépítő szerek tömkelegében is vezérszerepet visz és minden konkurens készítmény dacára napról-napra jobban terjed.

Franciaország a kosmetikus készítmények klasszikus hazája, ezer számra készülnek ott a legkiválóbb kosmetikumok; mégis a francia hölgyek ezrei használják a **MARGIT-CREMET**, mert a francia nők finomult iziésének a **MARGIT-CREME** felel meg legjobban.

A **MARGIT-CREME**, miként azt számtalan vegyakisérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, minden tekintetben ártalmatlan készítmény, amely az arc szépségét, teltségét és üdeségét a legkésőbbi öreg korig megtartja, úgy, hogy kizárt dolog az, hogy egy hölgy, ki a **MARGIT-CREMET** használja, megráncosodjon, vagy arca szépségét csak a legkisebb mérvben is elveszítse. A **MARGIT-CREMET** használó hölgyek fölött nyom nélkül repül el az idő,

1430

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszer-tárában és illatszerüzletében, 1 koronás adagokban,
 ——— 6 darabot bérmentve küld. ———

— Néhány évvel ezelőtt a nagygyakorlatok után Abbáziában mulattam egy lengyel grófnéval, akit valami orosz szoktatott meg tőlem.

Néhány napi „szerelmi fegyverszünet” után, kerti ünnepélyen megismerkedtem egy asszonnyal.

Hogy milyen volt? Alig tízenyolc esztendő, spanyolosan fekete, bájos asszony. A férj? A férj egyike azoknak az erősen negyven felé hajló, ideges professzor alakoknak, akik a maguk tudományos enerváltságukban szinte aszkétává sorvadtak s a jó ég tudná megmondani, hogy mi az ördögnek nőszülnek meg az ilyen emberek. De elvégre is ez az ő dolguk. A mi fajtánkbeli embernek úgy sem való a feleség. Nos hát megismerkedtem ezzel az asszonnyal s a lehető legrövidebb idő alatt „fellovagoltam neki.” Már a „start”-nál láttam, hogy feltétlenül elsőnek jövek be, csak az volt a hiba, hogy a bájos fiatal asszonyka, leánycipővel együtt nem vetette le a maga saját külön ábrándvilágát is. De azért pompásan ment a dolog így is.

Naponként órákat sétáltunk egyedül a környék legelhetőbb részein, kifogyhatatlanok voltunk a természeti szépségek magasztalásában (én persze csak „hivatalból”) s gyakran láttam, hogy a fiatal asszonyka szinte mindent elfeledett maga körül s csak engem lát. Olyan elragadó bájos odaadással hajtott a vállamra, hogy nem állhattam ellent, — megcsókoltam. Túrte a csókomat. Tudtam, hogy megadta magát végzetének s nyugodtan vártam az alkalmat.

Végre beharangoztak „finish”-re.

...Ott ültünk zavartalan, bizalmas közellétben a fiatal asszonyka villájának szalonjában s én csendes, álmotag „Ámor-moll”-ban néhány ostoba édességet sugtam a fülébe, melyek mint a bársony, simogatták végig az asszonyka lelkét, mely mindjobban hozzám kapcsolódott.

Fluk! Mondhatom nektek, hogy annyira biztos voltam a győzelemben, hogy szinte megundorodtam józan taktikámtól.

...Végre egy mélységes, ernyedti, vágyteli sóhaj tört ki az asszonyka kebléből s éjsötét fűrtü feje lehanyatlott a vállamra...

...Mint ilyenkor szoktam, lassan letérdeltem az asszonyka elé... el-elesukló karokkal átöleltem a térdeit, majd felugrottam s nehogy ideje legyen megkérdezni, hogy szeretem-e, hirtelen magamhoz szorítottam s szenvedélyesen sugtam a fülébe:

— Az enyém vagy!...

...Az asszonyka egy pillanatig szinte eszelősen tekintett rám, aztán oly erővel taszított el magától, hogy ha meg nem kapaszkodom egy közeli konszolban, bizonyára rettenetes prózai módon elvágódtam volna szerelmi filozófiámmal együtt...

...Az ígézet elmúlt s elvesztettem a versenyt. Mondhatnám, hogy közvetlen a jury páholy előtt törtem le...

A főhadnagy elhallgatott s rágyújtott egy cigarettára.

Nos, hol van itt a hiba? kérdezte érdeklődve Stojkovits kamarás.

— Hogy hol? — kacagott a főhadnagy. — Az a fiatal asszonyka akkor csalta volna meg először az urát s ez speciális alkalom, melyre nem lehet a sablont alkalmazni. Önagsága öntudatlanul akart elbukni, én pedig azzal, hogy bejelentettem neki elhódított voltát, elég ostobán figyelmeztettem a reá várakozó veszélyre.

— Hja barátom, — mondta végül a főhadnagy — ha az ember asszonyt buktat, ne gyújtson világosságot, vagy legalább is takarja le gondosan az erény tükrét!...

KÉT TALÁLKOZÁS.

Irta: Visontai Olga.

Fényben uszik a vigadó nagyterme. Táncolnak a párok. A kipirult arcok, boldogan mosolygó szemek, a világos ruhás leánysereg, közben a férfiak fekete frakkja igen bájos képet alkot. Táncolnak a párok gondtalanul, vidáman, nem törődve a jövővel, élvezve a jelen boldog pillanatait.

Az egyik szögletbe félrehúzódva, összehajtott karokkal, komoran nézi a táncolókat egy magas, karsu barna férfi. Tekintete egy táncoló párt követ, nézi őket meredt tekintettel, fáradhatatlanul. Figyelemmel kíséri minden lépésüket, minden mozdulatukat. A szőke rózsaszínruhás leányt, menyasszonyát és a vele táncoló délece és nagyon szép férfit nézi. A leány karja a férfi vállán nyugszik, míg a férfi szorosan átöleli derekát. Oly közel vannak egymáshoz, hogy érzik egymás lehelletét, mely forró, perzselő és mindkettőnek mámoros csillogású a szeme, mikor tekintetük találkozik. A leány kacéran mosolyog és néha hangosan felnevet. Ezt látva a sarokban álló férfi, úgy

érzi, hogy forró a feje, a keze s a szive is megszakad, ha ezt tovább nézi.

Most ébredt csak Barna Tibor öntudatára annak, hogy ő itt milyet szerepet játszik, becsületes lelke visszariadt a csunya képtől, amit e percben lelki szeme elé varázsolt.

A leányt, Ellát, már gyermekkorra óta ismerte és lassan-lassan fejlődött ki az érzelme Ella iránt, mely enészttette szívét és agyát. Szeretett reménytelenül. Barna Tibor szegény fiú volt és Ella sem volt gazdagnak mondható és nem is ez volt az ok, ami őket elválasztotta, mert hiszen a férfi küzdött, dolgozott fáradhatatlanul, ha csalódott, maga elé varázsolta a leány képét és ismét küzdött tovább, míg végre célt ért és megalapította jövőjét. Az otthona is megvolt, csak még Ella kedves alakja hiányzott a páratlan izléssel berendezett szobákból. Elment érte, de már későn, Ella másnak, a menyasszonnyá lett akit szeretett, aki szerette.

Barna Tibor csüggedten tért haza és vigasztalhatatlan volt. Járt-kelt a szobákban, melyek sivárnak tündek fel előtte és nem törődött már a jövővel, a mult fáradtsággal szerzett gyümölcseit hagyta kárba veszni. Egyszer csak egy barátjától meghallotta, hogy Ella már nem menyasszony. A vőlegénye otthagyta és mást vesz el, valami gazdag leányt, kinek hozományából vissza fogja majd váltani a birtokait, melyeket adósságokban foglaltak le.

Amint ezt a hírt meghallotta, irt a leánynak, felajánlotta neki szívét és kezét. A leány elfogadta és hamarosan megtartották az eljegyzést.

Az eljegyzés óta már három hónap telt el. És a leány most, mikor neki lekötötte magát, találkozik azzal a férfival, aki rutul cserben hagyta, akinek már van felesége, megbocsát a férfinak, elfeled mindent, táncol vele, szemébe mosolyog, mintha semmi sem történt volna közöttük, mintha nem állna közöttük Barna Tibor, a leány vőlegénye és Meggyessy Géznak a felesége. Nem, minderről megfeledkeznek, mert szeretik egymást.

Barna Tibor szive tombol arra a gondolatra, hogy majd később, ha ezt a leányt feleségül veszi, majd akkor sem veszik őt semmibe, nem veszik tudomásul létezését. Nem, ő ebbe nem egyezik bele soha. Szakitani fog a leánynyal s azután jőjjön, aminek jönni kell. Meglehet, hogy bele fog halni, de ő azt nem bánja.

Ezt elgondolva, szilárd léptekkel, büszkén, felemelt fejjel, azzal az elhatározással ment ki a teremből, hogy a leánynak a szemébe mondja, hogy mit tett és a férfit kihívja párbajra. De hogyan, mi módon, hiszen nem tett semmit. Sebaj. Inzulálni fogja és egyiküknek ott kell maradnia.

Mikor felemelt fővel végighaladt a termen, már nem találta ott őket. Nyugtalanul nézett erre szét. Nincsenek sehol. Bemegy a kis öltözőbe. Ott állanak egymással szemközt, kéz-kézben, a leány feje kissé előre hajlítva és ijedten rebbennek szét, amint a halkan kinyitott ajtóban dult arccal Barna megjelenik.

Erre aztán heves jelenet tört ki közöttük. Barna visszahadta a leánynak a gyűrűt, a férfit megsértette és midőn büszkén, kiegyenesedve, fenyegetően állott a leány előtt, az szinte megsemmisültnek érezte magát és a férfit ebben a kínos percekben kezdte megszeretni. De már késő. Összehasonlítást tett a két férfi között, átkozta önmagát, amiért oly vak volt eddig. Boldogtalan és kétségbeesett volt. Vége, mindennek vége. Ez a férfi megbocsátani nem tud.

Másnap korán reggel Barna megverekedett Meggyessyvel, akinek a lábába lőtt és azután elutazott. Otthon meghagyta, hogy semmiféle levelet ne küldjenek utána.

Elmúlt két év. Elég hosszú idő, hogy a fájó sebeket begyógyítsa, hogy valakinek az életkedvét ismét visszaadja, remélni és küzdeni ismét megtanítsa.

Barna Tibor hazajött, de nem egyedül. Bájos kis feleségével, aki a komoly férfit is pajkos játszótársává alakította. Együtt nevetgeltek egész nap boldogan, most éltek mézesheteket és vidámság aranyozta be a komoly, csengő kacagáshoz nem szokott ünnepies termeket.

És a férfi újra felvette a küzdelmet az élettel, vagyona nagy része elfogyott és a töredékével ismét hozzáfogott, hogy azt növesse, gyarapítsa. Segítőtársa volt mindenben a kedves, vidám kis asszonyka, aki tudott komoly és számító is lenni, mikor arra került a sor.

Társaságba eleinte nem jártak, de később lassanként elvitte Barna igénytelen nejét társaságokba, bálba, majd otthon is összejöveteleket tartott és kollégáival együtt kedélyesen beszélgetve töltötték el az időt.

Elvitte a Vigadóban rendezett jogászbálba. Itt látta viszont Ellát. Kissé kényelmetlenül érezte magát, hogy viszontlátja, de nem maga miatt, hanem ő miatt, más érzelmeket azonban nem érzett, mikor a táncteremben meglátta. Ugyanott, ahol ezelőtt két évvel a boldogsága foszlott szét, semmisült, ahol pár óra alatt. Azt hitte akkor, de nem így érezte most. Hálával tartozott a leánynak, boldogságát neki köszönhette.

Szembe kerültek egymással. Ella egy elhízott félszeg embernek a karján, míg Barna élénken csavargó feleségével haladt a termen. Ella tekintete szemrehányó volt, de Barna büszke szeme visszautasította ezt. A szemrehányás nem engem illet, ezt fejezte ki tekintete. Majd feleségére nézett boldogan, mosolyogva és Ella ezt látva, idegesen szorította meg férje karját, aki csodálkozva nézett rá.

— Kissé rosszul érzem magam, — magyarázta Ella férje kérdő tekintetére. — Maradjon csak itt, majd mindjárt jövök — szölt és kisietett, mert látta, hogy Barna kifelé tart a teremből.

Az öltözőben találkoztak. Ella rögtön ott termett, mikor látta, hogy Tibor egy kis köpennyel a karján oda belépett.

— Miért kerül engem? — kérdezte lángoló arccal Ella.

— Azért, mert azt hittem, hogy ezzel megkimélem magát.

— Igaz, — szölt Ella, — maga jó, becsületes, igaz férfi és nem bosszuálló és még engem is kimél, aki pedig boldogságát romboltam szét.

— Téved, — felelte Barna hidegen, — ön nemhogy szétrombolta volna, hanem ellenkezőleg: megalapította boldogságomat és csakis hála lehet az, amit önnel szemben érzek, de semmi esetre sem a boszu érzete.

Meghajolt és távozni akart, kimélni az asszonyt, kire mézve lealacsonyító volt a multa való visszaemlékezés és az a tudat, hogy Barnának köszönheti, hogy most becsületes asszony. De Ella nem tágitott. El volt mindenre készülve, már rég kiszínezte ezt a találkozást és megbékült azzal a gondolat-tal, hogy a férfi szemébe fogja mondani az igazat. Nem bánta, nem törődött vele. Szerette ezt a férfit és meg akarta ismét látni. Kacéran nézett a szeme közé.

— Tudja, hogy én sokat busultam maga után és levelet is írtam még akkor este, mikor innen hazamentem? Megszerettem magát akkor és bocsánatot kértem a levelemben. Nem válaszolt.

— A levele nem jutott a kezembe, mert elutaztam és megtiltottam, hogy bármiféle levelet utánam küldjenek és így megváltozott érzelme sem jutott tudomásomra. És ha azt a levelet meg is kapom és meg is tudom, hogy szeret, akkor is csak az lett volna a válaszom, hogy nem vagyok az a férfi, aki viseli a szégyent nejeért, akit hízélgéssel le lehet venni a lábáról, mert meg kell tudnia, én azok után, amit itt láttam, semmit nem hittem volna önnek, legyen az akár írásban, akár szóval mondva; de igenis ott tudom hagyni azt a nőt, akit szeretek és kiirtani iránta érzett szerelmemet, ha a nő arra érdemtelenné tette magát. Remélem, ezek után most már nem akar még társaságában látni?

Az asszony égő arccal intett és a férfi ment. Azután ott egyedül elgondolkodott az ő balsorsa felett, a mult és jövő felett. A multban találkozott egy férfival, aki szerette őt és akit szeretett. Ez a férfi, akit tökéletesnek hitt, elhagyta őt hitvány pénzért. Aztán jött egy másik férfi, akit már azelőtt is ismert, mielőtt annak menyasszonya lett és mikor a vőlegénye cserben hagyta, elfoglalta annak a helyét és gyöngédségével vette körül. De ő nem törődött vele és nem is igyekezett megszeretni a férfit, aki imádta, hanem mikor a másikkal találkozott, megfélemezte mindenről. Hűségről, háláról, becsületről és ekkor ott hagyta őt az a férfi is, mindenki elhagyta és most már látta, hogy a vesztes ő maradt s kénytelen lesz egy olyan férjnek az oldalán végigélni az életét, akit nem szeret, akit gyűlöl.

Nem volna jobb inkább meghalni?

Ella dult vonásokkal ment be a terembe, a férjét kereste és kérte, vinné őt haza, mert nagyon rosszul van. A férje erre gyöngéden becézni kezdte, megfogta a kezét, a fejét. Az asszonynak oly rosszul esett ez a gyöngédség, összeborzongott, érezve gyűlölte férjének az érintését homlokán.

Hazaértek. Ella bement a szobájába és elővett egy kis revolvert. El volt ő már készülve erre régen. Már rég elkészítette útját a másvilágra.

— Menjünk, — suttogta és mellének szegezte a fegyvert. Egy dördülés és egy zuhanás. Aztán vége mindennek, vége a szenvedésnek.

Mikor a dördülésre berontottak a szobába, feltörve az elzárt ajtót, ott feküdt Ella a szőnyegen világos, kivágott bái ruhájában, melléből folyt a piros vér...

AZ ORVOS MÜHELYÉBŐL.

Írta: Kallós József, orvosi vegyész.

Ebben a cikkben bepillantást engedek az orvos műhelyébe, az orvosi laboratóriummal kapcsolatosan. Az orvosi laboratórium születése, a kifejlődött vegyész tudománynak biztos alapra jutásával esik egybe. És azt látjuk, minél tágabb köre lesz az orvosi laboratóriumnak, annál fényesebb eredményeket ér el az orvosi tudomány a gyógyítás művészetében; a betegségek helyes felismerésében.

Évezredek óta érezték az orvosok, hogy a betegségek biztos felismerése mindaddig nem lesz tökéletes, míg az emberiség változékony érzékszerveire, a hallgatódzásra, látásra, tapintásra, szaglásra, stb.-re van bízva. Tudjuk, hogy minden embernek különböző fokban vannak kifejlődve az érzékszervei, már most egyik orvos kevésbé hall jól, miáltal nem fogja észrevenni a tüdőben levő, talán kezdődő betegséget, a másinak nem oly finomak a tapogató szervei, a harmadiknak a szagló szervei

fogyatékosak stb. Mindebből látható, hogy alig van foglalkozás, mely annyira megkívánja az érzéki szervek tökéletességét, mint éppen az orvosi gyakorlat. Az érzékszervek fogyatékoságának tudható be az is, hogy egy és ugyanazon betegre, ahány orvoshoz megy, annyi féle betegséget állítanak fel.

Ez oknál fogva iparkodott az orvosi tudomány olyan módszerekhez jutni, melyek a csalékony emberi érzékléstől izolálva, helyes világításban tüntetik fel a meglevő betegségeket. Ezt a célját akkor érte el, midőn a vegyészt segítségül hívhatta.

Az orvos a vegyésszel karöltve fogott a buvázkodáshoz, vizsgálva a beteg és egészséges ember sokféle váladékát, amidőn kettőt összehasonlított és ekkor látszott, hogy minő különbségek vannak az egészséges és beteg ember váladékai között. A cukorbetegnél a cukrot, a vese betegnél a fehérjét stb. betegségeknél mást talált, melyek csalhatatlan jelei voltak az illető betegségeknek. Az orvos a vegyésszel kölcsönösen megvizsgálta az ember gyomrát mikor az egészséges és megvizsgálta mikor nem akarta munkáját rendesen végezni, hanem kellemetlenkedett. Fáradtságának gyümölcse volt, hogy a gyomorbetegségeket legbiztosabban az orvosi laboratóriumban lehet diagnosztizálni. Nem hagyta vizsgálatlanul a tüdő váladékát sem, miért is, ha megakarunk győződni, hogy a tüdőnk megvan-e támadva, az orvosi laboratóriumban fogunk a végtelen kicsiny bacillusok után kutatni, melyet ha találunk, helyes irányban tudja az orvos a betegnek a betartandó életmódot előírni, hogy bajától minél hamarabb megszabaduljon. Hasonlóképpen lehet ma már minden szerv betegségeit megállapítani, hogy ha akár csak lappangva is jelen van még; egyedül az orvosi laboratóriumtól várhatunk biztos feleletet. Régi mondás, hogy az ember csak akkor lehet egészséges, ha a vére tiszta, hát az orvosi tudománynak a legujabb és mondhatni a legszenzációsabb sikere, amit valaha elért, hogy megadatott a mód, mellyel a vérben székelő és esetleg hosszú évekig csendben pusztító betegséget, ha még meg van, biztosan ki tudja mutatni. Tehát saját egészségünknek fogunk ártani, ha nem vizsgáljuk meg vérünket, különösen, ha egyszer már volt vérhajunk és azt hisszük, hogy megszabadultunk tőle. Eddig nem volt reá mód, mellyel biztosan meg lehetett volna állapítani, hogy a vérhajból teljesen kigyógyult-e valaki.

A gondos szülő, aki gyermekének az egészségét a szíven viseli, fontos kötelességének kell, hogy tartsa csecsemője dajkájának a vérének megvizsgáltatni, hogy vajon tiszta-e, mért dacára, hogy külsőleg nem látszik rajta semmi, sőt talán az egészségtől duzzadónak néz ki és dacára, hogy a házi orvosa sem talál rajta semmit, mégis fertőzve lehet a vére, amiáltal a csecsemőt, akit ő táplál, az ő ragályos betegségével megfogja fertőzni.

Ezenkívül még sok olyan betegség van, melyről biztos képet csakis az orvosi laboratóriumban nyerünk. Hány emberrel történt már meg, hogy egész más okból került az orvosi laboratóriumba és kiderült például, hogy cukorbeteg. Ezek a legszerencsésebb egyének, mert hogy az ő cukorbetegségük előbbutóbb jelentkezett volna súlyos alakjával, az csak természetes. Így pedig korán felismerték a bajt és ilyen fokban szépen gyógyítható lett. Sok cukorbeteg lehet, aki fájó szívvél ad helyet emez állításomnak, akiknél e betegséget súlyos alakjával ismerték föl. Sok ember azért nem meri magát megvizsgáltatni, mert fél, hogy reá sütnék valami bajt. Ez pedig nagyon helytelen felfogás, mert ha valakiben betegség fejlődik, csak azért, hogy az illető nem akar tudomást venni róla, nem fog visszafejlődni és elmúlni, hanem csak súlyosodik és amidőn már klinikailag is konstatálható a baj, akarva nem akarva tudomásul kell, hogy vétessék. Természetesen akkor már többnyire előre haladt, súlyosabb betegséggel állunk szemközt; pedig egy kezdődő baj sokkal könnyebb kigyógyítani, mint az előre haladottat. Ha pedig a laboratóriumi vizsgálat nem talál semmi bajt, a jól eső tudat, hogy egészségesek vagyunk, megéri a csekély áldozatot.

A legnagyobb tudósok egyre hangoztatják, hogy az orvosi tudomány akkor fog hivatása magaslatára jutni, ha majd az összes betegségeket a laboratóriumban lesz módunk kimutatni. Az imént elmondottakból ez nyíltan kiviláglik. Hála az égnek, az utolsó évtizedben óriási mennyiségű vívmány került ki az orvosi laboratóriumokból oly annyira, hogy a vidéki orvos is érzi a hiányát, melyet sokszor a nagy távolság miatt, tekintve, hogy a vidéken még speciális orvosi laboratórium nincs, nem vehet igénybe. Kíváncsok volna, hogy legalább minden nagyobb vidéki városban állítatnék fel orvosi laboratórium; itt semmi

mással nem foglalkoznának, tekintve, hogy olyan terjedelmes a tudományi ág, hogy egy egész embert igényel. A kezdet nehézségei addig tartanak, míg a közönség tisztában lesz, hogy reá nézve minő fontos intézmény a laboratórium, akkor azután szívesen fogja a saját egészsége érdekében is az orvosa munkáját megkönnyíteni, ha laboratóriumban megvizsgáltatja magát, ahol a bajáról az orvosát értesítik, aki azután helyesen tudja előírni a betartandó gyógykezelést.

Óriási előnye az orvosi laboratóriumi vizsgálatnak, hogy az egyes betegségeket már akkor, midőn sem a beteg, sem az orvos nem tudja, hogy van, a laboratórium ki tudja mutatni, tehát ugyyszólván csirájában felismeri és elfojtja a betegségeket.

Hadd jöjjön el végre
Egy szebb élet kora!
Altass el lágy szellő
Édes Mámora!

Szívom ajkairól
Azt a drága mézet,
Óh maradj velem még!
Ne tűnj el igézet!
Lázás, édes álom
Hadd váljék valóra!
Óh maradj itt vélem
Boldog virradóra!

PITYPANG.

VIRRADÓRA.

Meghalni vágytam,
Élni már nem félek!
A gondviselésben
Ime, már remélek!
Jövőmbé nézek,
Nincs azon már átok!
Elvonult a felleg:
Látok ... látok ... látok!

Óh jöjj hát hozzám,
Drága, szép Szerelmem!
Égő szerelmeddel
Gyógyítsd meg a lelkem!
Jöjj karjaimba!
Csókba fullni vágyom!
Véget ért az élet,
Kezdődjék az álom! ...

S te, ki mámorba
Altatsz lelkeket,
Ringass öledben
Tarka képzelet!

CZIFRA SZÜRÖS LEGÉNYEK A PUSZTÁN.

Írta: Móricz Pál.

A pusztá igazán pusztá volt, amikor még szegedi Kiss Annus a vásárokat járta. Akkor még a cifraszűrös, rezes pisztolyu szegény-legények is feleszámban ugratták paripájukat a pusztán .. Alig sikoltott a vásáros had, máris a kocsinál termett a betyár. Még csak pisztolyt sem fogott a betyár, a vásárosok megadással adóztak nekik.

A szegedi szappanosok különösen nagyon gazdag hírűek voltak. Némelykor harminc-negyven koci szappant is fuvaroztak a távoli vásárookra. Mintha jó szóért is adták volna, úgy kapkodták a szegedi szappant; mert még a patyolat is fehéredett ettől a szappantól ... Aztán azok a piros papucsos, arany fülöngűgös, ringó dereku, kerek nagy szemű szegedi szappanos kofák is! Szegedi Kiss Annus ilyen búzásalma orcájú menyecske volt. A tapasztalt öreg fuvarossal, Ökrös József gazdával indult a bajai országos vásárra.

Hideg szél fűtyölt a pusztán. A fagyos göröngyön keservese-
ket döccent a szappanal terhelt koci. Annus asszony a subába huzódott Ökrös József báránypipskája alól kémlelt szét a tarolt határon, csak a pipája kajtott takarosán ... Bezzeg más kocsi-
pergett a szappanos kofák nyelve.

„VICTORIA”

takarék és hitelintézet mint részvénytársaság

Arad, József főherceg-ut 2. szám. (Saját házában.)

Fiókinézet: Kisjenőn, saját házában.

Befizetett részvénytőke	 K	1,200.000	
Tartalékalap	 K	1,100.000	Alapított
Betétek	 K	9,000.000	1887. évben.
Évi forgalom		200 millió korona.	

Üzletekre:

37

Átvesz betéteket betéti könyvecskére kamatozás végett és azok után, amelyek 3 hónál rövidebb ideig vannak elhelyezve 4%-ot, 3 hónapnál hosszabb időre elhelyezett betétek után a betett összeg nagyságához képest 4½% és 5% kamatot fizet minden levonás nélkül. A 10%-os betétkamatadót az összes betétek után kivétel nélkül az intézet fizeti meg. — A pénztár állásához képest betétek felmondás nélkül is visszafizettetnek.

Leszámitol váltókat.
Előlegeket nyújt értékpapírokra.
Jelzálog kölcsönöket

engedélyez ház-
és földbirtokokra.

Az igazgatóság.

Almásnál megpihentek a kofák. Azonban a vén Ökrös Bikityig hajtott hálásra. Oda már közelebb fekszik Baja. Másrészt így azokat a kitanult szappanos kofákat is megelőzték.

— Majd a hóhér tülekedik velők, a pokolra való boszorkákkal! — dörmögte József gazda a sipka alól.

Bikityen háltak meg.

Még sokára huzták a hajnali harangszót, mikor már megint a pusztaságban bolyongtak egy kevésbé járt, kevésbé felvágott oldaluton.

A téli hajnal havas viharfelhőt borított a pusztára. Hópelyhek kavargtak.

Fagyos rekették között, buckák mentén kanyargott az ut.

Hó takarta be a pusztát.

Ökrös József vasvillával bandukolt a lovak előtt, nehogy az utról a pusztába tévelyedjenek.

Annus asszony maga tartotta a gyeplőt. A subanyilás körül havas szél csapkodott. A prémes pruszlikban meg-megdobbant Annus asszonynak a szíve. Borzongva hallgatta a lovak horkanását. A pusztaság levegője áttakintetlen sötét, ködös volt. Csodálatos hangok, morajlások hallatszottak.

Már derengett a téli szürkület, midőn a bajai gyepszélre értek. Mert fazott a lába, Annus asszony leugrott a kocsiról. Dermedt lábát gyaloglással akarta felmelegíteni. Tipeggett-topogott a havon, csak akkor lépett a kocsitulésre, akkor bujt vissza a subájába, midőn meglátta az ulánus katonákat. Bajáról három ulánus katona lovagolt kifelé. Kivont kardosan lovagoltak a katonák és tréfásan szóltak le a nyeregből:

— Szep matyar menecske! Ne félsz katonátul ...

Annus asszony durcásan fordította félre fejét.

Az ulánusok után postakocsi robogott elő. A „császári“ postakocsin is fegyveres katonák ültek ... A hóhullámok mihamar eltakarták a postát.

Kint a bajai kapunál betyáros viseletű kupec ember álldogált. Néhány borju ténfergett mellette. A sipka alól sunyin tekintett a fiatal menyecskére.

— Dicsértessék ...

— Mindörökké!

— No, honnét?

— Szegedről ...

— No, magok jól jártak! — csak ennyit mondott a betyárképű ember. Azután tovább hajkurászta a borjukat.

Annus asszonyék nem tudták mire vélni a betyárképű kupec különös megjegyzését, azonban nem töprengtek felette. Sürgősen szállást kerestek. Már sátor is ütöttek a templombamenés idejére és Annus asszony javában árulta a szappant, midőn imhol egyszer csak előérkeztek a többi szegedi vásáros kocsik is. Ámde sirásvassal jöttek. Mind jajveszékelt a sok asszonynép.

Az egyik kocsiból is, a másikkól is hiányzott a szebbik, jobbik ló. Az asszonyok fülében sem ragyogott a nehéz aranyfüggő. Másik a pénzét panasolta ...

Az ulánus kaszárnnyában ugyancsak fújtak az „alármot“ a trombitások. A szegedi uton, nosza! vágta az utat a lovas katonaság, meg a sok zsandár.

Börösök Ruzsi, a legöregebbik szappanos kofa, sirva panasolta Annusnak:

— Jaj, lellem! Ti tán madárszárnnyakon jöttetek! S ugy kerültetek el ezt a szörnyű pusztitást.

— Mi történt? Mondja hát, szülém?

— Jaj, édes teremtmény! Jaj, mindönket kifosztottak! A buckák közül rugtatott elő az a sok cifraszűrös sok betyár ... Jaj, az istentagadók! Szegedi emberek voltak azok mindnyájan.

Annus asszony kétkedően csóválta meg a fejét.

— Ruzsi néni! Honnét tudja azt?

— Hogyne tudnám, galambom-lelköm! Az egyik még rám is főrmedt: — Ösmersz, vén boszorka? ... No, hát csak ezután is ösmerj meg!

És ha ösmerték is, a megvámolt szegény vásárosok, dehogyan is ösmerték volna meg a cifraszűrös legényeket! Drágább volt az életük, a tüzhelyük biztonsága, mintsem hogy valaha a cifraszűrös legények ellen tanuskodtak volna, így legalább kimélték az életüket, nem úgy, mint a „császári“ postát kísérő katonáknak. Ugyanis a cifraszűrös betyárok ezen alkalommal főképen a „császári“ postára leselkedtek. Nem hiába! Mert kétszáznegyvenezer forintot raboltak el a postakocsiról.

Hiába vágatott segítségül a sok ulánus, a sok zsandár. Már csak véres holttestét találták meg a postakocsi kíséretnek. A cifraszűrös legények lova nyomát régen hó takarta be.

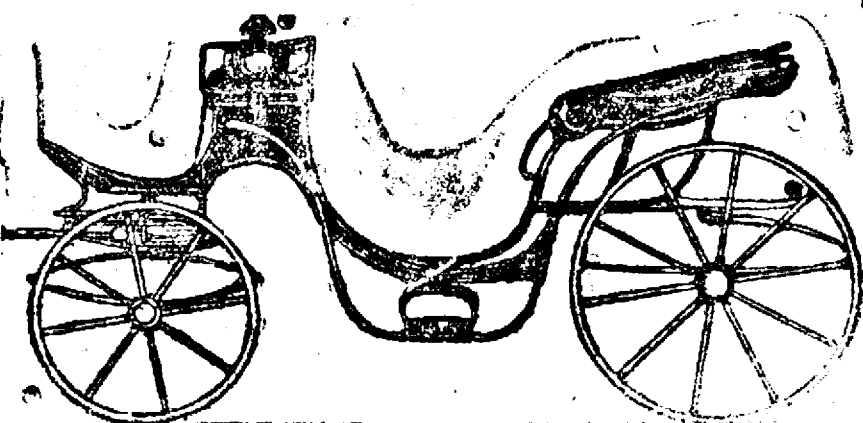
Fagyasztó szél tépázta az utszéli bokrokat. Szomoritón zugott a pusztaság. Süvöltött a szél.

NÁDASSY és MÉSZÁROS

— kocsigyártók —
ARAD, BOROS BENI-TÉR 3. SZÁM.

Készítünk és raktáron tartunk
mindennemű divatos új és használt kocsikat,
megrendelésre készítünk

új automobil felsőrészeket
Javításokat gyorsan és
pontosan eszkozlünk.

■ Egész éjjel nyitva! ■

Arad egyik legszebb, legkelle-
mesebb szórakozási helye Ko-
vács Arthur újonnan átalakított

„ABBÁZIA“

☼ ☼ kávéháza, ☼ ☼

mely a Szabadság-téren, a vér-
tanu szoborral szemben van.
Társaságoknak külön helyiség.

■ Egész éjjel nyitva! ■

Aradi Első Takarékpénztár.

1840-1909.

Arad város közgazdasági kultúrájának egyik legjelentősebb intézményéről, az Aradi első takarékpénztárról emlékezünk meg.

Ez a tekintélyes pénzintézet, amely közel hét évtizede szolgálja a közérdeket, méltán becsületére válik a városnak. De reá is szolgált erre az Aradi első takarékpénztár. Már csirájában, amikor a hitel csak a fogalomban élt, — amikor pénzintézet Magyarországon csak egy volt s ez a Pesti hazai első takarékpénztár egyesület, már akkor kizárólag a szegényebb néposztály tőke gyűjtését, tehát a lakosság nyugodtabb existenciális érdekét tartotta szem előtt. Ugy alakult meg adományokból, egyes polgárok tízéves kamatmentes kölcsöneiből 1840-ben.

Sok, nagyon sok megpróbáltatáson ment keresztül az alakulás után, de azért rendíthetetlen vasbuzgalommal és becsületos egyszerűséggel, szilárd alapot teremtett, mely alap elkorhadhatatlan fundamentumát képezi az intézetnek még ma is.

Az Aradi első takarékpénztár megalakulása idején, Fáy András ideális érve alapján kizárólag a humanizmus szolgálatában állott. Nem a kereskedelem és az ipar fellendítése volt a cél, nem a hitelnyújtás, hanem egyedül a szegény sorsban élő nép érdekét volt hivatva istápolni. Tőkegyűjtés; ebben kulminált minden.

Mindenütt ebben az alakban, ezzel az intencióval látjuk a takarékpénztárak első csiráit. Később azután a gazdaságos gondolkodás, a kereskedelmi és ipari kultúra fejlődése más irányt szabott s hitelforrásokká, termelési erőkké változtatta a kizárólag humanizmus szolgálatára alakult vállalkozásokat.

Az Aradi első takarékpénztár 1844-ben részvénytársasággá alakult. Ezzel a tényével a legelső volt az országban. Megelőzte a még nálánál néhány hónappal idősebb Pesti hazai első takarékpénztár egyesületet is, amely csak egy évvel később lett részvénytársasággá.

1840-ben ezerhatszázegypengő forint alaptőkével kezdte meg a jótékony működését az Aradi első takarékpénztár. Ez a jelentéktelen összeg évről-évre jelentékenyen emelkedett s már 1845-ben 20.000 pengő forint képezte az intézet alaptőkéjét. Tartalékalapja is volt már akkor az Aradi első takarékpénztárnak 3.322 pengő forint.

Ezután már nagyobb arányú fejlődésnek indult az intézet. Kiterjeszkedett már a jelzálogkölcsön-hitel nyújtáson kívül a váltóleszámitolásra is, mi által feltűnően domborodott ki az intézet hitelközvetítő jellege. Ezzel az újítással a takarékpénztár Arad és környéke kereskedőivel mindinkább szorosabb kapcsolatba jutott.

A következőkben feltüntetjük az első tíz év mérlegének főadatait. Az összegek pengő forintban értődnek.

Év	Alap-tőke	Tartalék	Betét	Váltó	Jelzálog-kölcsön	Nyereség	Osztalék
1840.	1.701	—	4.684	—	5.860	—	—
1841.	1.961	—	16.398	—	18.260	—	—
1842.	2.211	—	22.256	—	23.818	—	—
1843.	2.259	—	27.511	—	29.158	691	—
1844.	3.322	—	30.878	—	32.561	591	—
1845.	20.000	3.322	42.737	26.100	32.476	694	1.31
1846.	20.000	3.322	79.725	57.500	29.191	2.358	5.57
1847.	20.000	3.322	83.878	69.140	24.831	2.856	6.28
1848.	20.000	3.322	70.921	67.550	22.861	2.328	—
1849.	20.000	4.010	59.951	42.500	21.926	1.682	—

Amint ebből az összeállításból látszik, az 1848. és 49-es években hanyatlás mutatkozik. Ezt a hanyatlást az 1848—49-iki események idézik elő. Pénzszükibe volt mindenki, a kereskedelem pangott. Nem volt semmi forgalom. Hitelnyújtás nehéz volt, mert az akkor uralkodott jogbizonytalanság csaknem lehetetlenné tette.

Évről-évre azután fokozatosan emelkedett a pénzintézet alaptőkéje, azzal együtt a tartaléktőke is. Az ezernyolcszázhetvenes években már nagyarányú pénzintézeté lett az Aradi első takarékpénztár. Betét álladéka meghaladta már az öt-millió koronát. Leszámitoltatott az intézetnél közel négy és félmillió váltókölcsön. Értékpapír előleget nyújtott közel hét-százezer korona értékben, jelzálogkölcsön hitelt adott mint-

egy nyolcszázezer koronát, előleget nyújtott folyószámlára kétszázötvenezer koronáig. Ebben az időben már közel hatvanezer korona tiszta nyereséget ért el. Az összforgalom harmincmillió koronát túl haladott. Ez a rohamos emelkedés a feltétlen bizalom jele volt.

Lukácsy Miklós vezérigazgató nyugalomba vonulása után, 1895-ben egyhangú választás alapján Ottenberg Tivadar lett az Aradi első takarékpénztár vezérigazgatója, aki felelősségteljes, fontos hivatalának átvétele után nyomban az intézet rekonstruálásával kezdte meg tevékeny működését. Az intézet a Szabadság-téri régi bankhelyiségből a teljes újonnan, modernül berendezett Atzél Péter-utcai helyiségbe költözött.

Alapjában véve ettől az időponttól kezdődik az Aradi első takarékpénztár fénykora.

Illusztrálásul az intézet rohamos fejlődésének, összefoglaljuk az 1890., 1900. és 1909. évek forgalmi kimutatását. Tanulságos s vidéki pénzintézetek életében csaknem eseményszámba menő haladást mutatnak az itt feltüntetett számok:

Takarék-betétek.

Év	Betétek	Kivétek	Betét álladék
1890.	4.280.884	4.673.268	8.174.168
1900.	6.946.034	6.870.737	11.104.187
1909.	14.926.959	13.557.511	16.021.707

Folyó és cheque-számla betétek.

Év	Betét	Visszafizetés	Álladék
1900.	5.068.472	4.875.037	776.369
1909.	26.074.210	24.965.889	3.501.007

Váltó-leszámitolás.

Év	Leszámitoltatott	Bejárt-váltók	Tárca-váltók
1890.	8.245.642	7.770.186	2.788.702
1900.	26.452.138	25.949.900	8.487.902
1909.	54.046.155	50.790.928	18.792.423

Jelzálog kölcsön-üzlet.

Év	Új kölcsönök	Bejárt	Álladék
1890.	261.410	655.230	3.737.180
1900.	296.300	235.020	2.813.492
1909.	2.343.100	1.122.137	9.665.398

Előlegek folyószámlára, értékp. és árukra.

	Előlegeztetett	Befolyt	Álladék
1890.	650.644	682.908	562.378
1900.	9.000.268	9.123.655	2.894.732
1909.	28.353.401	28.236.665	3.844.746

	Tartalék-alap nyugdíj-alappal	Tiszta nyereség	Osztalék
1891.	191.482	110.412	160.—
1900.	830.000	216.531	160.—
1909.	3.612.589	524.396	160.—

Összforgalom:

1890.	48.177.014
1900.	208.141.017
1909.	560.277.165

Az a nagy tudás, szakértelem, ami Ottenberg Tivadar vezérigazgatót legjobban jellemzi, teremtette meg a pénzügyi körökben is azt a nagy tekintélyt, amelynek részese ma az Aradi első takarékpénztár.

Mint kitűnő pénzügyi kapacitás, néhány évi működése alatt egy nivóra emelte az Aradi Első Takarékpénztárt a legtekintélyesebb fővárosi pénzintézetekkel.

Nagyarányu, tekintélyes összeköttetései révén, az egykor néhány ezer pengő forint alaptőkével kezdő intézetet minden ízében és ágában elismert, hatalmas pénzintézetévé fejlesztette. Ottenberg Tivadar vezérigazgató érdeme, hogy a vezetése alatt álló intézet az összes vidéki pénzintézetek között első helyen áll s hogy a legelőkelőbb fővárosi pénzintézetek is nagyarányu, tekintélyes vállalatnak ösmerték el az Aradi Első Takarékpénztárt.

NEUMAN TESTVÉREK

műmalom szesz és élesztő gyárosok

ARADON.

Ajánlják tiszta

gabona-élesztőjüket,

mely felülmulhatatlan kelesztőképessége és tartóssága folytán bel- és külföldi kiállításon kitüntetésben részesült.

Ugyanott

istálló-trágya

érett és félérett állapotban, valamint légen szárítva,

1393

méltányos áron kapható.

Istálló trágya használatának előnyeiről ujabban a „Mezőgaz-
gasági Szemle” márciusi füzetében olvasható:

„A szárazság ellen erős istállótrágyázással bírjuk csak
terméseink átlagát sikeresen biztosítani”

Holdvilágos nagy éjszaka volt már. Nábrádi Benedek nehéz borjubőr esizmái alatt ropogott, nyiszorgott a hó.

Akkor még nem igen kerítették a kerteket. Árkok, nád-falkerítés sárból rakott garádja oltalmazták a telkeket. Minden kertben voltak vermek is; gabonáját, szemes termését vermekben tartogatta a kis igényű hajdugazda. Voltak ilyen vermek a „Zsuga szomszéd” kertjében is. Midőn a rövidebb utat kereste, Nábrádi Benedek — kaptos fővel — tökéletesen megfélejtkezett ezekről a vermekről. S ahogy botorkált, egyszer azután...

— Tyűh! az áldóját! Elsőbb püffent, azután nyekkent Nábrádi koma, midőn a Zsuga szomszéd fedetlen, üres vermébe lépett. Farkasfogónak beillett ez a verem. Nábrádi Benedek borosfővel is belátta, virradtaig nem szabadulhat a veremből és mivel fájdalmasan sem ütötte meg a tagjait, sorsára nyugodott. Birkabőr kucsmás fejét a veremfalának támasztotta. Bundájában összebbr huzódott és mint kinek legjobb rendben a szénája, mihamar mély álomba szenderült...

Amde a holdvilág is szemtanúja volt, midőn Nábrádi Benedek a verembe lépett. Már pedig a holdvilág a kíváncsiságtól olyan sárga, olyan pislogós... Mostan is furdalta oldalát a kíváncsiság. Hirtelenében vékonyszálú sugárkákból ezüstös kötet sodorintott és ezen a kötél a verembe ereszkedett a holdvilág.

— Uhuhu! Buhuhu! — jókedvében nagyot kacagott a holdvilág, midőn a verem fenekén szemügyre vette a juhör-sipkás, juhörbundás hajdút. Olyan jóízűen hortyogott, még száját is kitátotta a hajdú. A Nábrádi Benedek tömpje, széles orrából csakugy brugóztak kifelé az egészséges, mély hangok:

— Horrr! ... Orrrr! ... Hhrr! —

De egyszerre csak fülelni kezdett a holdvilág...

— Csirr! Csörr! — fent a fagyos földön félelmetesen csördült meg valami! Nosza a holdvilág is belekapaszkodott a sugárkötélbe. Egy ugrással a veremnyílásnál termett. Sorsára hagyta az alvó hajdút és a Zsuga szomszéd kéménye felett bodorodó fekete felhő megé bujt el az ijedt holdvilág, azért kíváncsiságában — félszemmel kipislantott a bodor felhő megől. Nevetésre vigyorodott a szája.

— Uhuhu! — egy részeg német katona bukácsolt az árkokon át. A németnek esörömpölt a kardja. Hol káromkodott, hol nótázott a német:

— Hullaré, drullaré, hopp!

Káromkodott, majd nótázott a részeg német; de egyszerre csak, mintha nyelvét harapta volna ketté úgy elnémult a német... mintha a föld nyelte volna el a németet, úgy nyomaveszett... E sa

kíváncsiságtól kimeredt szemű holdvilág a föld alól felzajdult rémletes ordítástól hökkent meg; sőt annyira inába szaladt a bátorsága, sarkantyuba kapta bodorfeke felhő paripáját. Uszgyé! Nekivágta a nagy éjszakának. De nem volt szerencséje; mert a nánási sugártorony csillagos-gombjának szaladt a felhő-paripa. A toronycsillag ágába akadt a bodorfeke felhő serénye és míg a reszkető kezű holdvilág paripája kiszabadításán veszködött, — a verem fenekén riadtan tápázkodott fel Nábrádi Benedek koma. Eppen hátára esett a vasasnémet.

— Juj, a farkas! — a maga bikkfanyelvén felordított a német, midőn az alvó hajdú szőrös bundáján végig hemperedett.

— Tyűh, az áldóját! Hát te ki vagy? mi vagy? — Nábrádi Benedek a vaksötétségben magához rántotta a nyavalygóssá rémült németet.

— Jaj, katona vagyom!

— Mi vagy?

— Trombitás vagyum, jaj!

— Mi-it?! Trombitás?

— Az vagyum! Német katona vagyum...

Most kapott észbe nemes Nábrádi Benedek. Rámordult a németre:

— Hejnye! mit keresel itt?

A német bátrabban szusszantott fel az ósmerősnek tetsző emberi hangra.

— Jáj, kovártélyos katona vagyum, kirem szípen!

Nábrádi Benedeknek csak most oszlott az agyáról a mámor köde. Olyant bődült, mint a kivert bika.

— Mi-it?! Német katona! Kovártélyos katona! Én nálam? A nemes embernél! Ki felé! Ki innét a kuriából! És minden szavát ököllel is tolmácsolta nemes Nábrádi Benedek koma... Mignem az éktelen zsivajgásra felrezdült az egész szomszédság. Mécsvilágok gyuladoztak a pirinkó ablakos hajdúházból. Zsugák, Karócék, Kolácék, Vitézek, a Csuhányok, szóval a szomszédság vasvillával, táblás rézfokossal csődültek a közre.

Ilyen bátor sokadalomnál nekibátorodott a holdvilág is. Közelebb tolt a buksi fejét. A zsibajgó hajdúk a felragygyanó holdfénynél, no meg a Zsuga szomszéd léces kézilámpásának szende világításánál, végre is a beszakadt verem nyílásához találtak és közérővel kihúzták a veremből Nábrádi Benedeket, de már ekkor a vasasnémet trombitást lepedőben kellett az „ispatályba” szállítani.

Firtatták is az esetet. Sokáig huzgálták, rángatták Nábrádi komát. A vasas kapitány fenyegetődzött:

— Felpálcáztatom a petyár matyort!

A vasasok meg a kardjukat esörtették, hogy beverik, le-

Alapított 1888.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tökölly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

újabbán megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonló gyárával a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bentás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, himzéseket, calphéket, kezttyüket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófeheren mossuk, bármilyen fehérneműeket, de főleg gallérokat, kélőket, férfi ingeket stb., melyek modern fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szíves megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és Fia.

491

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltnék.

vágják a Benedek „kutya magyar fejét“... Azonban a nemes elöljáróság a Nábrádi Benedek pártjára állott, mert azt esküdözte a koma, hogy a sötét veremben (mámoros fővel, idegen nyelvet sem értvén!) - farkasnak nézte el a németet... Hajh! Mert még abban az időben a vadon rétségből a város-árkákig belátrázkodtak azok a bagszagu, ordas férgek, melyek ehkinjokban fertelmesen vakogják a holdvilágot.

VARÁZS.

Írta: C. I. A.

— Igen, igen, holnap nyolc órákor ott leszek maguknál.

— Tehát a vizionlátásra.

René kábultan nyújtotta kezét a fiatalembernek és forgott vele minden, a hogy elvált tőle s felfelé haladt a lépcsőkön. Hihetetlennek tűnt neki elő az egész história, mely mindennapi sablonnal, de neki mégis új, ismeretlen formában jött elő. Az eset különben nagyon egyszerű. Tegnap, ahogy zenedébe ment, az utcán kiesett a „Musik“ a kezéből. Épp utána akart hajolni, mikor ott termett egy daliás férfi és finom udvariassággal felemelte azt. René zavarba jött és pirulva hebegte: „Jaj, de ügyetlen vagyok“. A férfi megkapta a szót és merészen visszavágta, hogy ezért az ügyetlenségért neki hálát kellene rebegni, mert már épp egy negyedórja kíséri Renét és egyedüli vágya, hogy bemutatthassa magát neki. A szót tett követte. A fiatalember elővette névjegyét. René zavartan tiltakozott az „ilyen“ megismerkedés ellen, de hogy mennyire átértézte e tiltakozását, legjobban bizonyította az a boldog, elfogult mosoly, mely pár perc múlva René ajka körül rebegett. A zenede kapujában elváltak.

René ezen a napon nagyon nyugtalan volt. A fiatal ember névjegye már majdnem szétronnyolódott a sok kézbevevéstől. Egyenként böngészte ki a betűket, mintha csak azt várta volna, hogy a betűk megszólalnak és beszélni fognak a gazdájukról, akinek neve bár ismeretes volt a lány előtt, de egyénisége nem. René harmadnap már ezzel is tisztában volt, amikor a harmadik találkozásnál a férfi megígérte, hogy felmegy hozzájuk.

— Ez aztán a jellem — gondolta René. Az a férfi, aki merő kalandógyból keresi a lány barátságát, az nem szánja el magát

egykönnyen arra, hogy a leányt saját körében felkeresse. Ez a férfi csak a filozofia szeretője a leányt. De az ő fiatalember a finom, intelligens és jellemes emberek fajtájából való, ez nem kalandhajász. Ilyen gondolatokkal eltelve szaladt fel a lépcsőn, mikor déli 12 órákor a kapuban elvált a fiatalembertől.

— Ez aztán egy korrekt férfi. Minden finom fogalmat felölelő egyéniség. Nem kívánja, hogy egy rendes uri leány az utcai ismeretség nem éppen megtisztelő formájában találkozzék vele, hanem minden imelygős bevezetés nélkül kijelenti, hogy felmegy a leányhoz.

És mialatt így füzte gondolatait, már is rabja lett a férfinak. Nyugtalanul gondolt a percre, amikor az ide belép hozzájuk, amikor bevezeti lilaszínű leányszobájába és amikor szemtől-szembe kipattan közöttük az a nagy valami, aminek szerelem a neve... És az első látogatást követi a második, harmadik, a századik, míg végre...

A leánynak vérhullámok borították el arcát és nem tudta leköszödni, hogy a zongorájához ne üljön.

Séloldaloást hajtván fejét, áhítatosan lehunyt szemhéjakkal kezdte játszani: „Dalos madárka a szerelem...“

A lelke egy idegen világban járt... Ahol rózsák integettek mindenütt feléje, ahol a virágok fogalmakat öltöttek, külön csoportban látta a boldogság, a megelégedés, a gyönyör virágait... És a feje mindjobban hátrahajlott, a szemhéjai mindjobban lezárultak és mint aki félálomban van, vonagló ajakkal rebegette „csak ő tudna boldogítani...“

A fiatalember el is jött hozzájuk, ahogy megígérte. Másnap a zeneakadémia előtt újból találkoztak. Hazakisérte Renét. Bucsuzásnál a leány remegve mondta neki:

— Estére színházba megyünk. Páholyunk van. Jöjjön el maga is. Jó?

A férfi megforgatta a botját, majd a nyakkendőjéhez nyúlt és minden arcváltozás nélkül mondta:

— Köszönöm a meghívást, de nem megyek. Tudja meg René kisasszony, ez a mi — utolsó találkozásunk.

René elképedt.

— Hogyan?... Miért?

— Ne kívánja a magyarázatát. Egyszerűen nem találkozhatunk többet.

— És ezt azután mondja, mikor már nálunk volt? Mikor megismerte a mamámat és az apámat? Mikor ők azt hiszik, hogy maga

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt nagyközönséget értesíteni, hogy Ruzicska Alajostól

cimfestészeti műhelyt

átvettem s azt szakértelemmel tovább vezetem.

Főtörökvésem, hogy mélyen tisztelt megrendelőim igényeit figyelmes kiszolgálással legjobban kielégítem.

Szíves pártfogását kérve, maradtam kitűnő tisztelettel

Szabó Ferenc

cimfestő 1889

Chorin Áron-utca 2.

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Schweidel József-utca 9. sz. alatt egy teljesen modernül berendezett 1448

butor asztalos műhelyt

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a leg-szebb és legpontosabb kiszolgálás mellett.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem, tisztelettel

Jónás Aladár.

Egy jó házból való fiú tanulónak felvétetik.

Ablakredőnyök!

Valódi önműködő amerikai ablakredőnyök **gyári raktára**, valamint damast és pálcika redők dúz választékban kaphatók leg-jutányosabb árak mellett. Kivá-natra ajánlat és mintával kés-séggel szolgálok, 1438

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű, férdívat és játékküzlete Arad, Szabadság-tér 21. (Lengyel-ház.)

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

**Kész paszomány
és gombkötő áruk
nagy raktára.**

891
Rendelések a legizlésebb ki-vitelben, gyorsan készíttetnek.

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLO

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyel-mét felhívni újennan megnyílt

**női és férfi szabó
műtermemre,**

hol minden e szakmába vágó mun-kát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,

női és férfi szabó, Szabadság-tér-1. szám alatt. 531

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfo-nat, szita-árak és acélsod-rony ágybetét készítek :-:

Arad, József főherceg-ut 8.

Gyártelep: Kossuth-utca

45. szám. Telefon 557. sz.

Ajánlják minden e szakba vágó dol-gok állandó nagy raktárát a nagy-érdemű közönség szíves figyelmébe,

melyek versenyképes és olcsó árért kaphatók.

Arjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Gr. Nádasdy-palota.)

Ajánlom a közelgő husvéti időnyre uri divat különleges-ségemet. 1466

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azon-nal elintéztetnek.

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat
vas- és rézbutorokban,
a legjobb kivitelben. 843

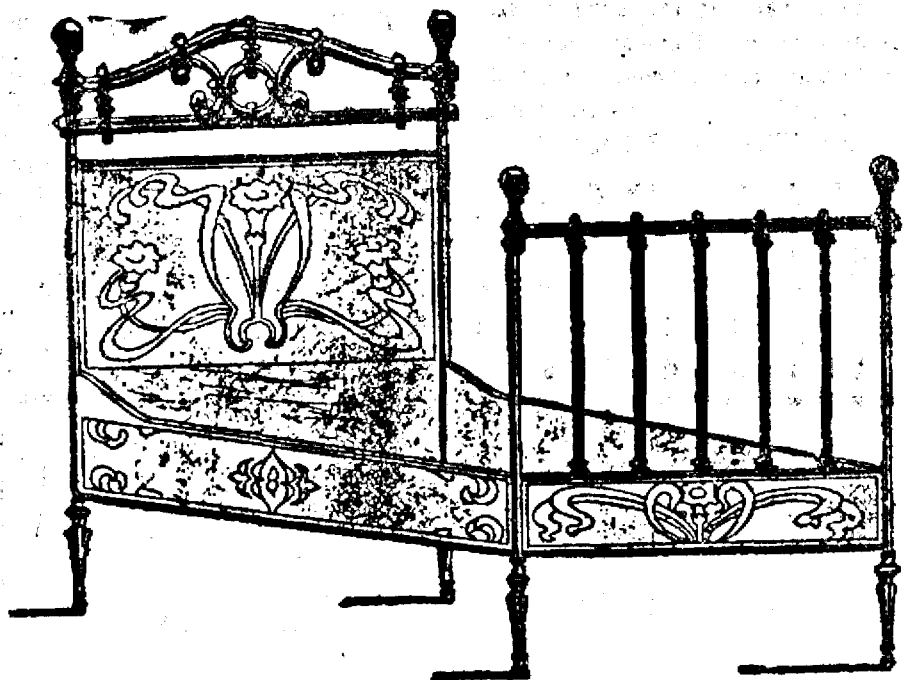
Sodronyágybetétek
vas- és fakerettel, minden mérethben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.
Gyárhelyiség Aulich Lajos-utca 14. Üzlethelyiség József főherceg-ut 7.
Telefon 428. szám.

— Arjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. —

Szíves megrendeléseket kér, tisztelettel

Fleischer Testvérek.

Oh jaj!

Megfolt az az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és
snyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásunk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem ront-
ják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljtem!

Egger mellpasztilla
szakszerűen meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Arpad, Krebán Géza, U. Kon-
suth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. örk., Hauer Lajos, Vajtek Kálmán gyógyszerárakban. Vajtek
és Weisz drogeriáknál.

Gyerekek: Masznik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Főváros: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban.
Gy.-Főváros: Rokostin János gyógyszerárakban.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Székely: Püredi Ede örk. gyógyszerárakban.

4911

Tisztviselők figyelmébe!

Osztr. magy. l. ált. tisztviselőegylet kolozsvári
lépriselőse (Kolozsvár, Ferencz József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami, megyei és városi tisztviselőknek,
katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
ügyben, ügyeztetén

törlesztési kölcsönügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

Telefon 275.

Telefon 275.

VAS ÉS TÁRSA

Arad, Boros Beni-tér 6. sz.

Ajánlja a legjobb minőségű

építési anyagát

u. m. saját termelésű kőbányai építő- és
darabos meszet, valamint gipszet. Raktáron
tart állandóan nagy mennyiségben hornyolt és
hód farku cserepeket, sajtolt téglákat,
nád fonatot, bakula-fonatot, Román és
portland cementet és mindennemű cement-
árut, u. m. cementosöveket, cementlapo-
kat, kutgyűrűket stb. dolgokat.

Új és régi épületek

1238

parketirozásához

szükséges la amerikai tölgyfa parkett

legolcsóbb árért kapható.

Alapított 1882.

Telefon 688. szám.

Bruckner Lipót

butorgyár, kárpitos és diszítő

ARAD, Andrassy-tér.

Matzky-cukrászda mellett. Neuman-palota.

Ajánlja saját készítményű, szolid kivi-
vitelű butorait:

Álászobák 190 forinttól kezdve.

Ébédők 140 forinttól kezdve.

Szalongarnitúrák 95 frt. kezdve.

NEUSCHLOSZ Pontos és lelkiismer-
etes kiszolgálás.

Kedvező fizetési fel-
tételek.

A Neuschlosz-féle hírneves tö-
mör keményfa butoroknak ki-
zárólagos elárúsítása

Az országos magyar vasutas-
szövetség szállítója.

Vidéki rendelések gyorsan és pon-
tosan intéztetnek el.

minőségben és tartósságban felülmúlhatatlan, megakadályozzák a ferde lépést és a cipőt elegáns formában tartják. Tessék figyelni a szővédőre: **"BERSON"**.

Legkittünőbb
Gummisarok

Kapható az Osztrák-Magyar Monarchia minden bőr-, cipő-, gumiarú és drogueriájában. Nagyban készítő: 6886
Sigmund Beer & Söhne Wien VII/2

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi gkel. román egyházmegyei szentszék 5544/1909 szám alatt kelt határozata alapján, a **mondorlaki** gkel. román templom tatarozására és ez előtt egy új vaskerítés felépítésére ezennel árlejtés hirdettetik, mely f. évi április hó 17-én d. e. 11 órakor fog megtartatni a hitfelekezeti iskola termeiben.

A tervrajzok és költségvetés betekinthetők a lelkeszi hivatal irodájában. Ezek szerint az összes munkálatok kikiáltási ára 3123 kor. 73 fillért tesznek ki.

Az árlejtésen résztvevők az árlejtés megkezdése előtt kötelesek 10% bánatpénzt készpénzben, vagy elfogadható érték papirokban az egyházgondnokság kezéhez letenni.

Az egyházközségi választmány már most kijelenti, hogy a tervrajzok és költségvetés, valamint a megkötendő szerződés nemkülönbön a felülvizsgálati költségek vállalkozót illetik, és hogy a résztvevők a tervrajzok és költségvetés betekintéséért, vagy az árlejtésen részvételért napidíjat és utiköltséget kérni nem jogosultak. 1405

Mondorlak, 1910. évi március hó 16-án.

Az egyházközségi választmány.

Rheuma

kőzsény, ischias, idegbetegségek kezelésével, ingyen tudatom levélben, hogyan szabadultam meg ezen kínos szenvedéstől. 6881

Carl Rader, Illertissen (Bayern.)

Fagy-Hó-Szél

nagy ellenségek az arcbőrnek. Ez ellen a legbiztosabb és leghatásosabb óvszer a **Rogátsy-féle**

Magyar-Pipere-Borax

Állandóan használva az arc és kéz a legdurvább időjárásnak is ellentáll; a testbőrt puhán, üdén és tisztán megtartja.

A **Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX** eltünteti az elszáradt, pikkelyes, pattanás, májfoltot, a ráncos bőrt barsonysimává, a vörös vagy napbarnított bőrt fehérre teszi. 451

Gyermekápolásnál, ferdésznél nélkülözhetetlen. Kíttűnő hatással bír szemgyulladásnál, valamint fog és szájalpolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tűkürsimává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana.

Ara 30 és 75 fillér.

Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-porax-krem K 1—

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K 80.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és jobb fűszerüzletben.

Csak dobozban, nem kimerve.

Egyedül készítője

Rogátsy Kálmán drogéria Bpest, Rákóczi-ut 10.

Figyeljünk a JEGYÉRE!

Értesítés!

Van szerencsénk úgy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönséget tiszteltetlennel értesíteni, hogy **Aradon, Bockó-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben** egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet

nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: gallérokat, kézelőket, férfilingeket és bármilyen fehérneműeket, melyeket hófehérre mosunk. — Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzmossó osztályának vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb megelégedésre szolgálom ki b. rendelőimet. — A n. é. közönség szíves jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

Apró István és Társa

tulajdonosok. 494

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyaradi ó és pecsenyeborok

úgy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kapható

Winter Adolf

Egyedül 441

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Ajánlom saját termésű kitűnő

hegyi boraimat,

valamint saját főzésű cognac, szilva- és törköly pálinkáimat, ugyszintén kitűnő rác ürmöst, palackokban, bármilyen mennyiségben házhoz szállítva. — Telefon 297.

Quirini Sándor

szőlőbirtokos. 231

Aulich Lajos-utca 76. sz.

Dávid Péter beton építési vállalata

Trombita-utca 19. sz.

Elvállalok granit. teräzo és beton munkákat, valamint beton csatornázásokat, víztartányokat, gép-alapzatokat, cementhordókat, cementjárdafolyosók és fürdőszobák elkészítését a legegyszerűbb kivitelől a legdiszesebb kivitelig is készítetek. 571

Tisztelettel

Dávid Péter.

ÖSMERI MÁR

AZ 892

ORIAS FEDÁK

CIPŐ-KRÉMET?

Egy óriás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kísérlet elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és bőrkereskedésben.

Ara 30 fillér.

Arad és erdélyi képviselő, Szemző Ármin, Arad. — valamint főraktár —

LEGJOBB SZABÁSÚ HIRSCHANTAL

férfi felöltőket és ruhákat készít
valódi angol szövetből

uri szabó Arad, Andrassy-tér (Löcs-ház.) Telefon 677. szám.

közben. Az asszonynak bókákat mondtam, a férjnek adomákat. Sőt elevenítettem a diákkori csinyeket, és azok hőiséé Rományit avatam. Ebéd után, rágyujtva a szivarra, kertlet tartottam a gyermekek közt. A kis szőke fiút szólítottam meg először:

— Te vagy a legnagyobb. Te már iskolába jársz, ugy-e?

— Igen, a második elemibe.

— Hohó! Hiszen akkor már nagy legény vagy! — Majd Rományinéhez fordultam:

— Nagyságos asszonyom, gratulálok ehhez a szép fiúhoz. Mind a három szép, de úgy tetszik, ez a legszebb.

Mimikri-öszdönöm sugallatára még hozzáfűztem:

— Bár hiszen mind a három egyformán szép. Talán azért tetszik neked legjobban, mert a legnagyobb...

Általános csend. Csak a két kisebbik fiu szeme nevetett össze. Az asszony homloka elborult. Sovány ujjával idegesen babrált a tányérja mellett levő kenyérmorzsákkal. Rományi törte meg a csendet:

— Ez nem a mi fiunk. Ez a mosónénk fia...

Na, szépen vagyunk! Nekem ugyan beföllegzett!

— A keresztfiam. És minden hónap első vasárnapján nálunk ebédel.

— Igen? — feleltem, nem tulságos elmésen. Az ember, mit tehet mást, ilyenkor így felel:

— Igen?

— Igen, igen... — erősítette Rományi Gábor, nehogy azt higgyem, hogy csak tréfált. — Ez a keresztfiam. A mosónénk fiacskája. Nos, nem igaz? — fordult a gyerekekhez.

Rományi Gábor elmosolyodott:

— Azért még nem szükséges zavarba jönnöd. Voltaképpen mink vagyunk hibásak, hogy annyi minden terefere során ezt el nem mondtuk. Hát tudod...

Rományiné fölkel az asztaltól.

— Egészségükre, uraim! Gábor most szivarra fog gyújtani és elmeséli önnek a mosónéval való komaságunk érdekes történetét. Én már egyszer hallottam. Ne vegye rossz néven, ha néhány percre távozzom. Gyerekek, mehettek játszani.

Ketten maradtunk. Rományi Gábor és jó magam. A házigazda tényleg szivarra gyújtott és amitől féltem, kényelmesen dőlt hátra az angol bőrszékben. Itt elbeszélés lesz, az arhangyalát! És persze, unalmas! Gábor szeméből látom, hogy voltaképp azért csipett el, hogy ezt a dolgot, amelyet ő alkalmasint érdekesnek tart, elmondja nekem, miután egyéb ismerősei már sorra szoknek a keresztfiu története elől. Miben áll ez a történet? Nem tudom... de a legrosszabbtól félek, hogy t. i. nem bírok odafigyelni. Sebjaj, Igenezni, mosolyogni és bálintgatni fogok. A szenvedélyes elbeszélők beérik ennyivel is, mert voltaképp nem a hatásban, hanem a saját előadásukban, pózokban, hangjuk rezgésében gyönyörködnek.

Isten neki, fakeszt!

— Kéthónapos házasság voltunk — kezdte elbeszélését Gábor — és tudod, nagyon boldogok. Öröndtem a családi tűzhelynek és mély szánalommal gondoltam legénysorban hagyott társaimra, akik, míg én isteni kényelemben élek, rossz vendégül köszön tengődnek és míg nekem ebéd után a feleségem teszi asztalomra a kapucinert, nekik azért kávéházba kell fáradniuk. Megvallom azonban, hogy a kávéházba visszaodgytam. A feleségem beleegyezett, hogy minden vasárnap nyolctól tízig kávéházba mehessek. Én ugyanis, nem tudom, meg bírod-e ezt érteni...

— Hogyne... hogyne...

— Ugyanis már legénykoromban legjobban reggel szerettem a kávéházat... Mikor nincs ott jóformán senki... Amikor hiányoznak onnét a délutáni léhűtők, kiknek látása úgy felingerli az embert.

— Világos.

— Kivált a téli reggel egyszerű a kávéházban. A levegő is, a kávé is, még frissek. Az illusztrált lapokból még nem bicskázta ki a képeket a kávéházi haramiák: a kávéház az ő reggeli tisztaságában kellemes hely, ahol az ember kitűnően pihenteti az idegeit. Nos, nem igaz?

— Igen, igen, magam is...

— Nos, tehát, a feleségem a nyakamba csimpaszkodik: „Gábor, ne menj el. Már nem szeretsz”. De hiszen a múlt héten is elengedte. El akarom olvasni a lapokat. „Ne menj Gábor, ne menj...”

Meghalok, ha elmegy.” Ugyan, né számázkodjál asszony. Nyesmibe nem halt még bele senki. Szerencsén. „Megtiltom, hogy elmenj!” kiáltott a feleségem és az ajtóba ugrott. Hohó! feleltem én, már most azért is elmegyek! Meglássuk, ki az ur a háznál... Nos, nem volt igazam?

— Hogyne, hogyne!...

— Volt a fenét! Dehogyan volt igazam, mert nem képzeled, mind rettenetes perceket éltem át. Akkor kezdtem el öszülni. A feleségem rámkialtott, hogy ő felakasztja magát, ha elmegyek. Akkor felakasztod magadat! Feleltem és egyszerűen eltávoztam. Hát nem volt igazam?

— Már megengeded, barátom, de...

— Ugyan! Nem szabad tűrni, hogy az asszony tegye föl a kalapot. Nagyon is igazam volt.

— Hiszen ebből a szempontból, kétségkívül, hogyne, mindenestre.

— Hát mentem egyenest a kávéházba. Kezembe veszem a lapot és amint a hírek közt bängészek, eláll a lélekzetem ijedtemben. Barátom, Szabó Dénes huszárfőhadnagy fejbőlötte magát. Ismered?

— Nem ismertem.

— A fenébe nem ismerted! Az a magas, szőke...

— Ahán, ahán... már emlékszem. (Emlékszik a sárga ördög. De hová akar ez az unalmas fickó kilyukadni az ő kávéházából?)

— A hír kellemetlenül hatott rám. Szívttem és indultam haza.

Utközben két halottas menettel találkoztam. Elfogyott a szivarom. Be akartam menni a trafikba. Hát egy temetkezési üzletbe nyitok! Koporsók közt vagyok! Képzelheted, a hideg is átfutott rajtam. „Koporsó tetszik?” kérdezte egy vén fickó. „Kell a kutyának. Szívtart akartam venni!” „Ja kérem — magyarázták — a trafik innen átellenbe költözött. A helyébe a mi vállalatunk jött. Ha valamikor uraságodnak szüksége volna egy diszebb temetésre, nagyon jutányosan...” Nem hallgattam tovább ezt a dőre fecsegést. Szörnyen felizgatva mentem ki az utcára. De a temetkezési vállalkozó utánam futott: „Bocsánat, uram, szabad kérném egy szóra!” Hogyisne, gyászmadár, még mi kéne? Siettem hazafelé, anélkül, hogy válaszra érdemesített volna a kukit. Nem tudom, vetted-e már észre...

— Hogyne! Nagyon gyakran...

— ...hogy milyen különös érzés, ha az embert bámulják. Éreztem, hogy a járókelők csodálkoznak, sőt a szánalom egy nemével néznek rám... Többen a sarkamban követtek... A fűszeres, ahonnét kontóra hordatunk még máig is, a boltajtóban állt és amikorra engem megpillantott, csodálkozó póddal vágott és utánam jött: „Bocsánat uram...” Ej hagyjon békét! De hát mit akarnak ezek? Miért kullog a nyomomban egy csomó utcagyerek? Kedves barátom, mondhatom neked, ehhez fogható kellemetlen érzésem még nem volt... soha azelőtt, soha azóta... A feleségem azt mondta, hogy felakasztja magát, ha a kávéházba elmegyek! A főhadnagy barátom öngyilkosságának hideglelését okozó híre; a két halottas menet; aztán miért mentem be a koporsó-üzletbe? Mit akart nekem mondani a koporsókukit? Mit akart mondani a fűszeres? Miért bámulnak rám az utcában lakó járókelők? Miért növekszik körülöttem és mögöttem a kísérek tömege abban az arányban, amint lakásomhoz közeledtem?... A verejték csurgott rólam, öregem, a verejték! Hát képzeld, a kapu előtt egy mentőkocsi állott. Egy mentőkocsi! Több se kellett nekem. Rá ordítottam a bakon ülő kocsisra: ki jött rosszul ebben a házban? Kihez jöttek? „Mit tudom én?” felelte. A kapu alatt nagy csődület, melyet egy rendőr hasztalan igyekszik kiszorítani az utcára. Ahogy engem meglátnak: az a csodálkozó pillantás! A rendőr nem akar beengedni. De én itt lakom! A második emelet három szobában! „Akkor siessen az ur — feleli — mert nagy komédia van odafent!” Szent Isten! A rendőr utánam szól: „Álljon meg csak az ur! Mondani akarok valamit!” Nekem beszélhetsz! Őt lépcsőfokot ugrottam egyszerre... A folyosón, lakásom ajtaja előtt nagy tömeg... Szörnyű! Oh, szegény feleségem! Két hónapi házasság után! Fejbe fogom löni magamat... No és mit gondolsz, mi történt?

— Őnagysága talán elhamarkodott indulatában... De a mentők még jókor...

— Jaj, de nagy szám vagy! Szerencse, hogy nincs itt a feleségem, kikaparná a szemedet, hogy ilyen föltételezel róla! Hát tudod, mi történt? A mosóné jött el hozzánk azon idő alatt, míg én

Holtzer József

uri szabó

Arad, Vörösmarty-utca 1.

Legdivatosabb uri öltönyök legolcsóbb beszerzési forrása. — — —

Mértékutáni rendelések szolid és divatos kivitelben figyelmesen elkészítetnek.

Fióközlet: TEMESVÁR.

1431

Telefon 693.

a kávéházban jártam. Ott nálunk hirtelen rosszul lett... Görcsöket kapott és mire a mentők megérkeztek, a kis fiú megszületett... Hazavitték a mentők a szegény asszonyt a gyermekével együtt... És mivel az öröndetes esemény az én portámon történt, és mivel szörnyű balsejtelveim egy öröndetes eseményben végződtek, önként ajánlottuk fel feleségemmel, hogy keresztzülődi leszünk a kicsikének... Nevezetes dátum egész életemben a kis keresztfiam születésnapja...

— Mikor született?

— Várj csak... Nem jut eszembe. De föl van írva. És újabban minden hónap első vasárnapján nálunk ebédel. Én neveltetem...

— Szép föld.

— És mit gondolsz, miért bámultak rám az utcán az emberek? Mit akart nekem mondani a koporsókereskedő, a fűszeres, a rendőr?

— Miért kísért hazáig egy csapat utcagyerek?

— Igazán, ezt nem tudom kitalálni...

— Roppant egyszerű! Minthogy a temetkezési üzlet helyiségében azelőtt való nap még trafik volt, az üzletet feketére festették és a festék még nem száradt meg. Világos nyári ruhámmal nekifutmaszkodtam az ajtófélfának és az illetők, akik megszólítottak, jóakarattal akartak figyelmeztetni, hogy bekentem a ruhám...

Magam legyek.

Hát hadd legyek én magam egyedül,
Aki még rajongva hisz benned!
Magam legyek a diadalmeneted,
Babérod, aranyad, szerelmed.

Magam legyek csak, aki megsejtett
És megimádott a dalodban
S a szivverése ujjongva, remegve,
Gyönyörrel a tiédre dobban.

Magam legyek csak, aki rád borul,
Ha csüggedés árnya fedez be
És én csókoljak, könnyen a szivemen,
Új, színes látást a szemedre.

Magam legyek miattad szomorú
És csak nekem fájjon az élet
És nekem ossza valamennyi sebet
És ami rossz, mind engem érhet...

Magam legyek, akit megcsalsz százszor,
Ezerszer elárulsz ledéren.
... Magam legyek, aki szeret örökre,
Vágytalanul, lemondva, féhéren...

NIL.

Az erdő alatt.

Ira: KISS MENYHÉRT.

I.

Az erdő alatt rekettye és bodzafabokrok ölelgettek, takargattak, rejtgettek valamit, hogy valaki meg ne lássa. Ez a valami a pirinkó házikó volt, még az se, mert az ajtaja az ablaka volt, üvegtábla azon se volt s csupán a szél sétálgathatott be kényelmesen; emberfiának kétrét görnyedve lehetett oda bejutni.

Itt a harkályok, vadgalambok és erdei sárga rigók fársaságában lakott a bolond asszony. Nyáron, haj, a tűzes napsugarak, rekkenő források idején az összetakolt, lombos, árnyas kaliba tündéri oárisztélynál is többet ért. De ha elsuhant a langyos szeptember s a nagy hegy a bolond asszony házikója megett kezdte alá pergetni lombdíszt és szelek kerekedtek és diadalmasan komor, fekete felhőket kergettek a tájra, akkor a hosszú országuton, a nyi-

kargó faligákon borvizet szállító székelkek keresztvetés után mondogatták egymásnak:

— Mégis csak bolond ez a bolond asszony. Akárhova álljon a vackában, mindenünnen fújja a szél... Hát nem mehetne be a faluba?

Amáli pedig a szoba közepén ült a frissen tapasztott, nyirkos földön. A szájában vidáman füstölgött a pipa s apró, roadtás guzsalyról szürke gyapjút fonogatott. Az orsó örült iramban sürgött-forgott-percegett az ujjai között, ezért nem gémberedett össze a gyilkos hidegben. Ő pedig messze szállt gondolatban, messze, messze, mikor benn lakott a faluban, gémes kutja és galambducos kapuja s egy hajlós dereku, kalászhaju leánya volt. Egy hajlós dereku, kalászhaju leány. Anikónak hívták. Mást nem is hívtak akkor itt Anikónak, csak az övét, a legeslegszebbet. Vajjon volt-e mindez, vagy csak csalóka álom hitegeti vén, elfásult, elkomorult lelkét. Most nincs, nincs, nincs semmi. Talán nem is volt, talán csak az őszi erdő felől, a lehullt, sárga falevelek alól jönnek az árnyak, az emlékek, a kísértetek?

S hogy elűzze őket magától, a szatyorból lapos palackot gyömöszöl elő, lázas sietséggel dugja ki s mélyen a fenekébe néz. Majd összeszedi a földön szétteretett cókmoját, hóna alá kapja a füles kosarat, melyben betőkártya, színes pántlikák, rézgyűrűk, fonalak, fakanalak s virág- és veteménymagvak hevernek kifogástalan összevisszaságban. S indul napi útjára, a falu felé.

II.

Anikó, Anikó, ő volt a legszebb leány a havas alatt, a Nyárad mentén, pedig erre felé lsten legszebb teremtménye a fehérrép. Csakhogy apátlan ároa volt és Amáli néni nagyon szerette és nagyon elkényeztette. S a végén még sem azt tette, ami a leány boldogsága lett volna, hanem azt, a mi a leány boldogtalansága lett. Amáli néninek furcsa bogarai voltak s a lányát nadrágas ember oldalán szerette volna látni. Akkoriban egy nyugtalan vérű, fiatal szabólegény kódorgott otthon, tetszett is a legénynek Nagypál Anikó, járt is utána, rimázkodott is érte, de Anikó Pető Lászlóhoz vonzódott, aki két kézzel féken tartotta az öklező bika szarvait, de ha este felé a kertek alatt meghallotta az Anikó lány dudolását, hullott a könye mint a gyerekeknek.

Amáli nénit erősen befonta a szabó. Ruhát varrt neki, rangosat, diszeset, cipőt és kalapot is hozott, uriaszt és finomat, megtanulta a városokon, hogyan kell pengetni az asszonyi szívet. És Amáli néni kőkemény szívű tudott maradni.

— Vagy a szabóé lesz, aki mellett dologtalanul élhetsz, vagy mehetsz, le is ut, fel is ut, a nagy világba.

A gyönyörű Anikó zokogott, sirt, epekedett, de Amália néni hajtathatlan maradt, megtépte csillogó, sárga haját és bezárta az első szobába félnapokra. Ezalatt az igaz, hogy a házon kívül is véres események zajlottak le. Pető László félholtra verte a szabót, hogy azt a korcsmaudvarról lepedőben vitték haza. Űt is a méltó felháborodásában elkövetett önkényű igazságszolgáltatásért két évet a szamosújvári fegyházban. Ez a két esztendő maga volt az örök végtelenség. Megtört Anikó tizenhétéves lelke is és sápadtan, hallgatógon, mint egy holdvilágkóros alvajáró esküdt hűséget az oltár előtt a szabónak.

Az egész falu remegett a gondolattól: mi lesz, mikor Laci haza jön a nehéz rabságból? A fiú haza jött, de néhány héttel azelőtt eltűnt, mint a köd, a faluból Anikó. Nem szólt senkinek és nem bucsuzott senkitől. Elment, ahogyan a felhők átsuhannak a hegyeken. Szóltalanul, bucsutlanul.

Amáli néni kerülte, de nagyon kerülte a fiú szomorú, szemrehányó tekintetét. De mégis találkoznia kellett vele.

— Kigyelmednek pedig fizessen meg az a fenn való jó lsten!

Ennyit mondott. Nem volt haragos. Nem ütött le senkit. A korcsma tájkát is kerülte.

III.

És Amáli néni addig tépelődött, viaskodott, bibelődött a Pető László szavával, amíg csak utól nem érte az átok. Egy éjjel meztől és kendő nélkül, lobogó hajjal elfutott a faluból. Azt mondta az utonjáróknak:

ZIMMERMANN JÁNOS vizsgázott ortopéd és minta cipészete
Arad, Deák Ferenc-utca 10.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy
ortopéd és minta-cipészeteemben

mindennemű ur-, női- és gyermek-cipők készülnek leggyorsabbárral a legdivatosabb kivitelig.

Különös figyelmet érdemelnek a nálam készült tavaszi úr- és női cipők, sárga, kék, barna, piros és lilá bőrökből készült minis cipők.

Egyben értesitem mindazokat, akik valamely szövetségnek, tisztviselői karnak, egyesületnek és társaságnak tagjai, a fennálló olcsó árak dacára 10% árkedvezményben részesülnek még javításoknál is.

Nagy gyári raktárt tartok a legobb minőségű cipőcsermek és valódi angol gumisarkokból, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók. Megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöltemek.

Szíves partfogást kér **ZIMMERMANN JÁNOS**.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 " 10
legendó teljes férfi-	1 " 12
ruházat	1 " 15
(kabát, nadrág és mellény)	1 " 17
ára csak	1 " 18
	1 " 20

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért épüget felöltő szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 4.

Minták ingyen és bérmentve. 6811

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét direkte a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendel. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. **SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK!** Bármily kis megrendelés teljesítése szigorúan mintái és figyelmes.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legutányosabb forrás 321

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ézüst dísz tárgyak, ugyancsak elsőrendű evéscsészék.

Képkerekből

óriási választék, több mint 400 új izlése mintá van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrássy-tér 30. szám
(Fischer Eila-palota.)
Megyel és városi telefon szám 568.

Nagy választék húsvéti tojásokból.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.
Telefon 394. sz. Telefon 394. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, akik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1910. március hó 26.

Keresünk:

Aradra: 1 irodistát.

Vidékre: 2 fűszer, rőfös és rövid, 2 rőfös és divat, 1 kalap és cipő, 1 kézmű, 2 vas és fűszer és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet, és 1 tanoncot.

Alánlunk:

2 irodistanót, 1 elsőrendű fűszer ill. raktárost, 6 fűszer és csemege, 5 vegyes, 8 rőfös és divat, 2 vas és fűszer és 4 fűszer és rövidáru szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,

titkár.

ELŐRE

A következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSU

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárba

Harkányi: A holnap asszonyai. A holnap férfiai. Dr. Loránd: A vénülés. Szini Gy.: Egy sápadt asszony. Hatvany: Én és a könyvek. Tábori C.: Pesti élet. Schaw Bernard: Warrenne mestersége. Lester F. W.: A haladás lelki tényezői. Jászai Oszkár: Művészet és erkölcs. Kabos E.: Mária látogatói. Móricz Zs.: Sári bíró. Földes J.: A kuruzsló. Szomaházy I.: A férjhezmenés művészete. Kaffka: Csendes válságok. Szomory: Az isteni kert. Ignotus: Kísérletek. Csergő: Levelek, amiket meg nem írunk. Ady E.: Szeretném, ha szeretnének. Lagerlöf Z.: Az antikrisztus csodái. Heltai J.: Írók, színésznők és más csirkefogók. Moinár F.: Liliom. Cholnoky V.: Tammuz. Pakots I.: Madam Napoleon. Williams A.: Korunk találmányai. Vrabély A.: Vigabbnál vigabb históriák. Malting M.: Az első konzul regénye.

Nemzetben: Sudermann: Strandkinder. Balleström: Palazzó Iván. Wiggin Douglas: Was sich in dem Gasthaus begab. Frenssen G.: Klaus Heinrich Baas. Mann Thomas: Königliche Hoheit. Zobelitz F.: Eva wo bist du? Bronson H. G.: Meeresgold. Ewers H.: Der Zauberlehrling oder die Teufelsjäger. Bartsch: Elisabeth Kött. Lagerlöf: Gösta Berling. Croker: Die jüngste Miss Mowbray. Cerri I.: Evae Aphrodite. Jakobsen Die Lore am Tore. Höcker: Ich grolle nicht. Twain Mark: Des Treulosen Ende. Schneider M.: Nebenwege. Skowronek: Sarah und Hagar. Upton Sinclair: Metropolis. Kipling Rudyard: Lang Latte & Genossen. Gersdorf: Anna Monikas Launen. Brandenfels: Madame Nett. Erhard E.: Die Lehnjungfer. Ida Boy Ed.: Nichts über mich.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak és tiszták!

Vidéki bérlek

Is a legfigyelemesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsöntárba

Is megjelölő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy fizetenként 14 fill.

Weiner: Ha jó az éjszaka mulatni kell. Zerkovitz: Ujjé! A ligetben nagyszerű. Lehár: Zigeunerliebe. Zerkovitz: Előadás végén. Erb Viktor: Katonazene. Ferenczy Gy.: Miért? Kun M.: Hajnali dal. Weiner: Néger smokk. Szabad-e bemenni? Darewsky: Ön ez a nő? Szepessy: Züllő nóták. Albini: Bárá Trenk. Sajó: Ures a fészek. Raimann: Tipp mamsel. Nádor: Boldogtalan voltam. Zerkovitz: De jó volna. Califano: Carmela mia. Sas Náci: Asszony nóták. Balázs: Valakinek muzsikálnak. Huszka: Rébusz báró. Lehár: Fürstenkind. Weiner: Oh Löwinger.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSU,

381

könyv-, zenemű és papír kereskedése Aradon.

Telefon 883. sz.

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYNYEBBEN
EMESZTHETŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRSZEGÉNYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG

ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUERIÁK
ÉS ÁSVANYVIZKERESKEDESKBEN

6849

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyított háziorvos, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvények, csúsznák és meghűléseknek.

Figyelemre méltó. Bűny hamisítványok miatt bevételekor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti árukat fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K.1.40 és K.2.— és üvegtől minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest. Dr. Richter gyógyszerár az „Arany országház”, Prágában, Elisebethstrasse 5. sz.

327

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen védve.

Csak az apácán védjeggyel az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegése: köhögés, vérköpés, rekedtség, bõrhorut, tüdőgyulladás, és más gyomorbetegségek minden belső gyulladása ellen, továbbá étvágytalanság, orv. emésztés, székrekedés stb. ellen nagyon hat. Kül-öleg, szájbetegségek, fogfájás, egett sebek, kintés, nyílalás, különösen influenza ellen stb. használ. 12 kicsiny vagy 8 duplájával, vagy egy nagy családi üveg öt korona.

THIERRY A. gyógyszerár
egyedül valódi 6831

CENTIFOLIA-KENŐCSE
meglepő, esalhatatlan és utóérhetetlen gyógyhatású még a régi, sőt rákos sebeknél, sejtületeknél, daganatoknál, gyúadáskor, kiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot, gennyet, sokszor öblögetéssel teszi a tájélatos operációt. 2 tévely 3.60 korona.

Lim: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pragada bei Rohitsch.

1910-es modellünk újításai:

Intenzív lángzó. Gyorsan forral. Kevés szeszt fogyaszt. Erős alkatrészelt. Kivehetők és tisztíthatók. Művészi galvano-bronz kivitel. — Hozzáadva biztonságai gyorsfűzőnk eddigi előnyeit, a „Rops” 1910 a jelenkor legszebb, leg-tartósabb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tűzhelye. Ha feldül, elalszik. A szesz ki nem folyhat!

Ára Budapesten:
4.— korona.

Régi használt példányokat a gyár 2 korona 50 fillér ráfizetéssel 1910-es modellre cseréli át.

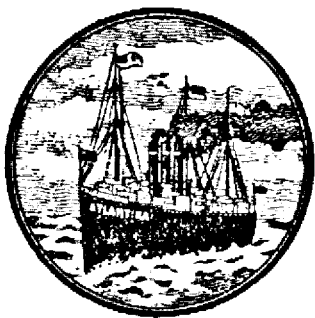
Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS” Fémárugyár Részvénytársaság
Budapest, V., Váci-út 74 / 3.
Helyi elárusítók: Póhna János, Rosenberg E., Harsch Gyula, Kohn József. 6934
Képviselek vidéken keresztnének.

Legújabb rendszerű villanyüzemű KÁVÉPÖRKÖLŐ.

MA

tudja már mindenki, hogy

állandóan friss pör-
kölésű, fűszer és
petroleum káros
szagától mentes

KÁVÉ, TEA és RUM

csak az

951

Atlantika kávé- és teabehozatalnál

Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON 609. SZ.

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON 609. SZ.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Telefoni megrendelések pontosan eszközötteknek.

6783

Szép mellett,

dus keblet érhet el min-
den nő bármilyen kor-
ban egy hónap alatt
dr. Davison világ-
hírű kebelkezelése
által. Egyetlen szer a-
nők mellének gyors ki-
fejlesztésére és kerek,
kemény, telt és jól ki-
fejlődött kebel elére-
sére. Garantiált Ártal-

matlan külső gyógy mód meglepően
reális és bámulatos hatással. Egyszerű
bedörzsölés elégséges. Egészségre tel-
jesen ártalmatlan. 40-000 hálaját.
Egy tégely a sikerre elegendő. Ár 10
korona. Discretio. Postal szétküldés
utánvétellel vagy bankjegy beküldése
után G. NIBL B. M. vegyész által
WIEN III. 6886

Legmagasabb kitüntetés
Arany államérem „Nürnberg 1908”

Globus
Fémtisztítókivonat

jobban tisztít
mint minden-
féle más.

Fémtisztítószer

Legmagasabb kitüntetés
„Grand Prix” St. Louis 1904.

DOLG—III.

1868. óta folyamatosan bevált
BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

G. Hell & Co. gyártmánya.

Kiváló bőrcsodák ajánlatára Európa legtöbb államában fő-
nyes eredményekkel alkalmazzák

mindennemű bőrkiütések

főleg krónikus és pikkelysömör és bőrdi kiütések, továbbá rezes-
orr, fagyások, ládizadás, fej- és szakájpikkelyek ellen. Berger-
kátrány-szappan 40 százalékos kátrányt foglal magában és
nyegesen eltér a kereskedelemben forgó egyéb kátrány-szappan-
októl. Munkács bőrbajoknál alkalmazzák a nagy hatású

Berger-féle kátrány-kénszappant

is. Enyhébb kátrány-szappan gránát, a bőr tisztáltságot ellen-
a gyermekek bőr- és fejen való kiütései ellen, valamint minden
napi használatra mint felülmúlhatatlan mosdó- és fürdő-szappan
szolgál a

Berger-féle glicerín-piperesszappant

melnyben 35 százalékos glicerín foglaltatik és amely illat-száva van.
Kiváló bőrpápoló szerként használják továbbá kitűnő sikerrel a

Berger-féle borax-szappant

és pedig párszázékok, napégés, szepilk, fűszerek és más bőrbajok
ellen.

Ára darabonként minden fajtából 70 fillér, hasz-
nálati utasítással együtt. Kérjen a vásárlásnál
nyomtatottan Berger-féle kátrány-szappantokat
és borax-szappantokat, G. Hell & Co. gyárt-
mányát és vizsgázzon
az ábrákhoz véd-
jegyet és a mellette
lévő cégjelölést, mely

minden esetben ott kell hogy legyen.
Kitüntette Bécsben 1883-ban díszokmányával és a párisi 1900.
évi világkiállítás arany éremmel.

A Berger védjegy minden más gyógy- és higiénikus szappanok
a hozzájuk mellékelte használati utasításokon fel vannak sorolva.
Kapható minden gyógyszerárban és szakszavó üzletben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., Eiberstr. 8.
Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-
tár, Budapest, Király-utca, 12. Thallmayer (S) és Soltz,
Zrínyi-utca, Kőhalmster Fr. utoda, Holl-utca 8.
Molnár és Moser droguisták, IV., Koronaheroeg-
utca 9. szám Detsinyi Frigyes drogeria, Marok-
kői-utca 2. Kiosnyben Magyarországi összes gyógy-
szertárakban.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Halás-
Arpad és Rozsnyay János gyógyszerészek urak-
nál, Vörösk és Welen droguetájában és kapható
házi és összes gyógyszerárakban. 1462

Rövid időre

valódi és eredeti párisi

női kalapokból

kiállítást rendezek

a Rozsnyay-féle ház első
emeletén, Eötvös-utca 1. sz.

Tisztelettel kérem a mélyen
tisztelt hölgyközönséget, hogy be-
vásárlásaival április hó elsejéig
várjon, amikor is párisi utamból
visszatérek. 1066

K. Ritscher.

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden
esetre a zongora is tartozik, mely dus
raktárban teljesen új állapotban 700
koronától felfelé és használt zongorák
200 koronától felfelé állanak a nagyér-
demű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlet
havonként 8 ko-
ronától felfelé.

— Zongora hangolásokat
helyben és vidéken szak-
képzett segédem által vé-
geztetem. 62

Nyilvános kölcsönkönyvtárban,

nyilván magyar, nemet és fran-
czia nyelvű szepirodalmi művek
legnagyobb választékban vannak
raktáron Olvasási díj havonként 1
korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 25.

Inkai Tóth Lajos-féle
paulisi hegyi

ó-bor

ugy kisebb, mint nagyobb meny-
nyiségben kapható

Wesselényi-u'ca 26 szám
alatt. — Érdeklődőknek az An-
drassy-téri szabóüzletben felvi-
lagosítás adatik. 1532

Czipész-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém az igen tisztelt
vevőimet és a nagyközönséget ér-
tesíteni, hogy régi jóhírnévnek ör-
vendő 996

cipészüzletemet

szemben Kossuth-utca 3. sz.
alá helyezem át, hol is a
mai kor igényeinek teljesen ujon-
nan rendezem be.

Főtörökvésem, hogy saját ké-
szítményű legdivatosabb női,
férfi és gyermek-cipőimmel legju-
tányosabb árak mellett igen tisztelt
vevőimet kielégítek.

Szíves pártfogást kér, kitűnő
tisztelettel

Czernóczky Mihály,

uri és női cipész.

megvételre keresletik

Hölgyek figyelmébe!

Ajánlja magát gyakorlott budapesti

**arc, kéz, (manikűr)
hajápoló s hajfestőnő.**

Házhoz is megy.

Szives pártfogást kér.

Varga Jusztine

Arad, Deák Ferencz-utca (Menczer ház.)

Koch Dániel

villanyvilágítási és telefon berendezési vállalata
Arad, Deák Ferencz-utca 42. szám.

1547

(Fehér Kereszt szállodával szemben.)

Mindennemű kerékpárok, Simson, Stiria-Dürkopp gyártmányok. Varrógépek, házi és ipari célra.

Szerel:

Villamos világítási berendezéseket, telephon, villamos házi csengő berendezéseket,
 :: vészjelzőket ::

Villamos motorokat, ventilátorokat, főzőedényeket, vasalókat ::

Nagy va rógép és kerékpár javító műhely. Javítások azonnal eszközöltetnek.

Kerekes korcsolyák 4 koronáért kaphatók.

TELEFON 151. SZ.

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
IRÓMAPPAK.

ARADI NYOMDA.
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
KÖNYVKÖTÉSZE
Aradi és csanádi vasútiak palotája.

ADJUNK A LEGMODERNEBB GÉPEKKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL
FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIÁLLÍTÁSÚ
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

Arad és vidéke legnagyobb látszer különlegességek nagy raktára

KUN JÓZSEF

ékszerész, látszerész és zsebóra szállító

ARAD, Andrássy-tér 17. szám

Városi és megyei telefon 202. szám.

Nagy raktár saját műhelyemben készült brilliáns, gyémánt, arany, ezüst foglalatú ékszerekben.

Ezüst disztárgyak és ékszerek szolid, olcsó szabott áron.

Elsőrendű ékszer és óra javítási és készítési műhely.

Szemüvegek és orrszorítók 3 koronától.

Tönör jeggyűrűk 6 koronától.

Aradi és csanádi egyesült vasutak Gurahonczy cementgyárából.

Sürgőnyczim: Cementgyár Gurahoncz.

Gurahonczy portlandcementet, mely a magyar mérnök és építész-egylet által megszabott normáliákat 60—70%-kal felülmúlja, lassan vagy gyorsan kötő minőségben, rendkívül finoman őrölve, felelősség mellett szállít az

aradi és csanádi egyesült vasutak

gurahonczy cementgyára.

VIOLA VIRÁGCSARNOK

Arad, Andrássy-tér, Minorita-palota.

Üzleti telefon 337.

Kertészeti telefon 601.

A VIOLA VIRÁGCSARNOKBAN ARADON

Lesznek a legizlésebb **csokrok, koszoruk** és egyéb alkalmi tárgyak készítve, a megszokott pontossággal. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérik:

a „Viola virágcsarnok” tulajdonosai.

MAYERS. A. és BLAU

fa és termény bizományi üzlet

Erdőbirtok
vétel-, eladás- közvetítése.

A
Hollandi életbiztosító társaság

és
Providentia általános bizt. társ.
FŐÜGYNÖKSÉGE.

Egyénenkénti baleset, szavatossági, gép, valamint vízvezeték okozta károk elleni biztosítása.

Megbízható ügynökök felvételnek

I. emeleti irodánkban

ARAD, Eötvös-utca 2. szám.

1199 **Értesítés.**

Van szerencsém a n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy

néhai Barthl János

lakatos üzletét

saját nevem alatt fiamnak Ifj
Barthl Jánosnak vezetése
mellett tovább folytatom és min-
dennemű e szakmára vágó mun-
kát és javításokat elvállalok és
pontosan eszközök. Tisztelettel

özv. Barthl Jánosné

Arad, Rákóczi-utca 9.

1069-1910. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi mi-
nister 85075/VII. A. 2. 1906. szám
alatt kiadott körrendelete alapján
meghagyom a gyümölcs termelők-
nek és kert tulajdonosoknak, hogy
a mező és kert gazdaságban na-
gyobb károkat okozó rovarok ellen
való hathatós védekezés céljából a
téli hernyó fészkeket és lepke tojá-
sokat valamint a vértetűs és darázs
fészkeket alaposan irtás ki. Ezen
rovarok irtása már most megkez-
dendő és addig folytatandó míg
teljesen ki nem pusztulnak. Leg-
nagyobb gond fordítandó a hernyó
és vértetűs irtására.

Figyelmeztetem az érdekelteket,
hogy az a ki a fentebb elősorolt
irtásokat folyó évi március hó
végéig elmulasztja úgy az irtás.

költsége náloságilag lesz folya-
matba téve és kívül az 1884. évi
XII. t. c. 95. §. K. pontja alapján
5 napi elzárásra átváltoztatható
100 koronáig terjedhető pénzbün-
tetéssel lesz büntetve.

Arad, 1910. évi március 5-én.

Sarlot,
főkapitány.

Nagymennyiségű

pléh-pánt

maculatura

jutányos áron

eladó.

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok

3 korona kezdőfizetéssel

felvételnek.

Hirdetés.

Tudatom aradmegye gazdaközönségével, miszerint
a világhírű **Massey Harris Co. r. t. gépgyár**
képviselőt aradmegyére elvállaltam.

Ezen óriási gyárak a legkitűnőbb acélból, a leg-
könnyebb s ugyszólván törhetetlen eszközöket gyártanak.

Arató, fűkaszázó, szénaforgató, gyűjtő (lógereblye)
gépeket, kultivátorokat, tárcsás boronákat szívesen
küldök gazdatársaimnak kipróbálásra.

Ugyszintén elvállaltam a Ganz és Társa Gép-
gyár Részv. Társ. gőzekékbeni képviselőt
s e tekintetben szívesen nyújtok felvilágosítást. Arad-
megyében a kezelésem alatt álló három garnitúrával
elvállalok gyeptörést és mély szántást, igen
jutányos áron. A szántásról referenciákat adhatnak.

Kisjenői főhercegi uradalom Kisjenő. Gróf Wen-
kheim Frigyes uradalma Székudvar. Bíró Solymossy
Lajos uradalma Borosjenő. Nagyváradai lat. szert. Püs-
pökség uradalma Beél. Dr. Écs Géza uradalma Bokszeg.
Hermann Krisztián uradalma Monyoró. Paikert Henrik és
Czárán János nagybirtokosok S-prős. Faltay Andor-
bérli Apáti, Nitsch Rázsó bérli Barakony.

Gazdaságomban állandóan elfogadok előjegyzést:
**po and-schinn yorksche-
re választott malacokra s
ugyanilyen tenyész kanokra.**

Kralovánszky Kálmán, Seprős.

Telefon 6. szám.

1533

Laendler Aladár

mindennemű puha s keményfa

termelése és kivitele.

Központ: Budapest, V. Nádor-utca 17. szám.

Gőzfűrészek: Arad, Breznóbánya, Kisjenő, Polonka és
Szcurovicze (Galicia).

Erdőkezelőségek: Beél, Nowostawcze (Galicia).

Kádártelepek: Magyarországon, Szlavóniában, Né-
metországban.

Képviselőtek: London, Páris, Brüssel, Milanó és Stuttgart.

Ajánlja továbbá aradi gőzfűrész telepén levő

ser és bükk hasáb tűzifáját

záraz minőségben, tömören kirakva, fél öl (2 ürméter) mennyiségtől felfelé; minden
fél öl tűzifához egy köteg puhafa alagyújtó díjmentesen lesz kiszolgálva.

Az Aacheni Thermol-szappan használata

Szépséget, gyönyörű Teint

Aacheni Thermol-szappan

használatát által.
Legjobb óvószert bőrbetegségek
ellen. 6573

500 koronát

fizeték annak, aki
Martilla-
 ...

nálata mellett, üvegje 80 fill. valaha is
 még fogtájást kap, vagy a szája büszk
 Bartilla A. Brückner, (E. Winkler)
 Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható
 Aradon minden gyógyszerárban, külö-
 nösen Földes Kelemennél, Deák Fe-
 rencs-utca 11. s., Rozsnyay Mátyás
 nál, Szabadság-tér és Vojtek és Weiss.
 Kérjük mindenütt határozottan Bar-
 tilla-féle fogvizet. Hamisítványok fel-
 jelent: 100 d. jusszatnak. 711

Magánvizsgálatokra

a polgári, gymn., real és kereskedelmi összes osztályaira, ugyancsak összevont, kedvezményes érettségi vizsgákra

**középiskolai tanárok
vezetése alatt**

rövid úton, sikerrel készít elő

Magánvizsga Előkészítő

..... Intézet

Kolozsvár

**Széchenyi-tér 9. szám,
azelőtt Deák Ferencz-utca 14.**

Otthon készülőknél speciális rendszer.

... Díjmentes felvilágosítás. ...

STILLER JÓZSEF

csász. és kir. szob.
jégseletrénygyára

Telefon
12-83.

Gyár és iroda: VII., Nagydiófa-utca 23. sz. (Wesselényi-utca sark.)

Ajánlás törvényesem védett és elismert legjobb szerkesztő, kitüntetés nyert hűtőköszülétekőr, víz, vaj, nyershús hűtésére, élethűtőket házilag szükségletre, fagyalt-készülékek és fagyalt-rezervoárokat, bormérséi berendezéseket és legújabb szerkesztő peragott-csapokat. — Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányai hus-hűtőkről, élethűtőkről, továbbá a sökimerő készülékekről (hűtött levegőnyomással) kívánatos ingten.

Tévedések elkerülése végett kérem cégemre ügyelni és más hasonló nevű cégekkel össze nem tévesztetni; gyáram 1872-ben lett alapítva. 8773

Egyedüli tulajdonosa:

STILLER JÓZSEF

★ 總發行所：東京日本橋區本町二丁目三番地

Budapest, VII., Nagydíófa-utca 22

Városi és megyei telefon 242. szám

Új és használt

kerékpárok

Kedvező havi részletfizetésre legolcsóbban kaphatók

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2. sz.

műszerésznél

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Villanycsengő és telefon berendezések, ezeknek szakzerű javítása jufányosan eszközöltetik. — Nagy javító mûhely.

Városi és megyei telefon 242. szám:

SZULTÁN-FORRÁS

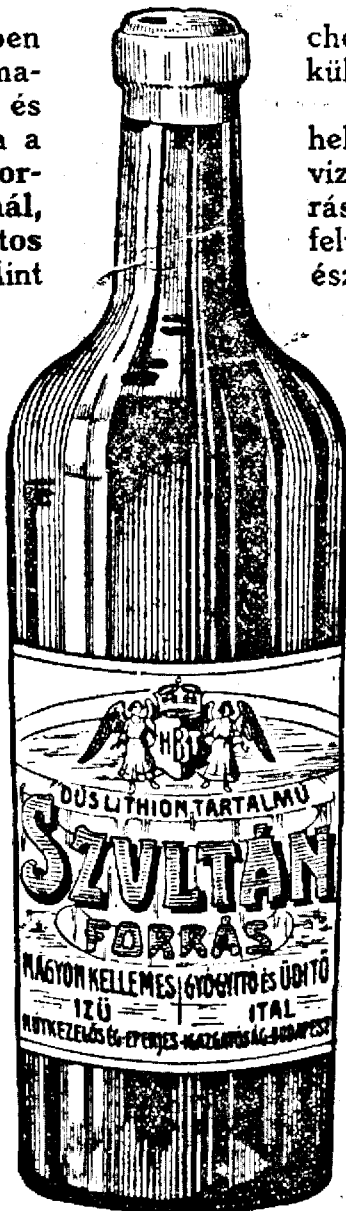
Sárosmegeye Singlér községében, Eperjestől két órányira; kies fekvésben, gazdag és fenyves közepette, 657 méter a tenger színe felett.

A SZULTÁN-FORRÁS vizét 1909. évben dr. Weiser István fővegyész, főiskolai magántanár analizálta. A Szultánviz bór- és dús lithion-tartalmánál fogva páratlan a vese- és hólyagbajok ellen. Cukorbetegségeknek, csúzos bántalmaknál, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására kiválóan alkalmas. Mint húgyhajtó és húgysavoldó gyors és sikeres hatásánál fogva egyedülálló az egész kontinensen. A bilini, faschingeni, preblau, radeini hasonló külföldi gyógyvizek hatás tekintetében elmaradnak a Szultán-forrás vize mellett. Nincs kellemetlen mellékíze. Az orvosok hólyag- és vesebántalmaknál mint páratlanul álló szert rendelik. Külföldi exportra fényesen bevált és már ma több külföldi városban elismerik gyógyhatását. Tiszta, kellemes ízű, természetes szén-savdús, állandó összetételű. Steril-csiramentes és a már palackozott víz sem tartalmaz pathogen baktériumokat. A Szultán-forrás nemcsak páratlan gyógyvíz, de kellemes ízénél és csiramentességénél fogva a legalkalmasabb élvezeti ital és egyuttal óvszer a vízzel terjeszthető fertőző betegségek ellen. A forrás vezetősége ez okból a hygienikus viszonyoknak megfelelő óriási töltőházat építtetett. Kiemelendő, hogy a Szultán lithion-gyógyforrás vállalat tulajdonosai, Holénia Béla, Huszár Béla és Weinberg Gyula urak ennek az elsőrangú élvezeti és gyógyvíznek bel- és külföldi elterjesztése által közgazdasági szempontból is elismerésre méltó tevékenységet fejtenek ki, amennyiben a hazánk felső vidékén amúgy is határtalan mérvet öltött kivándorlást korlátozzák azáltal, hogy számos munkakereső embernek állandó foglalkozást nyújtanak. A kormány által a XVI-ik nemzetközi orvosi kongresszus külföldi kormányképviselői tiszteletére a Park-Klubban adott fényes estélyen is kizárólag a Szultán-forrás vizét szolgálták fel és ez alkalomból előkelő napilapjaink: Az Ujság, a Budapesti Hírlap, a Pesti Hírlap, a Pester Lloyd stb. kivétel nélkül igen elismerőleg emlékeztek meg a Szultán-forrás páratlanul álló termékéről.

Az alábbiakban közlésszük a) dr. Pálffy Mór, a Magy. Kir. Földtani Intézet főgeológusának véleményét, akit messze, hazánk határain túl is mint kitűnő tudóst ismernek; b) dr. Weiser István kir. fővegyész, főiskolai magántanár elemzését.

a) GEOLÓGIAI ÉS HYDROLÓGIAI VÉLEMÉNY.

A singléri völgy mentén halad végig a vetődési vonal, amely vonalon a föld mélyéből feltör a szénsavgáz. E szénsavgáz a vetődési vonal mentén telíti a fennebb említett idősebb képződményektől összegyűjtött vizet és a szénsavval telített víz a (vele érintkező) kőzetekből kioldja azokat a gyógyító hatású ásványi anyagokat, amiket a

chemiai elemzés kimutatott, a Szultán-forrásban különösen a tekintélyes mennyiségű lithiumot.

E vetődési vonal mentén a singléri völgyben két helyen törnek fel a szénsavgázzal ily módon telített vizek. Egyik a Singlér községben levő Szultán-forrás, mely a Singlér patak hordalékán át fakad a felületre, a másik ettől körülbelül 1000 méterre északra Szinyelipócz község határában a Salvator- és a környékén levő források, amelyek nagy-kiterjedésű láp közepette jutnak a felületre. Látható tehát a hydrologiai és geológiai viszonyok ezen leírásából, hogy úgy a singléri forrásnak, mint a Salvator-forrásnak teljesen ugyanaz a képződési módja s minthogy a szénsavval telített víz mindkét forrásnál hasonló képződményekkel érintkezik, a vízben oldott anyagoknak is hasonlóknak kell lenniök. És tényleg, ha a két forrás chemiai elemzését összehasonlítjuk, feltűnő a megegyezés, sőt az egyes alkatrészek mennyisége is nagyon közel áll egymáshoz. A Szultán-forrásnak annyiban előnyösebb a helyzete, hogy az a singléri patak hordalékának közepette fakad és láp nincsen körülötte. A tapasztalás ugyanis azt mutatja, hogy majd mindenik szénsavas víz, amelynek közelében lápos területek vannak, esőzés vagy hóolvadás után jodoformszagú. A jodoformnak vagy ahhoz hasonló vegyületeknek képződése még nincsen kellőleg tanulmányozva, de alighanem a lápos területen szénsav vagy szénsavas víz jelenlétében végbe-menő oxydatiós folyamatoknak kell tulajdonítanunk... stb. Budapest, 1908 november hó 11-én. Dr. Pálffy Mór, a Magy. Kir. Földtani Intézet főgeológusa."

b) A SINGLÉRI SZULTÁN-FORRÁS ANALYSISE.

Physikai vizsgálat:

A forrás hőmérséklete ... 7.5° C. A víz fagyáspontja ... 0.118° C.
A víz fajszálya ... 1.0023 Osmosis nyomása ... 1.430 atm.
Elektromos vezetőképessége ... 0.002370 1/Ohm cm.

Chemiai vizsgálat:

10,000 cm ³ vízben	gramm egyenérték	százalék
Calcium Ca	3.920 0.1959	1/2 Ca 61.51
Magnesium Mg	0.870 0.0714	1/2 Mg 22.43
Natrium Na	1.046 0.0454	Na 14.25
Kalium K	0.139 0.0036	K 1.11
Lithium Li	0.0158 0.0022	Li 0.70
Sulfát SO ₄	1.683 0.0350	1/2 SO ₄ 10.99
Chlor Cl	0.458 0.0129	Cl 4.06
Bór-sav B ₂ O ₃	0.042 0.0005	1/2 B ₂ O ₃ 0.16
Hydroc. H CO ₂	16.479 0.2701	H CO ₂ 84.79
Szénsav CO ₂	15.210 0.6910	
Kovász SiO ₂	0.660 0.0219	
Tüföld Al ₂ O ₃	0.084 0.00493	

Összes szénsav (CO₂) = 27.1 gramm 10,000 cm.³ vízben.

1908 november 4-én általam személyesen vett vízmintában az összes szilárd maradék mennyisége 1.7090 gr. literenként, egy-két év előtti mintában pedig 1.7160 gr. Ezen adatok, valamint a fenti összetétel alapján a singléri Szultán-forrás vize állandó összetételű, elsőrangú lithium-tartalmú bicarbonatdús ásványvíznek minősítendő. Budapest, 1909. január hó 15-én. Dr. Weiser István, kir. fővegyész, főiskolai magántanár.

A „MEDICAL PRESS” című világhírű angol orvosi szaklapnak 1909. évi november hó 10-iki számában egy mind-nyájunkat nagyon érdeklő, magyar vonatkozású cikk jelent meg és az a ritka kitüntetés ért minket, hogy a kiváló szaklap vízünkkel részletesen is foglalkozik, s többek között jelöl, hogy a húgysavat oldó magyar ásványvíznek kitűnő határ-rosítottan az égyemezevetti Szultán-forrás termékét illeti meg a legelső hely.

A londoni kiállításán a SZULTÁN-FORRÁS vizét kiváló és állandó vegyi összetételéért tüntették ki.

Igazgatóság: Budapest, IV., Ferenc József-rakpart 22. sz.

Kütfelhasználás: Eperjes.

Foelárusítók Aradon: Dürer Gusztáv, a városházzal szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268. Fejér Gyula, telefon 71. sz.

Guttmann és Berger

uri divat- és fehérnemű üzlete

Arad, Andrásy-tér 21. szám.

Ajánlja dusan fölszerelt raktárát kész fehérneműekben (mérték után is), színes ingek és kézeltők.

Kalap, nyakkendő, harisnya és keztyűk, zsebkendők és sétatötok. oo

Gallérok a legdivatosabb formákban kaphatók.

Guttmann és Berger.

Városi és megyei telefon 285. sz.

1585

**Olvasóinkat
tisztelettel kérjük
bevásárlásaiknál
lapunkra
hivatkozni.**

Villanyvilágítás,

elektromotor, szellőztető, telefon, villámháritó, villamoscsengő és jelző berendezések.

Gáz- és villanycsillárok,

lámpák és izzótestek a legolcsóbb árak és legjobb kivitelben.

DIAMANT FERENC

Arad, Atzél Péter-utca 2. sz.

a színház főbejáratával szemben, Bohus-udvar.

Telefon 595.

Telefon 595.

Bámulatos olcsó árak! Szenzáció! Bámulatos olcsó árak!

Értesítés. A Boros Béni tér 20/a sz. a., LAENDLER-palotában megnyílt egy alkalmi **karlsbadi porcellán edény kereskedés**

hol mindenki szükségletét féláron fedezheti csak rövid ideig! — Eladás nagyban és kicsinyben darab és kilószámra. — Vendéglősöknek különösen figyelembe ajánlva.

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az urihölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrínyi-utcában Amtmann M.-né cég alatt **női kalap divattermemet személyes vezetésem alatt megnyitottam.**

Legújabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szíves további pártfogásukat.

1075 Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem.

Gyászkalap állandóan raktáron.

Aradi Cipészek
Termelő Szövetkezete
tavaszi
cipő-árjegyzéke.

Női-cipők:

Komot lasztang...	frt. 1.50
Kivágott cipő zergebőrből	2.— feljebb
Regatta	2.80
Regatta zsevrőbőrből	4.50
Püzös zergebőrből	3.60
Püzös zsevrőbőrből	5.50
Gombos zergebőrből	4.80
Gombos zsevrőbőrből	6.50

Férfi-cipők:

Cugos cipő, sima, vikszos	3.90
Cugos cipő, bezecos, vikszos	4.—
Bergsteiger cipő, tükörbőrből	4.80
Cugos cipő, sima, dongola könnyű	5.—
lájós lábakra	5.—
Bergsteiger cipő, zsevrőbőrből	6.50
Cugos cipő, bokszbőrből	5.80
Bergsteiger cipő, bokszbőrből	6.20
Bergsteiger cipő, barna sevrőbőrből	7.80
Fél cipő, zsevrőbőrből	5.—

Gyermekcipőket minden nagyságban raktáron tartunk. 1357

Vidéki megrendeléseknél a lábnyomot papírra lerajzolni kérjük.

Utóvét mellett szállított áraknál 6 napon belül a meg nem felelt becsorúljuk.

Afrana

a legjobb varrógép

házi és ipari célokra. — Kizárólagos raktár: 346

Koch Dánielnél

Deák Ferenc-utca 42.

:: Kedvező fizetési feltételek. ::

Maradandó és tartós boldogságot

Waldmann I. ékszüzműves

Jegygyűrűi szerzik!

Ugyanitt a legszebb ékszerek és nászajándéktárgyak olcsón kaphatók.

Szabadság-tér 14

(Fiume kávéház mellett.) 567

Önműködő „Jövő” háti permetező

NACHWILLE SZABADALMA 6751

Gyors és olcsó munkát végez, lérs, vagy számárra szerelhető, kezelése egy személyt igényel.

Francia szállókék boronák, Vermorel permetezők, kénporfúvók, kékkő, raffiaháncs versenyáron alul

Kovács Soma és Társa Arad

szőlészeti és pincégazdasági eszközök gyári raktára.

Görredőnyökhöz

acél rugókat raktáron tartok s kívánatra azt el is helyezem. Minden lakatos munkát elvállalok. 1082

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos.

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Telefon 590.

Mielőtt

butort

vásárolna, tekintse meg raktáron levő modern háló-, ebédlő- és egyéb butoraimat, melyeket üzletáthelyezés miatt jutányos áron elárusítok.

Tisztelettel

Molnár Antal

asztalos-mester. 1501

Arad, Part-utca 4., mélytől Kápolna-u. 3.

Varga János

Arad, Deák F.-u. 30.

Kész butoráru üzlet.

Rendeléseket elfogad úgy asztalos, mint kárpitos szakmában legjutányosabb árak mellett.

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzletemet

műhelyemmel együtt

Boros Béni-tér 9. sz. alá helyeztem át,

hol raktáron tartok saját készítményű mindennemű női- és férficipőket legjutányosabb árak mellett.

Mérték utáni rendeléseket izléses kivitelben pontosan elkészítetek ugyisint javításokat is.

További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Czernóczky Imre,

uri és női cipész. 561

Északnyugat átal megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két év járát. Arad tőrlanként 4, 6, 8, 10 koronára.

„OLLA”

Gummi kö-lőnlősség
A tudomány mai állása szerint bebizonyított legjobb létező
GUMMI ÖVEZET

Kapható minden gyógy-szerárban és drogériákban.

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva.

555

Köszönettel azonban, hogy a szállítója annak csak OLLA-t adjon és ne engedjen magának esetlegesen ártó elágyat elárulni, mint egy jó feldolgozó. — Az eláruló helyek kimutatását, árjegyzékét és eredeti propagandá reklámot ingyen küld az OLLA gummitőrlőpont Wien II/134. Praterstrasse No. 87.

Uj női divatüzlet!

A vásárló közönség szíves figyelmébe ajánljuk

Arad, Szabadság-tér 20. szám alatt (Gr. Nádasdy-palota) megnyílt női divat különlegességi üzletünket,

hol a legdivatosabb és legizlésesebb árukat nagy választékban tartjuk állandóan raktáron.

Főelvünk jutányos árak mellett szolid és pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendeléseket aznap elintézzük.

Kérjük kirakataink megtekintését.

Szíves pártfogásért esdünk, kitűnő tisztelettel

1441

BOHN és GAMMER.

SOK PÉNZT megérő tanul-
sággal jár ::

AZ ÜZLET

2808

nevű
kereskedelmi szaklap olvasása!

E lap tárgyalja az érdekes kereskedelmi kérdéseket. Hirt ad a jogéletről s a fontos kereskedelmi vonatkozású eseményekről. Felel a hozzája intézett kérdésekre. Felvilágosítást ad ingyen jogi ügyekben. Tanít mindenkit a modern reklám módjára. Bemutat szép és tanulságos kirakatmintákat. Ismerteti az új kereskedelmi cikkeket. Figyelmesséti olvasóit a pénzpiac eseményeire.

„AZ ÜZLET” a modern kereskedők lapja, s csak ezeknek van a mai nehéz viszonyok között létjogosultsága.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Sas-utca 12.

Ház és telek.

Egy 4000 □-öles termőszőlővel beültetett szőlőkert, mely kellemes nyári üdülőhelynek kiválóan alkalmas, egy hozzá tartozó 3 szobás lakóházzal és melléképítményekkel együtt

azonnal eladó.

A telek a városhoz közel a ló-asut mentén van. Bővebb felvilágosítást a tulajdonos **Schubert Ferenc** Pécskai-ut 17. sz. alatt nyújt.

Ertesítés!

Van eszerencsem a helybeli és vidéki kereskedő urak b figyelmét felhívni arra, hogy műhelyemet teljesen újonnan felszereltem, ahol mérleg-eknek újonnan való készítését, de különösen mindentelje

mérleg javítását,

valamint súlyok pontosítását a lehető legjótányosabb áron elvégzem.

Kérem a n. e. közönség szíves partfogását, tisztelettel 635

Benkő József
Féjze-n. 39.

A világhírű kerékpárok

elegáns, könnyű, első-
restől ment és
olcsó a

6795

Árjegyzék
ingyen és bérmentve.
Kegyeleti Áramlat:

Kalmár József, Arad.

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

Zsebórák

és VALÓDI

ezüstárak

nagy raktára.

ARAD,

Andrássy-ter 14.

Kovács Soma és Társa Arad,

gép és műszaki áruk gyári raktára.

Eredeti amerikai J. H. C. benzín és svéd nyersolajmotor-electromotorok.

Mc CORMICK

fűkaszalók, gereblyék, kévekötoaratógépek tárcsás boronák.

Legelőnyösebb beszerzési forrás a cséplési időnyre 6751

gépölaj, gépkenőcs, tömítések, gépszijjak, dobsinek, dobberet-
láncok, rétegfém, zsák, ponyva, mentőszekrény, kenőszelence,
feszmerő, csavarok, csőkefe, fecskendő, emelő mérleg stb.

Kutak, szivattyúk, tömlők.

Kovács és lakatos szerszámok.

Vojtek és Weisz

Aradon.

Husvéri-
szerszámok

csinos
kiállításban
olcsó árak
mellett. :: ::

Újonnan berendezett üzletemben

a legújabb divatu l. Hürkel és Böhm-féle legkiválóbb minőségű valódi nyulszőrből és saját készítményű

Tavaszi és Nyári kalapjaimból

nagyválasztékú raktárt tartok. Női model szalmakalapok nagy raktár-

Ugyisint panama és más kalapok festését, javítását és tisztítását jutányos áron elfogadom, cilinderek vasalását azonnal eszközölöm.

A t. közönség szíves partfogását tisztelettel kerl 563

Bittenbinder Konrád
Arad Deák Ferencz-utca 24. sz.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

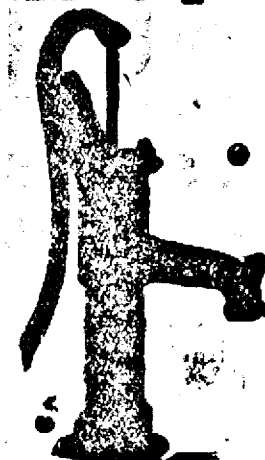
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi-fecskendők

Golyó szelepekkel. Közö-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gummírozott kendercsövek a legolcsóbb áron.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármiy bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Sürgöny-cím:
TAGÁNYI ARAD.

Tagányi István örökösei

és

kisjolsvai Szabó Zoltán

bornagytermelő és mintaborgazdaság

Arad, Batthyány-utca 24.

Szőlőhegyek:

Magyarád és Ménes-Baraczka.

Pincék:

1624

Arad, Magyarád és Ménes-Baraczka.

Kizárólagosan saját termésű borok.

Telefon-szám:

◆ ◆ 565. A R A D. ◆ ◆

Kérem a cégre figyelni!

Bolezni Károly

uri és női cipészete

ARAD, Forray-utca (Román-templom épület.)

1822—1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kisjenői királyi bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Walthier Ferenc végrehajtónak Dán György végrehajtást szenvedő elleni 150 kor. és 200 korona tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék, a kisjenői kir. járásbírósg területén levő Nagypél községben és határában fekvő, a nagypéli 89. sz. tjkvben A. I. 16. rdsz. a. beltelkes házra 904. sz. tkvi A. I. 1. 2. rdsz. a. szántóra és 2/3-ad külsőség utáni legelői illetményre az árverést 2014. koronában, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi május hó 31-ik napján délelőtt 9 órakor Nagypél közsegházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár 2/3-ánál alacsonyabb árban eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, vagyis 90 korona 40 fillért és 201 korona 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 8388. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésétől kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő a bánatpénzt az árverés befejeztével nyomban a vételár 10% áig kiegészíteni köteles.

Kir. járásbírósg mint tkvi hatóság.

Kisjenő, 1910. évi március hó 12. napján.

Tabajdy,

kir. ítélőtáblai bíró.

1526

Ujaradi kereskedők köre.

Meghívó.

Az „Ujaradi Kereskedők Köre” 1910. évi április hó 3 án, d. e. 11 órakor az uradalmi sörcearnokban levő körhelyiségben tartandó

VI-ik rendes évi

közgyűlésére**Tárgysorozat:**

1. A tisztikar és választmány jelentése.
2. Az 1909. évi zárszámadások, mérleg, vagyoni jelentés tárgyalása, a fölmentvény megadása.
3. Az 1910. évi költségvetés megállapítása
4. A kör tisztviselőinek egy évre való megválasztása.
5. Indítványok, melyek azonban a közgyűlés előtt 8 nappal az elnöknek bejelentendők.

Ujarad, 1910. évi március hó 22-én. 1499

Kohn József, Hackel Ignác,
titkár. elnök.

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra és ékszertárára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserélhetők
TELEFON 438. TELEFON 438

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy raktáron tartok saját készítményű kész uri-, női- flu- és leány-cipőket jutányos áron.

Készíték mérték után a legkényesebb igényeknek megfelelő cipőket. Csak jó anyagot használlok. Uri- és női cipők fejelését és talpalását a legnagyobb figyelemmel és a legjutányosabb árak mellett készítem. 1514

Jó munka! Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Szíves megkeresést kér, teljes tisztelettel Bolezni Károly, cipésmester.

Szorgalmas és agilis
urak és nők

fix fizetést

és nagy

mellékkeresetet

érhetnek el, egy kedvet nagy keresetnek örvendő cikk ajánlásával és eladásával, ha ismeretségüket kellőképpen felhasználni óhajtják.

Szíves megkeresések:

Sipos Béla,

Budapest, Teréz körút 27/b. alá
1508 küldendők.

Saját termésű

boraim

eladására 1490

keresek

egy ügyes, a helyi viszonyokkal ismerős

elárusítót.

Cim a kiadóban.

!! A Radiogenviz (Radiumemanatio) !!

ivó- és fürdőkúra alakjában legjobban pótolja a Gasteini kurát.

A Radiogenviz használata javalva van; csusz, köszvény, zsábák (ischias), neurastheniánál, húdéseknél a tabetikusok lancináló fájdalma ellen,
valamint gyengeségnél.

1356

!! Radiogeniszap !!

60-szor radioaktívabb a fangónál, kitűnő fől-szívó-szer izzadmányoknál; többször is használható, tehát olcsó.

Aradon kapható: Ring Lajos gyógyszer-tárában.

Olcsó árjegyzék!

oly cikkekről, melyek kizárólag nálunk szerezhetők be.

Joupon tiszta selyem taftt 5 frt. 80.
darabja

Moire selyem darabja 4 frt.

Cloth lüszter és mosó jouponok feltűnő olcsó áron.

Herveth fűző, legujabb facon, darabja 3 frt. 50.

Nagy parthie vétel férfi és női zsebkendőkben.

Sok ezer méter schweici himzés maradékok féláron.

Plüshe szőnyegek nyírott, prima, csakély szépaéghibával — újabb szállítmány érkezett.

Szőnyeg maradékok rendkívül olcsón.

Kelengye árak

Óriási kész raktár mindeanemű fehérneműkből, női ingek, corset-ták, himzett kész ágy készletek, Schroll chiften, prima cérna vásznak egyelőre még minden áremelkedés nélkül nálunk beszerezhetők.

Rosenblüh H. és Társa
ARAD.

Olcsó árjegyzék!

Alsó lepedők varrás nélkül darabja még most is 1 frt. 40.

Női ing finom kézimunka himzéssel darabja 1 frt. 65.

Finom kelengye ing madapolanból 2 frt. 40.

Szővet és csipke függöny — stoorok — leszállított árban.

461

Finom damast asztalneműkből alkalmi vétel.

BEVÉTELEK.

TEHER.

II. Életbiztosítási üzlet.

II. Életbiztosítási üzlet.

TEHER.

Budapest, 1902. december hó 31-én.

Steiner Jenő, elnökségi elnök, könyvvivő.
An igazgatóság: Bárd Harkányi Frigyes, László Zsigmond, Ormody Vilmos, Szende Károly, gróf Zichy Nándor, Balaban Adolf, Gergely Tódor aligazgatók.
A felelős igazgatók és menedzserok megválasztván, azokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott elvek szerint kértük meg és azok egyes titkárt és a fő- és segéd-
könyvekkel teljesen megismerkedtek a feladatuk.
A felelős igazgatók: Horváthy Albert, Burghard-Bárányos Konrád, Halás József, Németh Titusz, Bárd Radvánszky Géza.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társ

a „Kék golyóhoz“

291

Arad, József főherceg-ut' 11. sz.

Vásárolj a maradékok minden árában!

• tavaszi idényre! Ajánljuk
nagyválasztéku szövet, delain,
zephir és karton raktárunkat
== a legolcsóbb áron. ==
Fegyházban kötött harisnyák.

Jankovics György női és férfi divatáruháza
Arad, Forray-utca 2a.

Ajánlja a vásárló közönség szíves figyelmébe legdivatosabb tavaszi újdonságait, u. m.: ruhaszövetek, francia delaine-eket, sefirek, battistek, orotonok és bluz-selymeit
dus választékban, legolcsóbb árak mellett. Kitünő tisztálattal

102

Jankovics György.Üzlet megnyitás!

1209

FODOR és HALÁSZ

kalap, fehérnemű és uri divat üzlete

== megnyit ==

Neumann M. cs. és kir. udvar. szállító ruhatelepe mellett.

Tavaszi újdonságok:**Rendelésszerűen készült női costümök,**

toilettek, felöltők, köpenyek legelegánsabb

■ ■ kivitelben és nagy választékban ■ ■

RADÓ GYULA

■ ■ női divatáruházában ■ ■

ARAD, a Minorita-templommal szemben.

Külön mérték osztály.

■ ■

Telefon szám 238.

NAGY OCCASSIO!!

Mautner R. olcsó áruházában Hunyadi-u. l.

Párti vétel folytán alkalmam volt az alanti árukhoz olcsón hozza jutni, úgy, hogy módomban van a n. érd. közönségnek feltűnő olcsó árban rendelkezésére bocsátani, a míg ezen készletem tartani fog. 1515

Francia delének és batisztok, voálok, angol sephirek, selyem ruha vászon minden divatszinben. Női costüm kelmék.

Angol férfi szövetek félárban. Selymek félárban.

Asztalneműek, vásznak, szőnyegek és ágyterítők.

Üzleti órák 8—12. és 2— $\frac{1}{2}$ 8 óráig.

Mautner R. olcsóságok áruháza.

Özv. Frank Vilmosné

sírkőnagyraktára

Arad, Boros Béni-tér 2.

(a Széchenyi malommal szemben.)

Ajánlja dusan felszerelt sírkőraktárát, ahol sírkövek a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebbig a legjutányosabb árért kaphatók és megrendelhetők.

A pontos kiszolgálást törvényesen bejegyzett üzletvezetőm: **Beloni Jakab** szakképzett kőfaragómester sok évtizeden át szerzett tapasztalatai nyomán elismerésre méltóan végzi.

Szives pártfogást kér!

Özv. Frank Vilmosné.

1316

Gondos anyák

legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó tiszta kellemes ízű Hajós-főle

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízénél fogva felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem terheli, sőt az étvágyat még fokozza. Ára egy üvegnek **2 korona**. Üvakodjunk mindennemű keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle idegen szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

Fagydagánatok

elmulasztására **Fagyviszke-** tegség biztos megszüntetésére

legjobb szer a „**Frigin**”. Ára 1 üveg ecsettel és utasítással. **70 fillér.**

Legjobb fekete Hajfestő

a „**Melogen**”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona**.

Kitűnő amerikai gummi

a „**Niter**” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona**.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban **ARAD**,
Andrássy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben.

Nappali telefon 37.

Éjjeli telefon 738.

Varga Imre

első temetésrendező intézete, Entreprise des pompes, funébres
Arad, Andrassy-tér 13. (Minorita templom főbejárata mellett.)

Értesitem Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy **temetkezési vállalatomat**

Szabadság-tér 20. szám alól Andrassy-tér 13. szám alá a Minorita-templom főbejárata mellé helyeztem át. — Üzletemet teljesen új kellékekkel szereltem fel s ezáltal módot tudok nyújtani, hogy a legolcsóbb temetéseket is a legdiszesebb kivitelben eszközölhetem. Hullaszállítások az ország bármely részéből saját felügyeletem mellett a legnagyobb körültekintéssel eszközöltem. Mint a múltban, úgy a jövőben is az lesz a célom, hogy nagybecsű megbízóim meglegedését kiérdemeljem. — Szives pártfogást kér Varga Imre. 1481

Olcsóbb lett

a SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgyári kokszt 4.60 K.
100 kg.-ként.

Poresz salon kőszén 4.60 K.
100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.
100 kg.-ként.

Rostált permentes faszén 6.— K.
100 kg.-ként.

Kovács szén — 4.60 K.
100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a közeledő építési szezon alkalmából elvállalok mindennemű

építkezési munkálatokat

kezdve a legegyszerűbb dologtól a legmodernebb kivitelig, ugyisintén tervezéseket, átalakításokat, javításokat, szóval minden e szakmába vágó munkálatokat a legjutányosabb árakon. 1344

Kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Fodor József,

képesített kőművesmester

Miklós-u. 49.

HÁZASSÁG

és gyógyszerár vétel

VAGYONOS

adósság mentes dunántúli fiatal gyógyszerész nőül venne széptermetű, rokonszenves, házas fiatal urileányt 70—80.000 korona készpénz hozománnyal. Ugyanaz keres egy gyógyszerárt is megvételre ARADON, TEMESVÁROTT, vagy SZEGEDEN.

Ajánlatok „DUNÁNUULI 2060” jelíggel

Blockner J.

hirdető irodájába

Budapest, IV., Sütő-utca 6.

kértnök. 6761

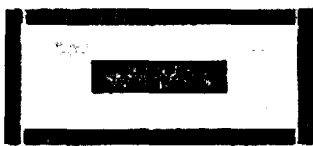
Képviselőválasztáshoz ZÁSZLÓKAT

és

JELVÉNYEKET

gyorsan, olcsón

Domán Sándornál

 Arad

Szabadság-tér 2. sz.